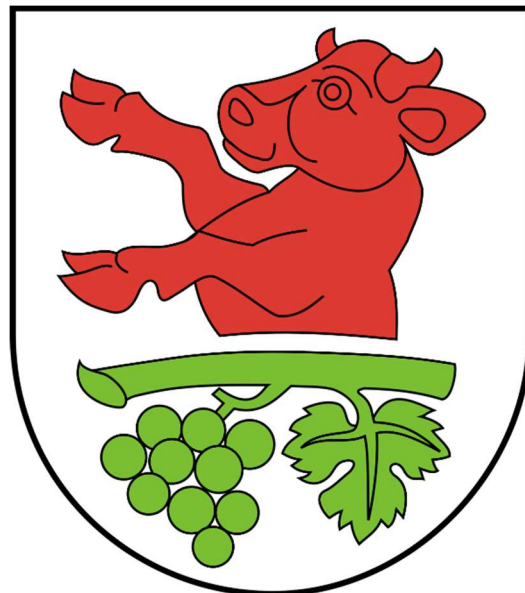

Dominów 2026

**GMINNY PROGRAM REWITALIZACJI
DLA GMINY GŁUSK
NA LATA 2024-2030**

Spis treści

WPROWADZENIE	4
Wykaz pojęć zastosowanych w opracowaniu	5
1. Powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi	6
1.1. Powiązania z dokumentami na poziomie krajowym i regionalnym	6
1.2. Powiązania z dokumentami na poziomie ponadlokalnym i lokalnym.....	10
2. Diagnoza gminy i określenie obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji w gminie	15
2.1. Metodyka wyznaczania obszaru zdegradowanego	15
2.2. Wynik diagnozy – sfera społeczna	20
2.3. Podsumowanie diagnozy	42
2.4. Wyznaczenie Obszaru Rewitalizacji	43
3. Pogłębiona diagnoza obszaru rewitalizacji	49
3.1. Podobszar Rewitalizacji Dominów	49
3.2. Podobszar Rewitalizacji Kalinówka	53
3.3. Podobszar Rewitalizacji Mętów	57
3.4. Podobszar Rewitalizacji Prawiedniki	61
3.5. Podobszary Rewitalizacji - tereny zalewowe	63
3.6. Skala i charakter potrzeb rewitalizacyjnych wynikająca z konsultacji Społecznych	65
3.7. Potencjały obszaru rewitalizacji i ich wzajemne powiązania	71
4. Wizja stanu obszaru rewitalizacji po przeprowadzeniu rewitalizacji	74
5. Cele i kierunki działań w ramach procesu rewitalizacji	75
6. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne	78
6.1. Podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne	78
6.2. Uzupełniające przedsięwzięcia rewitalizacyjne	106
6.3. Projekty Grantowe	107
7. Mechanizmy zapewnienia komplementarności między przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi oraz podmiotami i ich działaniami realizowanymi na obszarze rewitalizacji	108
7.1. Komplementarność przestrzenna	108
7.2. Komplementarność problemowa	109
7.3. Komplementarność proceduralno-instytucjonalna	119
7.4. Komplementarność międzyokresowa	120
7.5. Komplementarność źródeł finansowania	122
7.6. Podsumowanie komplementarności	124
8. Zarządzanie wdrażaniem Gminnego Programu Rewitalizacji	126
8.1. Szacunkowe ramy finansowe przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz harmonogram ich wdrażania	126
8.2. System zarządzania realizacją Programu Rewitalizacji	129

8.3. Koszty zarządzania realizacją Programu.....	131
9. System monitoringu, oceny skuteczności i wprowadzania modyfikacji do Gminnego Programu Rewitalizacji	131
9.1. Ocena aktualności i stopnia realizacji GPR	131
9.2. Ewaluacja	139
9.3. Identyfikacja i sposób ograniczenia ryzyka podczas wdrażania GPR	140
9.4. Monitorowanie postępu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych	141
9.5. Aktualizacja GPR	141
10. Mechanizmy włączenia mieszkańców, przedsiębiorców i innych podmiotów i grup aktywnych w proces rewitalizacji	142
10.1. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji	142
10.2. Procedura uspołecznienia na etapie realizacji programu rewitalizacji	147
11. Strategiczna Ocena Oddziaływania na Środowisko	150
12. Określenie niezbędnych zmian w uchwałach	151
12.1. Specjalna Strefa Rewitalizacji	151
12.2. Zmiany w dokumentach planowania i zagospodarowania przestrzennego	152
13. Opis Procesu Aktualizacji GPR - 2026.....	152
14. Załącznik graficzny przedstawiający podstawowe kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych obszaru rewitalizacji	154
Spis tabel:	158
Spis map:	159

Zgodnie z Ustawą z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji pod pojęciem rewitalizacji należy rozumieć: „Proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez działania kompleksowe (...) integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji”. Takimi zasadami kierowano się również opracowując Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Głusk 2024-2030. Program został przygotowany i opracowany zgodnie z wymogami określonymi w Ustawie z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji. W rozdziale pierwszym opisano powiązania GPR z dokumentami strategicznymi i planistycznymi.

Część druga Programu ma charakter diagnostyczny i opiera się na streszczeniu sytuacji społecznej gminy, a także sytuacji w innych sferach wymienionych w ustawie. Następnie przeprowadzono szczegółową analizę sytuacji, pozwalającą na określenie obszarów zdegradowanych i rewitalizacji – poszczególne dane analizowano już na poziomie wyodrębnionych miejscowości wiejskich gminy objętych Obszarem Rewitalizacji.

Część trzecia ma charakter projektowy i odnosi się do kształtu procesu rewitalizacji w gminie. Przede wszystkim wskazano wizję obszarów rewitalizacji po przeprowadzeniu tego procesu, a także cele i kierunki działań.

Projekty i przedsięwzięcia rewitalizacyjne zgłoszone przez podmioty z terenu gminy zostały uporządkowane w ramach dwóch list – przedsięwzięć podstawowych i uzupełniających.

Następnie opisano mechanizmy zapewnienia komplementarności tych przedsięwzięć. Ostatnim elementem tej części był opis procesu partycypacji społecznej, który przeprowadzono na etapie opracowywania dokumentu, jak również zaproponowano możliwe formy włączania lokalnej społeczności na etapie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji. Chodzi o utrzymanie zainteresowania mieszkańców realizowanymi przedsięwzięciami, bowiem bez współpracy z lokalną społecznością nie uda się osiągnąć pozytywnych efektów, zwłaszcza w wymiarze społecznym. Ostatnia część dokumentu odnosi się do zarządzania wdrażaniem procesu Rewitalizacji. W sposób zbiorczy przedstawiono tu szacunkowe ramy finansowe zaproponowanych przedsięwzięć i projektów rewitalizacyjnych, a także harmonogram ich realizacji. Następnie opisano system zarządzania realizacją Programu, monitoringu, oceny skuteczności oraz wprowadzania zmian do niniejszego dokumentu.

Rewitalizacja to kompleksowy proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych poprzez działania całościowe (powiązane wzajemnie przedsięwzięcia obejmujące kwestie społeczne oraz gospodarcze lub przestrzenno-funkcjonalne lub techniczne lub środowiskowe), integrujące interwencję na rzecz społeczności lokalnej, przestrzeni i lokalnej gospodarki, skoncentrowane terytorialnie i prowadzone w sposób zaplanowany oraz zintegrowany poprzez programy rewitalizacji.

Rewitalizacja zakłada optymalne wykorzystanie specyficznych uwarunkowań danego obszaru oraz wzmocnienie jego lokalnych potencjałów (w tym także kulturowych) i jest procesem wieloletnim, prowadzonym przez **interesariuszy** (m.in. przedsiębiorców, organizacje pozarządowe, właścicieli nieruchomości, organy władzy publicznej, etc.) tego procesu, w tym przede wszystkim we współpracy z lokalną społecznością. Działania służące wspieraniu procesów rewitalizacji prowadzone są w sposób spójny: wewnątrz (poszczególne działania pomiędzy sobą) oraz zewnątrz (z lokalnymi politykami sektorowymi, np. transportową, energetyczną, celami i kierunkami wynikającymi z dokumentów strategicznych i planistycznych).

Obszar może zostać wskazany jako **obszar zdegradowany**, jeśli znajduje się w stanie kryzysowym z powodu koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, w szczególności bezrobocia, ubóstwa, przestępczości, niskiego poziomu edukacji lub kapitału społecznego, a także niewystarczającego poziomu uczestnictwa w życiu publicznym i kulturalnym oraz gdy występuje na nim co najmniej jedno z następujących negatywnych zjawisk:

- ✓ **gospodarczych** (w szczególności niski stopień przedsiębiorczości, słaba kondycja lokalnych przedsiębiorstw),
- ✓ **środowiskowych** (w szczególności przekroczenie standardów jakości środowiska, obecność odpadów stwarzających zagrożenie dla życia, zdrowia ludzi lub stanu środowiska),
- ✓ **przestrzenno-funkcjonalnych** (w szczególności niewystarczające wyposażenie w infrastrukturę techniczną i społeczną lub jej zły stan techniczny, brak dostępu do podstawowych usług lub ich niska jakość, niedostosowanie rozwiązań urbanistycznych do zmieniających się funkcji obszaru, niski poziom obsługi komunikacyjnej, niedobór lub niska jakość terenów publicznych),
- ✓ **technicznych** (w szczególności degradacja stanu technicznego obiektów).

Natomiast **interesariuszami rewitalizacji** są w szczególności:

→ art. 2 ust. 2 ustawy o rewitalizacji:

- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz pozostali mieszkańcy gminy,
- właściciele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na obszarze rewitalizacji,
- podmioty prowadzące na obszarze gminy działalność gospodarczą,
- podmioty prowadzące na obszarze gminy działalność społeczną, w tym organizacje pozarządowe
- i grupy nieformalne,
- jednostki organizacyjne Gminy Głusk,
- organy władzy publicznej,
- podmioty realizujące na obszarze rewitalizacji uprawnienia Skarbu Państwa

→ oraz art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy wdrożeniowej, w tym:

- partnerzy społeczno-gospodarczy,
- podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie,
- podmioty działające na rzecz ochrony środowiska,
- podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw
- podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji.

Definicja rewitalizacji podkreśla kilka istotnych zagadnień i wyzwań związanych z procesem wychodzenia ze stanu kryzysowego obszaru kryzysowego. Po pierwsze proces rewitalizacji powinien być realizowany w sposób kompleksowy, tj. w taki sposób, który nie tylko rozwiązuje lub eliminuje wybrane zagrożenia i problemy, ale także

w sposób pozwalający na wykorzystanie mocnych stron nie tylko obszaru rewitalizowanego, ale całej gminy, jak również potencjału otoczenia zewnętrznego, traktowanych jako szanse rozwoju. Takie kompleksowe podejście do rewitalizacji oznacza, że działania podejmowane na rzecz wychodzenia ze stanu kryzysowego powinny wpisywać się w szerszy nurt realizacji polityki rozwoju całej gminy i jej otoczenia, w szczególności otoczenia powiązanego funkcjonalnie z gminą. Po drugie, proces rewitalizacji powinien być ukierunkowany na wieloaspektowe podejście oraz rezultaty. Kluczowe dla właściwego zdiagnozowania skali poszczególnych problemów, a tym samym wybór zawężonych terytorialnie obszarów do rewitalizacji powinien być poprzedzony rzetelną diagnozą. Diagnoza powinna wskazać stany kryzysowe na obszarze gminy, zarówno w sferze terytorialnej, ale przede wszystkim w sferze kategorii problemów. Ostateczny wybór obszarów do rewitalizacji powinien być wyborem najefektywniejszej ścieżki działań, w kontekście oczekiwanych rezultatów, tj. wynikać z rangi lub znaczenia wybranych zagadnień/obszarów rewitalizacji dla polityki rozwoju całej gminy.

Po trzecie, istotną rolę w procesie tworzenia i realizacji programu rewitalizacji odgrywa partycypacja społeczna, która obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy. W toku przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji dąży się, aby działania, skutkowałe wypowiedzeniem się przez wszystkich interesariuszy.

Gminny Program Rewitalizacji

- ✓ inicjowany, opracowany i uchwalany przez Radę Gminy, na podstawie art. 18 ust. 2 pkt 6 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2024 r. poz. 609), wieloletni program działań w sferze społecznej oraz gospodarczej lub przestrzenno-funkcjonalnej lub technicznej lub środowiskowej, zmierzający do wyprowadzenia obszarów rewitalizacji ze stanu kryzysowego oraz stworzenia warunków do ich zrównoważonego rozwoju, stanowiący narzędzie planowania, koordynowania i integrowania różnorodnych aktywności w ramach rewitalizacji.
- ✓ Gminny Program Rewitalizacji, o którym mowa w art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji (Dz. U. z 2024 r. poz. 278).

1. POWIĄZANIA GPR Z DOKUMENTAMI STRATEGICZNYMI I PLANISTYCZNYMI

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Głusk 2024-2030 został poddany analizie oraz kompleksowej weryfikacji w zestawieniu z kluczowymi dokumentami strategicznymi i operacyjnymi w skali makro i mikro. Zwrócić uwagę, należy na to, że proces rewitalizacji, co do zasady ma wymiar lokalny i powinien kreować rozwój na poziomie jednostek samorządu terytorialnego, a następnie pośrednio realizować cele i założenia programów na poziomie regionu i kraju.

1.1. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA POZIOMIE KRAJOWYM I REGIONALNYM

Komplementarność z dokumentami na poziomie krajowym:

1. Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju do roku 2020 (z perspektywą do 2030 r.)

Strategia na rzecz Odpowiedzialnego Rozwoju jest aktualizacją średniookresowej strategii rozwoju kraju, tj. Strategii Rozwoju Kraju 2020, przyjętej uchwałą Rady Ministrów z dnia 25 września 2012 r., zgodnie z wymogami ustawy z dnia 6 grudnia 2006 r. o zasadach prowadzenia polityki rozwoju. Strategia określa nowy model rozwoju – suwerenną wizję strategiczną, zasady, cele i priorytety rozwoju kraju w wymiarze gospodarczym, społecznym i przestrzennym do 2020 r. oraz w perspektywie do 2030 r.

Cele i zadania:

- ✓ rozwój społecznie wrażliwy i terytorialnie zrównoważony
- ✓ poprawa dostępności usług świadczonych w odpowiedzi na wyzwania demograficzne
- ✓ wzrost i poprawa wykorzystania potencjału kapitału ludzkiego na rynku pracy

- ✓ zrównoważony rozwój kraju wykorzystujący indywidualne potencjały endogeniczne poszczególnych terytoriów
- ✓ wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych w oparciu o specjalizacje gospodarcze i nowe nisze rynkowe
- ✓ podniesienie skuteczności i jakości wdrażania polityk ukierunkowanych terytorialnie na
- ✓ wszystkich szczeblach zarządzania
- ✓ skuteczne państwo i instytucje służące wzrostowi oraz włączeniu społecznemu i gospodarstwu
- ✓ uproszczenie prawa zapewniające lepsze warunki dla działalności gospodarczej i realizacji potrzeb obywateli
- ✓ inkluzywne i skuteczne instytucje publiczne - dostępne i otwarte dla obywateli oraz przedsiębiorstw
- ✓ budowa zintegrowanego systemu planowania społeczno-gospodarczego i przestrzennego
- ✓ cyfrowe państwo usługowe
- ✓ stabilne, efektywne i zrównoważone finanse publiczne
- ✓ wykorzystanie środków z budżetu Unii Europejskiej w sposób przekładający się na trwałe efekty rozwojowe

Gminny Program Rewitalizacji jest spójny z celem głównym i celami strategicznymi Strategii, poprzez planowe interwencje w zakresie rozwoju kapitału społecznego, w tym zwiększenia poziomu partycypacji społecznej.

2. Strategia Europa 2020

Strategia Europa 2020 obejmuje trzy wzajemnie ze sobą powiązane priorytety:

- ✓ rozwój inteligentny: rozwój gospodarki opartej na wiedzy i innowacji
- ✓ rozwój zrównoważony: wspieranie gospodarki efektywniej korzystającej z zasobów, bardziej przyjaznej środowisku i bardziej konkurencyjnej
- ✓ rozwój sprzyjający włączeniu społecznemu: wspieranie gospodarki o wysokim poziomie zatrudnienia, zapewniającej spójność społeczną i terytorialną

Minimalizacja występowania zjawiska wykluczenia społecznego stanowi jedno z głównych założeń Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk 2024-2030. Celem przedsięwzięć rewitalizacyjnych jest wspieranie włączenia społecznego, integracji i aktywizacji oraz ograniczenie występowania problemów społecznych, w tym ubóstwa i bezrobocia.

3. Długookresowa Strategia Rozwoju Kraju – Polska 2030, Trzecia fala nowoczesności

Dokument ten, określający główne trendy, wyzwania oraz koncepcję rozwoju kraju w perspektywie długookresowej, przyjęty został przez Radę Ministrów w dniu 5 lutego 2013 r. Jego założeniem jest przezwyciężenie kryzysu finansowego w możliwie najkrótszym czasie oraz wzrost gospodarczy kraju.

Cele i zadania:

konkurencyjność i innowacyjność gospodarki:

- ✓ wspieranie prorozwojowej alokacji zasobów w gospodarce, stworzenie warunków dla wzrostu oszczędności oraz podaży pracy i innowacji
- ✓ zmniejszenie długu publicznego i kontrola deficytu w cyklu koniunkturalnym
- ✓ poprawa dostępności i jakości edukacji na wszystkich etapach oraz podniesienie konkurencyjności nauki
- ✓ wzrost wydajności i konkurencyjności gospodarki
- ✓ rozwój kapitału ludzkiego poprzez wzrost zatrudnienia i stworzenie „workfare state”
- ✓ zapewnienie bezpieczeństwa energetycznego oraz ochrona i poprawa stanu środowiska
- ✓ równoważenia potencjałów rozwojowych regionów:
- ✓ wzmocnienie mechanizmów terytorialnego równoważenia rozwoju dla rozwijania i pełnego wykorzystania potencjałów regionalnych

- ✓ rewitalizacja obszarów problemowych w miastach
- ✓ zwiększenie dostępności terytorialnej Polski poprzez utworzenie zrównoważonego, spójnego i przyjaznego użytkownikom systemu transportowego
- ✓ efektywność i sprawność państwa:
- ✓ stworzenie sprawnego państwa jako modelu działania administracji publicznej
- ✓ wzrost społecznego kapitału rozwoju

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 zakłada zapewnienie rozwoju poprzez wzmacnianie i wspieranie istniejącego kapitału oraz wykorzystywanie potencjałów obszaru rewitalizacji.

4. Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030

Krajowa Strategia Rozwoju Regionalnego 2030 (KSRR) jest dokumentem przyjętym przez Radę Ministrów we wrześniu 2019 r. i jest on w pełni komplementarny do zapisów SOR w wymiarze terytorialnym. KSRR przewiduje realizację trzech głównych celów:

- zwiększenie spójności rozwoju kraju w wymiarze społecznym, gospodarczym i przestrzennym;
- wzmacnianie regionalnych przewag konkurencyjnych;
- podniesienie jakości zarządzania i wdrażania polityk publicznych.

W zakresie komplementarności z merytorycznymi celami KSRR, Gminny Program Rewitalizacji Gminy Głusk na lata 2024–2030 wykazuje najsilniejszą komplementarność z celami szczegółowymi:

- 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych;
- 1.5. Rozwój infrastruktury wspierającej dostarczanie usług publicznych i podnoszącej atrakcyjność inwestycyjną obszarów;
- 2.1. Rozwój kapitału ludzkiego i społecznego;
- 2.2. Wsparcie przedsiębiorczości na szczeblu regionalnym i lokalnym;
- 3.2. Wzmacnianie współpracy i zintegrowanego podejścia do rozwoju na poziomie lokalnym, regionalnym i ponadregionalnym;
- 3.3. Poprawa organizacji świadczenia usług publicznych.

Samo opracowanie i wdrażanie zapisów GPR jest już spójne z założeniami KSRR 2030, w myśl celu 1.4. Przeciwdziałanie kryzysom na obszarach zdegradowanych. Rewitalizacja jako proces wyprowadzenia ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, wykorzystywana jest do zapewnienia spójności terytorialnej i wyrównywania szans obszarów borykających się z problemami rozwojowymi. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne mają na celu ograniczenie występowania zjawiska wykluczenia społecznego oraz niwelowanie nierówności pomiędzy obszarem rewitalizacji a innymi częściami gminy w sferze społecznej, gospodarczej, technicznej, środowiskowej i przestrzenno-funkcjonalnej.

Komplementarność z dokumentami na poziomie regionalnym:

1. Strategia Rozwoju Województwa Lubelskiego do 2030 roku

Cel strategiczny 2: Wzmocnienie powiązań i układów funkcjonalnych

Cele operacyjne:

- ✓ zrównoważony rozwój systemów infrastruktury technicznej
- ✓ rozwój miejskich obszarów funkcjonalnych (LOM, ośrodków subregionalnych i lokalnych)
- ✓ wielofunkcyjny rozwój obszarów wiejskich
- ✓ ochrona walorów środowiska

Cel strategiczny 3: Innowacyjny rozwój gospodarki oparty o zasoby i potencjały regionu

Cele operacyjne:

- ✓ wykorzystanie potencjału badawczo-rozwojowego jednostek naukowych oraz wspieranie transferu wiedzy i technologii
- ✓ wspieranie konkurencyjności i innowacyjności przedsiębiorstw
- ✓ promocja i rozwój usług prozdrowotnych, uzdrowiskowych oraz gospodarki senioralnej

- ✓ innowacyjne wykorzystanie walorów przyrodniczo-kulturowych, rozwój sportu i usług wolnego czasu

Cel strategiczny 4: Wzmacnianie kapitału społecznego

Cele operacyjne:

- ✓ rozwijanie kapitału ludzkiego
- ✓ poprawa jakości świadczenia usług zdrowotnych
- ✓ włączenie i integracja społeczna
- ✓ wzmocnienie współpracy transgranicznej i międzyregionalnej
- ✓ bezpieczeństwo publiczne
- ✓ wspieranie oddolnych inicjatyw i poprawa efektywności zarządzania.

Wśród założeń Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 znajduje się wyrównywanie potencjałów społecznych, gospodarczych czy infrastrukturalnych pomiędzy obszarem rewitalizacji a innymi terenami gminy oraz wzrost kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców dotkniętych zjawiskiem wykluczenia społecznego. Wpłynie to na podniesienie poziomu spójności całego województwa, jako składowej większej liczby poszczególnych części, w aspektach związanych z gospodarką, zatrudnieniem oraz jakością życia mieszkańców.

2. Plan Zagospodarowania Przestrzennego Województwa Lubelskiego

Cele i zasady zagospodarowania przestrzennego:

Osadnictwo i infrastruktura społeczna

Cele szczegółowe:

- ✓ poprawa dostępu do usług publicznych i infrastruktury społecznej.
- ✓ rozwój usług i sieci ośrodków pomocy społecznej wynikającej z rosnącej liczby seniorów

Środowisko przyrodnicze

Cele szczegółowe:

- ✓ harmonijne zagospodarowanie przestrzeni krajobrazowej
- ✓ utrzymanie walorów obszarów wyróżniających się szczególnymi cechami przyrodniczymi i krajobrazowymi
- ✓ przywrócenie walorów przyrodniczych i krajobrazowych obszarom zdegradowanym i o zniekształconych stosunkach ekologicznych.

Środowisko kulturowe

Cele szczegółowe:

- ✓ identyfikacja, zachowanie i ochrona zasobów dziedzictwa kulturowego oraz różnorodności krajobrazu kulturowego.
- ✓ zachowanie przed zatarciem specyfiki kulturowej ukształtowanych historycznie struktur przestrzennych.
- ✓ zachowanie i wzbogacanie zasobów dóbr kultury współczesnej.
- ✓ rozwój i efektywne wykorzystanie potencjału kulturowego

Gospodarka

Cele szczegółowe:

- ✓ rozwój potencjału społeczno-ekonomicznego węzłów i ośrodków gospodarczych.
- ✓ wykorzystywanie endogenicznych potencjałów i rozwój specjalizacji regionalnych.
- ✓ zrównoważone wykorzystanie potencjałów rozwojowych tkwiących w zagospodarowaniu przestrzennym i zasobach naturalnych przestrzeni województwa.
- ✓ dywersyfikacja działalności gospodarczej na obszarach wiejskich.
- ✓ zwiększenie konkurencyjności gospodarki rybackiej opartej na wysokiej jakości produktach akwakultury.
- ✓ rozwój infrastruktury turystycznej.
- ✓ zapewnienie sprawnej obsługi komunikacyjnej obszarów i terenów rekreacyjnych.
- ✓ wzmocnienie oferty zatrudnienia i usług (publicznych i komercyjnych) w miastach

z uwzględnieniem potrzeb obsługi okolicznych terenów wiejskich

Wdrożenie założeń GPR przyczyni się do wykonania ww. zamysłów poprzez realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych mających na celu m.in. kształtowanie przestrzeni publicznej oraz podnoszenie poziomu jakości życia mieszkańców przy wykorzystaniu lokalnych potencjałów.

3. FUNDUSZE EUROPEJSKIE DLA LUBELSKIEGO 2021-2027

W związku z założeniami strategicznymi oraz w odpowiedzi na wyzwania, za cel główny Programu przyjęto: wzmocnienie i efektywne wykorzystanie gospodarczych i społecznych potencjałów regionu, sprzyjające zintegrowanemu, zrównoważonemu i inteligentnemu rozwojowi województwa lubelskiego, ukierunkowanemu na wysoką jakość życia i bezpieczeństwo jego mieszkańców.

Zostanie on osiągnięty przez interwencje w ramach 11 Priorytetów obejmujących 5 CP pakietu legislacyjnego UE.

Priorytet XI Rozwój zrównoważony terytorialnie

2.1.11.1. Cel szczegółowy 5(i) wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach miejskich.

Opis interwencji - rodzaje planowanych działań, typów projektów:

Rewitalizacja obszarów zdegradowanych realizowana na podstawie GPR - Inwestycje będą obejmowały kompleksowe działania mające na celu przeciwdziałanie degradacji przestrzeni zurbanizowanej i zjawiskom kryzysowym, pobudzanie rozwoju i zmian jakościowych poprzez wzrost aktywności społecznej i gospodarczej. Inwestycje te będą obejmowały m.in. adaptację budynków do celów społecznych, kulturalnych, itp. wraz z możliwością zagospodarowania terenu funkcjonalnie związanego z obiektem, uporządkowanie i zagospodarowanie zdegradowanych przestrzeni na cele publiczne, kulturalne, turystyczne, itp., dostosowanie przestrzeni publicznych do nowych funkcji, wsparcie infrastrukturalne przedsiębiorstw społecznych.

Przedstawione zestawienie wskazuje na silne powiązanie pomiędzy celami strategicznymi Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Głusk 2024-2030 a krajowymi i wojewódzkimi dokumentami strategicznymi. W wielu z przytoczonych dokumentach odnaleźć można priorytety i cele strategiczne związane poprawą dostępu do usług publicznych i infrastruktury społecznej, rozwojem i efektywnym wykorzystaniem potencjału kulturowego oraz wykorzystywaniem endogenicznych potencjałów i rozwojem specjalizacji regionalnych. W kierunkach działań zaproponowanych w GPR znajdują się odpowiednie zapisy mające za zadanie realizację tego celu.

1.2. POWIĄZANIA Z DOKUMENTAMI NA POZIOMIE PONADLOKALNYM I LOKALNYM

Komplementarność z dokumentami na poziomie ponadlokalnym:

1. Strategii Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030

Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030 stanowi dokument, który zawiera kompleksowy plan na wykorzystanie potencjałów oraz przezwyciężenie istniejących problemów poprzez realizację odpowiednich działań, w tym również projektów zintegrowanych i partnerskich. Dokument strategii stanowi solidną podstawę zintegrowanego rozwoju Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Zaangażowanie samorządów, partnerów społecznych (w tym przedsiębiorców i organizacji pozarządowych) oraz mieszkańców od początku prac nad dokumentem, w ramach serii konsultacji społecznych, pozwoliło na przygotowanie strategii wychodzącej naprzeciw potrzeb i oczekiwań społeczeństwa. Cele strategiczne i operacyjne korespondują z Diagnozą sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego, a określone w niej potrzeby i problemy obszaru wymagają interwencji w nadchodzących latach. Podjęcie konkretnych działań, w ramach wypracowanych wskazanych obszarów, będzie miało na celu

m.in. zwiększenie koncentracji polityki regionalnej na potencjałach terytorialnych obszaru metropolitalnego. Działania te będą prowadzić do wzmocnienia koordynacji prowadzonej dotychczas polityki rozwoju w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego. Strategia Rozwoju Ponadlokalnego Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego do roku 2030 ma również za zadanie zapewnić kontynuację i ciągłość współpracy podjętej w 2013 r. w ramach Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego i dokumentu Strategii Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych. Podjęte dotychczas zintegrowane działania w zakresie cyfryzacji, ochrony bioróżnorodności, mobilności oraz rewitalizacji pozwoliły na poprawę sytuacji społecznej, gospodarczej i przestrzennej. Należy jednak zaznaczyć, że z uwagi na zwiększenie liczby samorządów wchodzących w skład ówczesnego partnerstwa oraz rosnące potrzeby, niezbędne jest kontynuowanie interwencji zintegrowanych w ramach Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego.

Wdrażanie strategii opiera się na realizacji 4 celów strategicznych:

Cel Strategiczny 1: Wzmocnienie roli kultury, dziedzictwa kulturowego i naturalnego LOM.

1.1. Wzmocnienie roli kultury i dziedzictwa kulturowego

1.2. Wykorzystanie potencjału dziedzictwa naturalnego

1.3. Rozwój zrównoważonej turystyki

1.4. Rewitalizacja społeczna i przestrzenna obszarów zdegradowanych

Cel Strategiczny 2: Poprawa równego dostępu do wysokiej jakości edukacji i usług społecznych w LOM.

2.1 Poprawa dostępu do usług polityki społecznej

2.2 Wspieranie działań na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją

2.3 Poprawa dostępu do infrastruktury edukacji

2.4 Poprawa jakości oferty edukacyjnej

2.5 Wdrożenie rozwiązań cyfrowych w sektorze publicznym

Cel Strategiczny 3: Rozwój i wzmocnienie zrównoważonej mobilności w LOM.

3.1 Rozwój systemu zero i niskoemisyjnej komunikacji

3.2 Rozwój infrastruktury pieszej i rowerowej

3.3 Poprawa stanu infrastruktury drogowej

3.4 Wsparcie cyfryzacji systemów transportowych

Cel Strategiczny 4: Przystosowanie LOM do zmian klimatu i poprawa stanu środowiska naturalnego.

4.1 Zwiększenie odporności obszaru na klęski żywiołowe i rozwój błękitno-zielonej infrastruktury

4.2 Wspieranie zrównoważonej gospodarki wodno-ściekowej

4.3 Ochrona bioróżnorodności

4.4 Wspieranie zrównoważonej gospodarki odpadami w tym rozwój gospodarki o obiegu zamkniętym

4.5 Zwiększenie poziomu wykorzystania OZE

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpisywać będą się w założenia Strategii w zakresie rewitalizacji społecznej i przestrzennej obszarów zdegradowanych, działań na rzecz osób wykluczonych lub zagrożonych marginalizacją oraz poprawy dostępu do wysokiej jakości usług społecznych i edukacji.

Komplementarność z dokumentami na poziomie lokalnym (opis powiązań GPR z dokumentami strategicznymi gminy):

1. Strategia Rozwoju Gminy Głusk na lata 2016-2025

Strategia Rozwoju Gminy Głusk na lata 2016 – 2025 jest podstawowym i najważniejszym dokumentem jednostki samorządu terytorialnego, określającym obszary, cele i kierunki interwencji polityki rozwoju.

W Strategii określono trzy główne, ściśle od siebie zależne oraz połączone ze sobą obszary, na których powinien koncentrować się wysiłek strategiczny: PRZESTRZEŃ, GOSPODARKA, SPOŁECZEŃSTWO. Dla każdego z głównych obszarów rozwoju opracowany został cel strategiczny, który uszczegółowiony jest dostosowanymi do zagadnienia celami operacyjnymi. Dla ich urzeczywistnienia wyodrębniono natomiast kierunki działań – przykładowe interwencje do realizacji. Należy je jednak odbierać jako pewną propozycję, otwartą listę przedsięwzięć w danym zakresie, opisującą ogólne ramy koncentracji aktywności finansowej, programowej oraz organizacyjnej całej wspólnoty gminy w perspektywie długofalowej.

OBSZAR TEMATYCZNY: PRZESTRZEŃ. Cel Strategiczny: Zrównoważone środowisko i ład przestrzenny. Cele operacyjne i kierunki działań:

1. Budowa, rozbudowa i modernizacja infrastruktury technicznej na terenie gminy
  - 1.1. Budowa, rozbudowa i modernizacja dróg gminnych oraz infrastruktury towarzyszącej
  - 1.2. Budowa węzłów przesiadkowych
  - 1.3. Rozbudowa i modernizacja gminnej sieci wodociągowej
  - 1.4. Budowa kanalizacji sanitarnej i deszczowej
2. Tworzenie i zwiększenie atrakcyjności terenów mieszkaniowych i turystycznych
  - 2.1. Przygotowanie i promocja terenów przeznaczonych pod budownictwo mieszkaniowe
  - 2.2. Monitoring w miejscach strategicznych gminy: szkoły budynki użyteczności publicznej, GCKiP, itp.
  - 2.3. Budowa placów zabaw
  - 2.4. Tworzenie i modernizacja małej infrastruktury publicznej (kosze na śmieci, ławki, stojaki na rowery, wiaty przystankowe, siłownie napowietrzne)
  - 2.5. Zagospodarowanie terenów zlokalizowanych przy zbiornikach wodnych
3. Ochrona środowiska naturalnego, upowszechnianie Odnawialnych Źródeł Energii
  - 3.1. Rozbudowa i modernizacja energetyczna budynku Zespołu Szkół w Kalinówce wraz z budową sali gimnastycznej
  - 3.2. Budowa przedszkoli jako budynków pasywnych w Mętowie i Wilczopolu
  - 3.3. Montaż rozproszonych instalacji OZE na budynkach prywatnych
  - 3.4. Montaż instalacji OZE na budynkach użyteczności publicznej
  - 3.5. Montaż systemów sterujących i monitorujących zużycie energii w obiektach użyteczności publicznej
  - 3.6. Budowa i modernizacja oświetlenia ulicznego na energooszczędne
  - 3.7. Budowa placówki oświatowej jako budynku pasywnego w Dominowie

OBSZAR TEMATYCZNY: GOSPODARKA. Cel Strategiczny: Przedsiębiorczość i zachęty inwestycyjne podstawą rozwoju gospodarczego. Cele operacyjne i kierunki działań:

1. Tworzenie sprzyjających warunków do rozwoju przedsiębiorczości
  - 1.1. Stworzenie systemu obsługi inwestora
  - 1.2. Doradztwo dla osób zakładających i rozwijających działalność gospodarczą
  - 1.3. Promocja walorów inwestycyjnych gminy i istniejących przedsiębiorstw
  - 1.4. Promowanie i kreowanie sprzyjających warunków do tworzenia i rozwoju klastrów
2. Efektywne wykorzystanie zasobów na potrzeby przedsiębiorczości
  - 2.1. Tworzenie i rozwój Obszarów Intensywności Gospodarczej
  - 2.2. Uzbieranie terenów przeznaczonych pod inwestycje
  - 2.3. Wykorzystanie odnawialnych źródeł energii do rozwoju przedsiębiorczości
3. Uruchamianie i rozwój sektora drobnej produkcji i usług skierowanych do mieszkańców gminy i miasta Lublin
  - 3.1. Wsparcie przedsiębiorców działających w branżach drobnych usług i produkcji opartej o naturalne zasoby gminy, ze szczególnym uwzględnieniem naturalnej żywności
  - 3.2. Uruchamianie miejsc sprzedaży (targowisk, sklepów tymczasowych (pop-up stores), stoisk w marketach) lokalnych produktów
  - 3.3. Uruchomienie lokalnego Inkubatora Przetwórstwa i Innowacyjności

OBSZAR TEMATYCZNY: SPOŁECZEŃSTWO. Cel Strategiczny: Aktywne wspólnoty lokalne. Cele operacyjne i kierunki działań:

1. Budowanie i wzmacnianie lokalnego kapitału społecznego
  - 1.1. Budowanie i wzrost poziomu tożsamości lokalnej, zwłaszcza w grupie osób nowo osiedlających się
  - 1.2. Rewitalizacja fizyczna i społeczno-gospodarcza mieszkańców
  - 1.3. Promowanie aktywności organizacji pozarządowych
  - 1.4. Działania na rzecz integracji społeczności lokalnej
  - 1.5. Tworzenie gminnych programów aktywizacji dla grup marginalizowanych: osób starszych, klientów OPS-u, niepełnosprawnych
  - 1.6. Tworzenie warunków do powstawania lokalnych inicjatyw edukacyjnych, podnoszących kwalifikacje lokalnej społeczności
2. Rozwój usług społecznych, profilaktycznych i zdrowotnych
  - 2.1. Budowa, modernizacja i wyposażenie świetlic
  - 2.2. Tworzenie placówek przedszkolnych w Mętowie i Wilczopolu
  - 2.3. Budowa placówki oświatowej w miejscowości Dominów i rozbudowa placówek oświatowych w Kalinówce i Prawiednikach

- 2.4. Budowa placów zabaw i siłowni napowietrznych
- 2.5. Budowa i modernizacja obiektów sportowych
- 2.6. Upowszechnianie aktywności fizycznej i zdrowego trybu życia
- 2.7. Wspieranie i promocja badań profilaktycznych
- 2.8. Rozwój ochrony zdrowia w placówkach edukacyjnych
- 2.9. Propagowanie i wspieranie inicjatyw wykorzystujących infrastrukturę rekreacyjno-sportową w celu wypracowania zachowań prozdrowotnych
- 2.10. Kształtowanie, pobudzanie świadomości oraz wsparcie osób wykluczonych społecznie, w szczególności w zakresie obowiązków wychowawczych
3. Wysoka jakość systemu edukacji i kultury
  - 3.1. Tworzenie oddziałów przedszkolnych przy publicznych placówkach oświatowych
  - 3.2. Tworzenie i realizacja programów zajęć wyrównawczych i pozalekcyjnych w szkołach, w tym nauka przedsiębiorczości, komunikacji, historii i ekologii
  - 3.3. Wspieranie oraz stworzenie dogodnych warunków do rozwoju form opieki nad dziećmi do lat trzech
  - 3.4. Kontynuowanie efektywnych działań edukacyjnych i pozalekcyjnych na poziomie podstawowym i gimnazjalnym
  - 3.5. Organizacja warsztatów i zajęć dla mieszkańców z zakresu kultury i tożsamości regionalnej
  - 3.6. Tworzenie warunków oraz działania na rzecz wzbogacenia oferty sposobów spędzania wolnego czasu przez mieszkańców gminy
  - 3.7. Popularyzacja i rozwój tzw. turystyki weekendowej

Istnieje bardzo silna korelacja pomiędzy działaniami zapisanymi w GPR a Strategią Rozwoju Gminy Głusk na lata 2016-2025. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne wpisujące będą się w założenia Strategii Rozwoju w zakresie rozwoju przedsiębiorczości, rozwoju usług z zakresu turystyki i rekreacji, wsparcia działań z zakresu pomocy społecznej oraz wzrostu aktywności kulturalnej, oświatowej i sportowej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez realizację działań mających na celu pobudzenie i umożliwienie rozwoju społeczno-gospodarczego.

2. Strategia Rozwiązywania Problemów Społecznych w Gminie Głusk na lata 2016-2026

Mieszkańcy Gminy Głusk dążą do rozwoju społeczeństwa zintegrowanego, aktywnego i wolnego od problemów ubóstwa i wykluczenia społecznego. Gmina Głusk będzie społecznością potrafiącą zaspokoić podstawowe potrzeby mieszkańców. Mieszkańcy Gminy Głusk dążąc do nowoczesności, będą równocześnie czerpać wzorce do działania płynące z bogactwa tradycji i historii naszej ziemi. Nadrzędnym celem jest zapewnienie poczucia bezpieczeństwa socjalnego dla wszystkich i równej dostępności do zasobów i usług w sferze ekonomicznej oraz w sferze społecznej. Tylko docenienie wartości każdego człowieka, poszanowanie jego godności, wspieranie najsłabszych i wzajemna pomoc, pozwoli mieszkańcom gminy właściwie pełnić role społeczne, rodzinne i obywatelskie. Wpłynie to pozytywnie na dalszy rozwój Gminy Głusk poprawę jakości życia i przyniesie korzyści wszystkim jej mieszkańcom. Wdrażanie strategii opiera się na realizacji 5 celów strategicznych:

Cel Strategiczny nr 1 Przeciwdziałanie ubóstwu i wykluczeniu społecznemu

Cel Strategiczny nr 2 Przeciwdziałanie przemocy i uzależnieniom

Cel strategiczny nr 3 Zapewnienie godnego życia osobom starszym, niepełnosprawnym

Cel strategiczny nr 4 Wzmocnienie podstawowych funkcji rodziny

Cel strategiczny nr 5 Wzrost integracji społeczności lokalnej

Działania realizowane w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 mają na celu zapobieganie i minimalizację występowania problemów społecznych oraz zjawiska wykluczenia społecznego, w tym wykluczenia osób niepełnosprawnych, seniorów i osób chorych. Ponadto realizowane przedsięwzięcia będą miały na celu integrację, aktywizację oraz podnoszenie kompetencji społecznych i zawodowych mieszkańców obszaru rewitalizacji.

3. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk

Studium określa podstawowe kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy. Zasady zrównoważonego rozwoju, ładu przestrzennego oraz nadrzędności interesu publicznego nad interesami indywidualnymi były fundamentem dla określenia głównych założeń studium. Ustawa z dnia 9 października 2015 r. o rewitalizacji rozszerzyła zakres art. 10 ustawy o planowaniu i zagospodarowaniu przestrzennym w części dotyczącej uwarunkowań wynikających

z potrzeb i możliwości rozwojowych gminy oraz wynikających z nich kierunków zagospodarowania. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk określa główne kierunki zmian w strukturze przestrzennej gminy Głusk to jest:

- utrzymanie ścisłych relacji funkcjonalno-przestrzennych z Lublinem, mającym istotny wpływ na funkcjonowanie gminy i stanowiącym zaplecze usługowe w zakresie usług publicznych i komercyjnych oraz rynek pracy dla mieszkańców gminy Głusk,
- wzmocnienie powiązań funkcjonalno-przestrzennych ośrodków osadniczych Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego (do których została zaliczona miejscowość Dominów), przede wszystkim w zakresie infrastruktury technicznej i komunikacyjnej,
- wykorzystanie położenia gminy w obrębie Lubelskiego Ośrodka Metropolitalnego, a przede wszystkim wiążącego się z tym wzrostu atrakcyjności gminy Głusk jako miejsca zamieszkania, wypoczynku i prowadzenia działalności gospodarczej,
- wzmocnienie roli miejscowości Dominów jako ośrodka obsługi gminy,
- wzmocnienie roli miejscowości: Dominów, Ćmiłów, Kalinówka, Kazimierzówka i Żabia Wola jako podstawowych ośrodków usługowych gminy, przede wszystkim w zakresie usług administracji, usług publicznych oraz szeroko rozumianych usług komercyjnych,
- wzmacnianie roli miejscowości: Dominów, Ćmiłów, Mętów, Prawiedniki, Kolonia Wilczopole, Kalinówka i Kazimierzówka w strukturach przestrzennych gminy jako głównych ośrodków osadniczych,
- wykorzystanie położenia gminy Głusk w sąsiedztwie dwóch węzłów na drodze ekspresowej S12/S17 (odcinek wspólny): „Lublin Felin” i „Świdnik”, poprzez rozwój bazy produkcyjno-usługowej w Kalinówce i Kazimierzówce,
- dalszy rozwój struktur osadniczych w oparciu o istniejące jednostki osadnicze przy jednoczesnym dążeniu do skupiania zabudowy,
- utrzymanie rolniczego charakteru południowej oraz południowo-wschodniej części gminy, stworzenie warunków do wielofunkcyjnego rozwoju wsi, m.in. poprzez rozwój agroturystyki, rolnictwa specjalistycznego oraz przetwórstwa rolno-spożywczego,
- ochrona szczególnie wartościowych elementów krajobrazu kulturowego – obiektów i obszarów zabytkowych, zwłaszcza zespołu dworsko-parkowego w Dominowie oraz obiektów ujętych w wojewódzkiej ewidencji zabytków,
- ochrona szczególnie wartościowych obszarów i obiektów przyrodniczych, przede wszystkim obszarów chronionych na podstawie przepisów odrębnych z zakresu ochrony przyrody,
- utrzymanie ciągłości ekologicznej w obrębie zielonego pierścienia LOM poprzez zachowanie istniejących zbiorników wodnych oraz kompleksów leśnych w centralnej i południowej części gminy, stanowiących bazę terenów rekreacyjnych LOM,
- utrzymanie ciągłości ekologicznej w obrębie doliny Bystrzycy (stanowiącej korytarz ekologiczny o znaczeniu regionalnym) oraz w obrębie doliny Czerniejówki (stanowiącej korytarz ekologiczny o znaczeniu lokalnym),
- rozwój przestrzenny gminy w oparciu o istniejący układ komunikacyjny, poprawa stanu technicznego istniejących dróg, poprawa dostępności komunikacyjnej gminy poprzez usprawnienie transportu zbiorowego,
- dalszy rozwój infrastruktury technicznej (zwłaszcza sieci kanalizacji sanitarnej),
- propagowanie pozyskiwania energii ze źródeł odnawialnych.

Gminny Program Rewitalizacji jest kolejnym dokumentem strategicznym, który jest powiązany ze Studium zarówno pod względem uwarunkowań jak również kierunków zagospodarowania przestrzennego. Jednocześnie planując w GPR przedsięwzięcia, których realizacja wpłynie na zaspokojenie potrzeb interesariuszy w obszarze rewitalizacji i przyczyni się do niwelacji zidentyfikowanych problemów Program wskazuje zmiany niezbędne do wprowadzenia w Studium (jeżeli są wymagane). W istocie działania rewitalizacyjne skupiają się na najważniejszych miejscach z punktu widzenia rozwoju gminy.

Na poziomie lokalnym widać zbieżność pomiędzy zaproponowanymi w GPR celami i kierunkami działań, a postulatami w lokalnych dokumentach planistycznych. W lokalnych dokumentach takich jak strategia rozwoju gminy podkreśla się konieczność działań wpływających na wzrost jakości życia mieszkańców Gminy Głusk poprzez rozwój kapitału ludzkiego oraz zwiększenie aktywności społecznej oraz podniesienie jakości usług edukacyjno - kulturalnych i społecznych.

2. DIAGNOZA GMINY I OKREŚLENIE OBSZARÓW ZDEGRADOWANYCH ORAZ REWITALIZACJI W GMINIE

2.1. METODYKA WYZNACZANIA OBSZARU ZDEGRADOWANEGO

Rewitalizacja to proces wyprowadzania ze stanu kryzysowego obszarów zdegradowanych, prowadzony w sposób kompleksowy, poprzez zintegrowane działania na rzecz lokalnej społeczności, przestrzeni gospodarki, skoncentrowane terytorialnie, prowadzone przez interesariuszy rewitalizacji na podstawie programu rewitalizacji. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 jest dokumentem strategicznym i operacyjnym o charakterze lokalnym.

Z uwagi na charakter dokumentu, obszar objęty rewitalizacją winien być wyodrębniony w sposób szczegółowy w oparciu o wybrane wskaźniki odnoszące się do sytuacji społeczno-gospodarczej gminy.

Obszar, który zostanie poddany rewitalizacji powinien zostać wyodrębniony w sposób szczegółowy, w oparciu o katalog wskaźników odnoszących się do sytuacji społeczno-gospodarczej jednostki. Przyjęta w niniejszym opracowaniu metodologia przeprowadzenia delimitacji obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji zakładała w głównej mierze oparcie się mierzalnych zmiennych dotyczących sytuacji społecznej (z zakresu demografii, kapitału społecznego, bezpieczeństwa publicznego, pomocy społecznej i rynku pracy), gospodarczej, środowiskowej, przestrzennej i technicznej na danym obszarze.

Obszar zdegradowany, a następnie obszar rewitalizacji zostały wyznaczone w oparciu o zaproponowany katalog wskaźników, które odnoszą się do pięciu sfer wskazanych w ustawie o rewitalizacji – społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. W trakcie wyznaczania obszarów kryzysowych i obszaru rewitalizacji zdecydowano się po pierwsze na wybór takich wskaźników, które są dostępne na poziomie gminy i obszarów analizy. Po drugie istotnym dla wyboru kryteriów był element pozwalający na obiektywizację danych, ich przeliczenie i odniesienie do realnych problemów gminy. Po trzecie wreszcie, wybrano wskaźniki, które stosunkowo łatwo można gromadzić i których wartości można porównywać w kolejnych latach. Metodologia przyjęta na potrzeby niniejszej diagnozy opierała się na szczegółowych, w większości mierzalnych, ilościowych zmiennych, analizowanych w podziale na wskazane sfery.

Wytyczne w zakresie rewitalizacji wskazują, że obszar zdegradowany można wyznaczyć dla miejsc koncentracji negatywnych zjawisk społecznych, współwystępujących z negatywnymi zjawiskami ze sfer gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej oraz technicznej.

Obszar można uznać za zdegradowany w przypadku współwystępowania minimum jednego problemu ze sfery społecznej oraz problemów z pozostałych sfer.

Uznanie danego zjawiska za stan kryzysowy ma miejsce, jeśli dane negatywne zjawisko charakteryzuje się wartością wskaźników je oceniających, przekraczających średnią wartość notowaną w skali gminy. Istotne jest także obiektywne stwierdzenie, czy dane zjawisko ma charakter zjawiska kryzysowego (np. poprzez odniesienie poziomu zjawiska do średnich notowanych na innych poziomach statystycznych).

Pierwszy etap opracowania diagnozy opierał się na analizie danych zastanych, tzw. analizie desk research, polegającej na zebraniu materiałów z różnych źródeł, a następnie przeanalizowaniu ich pod kątem rzetelności, jakości oraz przydatności na dalszym etapie opracowywania diagnozy. Po wyselekcjonowaniu materiałów, nastąpiła właściwa analiza desk research, która obejmowała dokumenty, opracowania oraz sprawozdania i dane, uznane jako istotne w procesie badawczym.

W trakcie opracowywania diagnozy obszaru zdegradowanego, zastosowano dwa podejścia, które bazowały na analizie danych zastanych: statystyczne i przestrzenne. W ujęciu statystycznym dane zostały zgromadzone, a następnie poddane analizie oraz przetworzone na potrzeby niniejszego opracowania. Natomiast, w ujęciu przestrzennym dane zostały odniesione do przyjętych obszarów porównawczych.

Opracowane dane zwizualizowano, przedstawiając je za pomocą kartogramów. Kolejny etap polegał na opracowaniu wskaźnika degradacji w sferze społecznej.

Delimitacja obszaru zdegradowanego, a następnie obszaru rewitalizacji obejmowała następujące etapy:

- 1) Podzielenie terenu Gminy Głusk na mniejsze jednostki – sołectwa.
- 2) Wybór kryteriów delimitacji.
- 3) Przeprowadzenie szczegółowej analizy wskaźnikowej w zakresie problemów społecznych w wyodrębnionych obszarach (badanie ilościowe) – pozwoliło to na wskazanie obszarów o szczególnym nasileniu i koncentracji problemów w sferze społecznej.
- 4) Przeprowadzenie analizy obszarów porównawczych pod kątem występowania problemów w sferze: gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno- funkcjonalnej i technicznej. Uzyskane wyniki stanowiły podstawę do wyłonienia obszaru, który zostanie poddany rewitalizacji.
- 5) Zidentyfikowanie obszaru rewitalizacji – obszaru o szczególnym nasileniu problemów społecznych, uwzględniającego ustawowe wskaźniki obligatoryjne dotyczące powierzchni – maksymalnie 20% powierzchni gminy – oraz ludności – maksymalnie 30% wszystkich zamieszkujących Gminę Głusk.

2.1.1. WYRÓŻNIONE OBSZARY PORÓWNAWCZE

Na wstępnym etapie prac diagnostycznych zaproponowano, aby do celów agregacji danych opisujących stany kryzysowe dokonać podziału gminy na sołectwa/ miejscowości. Założono wstępnie, że działania rewitalizacyjne powinny rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzenie i funkcjonalnie, dlatego też przy tworzeniu stref próbowano zachować podział gminy na takie obszary.

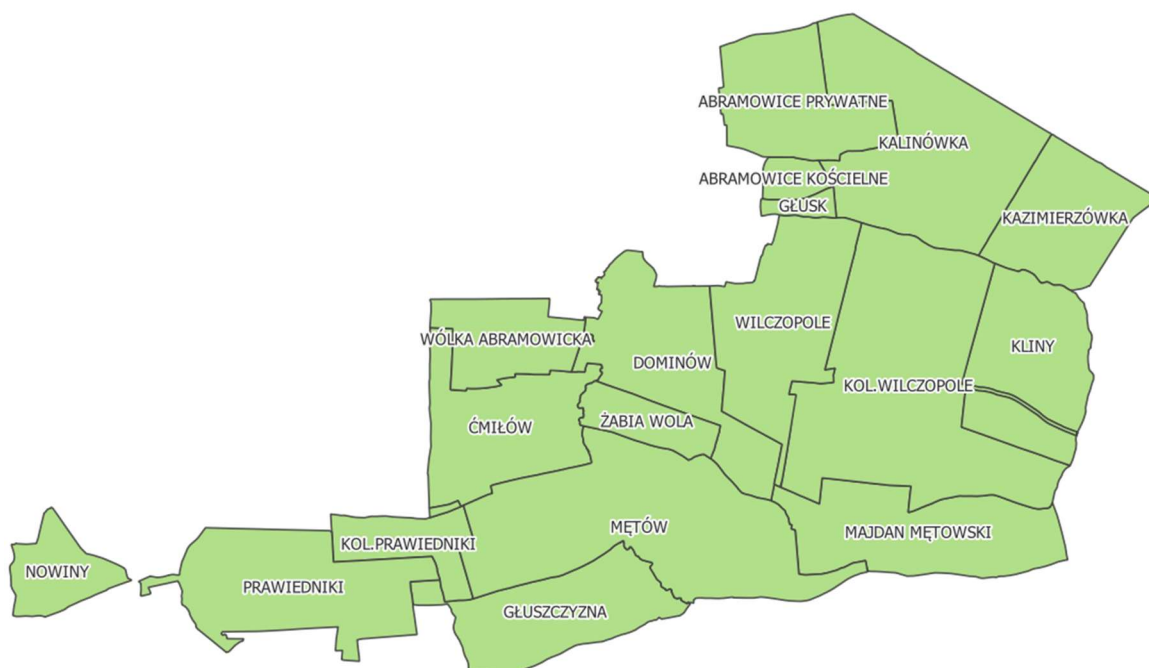
Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji

Jednostki porównawcze	Powierzchnia [ha]	Udział Powierzchni [%]	Ludność [os.]	Udział Ludności [%]
Abramowice Kościelne	49,1695	0,77	9	0,08
Abramowice Prywatne	317,5655	4,94	663	5,64
Ćmiłów	361,3699	5,63	1159	9,86
Dominów	401,2531	6,25	1317	11,21
Głusk	29,2656	0,46	6	0,05
Głuszczyzna	348,3037	5,42	428	3,64
Kalinówka	636,4232	9,91	2129	18,12
Kazimierzówka	299,5781	4,66	578	4,92
Kliny	289,6131	4,51	302	2,57
Majdan Mętowski	422,6955	6,58	234	1,99
Mętów	786,0752	12,24	1498	12,75
Nowiny	141,6971	2,21	208	1,77
Prawiedniki	141,0228	2,20	1245	10,59
Prawiedniki - Kolonia	456,1912	7,10	190	1,62
Wilczopole	520,7104	8,11	604	5,14
Wilczopole – Kolonia	896,7664	13,96	571	4,86
Wólka Abramowicka	207,8249	3,24	385	3,28
Żabia Wola	116,8022	1,82	225	1,91

Źródło: opracowanie własne

Powierzchnia gminy wynosi ogółem 6 400 ha, zaś liczba mieszkańców wg stanu na 31.12.2020 r. wynosiła 11751 osób.

Mapa 1 Podział gminy na obszary porównawcze

Źródło: opracowanie własne

2.1.2. DOBÓR WSKAŹNIKÓW DELIMITACJI OBSZARU ZDEGRADOWANEGO W SFERZE SPOŁECZNEJ, GOSPODARCZEJ, ŚRODOWISKOWEJ, FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNEJ ORAZ TECHNICZNEJ

Dla prawidłowego przeprowadzenia delimitacji analizowanych jednostek statystycznych konieczny był wybór odpowiednich zmiennych, które je w sposób istotny statystycznie różnicują. Ze względu na charakter gminy i występujące w niej zjawiska społeczne, gospodarcze, środowiskowe, przestrzenno - funkcjonalne i techniczne, konieczne było zbadanie szeregu zmiennych i wypracowanie katalogu umożliwiającego analizę każdej ze sfer wskazanych w Ustawie o rewitalizacji. Przeprowadzone prace umożliwiły wypracowanie zbioru zmiennych zaprezentowanych w poniższej tabeli.

Tabela 2 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego

Kategoria	Lp.	Wskaźnik	Opis
SFERA SPOŁECZNA	1	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru/sołectwa	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować sołectwa/miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
	2	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru/sołectwa	Wskaźnik obrazujący sytuację demograficzną danego sołectwa/obszaru. Wskaźnik obliczony został na podstawie danych GUS. Przyjęty wskaźnik pozwolił zidentyfikować sołectwa/miejscowości z największymi problemami związanymi z sytuacją demograficzną.
	3	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym obszaru/sołectwa	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności obszaru na lokalnym rynku pracy. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z Powiatowego Urzędu Pracy w Lublinie, filia w Bychawie. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały sołectwa/miejscowości z największym odsetkiem osób bezrobotnych w wieku produkcyjnym, w tym osób długotrwale bezrobotnych, co jest szczególnie istotne w przypadku analizy zjawiska jakim jest wykluczenie społeczne. Długotrwale bezrobocie znacząco zwiększa prawdopodobieństwo jego wystąpienia oraz stanowi odzwierciedlenie warunków życia i sytuacji ekonomicznej mieszkańców.
	4	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie sytuacji społeczności w odniesieniu do pomocy społecznej. Dane dotyczące bezrobocia pozyskano z GUS oraz Ośrodka Pomocy Społecznej. Założone w tym obszarze wskaźniki wskazały sołectwa/ miejscowości z największym odsetkiem osób korzystających z pomocy społecznej.
	5	Liczba przestępstw na 100mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano dane III Komisariatu Policji w Lublinie. Przestępczość znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych sołectwach przyjęto liczbę przestępstw kryminalnych.
	6	Niebieskie karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Wskaźnik opisujący poziom bezpieczeństwa na danym obszarze, skupia się na prezentacji danych dotyczących poważnych naruszeń prawa. Dane potrzebne do obliczenia wskaźnika opisującego stopień przestępczości i naruszeń prawa pozyskano z III Komisariatu Policji w Lublinie. Przestępczość znacząco negatywnie wpływa na jakość życia mieszkańców oraz postrzeganie atrakcyjności danego miejsca do zamieszkania i inwestowania. Do wskazania poziomu przestępczości w poszczególnych sołectwach przyjęto liczbę przestępstw, interwencji domowych, przestępstw kryminalnych oraz ilość założonych „niebieskich kart” w przeliczeniu na 100 mieszkańców.

	7	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego. Zmienna zestandaryzowana, prezentowana w formie przeliczeniowej pokazującej liczbę organizacji pozarządowych na 100 mieszkańców. Źródło danych: Urząd Gminy Głusk.
	8	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca	Wskaźnik określający poziom kapitału społecznego – wskaźnik określa zaangażowanie lokalnych społeczności w pozyskiwanie środków w ramach funduszu społecznego. Dane pozyskano z Urzędu Gminy Głusk.
SFERA GOSPODARCZA	9	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Wskaźnik skupiający się na ocenie stopnia przedsiębiorczości mieszkańców obszaru. Wskaźnikami wskazującymi na problemy natury gospodarczej są: poziom aktywności gospodarczej oraz kondycja lokalnych przedsiębiorstw. Do obliczenia poziomu aktywności gospodarczej posłużono się liczbą podmiotów gospodarczych zarejestrowanych w poszczególnych sołectwach/miejscowościach. Źródło danych: UG Głusk, rejestr CEIDG.
STREFA ŚRODOWISKOWA	10	Liczba gospodarstw w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Wskaźnik dotyczący ograniczania emisji zanieczyszczeń do powietrza, poprzez zwiększenie wykorzystania odnawialnych źródeł energii oraz edukację ekologiczną, a także zapewnienie bezpieczeństwa i podwyższenia jakości środowiska życia mieszkańców Gminy Głusk.
SFERA FUNKCJONALNO - PRZESTRZENNA	11	Dostępność do usług Kultury i usług społecznych na 100 mieszkańców	Wskaźnik określa poziom dostępności instytucji publicznych. Poddano go ocenie na podstawie liczby aptek, bibliotek, banków, urzędów pocztowych, urzędów, instytucji kultury, świetlic na 1000 mieszkańców. Źródło: badania własne
SFERA TECHNICZNA	12	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru / sołectwa	Wskaźnik opisujący poziom degradacji terenów w obrębie obszaru/sołectwa. Źródło danych: Urząd Gminy Głusk. Degradacja przestrzeni, w tym przestrzeni publicznej przejawia się m.in. w występowaniu zdegradowanych, zaniedbanych obiektów: pustostanów, budynków niewykorzystanych, które utraciły swoją funkcję. Z powodu występowania takich obiektów przestrzeń przestaje być reprezentacyjna, co przekłada się na atrakcyjność turystyczno-gospodarczą całej gminy. Źródłem danych dla oceny stopnia degradacji były informacje zawarte w dokumentach gminnych, a także informacje uzyskane od poszczególnych właścicieli i zarządców, jak również wizje w terenie.

2.2. WYNIK DIAGNOZY – SFERA SPOŁECZNA

Zaproponowany katalog wskaźników wybrany do analizy sfery społecznej, pozwolił na pokazanie stanu oraz zawansowania i wielkości problemów społecznych w poszczególnych obszarach, które wyodrębniono w gminie. Wykorzystanie wskaźników pozwoliło na zaprezentowanie poziomu natężenia negatywnych zjawisk społecznych, za pomocą syntetycznego wskaźnika degradacji. Do analizy sfery społecznej wykorzystano dane ilościowe, które pozyskano z Urzędu Gminy Głusk, III Komisariatu Policji w Lublinie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej w Głusku, z Powiatowego Urzędu Pracy w Lublinie, filia w Bychawie.

Wskaźniki wymagają odpowiedniej standaryzacji. Dla porównania stopnia natężenia zjawisk kryzysowych w poszczególnych obszarach/sołectwach opracowano porównywalny wskaźnik. W pierwszym etapie znormalizowano poszczególne zjawiska kryzysowe. Czynność ta polegała na odjęciu od zmiennych ich średnich arytmetycznych, a następnie podzieleniu otrzymanej różnicy przez odchylenie standardowe według wzoru:

$$t_{ij} = \frac{x_{ij} - \bar{x}_j}{S_j}$$

gdzie:

- t_{ij} – wartość znormalizowanego wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i
- x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i
- $\bar{x}_j$ – średnia arytmetyczna wskaźnika j ,
- S_j – odchylenie standardowe wskaźnika j

Wartości wskaźników po normalizacji umożliwiły dalsze wyliczenia. W następnym etapie określono, czy dany wskaźnik jest stymulantą, czy destymulantą, tzn. czy wysokie wartości wskaźnika powodują rozwój danej jednostki, czy też prowadzą do kryzysu. Jeżeli wśród wskaźników znalazła się stymulanta, uzyskane wartości przekształcono zgodnie ze wzorem:

$$z_{ij} = x_{ij} * (-1)$$

gdzie:

- z_{ij} – wartość wskaźnika (stymulanty) po przekształceniu
- x_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

W przypadku, gdy dany wskaźnik jest destymulantą, otrzymane w procesie normalizacji wartości pozostawiamy bez zmian.

Ostatnim etapem jest wyznaczenie jednej wartości wskaźnika syntetycznego, który będzie sumą wszystkich wskaźników cząstkowych wykorzystanych do określenia negatywnych zjawisk społecznych. Wartość wskaźnika syntetycznego będzie świadczyć, czy dane pole podstawowe znajduje się w stanie kryzysowym. Wysokie wartości wskaźnika świadczą o dużym kryzysie, natomiast niskie ukazują pozytywny obraz zjawisk społecznych. Aby uzyskać wartość wskaźnika syntetycznego należy posłużyć się wzorem:

$$P_i = \frac{1}{n} \sum_{j=1}^n t_{ij}$$

gdzie:

- P_i – syntetyczny wskaźnik negatywnych zjawisk
- n – liczba wskaźników (cech)
- t_{ij} – wartość wskaźnika j dla jednostki urbanistycznej i

Sfera społeczna:

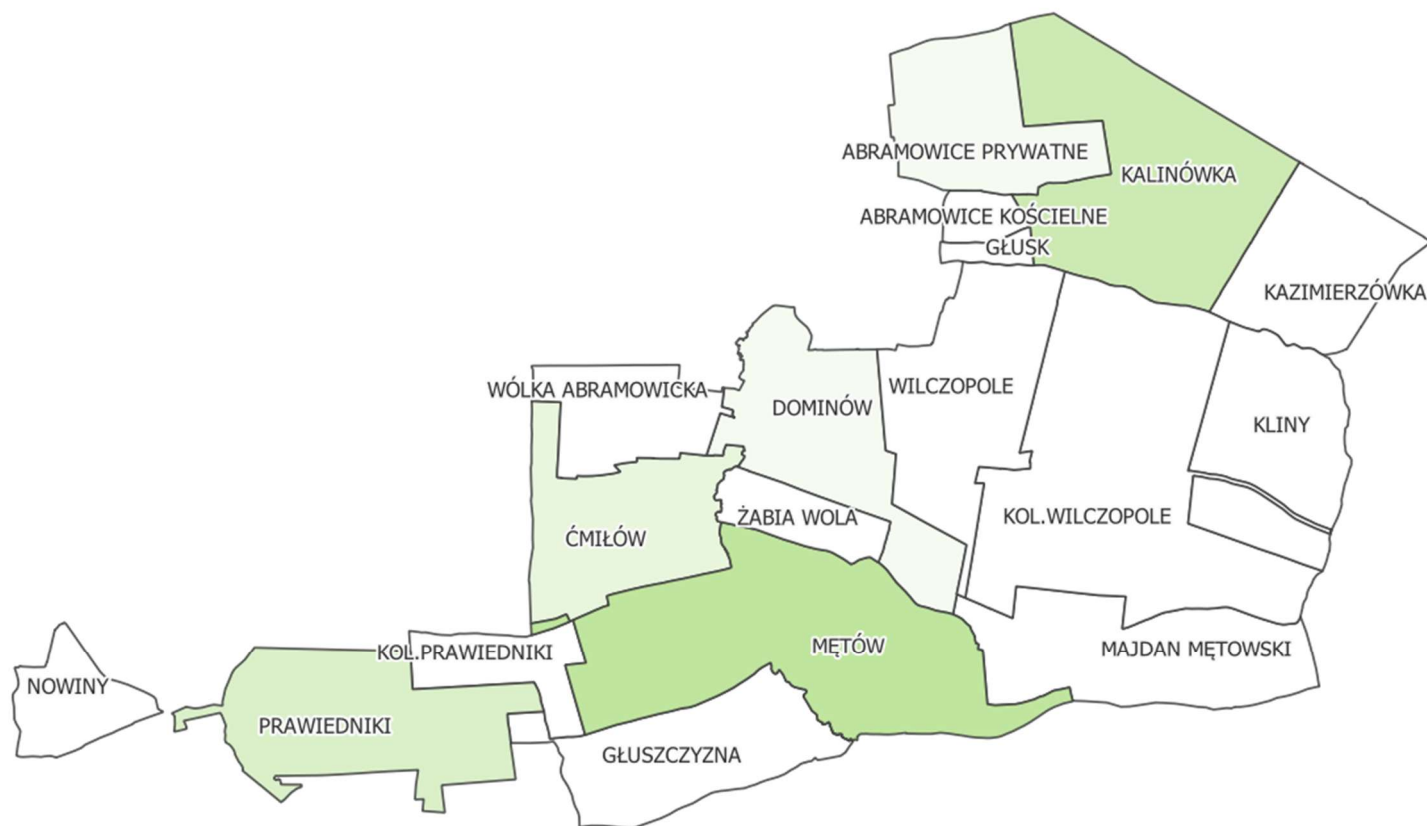
Tabela 3 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru/sołectwa w roku 2021 [%]

Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	0,07
Abramowice Prywatne	2,00
Ćmiłów	2,50
Dominów	3,67
Głusk	0,00
Głuszczyzna	0,94
Kalinówka	7,46
Kazimierzówka	1,30
Kliny	0,69
Majdan Mętowski	0,49
Mętów	2,98
Nowiny	0,00
Prawiedniki	3,66
Prawiedniki - Kolonia	0,41
Wilczopole	2,63
Wilczopole – Kolonia	2,63
Wólka Abramowicka	0,75
Żabia Wola	0,51
Średnia	1,82

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Narodowy Spis Powszechny 2021

Tabela 4 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru/sołectwa 2021 [%]

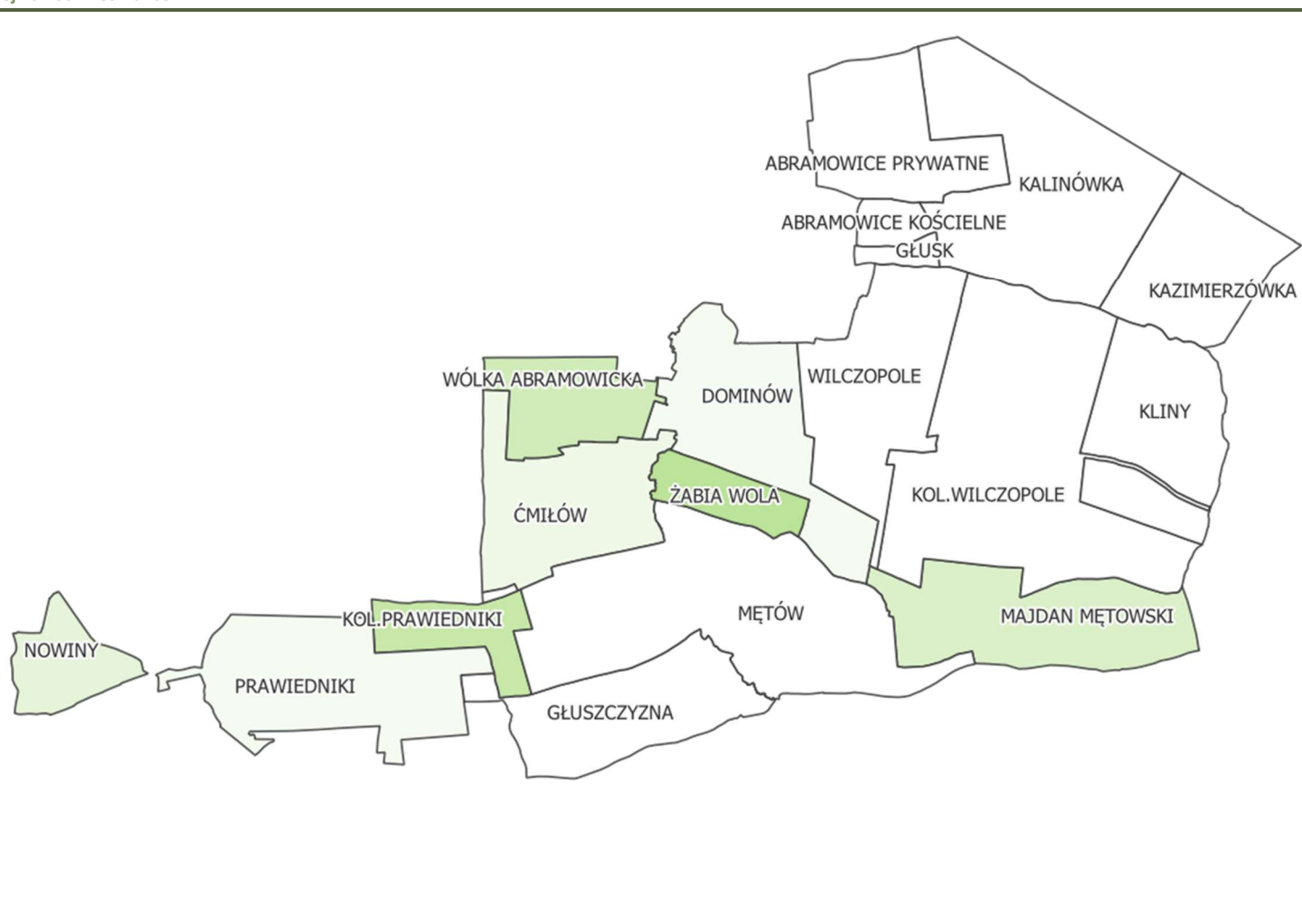
Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	0,00
Abramowice Prywatne	0,16
Ćmiłów	0,22
Dominów	0,13
Głusk	0,00
Głuszczyzna	0,05
Kalinówka	0,30
Kazimierzówka	0,07
Kliny	0,01
Majdan Mętowski	0,02
Mętów	0,33
Nowiny	0,02
Prawiedniki	0,24
Prawiedniki - Kolonia	0,04
Wilczopole	0,10
Wilczopole – Kolonia	0,08
Wólka Abramowicka	0,10
Żabia Wola	0,00
Średnia	0,11

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych Narodowy Spis Powszechny 2021

Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców

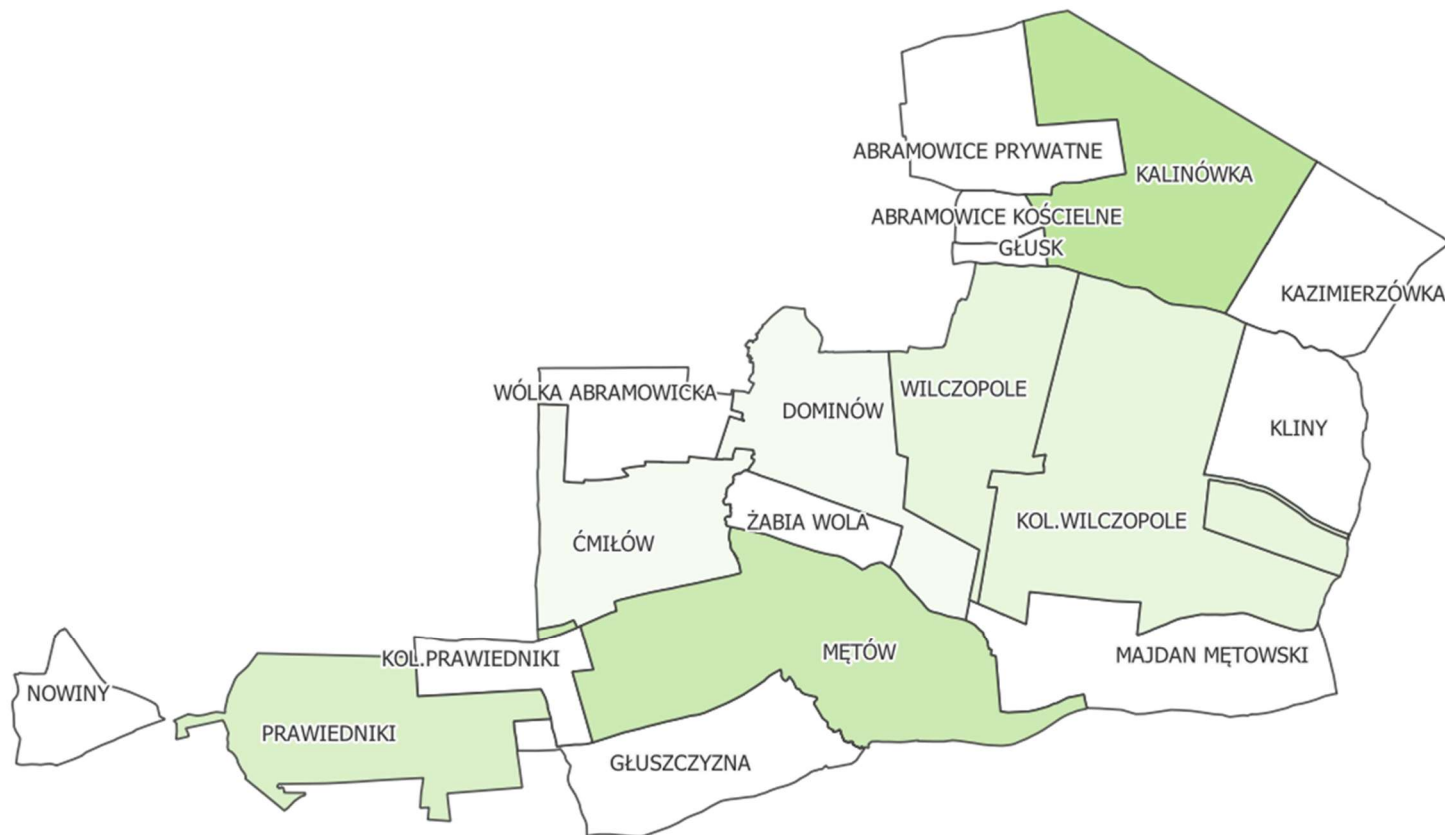
Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	0,00
Abramowice Prywatne	0,60
Ćmiłów	2,16
Dominów	2,13
Głusk	0,00
Głuszczyzna	1,87
Kalinówka	0,33
Kazimierzówka	0,87
Kliny	0,33
Majdan Mętowski	2,56
Mętów	1,74
Nowiny	2,40
Prawiedniki	1,85
Prawiedniki - Kolonia	3,16
Wilczopole	1,66
Wilczopole – Kolonia	1,58
Wólka Abramowicka	2,60
Żabia Wola	8,44
Średnia	1,90

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej

Tabela 6 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców

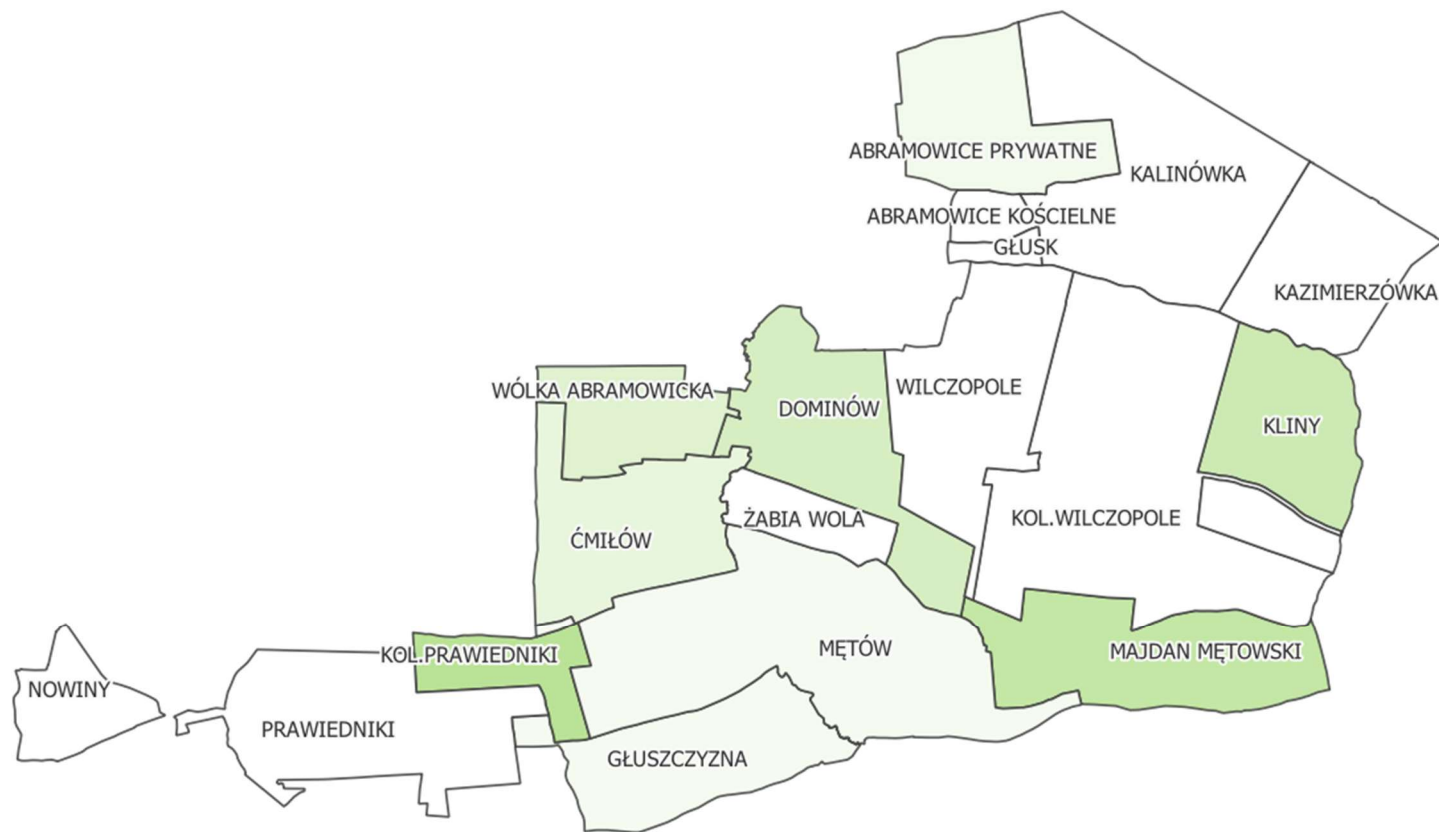
Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	0,03
Abramowice Prywatne	0,91
Ćmiłów	1,74
Dominów	1,53
Głusk	0,00
Głuszczyzna	0,82
Kalinówka	2,65
Kazimierzówka	0,89
Kliny	0,43
Majdan Mętowski	0,44
Mętów	2,48
Nowiny	0,00
Prawiedniki	2,26
Prawiedniki - Kolonia	0,19
Wilczopole	1,87
Wilczopole – Kolonia	1,87
Wólka Abramowicka	0,59
Żabia Wola	0,31
Średnia	1,06

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z PUP w Lublinie, filia w Bychawie oraz Narodowy Spis Powszechny 2021

Tabela 7 Liczba przestępstw na 100 mieszkańców

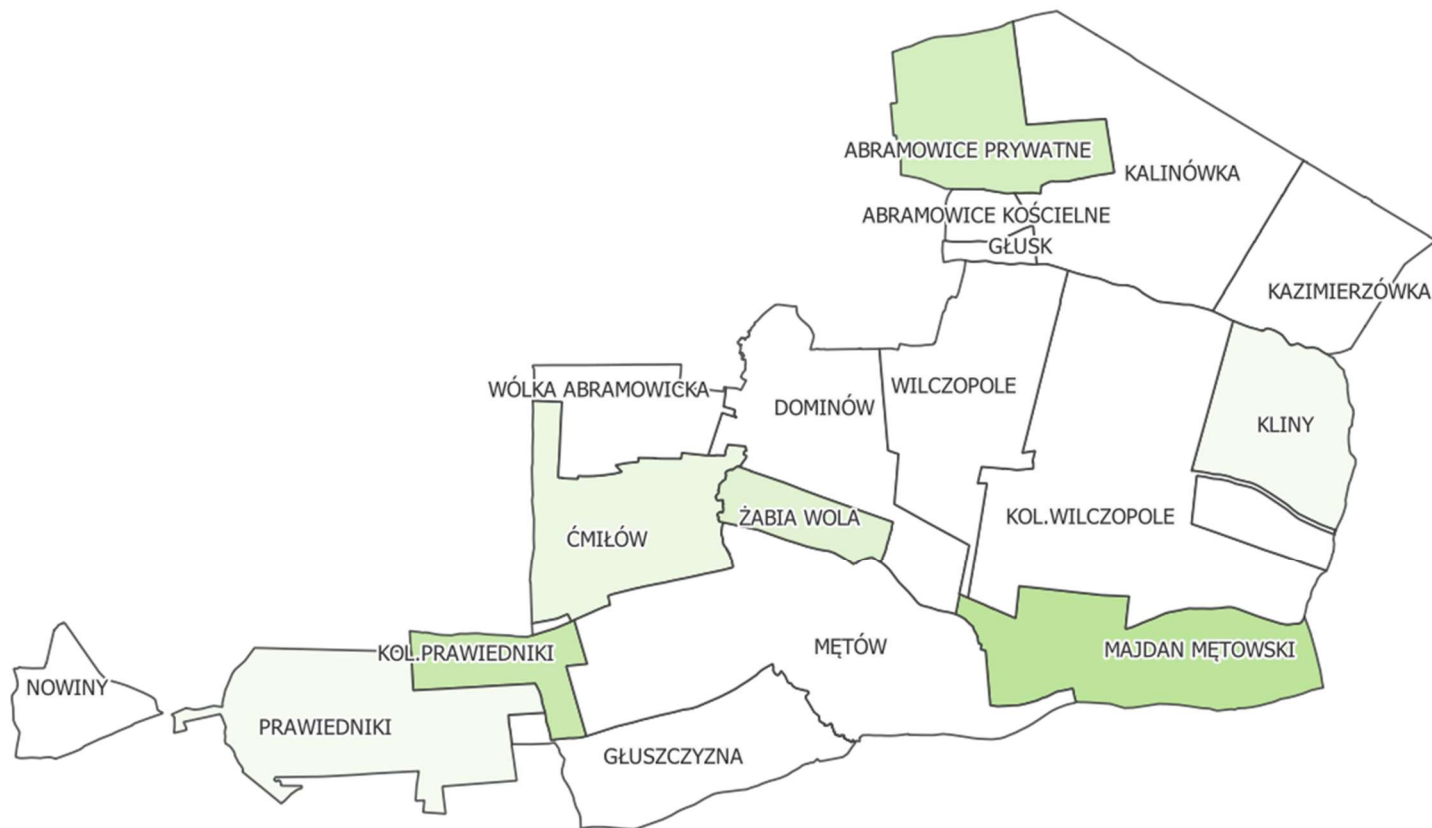
Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	0,00
Abramowice Prywatne	2,87
Ćmiłów	3,28
Dominów	3,95
Głusk	0,00
Głuszczyzna	2,80
Kalinówka	1,60
Kazimierzówka	0,87
Kliny	4,64
Majdan Mętowski	5,56
Mętów	2,74
Nowiny	1,92
Prawiedniki	2,09
Prawiedniki - Kolonia	5,79
Wilczopole	1,66
Wilczopole – Kolonia	2,28
Wólka Abramowicka	3,90
Żabia Wola	2,22
Średnia	2,67

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z III Komisariatu Policji w Lublinie

Tabela 8 „Niebieskie karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców

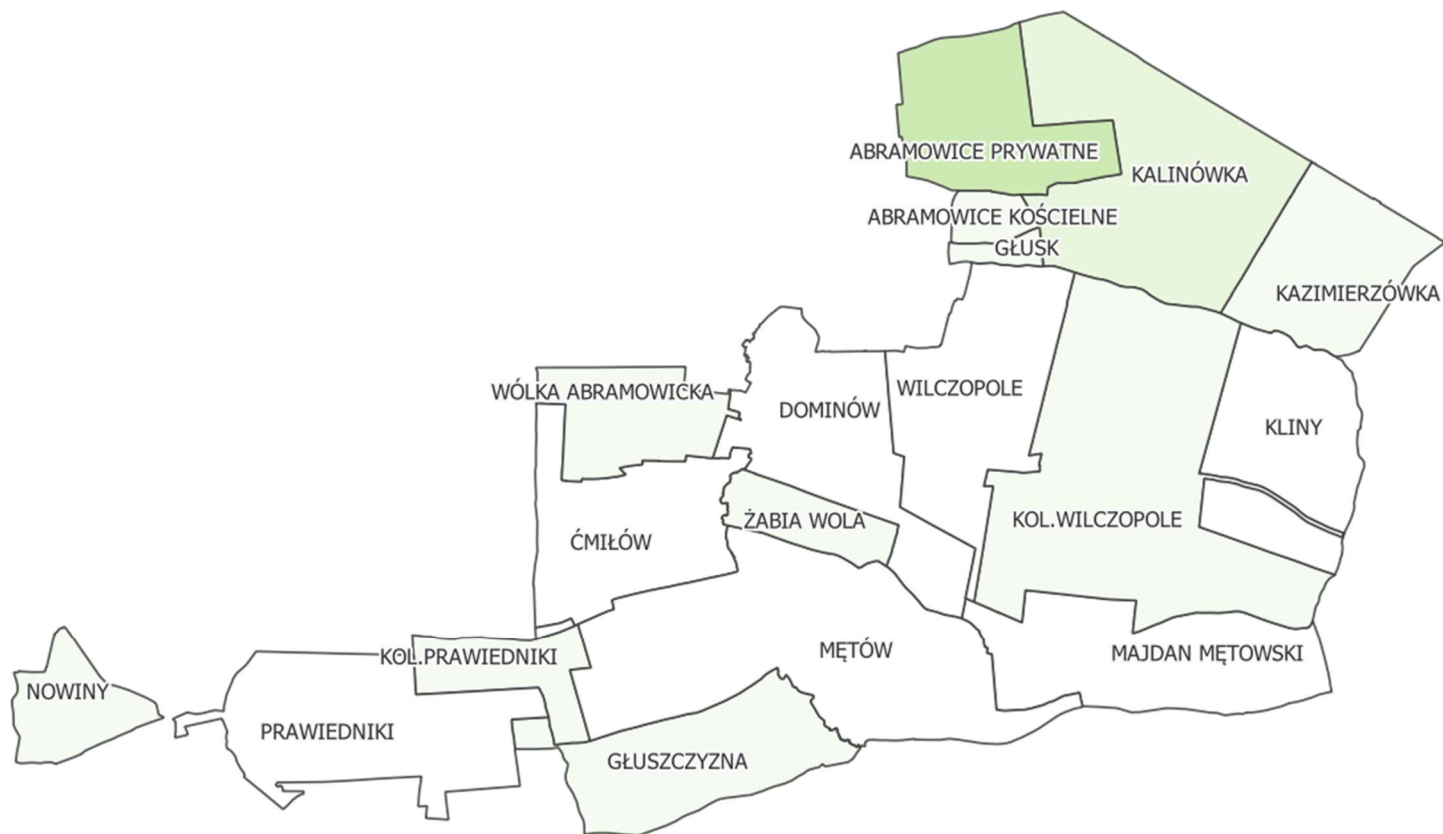
Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	0,00
Abramowice Prywatne	0,45
Ćmiłów	0,43
Dominów	0,15
Głusk	0,00
Głuszczyzna	0,00
Kalinówka	0,00
Kazimierzówka	0,00
Kliny	0,33
Majdan Mętowski	1,28
Mętów	0,00
Nowiny	0,00
Prawiedniki	0,24
Prawiedniki - Kolonia	0,53
Wilczopole	0,00
Wilczopole – Kolonia	0,18
Wólka Abramowicka	0,00
Żabia Wola	0,44
Średnia	0,22

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z III Komisariatu Policji w Lublinie

Tabela 9 Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców w roku 2021

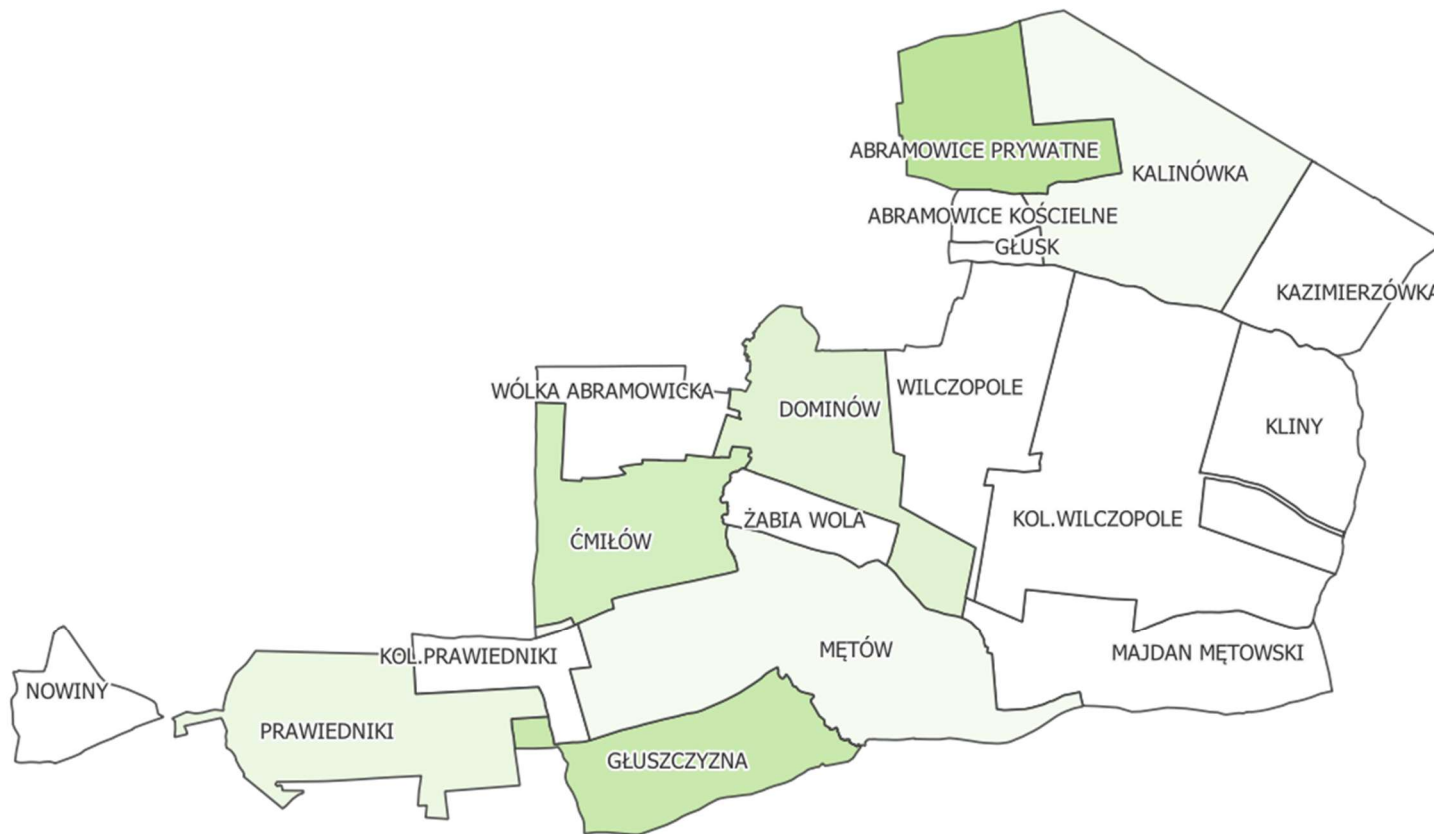
Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	0,00
Abramowice Prywatne	0,15
Ćmiłów	0,52
Dominów	0,38
Głusk	0,00
Głuszczyzna	0,00
Kalinówka	0,05
Kazimierzówka	0,00
Kliny	0,66
Majdan Mętowski	0,43
Mętów	0,20
Nowiny	0,00
Prawiedniki	0,40
Prawiedniki - Kolonia	0,00
Wilczopole	0,66
Wilczopole – Kolonia	0,00
Wólka Abramowicka	0,00
Żabia Wola	0,00
Średnia	0,19

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych BDL GUS oraz UG Głusk

Tabela 10 Kwota uzyskana na fundusz sołectwa w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2019

Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	-
Abramowice Prywatne	31,36
Ćmiłów	30,00
Dominów	28,92
Głusk	-
Głuszczyzna	30,67
Kalinówka	17,89
Kazimierzówka	46,73
Kliny	60,80
Majdan Mętowski	66,67
Mętów	10,57
Nowiny	95,47
Prawiedniki	25,22
Prawiedniki - Kolonia	56,49
Wilczopole	48,00
Wilczopole – Kolonia	50,64
Wólka Abramowicka	56,99
Żabia Wola	72,46
Średnia	45,56

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk

Tabela 11 Wartości wskaźników dla sfery społecznej

Nazwa obszaru/ sołectwa	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców obszaru/sołectwa	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	„Niebieskie karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Abramowice Kościelne	0,07	0,00	0,03	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Abramowice Prywatne	2,00	0,16	0,91	0,60	2,87	0,45	0,15	31,36
Ćmiłów	2,50	0,22	1,74	2,16	3,28	0,43	0,52	30,00
Dominów	3,67	0,13	1,53	2,13	3,95	0,15	0,38	28,92
Głusk	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	0,00	-
Głuszczyzna	0,94	0,05	0,82	1,87	2,80	0,00	0,00	30,67
Kalinówka	7,46	0,30	2,65	0,33	1,60	0,00	0,05	17,89
Kazimierzówka	1,30	0,07	0,89	0,87	0,87	0,00	0,00	46,73
Kliny	0,69	0,01	0,43	0,33	4,64	0,33	0,66	60,80
Majdan Mętowski	0,49	0,02	0,44	2,56	5,56	1,28	0,43	66,67
Mętów	2,98	0,33	2,48	1,74	2,74	0,00	0,20	10,57
Nowiny	0,00	0,02	0,00	2,40	1,92	0,00	0,00	95,47
Prawiedniki	3,66	0,24	2,26	1,85	2,09	0,24	0,40	25,22
Prawiedniki - Kolonia	0,41	0,04	0,19	3,16	5,79	0,53	0,00	56,49
Wilczopole	2,63	0,10	1,87	1,66	1,66	0,00	0,66	48,00
Wilczopole – Kolonia	2,63	0,08	1,87	1,58	2,28	0,18	0,00	50,64
Wólka Abramowicka	0,75	0,10	0,59	2,60	3,90	0,00	0,00	56,99
Żabia Wola	0,51	0,00	0,31	8,44	2,22	0,44	0,00	72,46
Średnia arytmetyczna	1,82	0,11	1,06	1,90	2,67	0,22	0,19	45,56
Odchylenie standardowe	5,62	1,31	3,46	5,48	43,83	2,81	2,28	14,51

Tabela 12 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery społecznej

Nazwa obszaru/ sołectwa	Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców obszaru/sołectwa	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	Niebieskie karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców	Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca
Abramowice Kościelne	-0,31	-0,08	-0,30	-0,35	-0,70	-0,08	-0,08	-
Abramowice Prywatne	0,03	0,04	-0,04	-0,24	0,05	0,08	-0,02	-0,98
Ćmiłów	0,12	0,09	0,20	0,05	0,16	0,07	0,14	-1,07
Dominów	0,33	0,02	0,14	0,04	0,33	-0,03	0,08	-1,15
Głusk	-0,32	-0,08	-0,30	-0,35	-0,70	-0,08	-0,08	-
Głuszczyzna	-0,16	-0,04	-0,07	-0,01	0,03	-0,08	-0,08	-1,03
Kalinówka	1,00	0,15	0,46	-0,29	-0,28	-0,08	-0,06	-1,91
Kazimierzówka	-0,09	-0,03	-0,05	-0,19	-0,47	-0,08	-0,08	0,08
Kliny	-0,20	-0,07	-0,18	-0,29	0,51	0,04	0,21	1,05
Majdan Mętowski	-0,24	-0,06	-0,18	0,12	0,75	0,38	0,10	1,45
Mętów	0,21	0,17	0,41	-0,03	0,02	-0,08	0,00	-2,41
Nowiny	-0,32	-0,06	-0,30	0,09	-0,20	-0,08	-0,08	3,44
Prawiedniki	0,33	0,10	0,35	-0,01	-0,15	0,01	0,09	-1,40
Prawiedniki - Kolonia	-0,25	-0,05	-0,25	0,23	0,81	0,11	-0,08	0,75
Wilczopole	0,14	0,00	0,24	-0,04	-0,27	-0,08	0,21	0,17
Wilczopole – Kolonia	0,14	-0,02	0,24	-0,06	-0,10	-0,02	-0,08	0,35
Wólka Abramowicka	-0,19	0,00	-0,13	0,13	0,32	-0,08	-0,08	0,79
Żabia Wola	-0,23	-0,08	-0,22	1,19	-0,12	0,08	-0,08	1,85

Tabela 13 Wartości wskaźników dla sfery społecznej po określeniu stymulanty i destymulanty

Nazwa obszaru/ sołectwa	Udział liczby ludności wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności *	Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności	Udział bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców obszaru/sołectwa	Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	„Niebieskie karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców*	Kwota uzyskana na fundusz sołectki w przeliczeniu na 1 mieszkańca *
Abramowice Kościelne	0,31	-0,08	-0,30	-0,35	-0,70	-0,08	0,08	-
Abramowice Prywatne	-0,03	0,04	-0,04	-0,24	0,05	0,08	0,02	0,98
Ćmiłów	-0,12	0,09	0,20	0,05	0,16	0,07	-0,14	1,07
Dominów	-0,33	0,02	0,14	0,04	0,33	-0,03	-0,08	1,15
Głusk	0,32	-0,08	-0,30	-0,35	-0,70	-0,08	0,08	-
Głuszczyzna	0,16	-0,04	-0,07	-0,01	0,03	-0,08	0,08	1,03
Kalinówka	-1,00	0,15	0,46	-0,29	-0,28	-0,08	0,06	1,91
Kazimierzówka	0,09	-0,03	-0,05	-0,19	-0,47	-0,08	0,08	-0,08
Kliny	0,20	-0,07	-0,18	-0,29	0,51	0,04	-0,21	-1,05
Majdan Mętowski	0,24	-0,06	-0,18	0,12	0,75	0,38	-0,10	-1,45
Mętów	-0,21	0,17	0,41	-0,03	0,02	-0,08	0,00	2,41
Nowiny	0,32	-0,06	-0,30	0,09	-0,20	-0,08	0,08	-3,44
Prawiedniki	-0,33	0,10	0,35	-0,01	-0,15	0,01	-0,09	1,40
Prawiedniki - Kolonja	0,25	-0,05	-0,25	0,23	0,81	0,11	0,08	-0,75
Wilczopole	-0,14	0,00	0,24	-0,04	-0,27	-0,08	-0,21	-0,17
Wilczopole – Kolonja	-0,14	-0,02	0,24	-0,06	-0,10	-0,02	0,08	-0,35
Wólka Abramowicka	0,19	0,00	-0,13	0,13	0,32	-0,08	0,08	-0,79
Żabia Wola	0,23	-0,08	-0,22	1,19	-0,12	0,08	0,08	-1,85

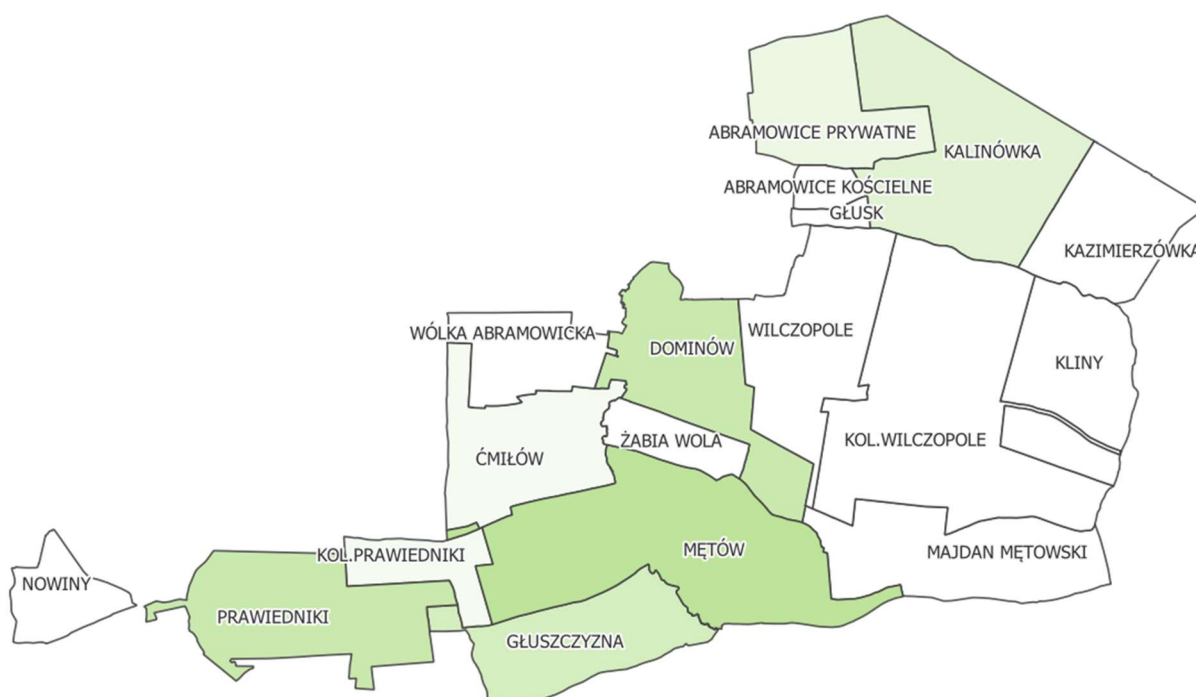
Tabela 14 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej

Nazwa obszaru/ sołectwa	Demografia		Bezrobocie	Pomoc społeczna	Przestępczość	Patologie	Aktywność społeczna		Wskaźnik syntetyczny
Abramowice Kościelne	0,31	-0,08	-0,3	-0,35	-0,7	-0,08	0,08	-	-0,16
Abramowice Prywatne	-0,03	0,04	-0,04	-0,24	0,05	0,08	0,02	0,98	0,11
Ćmiłów	-0,12	0,09	0,2	0,05	0,16	0,07	-0,14	1,07	0,02
Dominów	-0,33	0,02	0,14	0,04	0,33	-0,03	-0,08	1,15	0,16
Głusk	0,32	-0,08	-0,3	-0,35	-0,7	-0,08	0,08	-	-0,16
Głuszczyzna	0,16	-0,04	-0,07	-0,01	0,03	-0,08	0,08	1,03	0,14
Kalinówka	-1	0,15	0,46	-0,29	-0,28	-0,08	0,06	1,91	0,12
Kazimierzówka	0,09	-0,03	-0,05	-0,19	-0,47	-0,08	0,08	-0,08	-0,09
Kliny	0,2	-0,07	-0,18	-0,29	0,51	0,04	-0,21	-1,05	-0,13
Majdan Mętowski	0,24	-0,06	-0,18	0,12	0,75	0,38	-0,1	-1,45	-0,04
Mętów	-0,21	0,17	0,41	-0,03	0,02	-0,08	0	2,41	0,34
Nowiny	0,32	-0,06	-0,3	0,09	-0,2	-0,08	0,08	-3,44	-0,45
Prawiedniki	-0,33	0,1	0,35	-0,01	-0,15	0,01	-0,09	1,4	0,16
Prawiedniki - Kolonia	0,25	-0,05	-0,25	0,23	0,81	0,11	0,08	-0,75	0,05
Wilczopole	-0,14	0	0,24	-0,04	-0,27	-0,08	-0,21	-0,17	-0,08
Wilczopole – Kolonia	-0,14	-0,02	0,24	-0,06	-0,1	-0,02	0,08	-0,35	-0,05
Wólka Abramowicka	0,19	0	-0,13	0,13	0,32	-0,08	0,08	-0,79	-0,04
Żabia Wola	0,23	-0,08	-0,22	1,19	-0,12	0,08	0,08	-1,85	-0,09

Rewitalizacja ma służyć przede wszystkim poprawie jakości życia mieszkańców, co oznacza, że właśnie kwestie społeczne są podstawowymi przesłankami służącymi wyznaczeniu obszarów zdegradowanych i rewitalizacji, a dopiero potem – aspekt gospodarczy, środowiskowy, funkcjonalno-przestrzenny i techniczny.

Delimitacja negatywnych zjawisk społecznych występujących w Gminie Głusk, przeprowadzona na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk), wykazała, że obszarem koncentracji problemów społecznych w gminie jest obszar zlokalizowany w miejscowościach: **Abramowice Prywatne, Ćmiłów, Dominów, Głuszczyzna, Kalinówka, Mętów, Prawiedniki, Prawiedniki Kolonia.**

Mapa 2 Wyniki standaryzacji w odniesieniu do problemów społecznych – Gmina Głusk

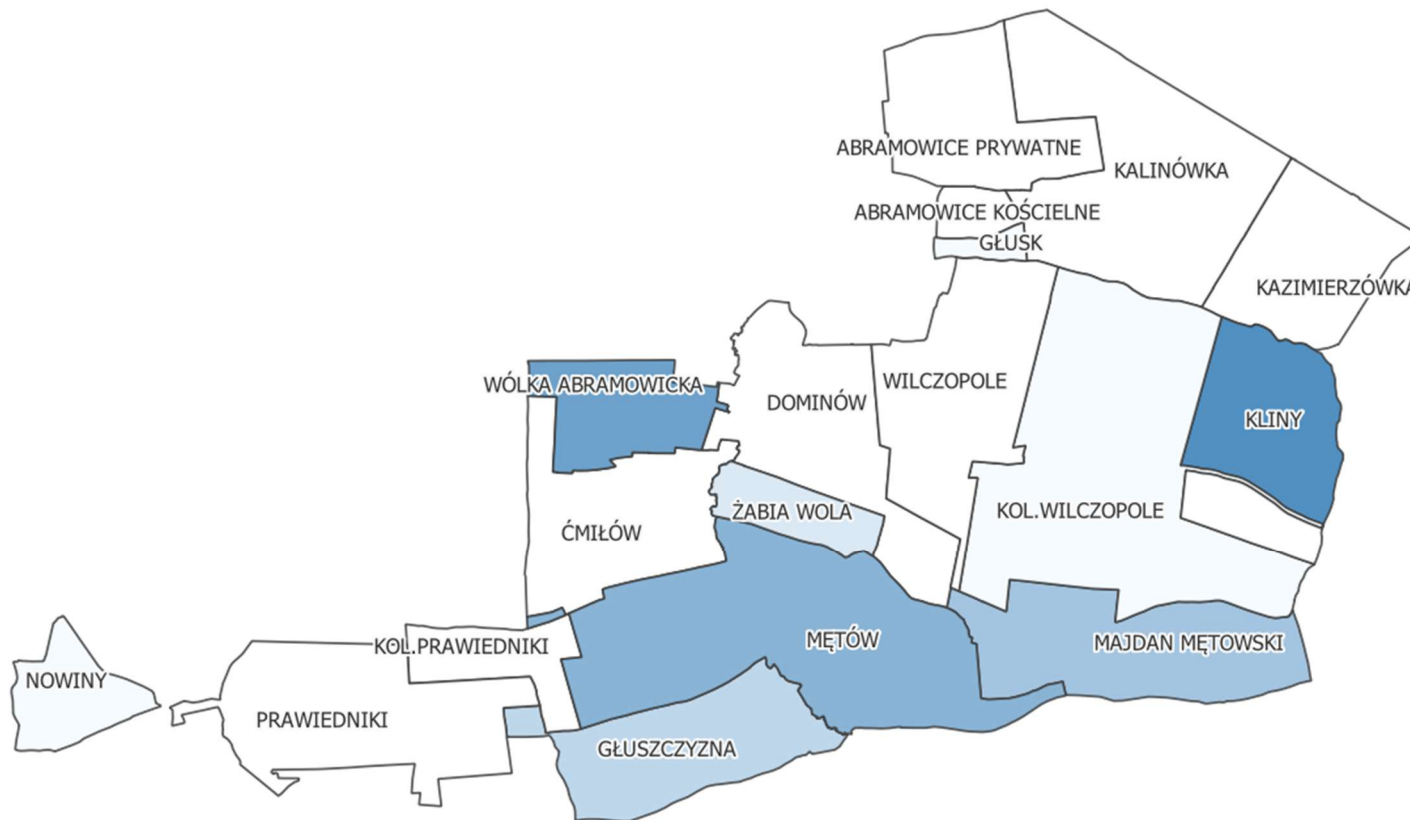
Źródło: Opracowanie własne.

Jak wcześniej wspomniano, dla poprawnego wyznaczenia obszarów zdegradowanych i rewitalizacji należało dodatkowo zdiagnozować występowanie, **co najmniej jednego z negatywnych zjawisk gospodarczych, środowiskowych, przestrzenno- funkcjonalnych lub technicznych.**

Sfera gospodarcza:

Tabela 15 Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	22,22
Abramowice Prywatne	13,88
Ćmiłów	12,34
Dominów	12,45
Głusk	0,00
Głuszczyzna	7,94
Kalinówka	17,05
Kazimierzówka	16,26
Kliny	10,26
Majdan Mętowski	8,55
Mętów	9,55
Nowiny	0,00
Prawiedniki	13,49
Prawiedniki - Kolonia	17,37
Wilczopole	17,55
Wilczopole – Kolonia	0,00
Wólka Abramowicka	10,13
Żabia Wola	7,11
Średnia	10,90

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Głusk

Sfera środowiskowa:

Tabela 16 Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców

Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	11,11
Abramowice Prywatne	8,90
Ćmiłów	8,28
Dominów	9,57
Głusk	-
Głuszczyzna	9,11
Kalinówka	10,05
Kazimierzówka	12,46
Kliny	9,93
Majdan Mętowski	14,96
Mętów	7,94
Nowiny	10,58
Prawiedniki	9,64
Prawiedniki - Kolonia	21,58
Wilczopole	11,75
Wilczopole – Kolonia	8,58
Wólka Abramowicka	7,01
Żabia Wola	7,11
Średnia	10,50

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Głusk

Sfera funkcjonalno- przestrzenna:

Tabela 17 Dostępność do usług kultury i usług społecznych na 100 mieszkańców (instytucje kultury, banki, apteki, przychodnie, świetlice wiejskie)

Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	0,00
Abramowice Prywatne	0,30
Ćmiłów	0,17
Dominów	0,61
Głusk	0,00
Głuszczyzna	0,23
Kalinówka	0,09
Kazimierzówka	0,17
Kliny	0,33
Majdan Mętowski	0,43
Mętów	0,20
Nowiny	0,00
Prawiedniki	0,08
Prawiedniki - Kolonia	0,00
Wilczopole	0,17
Wilczopole – Kolonia	0,18
Wólka Abramowicka	0,00
Żabia Wola	0,44
Średnia	0,19

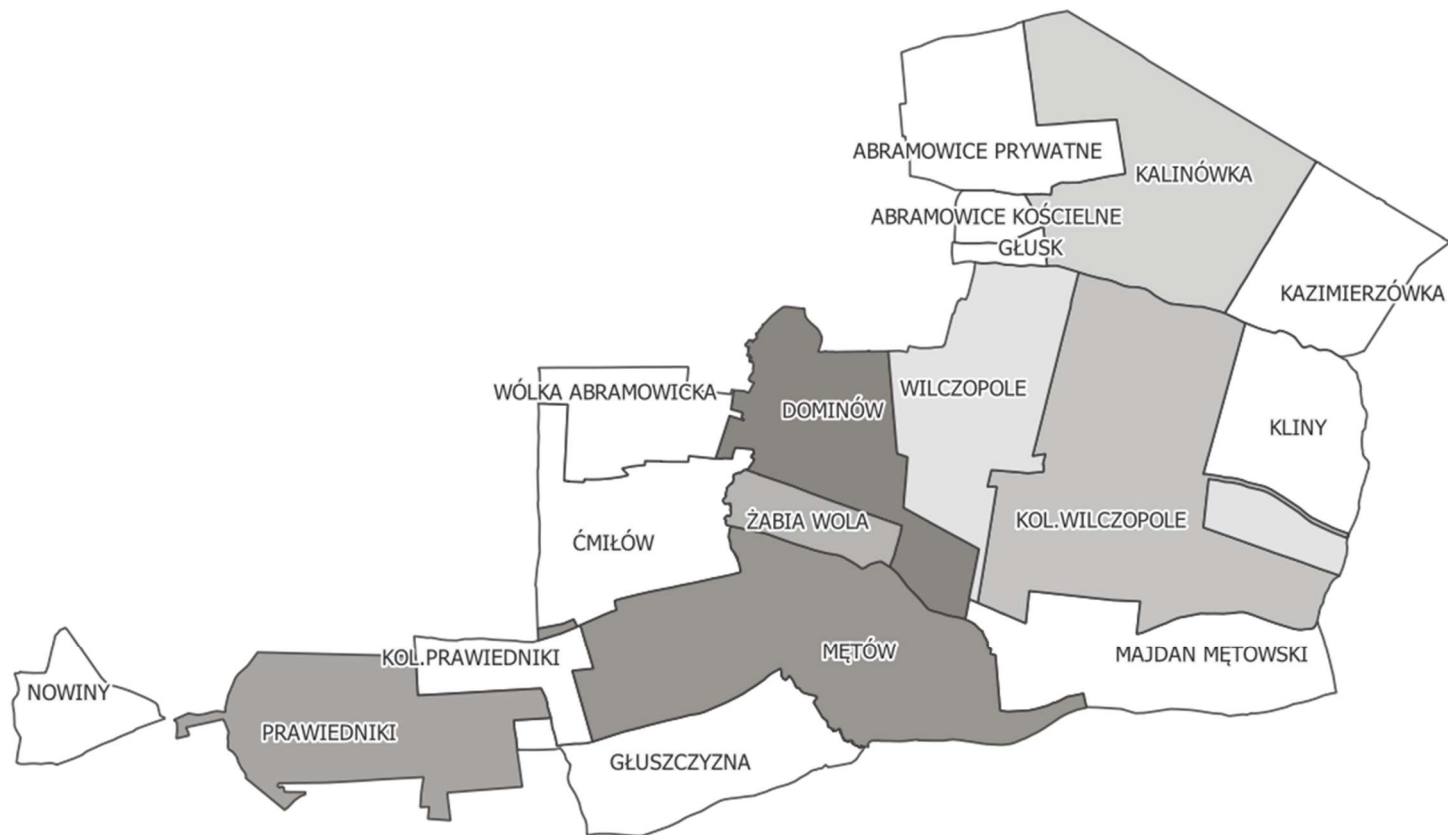
Mapa przedstawia sołectwa w Głusku z kolorowym wykreśleniem wartości wskaźnika dostępności usług. Kolory: ciemny pomarańcz (0,00-0,18), jasny pomarańcz (0,19-0,44), biały (0,61). Sołectwa z wartościami 0,00-0,18 to: Abramowice Kościelne, Głusk, Nowiny, Prawiedniki, Prawiedniki - Kolonia, Wilczopole, Wilczopole - Kolonia, Wólka Abramowicka. Sołectwa z wartościami 0,19-0,44 to: Abramowice Prywatne, Ćmiłów, Głuszczyzna, Kalinówka, Kazimierzówka, Kol. Wilczopole, Żabia Wola. Sołectwo z wartością 0,61 to: Dominów.

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Głusk

Sfera techniczna:

Tabela 18 Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru / sołectwa

Nazwa obszaru/ sołectwa	Wartość wskaźnika
Abramowice Kościelne	0
Abramowice Prywatne	0
Ćmiłów	0
Dominów	0,0072
Głusk	0
Głuszczyzna	0
Kalinówka	0,00028
Kazimierzówka	0
Kliny	0
Majdan Mętowski	0
Mętów	0,0032
Nowiny	0
Prawiedniki	0,00085
Prawiedniki - Kolonia	0
Wilczopole	0,00022
Wilczopole – Kolonia	0,00041
Wólka Abramowicka	0
Żabia Wola	0,00079
Średnia	0,000719

Źródło: Opracowanie własne na podstawie danych UG Głusk

Tabela 19 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru/ sołectwa	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych na 100 mieszkańców	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru / sołectwa
Abramowice Kościelne	22,22	11,11	0,00	0
Abramowice Prywatne	13,88	8,90	0,30	0
Ćmiłów	12,34	8,28	0,17	0
Dominów	12,45	9,57	0,61	0,0072
Głusk	0,00	-	0,00	0
Głuszczyzna	7,94	9,11	0,23	0
Kalinówka	17,05	10,05	0,09	0,00028
Kazimierzówka	16,26	12,46	0,17	0
Kliny	10,26	9,93	0,33	0
Majdan Mętowski	8,55	14,96	0,43	0
Mętów	9,55	7,94	0,20	0,0032
Nowiny	0,00	10,58	0,00	0
Prawiedniki	13,49	9,64	0,08	0,00085
Prawiedniki - Kolonia	17,37	21,58	0,00	0
Wilczopole	17,55	11,75	0,17	0,00022
Wilczopole – Kolonia	0,00	8,58	0,18	0,00041
Wólka Abramowicka	10,13	7,01	0,00	0
Żabia Wola	7,11	7,11	0,44	0,00079
Średnia arytmetyczna	10,90	10,50	0,19	0,000719
Odchylenie standardowe	7,95	5,38	1,68	0,27

Tabela 20 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru/ sołectwa	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	Dostępność do usług kultury i usług społecznych na 100 mieszkańców	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru / sołectwa
Abramowice Kościelne	1,42	0,11	-0,11	-0,002629
Abramowice Prywatne	0,38	-0,30	0,07	-0,002629
Ćmiłów	0,18	-0,41	-0,01	-0,002629
Dominów	0,20	-0,17	0,25	0,023679
Głusk	-1,37	-	-0,11	-0,002629
Głuszczyzna	-0,37	-0,26	0,02	-0,002629
Kalinówka	0,77	-0,08	-0,06	-0,001606
Kazimierzówka	0,67	0,36	-0,01	-0,002629
Kliny	-0,08	-0,11	0,08	-0,002629
Majdan Mętowski	-0,30	0,83	0,14	-0,002629
Mętów	-0,17	-0,48	0,01	0,009064
Nowiny	-1,37	0,01	-0,11	-0,002629
Prawiedniki	0,33	-0,16	-0,06	0,000477
Prawiedniki - Kolonia	0,81	2,06	-0,11	-0,002629
Wilczopole	0,84	0,23	-0,01	-0,001825
Wilczopole – Kolonia	-1,37	-0,36	-0,01	-0,001131
Wólka Abramowicka	-0,10	-0,65	-0,11	-0,002629
Żabia Wola	-0,48	-0,63	0,15	0,000258

Tabela 21 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej po określeniu stymulanty i destymulanty

Nazwa obszaru/ sołectwa	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców*	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców*	Dostępność do usług kultury i usług społecznych na 100 mieszkańców*	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru / sołectwa
Abramowice Kościelne	-1,42	-0,11	0,11	-0,002629
Abramowice Prywatne	-0,38	0,3	-0,07	-0,002629
Ćmiłów	-0,18	0,41	0,01	-0,002629
Dominów	-0,2	0,17	-0,25	0,023679
Głusk	1,37	-	0,11	-0,002629
Głuszczyzna	0,37	0,26	-0,02	-0,002629
Kalinówka	-0,77	0,08	0,06	-0,001606
Kazimierzówka	-0,67	-0,36	0,01	-0,002629
Kliny	0,08	0,11	-0,08	-0,002629
Majdan Mętowski	0,3	-0,83	-0,14	-0,002629
Mętów	0,17	0,48	-0,01	0,009064
Nowiny	1,37	-0,01	0,11	-0,002629
Prawiedniki	-0,33	0,16	0,06	0,000477
Prawiedniki - Kolonia	-0,81	-2,06	0,11	-0,002629
Wilczopole	-0,84	-0,23	0,01	-0,001825
Wilczopole – Kolonia	1,37	0,36	0,01	-0,001131
Wólka Abramowicka	0,1	0,65	0,11	-0,002629
Żabia Wola	0,48	0,63	-0,15	0,000258

*stymulanta

Tabela 22 Poziom występowania wskaźników kryzysowych dla sfery, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej

Nazwa obszaru/ sołectwa	Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców*	Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców*	Dostępność do usług kultury i usług społecznych na 100 mieszkańców*	Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru / sołectwa	Liczba wskaźników kryzysowych
Abramowice Kościelne	-1,42	-0,11	0,11	-0,002629	1
Abramowice Prywatne	-0,38	0,3	-0,07	-0,002629	1
Ćmiłów	-0,18	0,41	0,01	-0,002629	2
Dominów	-0,2	0,17	-0,25	0,023679	1
Głusk	1,37	-	0,11	-0,002629	2
Głuszczyzna	0,37	0,26	-0,02	-0,002629	2
Kalinówka	-0,77	0,08	0,06	-0,001606	2
Kazimierzówka	-0,67	-0,36	0,01	-0,002629	1
Kliny	0,08	0,11	-0,08	-0,002629	2
Majdan Mętowski	0,3	-0,83	-0,14	-0,002629	3
Mętów	0,17	0,48	-0,01	0,009064	2
Nowiny	1,37	-0,01	0,11	-0,002629	2
Prawiedniki	-0,33	0,16	0,06	0,000477	3
Prawiedniki - Kolonia	-0,81	-2,06	0,11	-0,002629	2
Wilczopole	-0,84	-0,23	0,01	-0,001825	1
Wilczopole – Kolonia	1,37	0,36	0,01	-0,001131	3
Wólka Abramowicka	0,1	0,65	0,11	-0,002629	3
Żabia Wola	0,48	0,63	-0,15	0,000258	3

2.3. PODSUMOWANIE DIAGNOZY

Analiza wskaźnikowa pozwoliła zidentyfikować obszary Gminy Głusk, na których występuje koncentracja negatywnych zjawisk, co powoduje stan kryzysowy. Wskazanie obszarów było możliwe dzięki ocenie nasilenia koncentracji negatywnych zjawisk w oparciu o ocenę sumaryczną liczby wskaźników w poszczególnych sferach (społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej), których wartości wypadają gorzej w porównaniu do średniej wartości dla obszaru gminy. Jak wynika z powyższej tabeli obszary kryzysowe można zdiagnozować w zasadzie w każdej miejscowości Gminy.

Tabela 23 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową

Nazwa obszaru/ sołectwa	Dodatnia wartość wskaźnika syntetycznego w sferze społecznej	Obecność wskaźników kryzysowych w sferze gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno- przestrzennej	Obecność terenów zdegradowanych	Udział ludności [%]	Udział powierzchni [%]
Abramowice Kościelne	-0,16	TAK	-	0,77	0,08
Abramowice Prywatne	0,11	TAK	-	4,94	5,64
Ćmiłów	0,02	TAK	-	5,63	9,86
Dominów	0,16	TAK	TAK	6,25	11,21
Głusk	-0,16	TAK	-	0,46	0,05
Głuszczyzna	0,14	TAK	-	5,42	3,64
Kalinówka	0,12	TAK	TAK	9,91	18,12
Kazimierzówka	-0,09	TAK	-	4,66	4,92
Kliny	-0,13	TAK	-	4,51	2,57
Majdan Mętowski	-0,04	TAK	-	6,58	1,99
Mętów	0,34	TAK	TAK	12,24	12,75
Nowiny	-0,45	TAK	-	2,21	1,77
Prawiedniki	0,16	TAK	TAK	2,20	10,59
Prawiedniki - Kolonia	0,05	TAK	-	7,10	1,62
Wilczopole	-0,08	TAK	TAK	8,11	5,14
Wilczopole – Kolonia	-0,05	TAK	TAK	13,96	4,86
Wólka Abramowicka	-0,04	TAK	-	3,24	3,28
Żabia Wola	-0,09	TAK	TAK	1,82	1,91

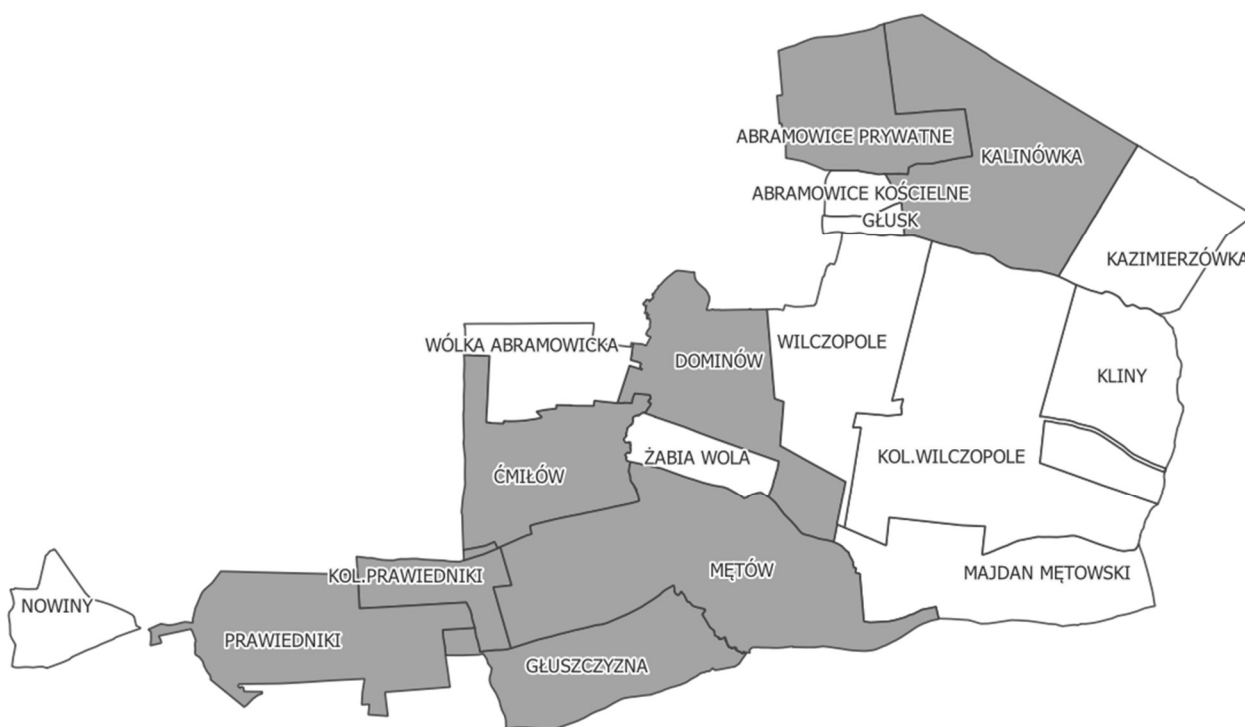
Źródło: Opracowanie własne.

Powierzchnia wyznaczonych obszarów stanowi 53,69% powierzchni gminy i są one zamieszkiwane przez 73,43% mieszkańców gminy. Cechuje je nagromadzenie negatywnych zjawisk kryzysowych, którym należy przeciwdziałać poprzez integrację działań w sferze społecznej i sferach współwystępujących (tj. gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej).

Rewitalizacja dla swojej skuteczności na wyznaczonym obszarze na terenie gminy wymaga wieloletnich, wieloaspektowych i kompleksowych działań, a jej osiągnięcie będzie możliwe poprzez aktywność w ramach wyznaczonych celów we wszystkich 5 sferach:

- ✓ społecznej – likwidacja oraz ograniczenie zjawisk patologicznych, ograniczenie ubóstwa i poprawa dostępności do usług publicznych,
- ✓ gospodarczej – rozwój przedsiębiorczości na terenie obszaru rewitalizacji, ograniczenie zjawiska bezrobocia,
- ✓ środowiskowej – promocja postaw proekologicznych, rozwój odnawialnych źródeł energii,
- ✓ przestrzenno-funkcjonalnej – uporządkowanie przestrzeni publicznej, ochrona terenów o wysokich walorach przyrodniczych i kulturowych,
- ✓ technicznej - poprawa i rozwój infrastruktury technicznej, modernizacja zabudowy.

Mapa 3 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową

2.4. WYZNACZENIE OBSZARU REWITALIZACJI

Konieczne było zatem przystąpienie do kolejnego etapu delimitacji, by móc wskazać na podstawie analizy natężenia wybranych zjawisk społecznych, jak również analizy wartości bezwzględnych tych zjawisk (skala zjawisk) na obszarach zdegradowanych, obszaru rewitalizacji, który będzie się zawierał na terenie nie większym niż 20% udziału powierzchni ogółem gminy i zamieszkałym nie więcej niż 30% ogółu ludności Gminy Głusk. Powierzchnia gminy wynosi ogółem – 6 422 ha. Liczba mieszkańców – 11751.

W celu jednoznacznego wyznaczenia Obszaru Rewitalizacji (OR) na terenie Gminy Głusk oraz wskazania na jakim obszarze Gminy Głusk (OZ) występuje największe natężenie negatywnych zjawisk, poszczególnym zjawiskom problemowym (negatywnym) przypisano odpowiadające im wskaźniki.

Punktem odniesienia terytorialnego było wyodrębnienie w ramach miejscowości zdegradowanych Obszaru Rewitalizacji (OR) w oparciu o czynniki kryzysowe:

- 1) stan przestrzeni publicznej oraz infrastruktury technicznej, która po przeprowadzeniu działań inwestycyjnych może być wykorzystana w celu znaczącej poprawy stanu przestrzeni publicznej szczególnie w obszarze grup dysfunkcyjnych,
- 2) koncentracja negatywnych zjawisk społecznych na obszarze przeznaczonym do rewitalizacji w związku z gęstością zaludnienia obszaru, co generuje i wzmacnia z natury negatywne postawy zachowania, szczególnie ze strony osób wykluczonych oraz pochodzących ze środowisk patologicznych.

Procedura wyznaczenia OR opierała się na następujących założeniach:

OBSZAR REWITALIZACJI

Ponadto na przeznaczonym do rewitalizacji obszarze występują negatywne zjawiska przestrzenno-funkcjonalne ze względu na brak odpowiedniego zagospodarowania terenu oraz zdegradowane technicznie budynki, które po renowacji technicznej i funkcjonalnej będą stanowić miejsce działań na rzecz rozwiązania problemów grup dysfunkcyjnych. **Miejsce to jest w sposób zdecydowany wskazywane przez mieszkańców rozwiązywać komplementarnie problemy obszarów spójnych przestrzenie i funkcjonalnie.**

Ze względu na ograniczenia związane z liczbą ludności i wielkością obszaru do rewitalizacji nie ma możliwości uznania całego obszaru zdegradowanego za obszar rewitalizacji. Aby prawidłowo określić obszar rewitalizacji uznano za konieczne ustalenie dodatkowych kryteriów. **Według ustawy o rewitalizacji na obszarze rewitalizacji powinno istnieć nagromadzenie negatywnych zjawisk przynajmniej w takim zakresie jak na obszarze zdegradowanym.**

Na terenach tych występuje koncentracja usług publicznych, zwłaszcza w sferze społecznej. Tereny te są zurbanizowane lub leżą w bezpośrednim sąsiedztwie terenów zurbanizowanych

Dodatkowymi argumentami wyznaczającym strefy zdegradowane są istotne funkcje społeczno-gospodarcze tych obszarów oraz stan zagospodarowania terenu, możliwego do przeprowadzenia działań rewitalizacyjnych

W skład obszaru rewitalizacji obszaru wchodzi podobszary, nieposiadające ze sobą wspólnych granic:

- **Podobszar I: Dominów:** powierzchnia – 28 ha, liczba ludności – 920 osób;
- **Podobszar II: Kalinówka:** powierzchnia – 41,52 ha, liczba ludności – 1100 osób;
- **Podobszar III: Mętów:** powierzchnia – 25,11 ha, liczba ludności – 998 osób;
- **Podobszar IV: Prawiedniki:** powierzchnia – 8,5 ha, liczba ludności – 415 osób.

Wyznaczony obszar rewitalizacji dotyczy terenów zdegradowanych, które charakteryzują się najwyższą koncentracją zjawisk negatywnych zwłaszcza w sferze technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej. Znajdują się na nim zdegradowane tereny publiczne oraz budynki wymagające pilnej rewitalizacji. Przedstawiciele Urzędu Gminy wskazywali przede wszystkim na potrzeby związane z rewitalizacją zdegradowanych budynków publicznych (m.in. budynków OSP) oraz niezagospodarowanych terenów rekreacyjnych. Mieszkańcy wskazywali raczej tereny publiczne i rekreacyjne. Analiza delimitacyjna wykazała funkcjonowanie czterech ośrodków o szczególnym nasileniu problemów społecznych oraz tych natury środowiskowej, technicznej i przestrzenno-funkcjonalnej. Ostatecznym kryterium wyboru podobszarów do rewitalizacji był fakt ich dużego znaczenia dla potencjalnego rozwoju gminy i tworzenia warunków dla przyszłego funkcjonowania społeczności lokalnej. Do rewitalizacji wybrano podobszary, które mogą przyczynić się w największym stopniu do uzyskania efektu synergii, czyli pozytywnego wpływu na resztę gminy (ważne ośrodki usług publicznych oraz położenie). Wybrane podobszary rewitalizacji są z jednej strony najważniejsze z punktu widzenia przyszłego rozwoju gminy, jak i generują największą liczbę problemów rozwojowych w sferze społecznej i pozaspołecznej.

Wyznaczony Podobszar rewitalizacji Dominów pełni funkcję gminnego ośrodka obsługi mieszkańców, w obszarze którego koncentrują się usługi publiczne (administracja samorządowa, kultura, ochrony zdrowia, edukacja) oraz usługi rynkowe. Jednocześnie podobszar rewitalizacji obejmuje tereny rekreacyjne, mające istotne znaczenie z punktu widzenia integracji społecznej, a wymagające interwencji ze względu na niewystarczające ich zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału. Istniejące stawy stanowią o potencjale rozwojowym tego miejsca, jednocześnie mieszkańcy i turyści zgłaszają, że podobszar ten nie jest atrakcyjny turystycznie. Wyzwaniem rozwojowym tego miejsca jest jego pełne zagospodarowanie pod kątem możliwości spędzania wolnego czasu.

Wyznaczony podobszar rewitalizacji Kalinówka jest ośrodkiem wspomagającym ośrodek gminny - Dominów. Postępująca urbanizacja obszaru, wzmacnia potencjał rewitalizacji co pozwala na rozwój przestrzeni integrującej i aktywizującej mieszkańców obszaru rewitalizacji (jak także, w dalszej kolejności, potencjał obszaru jako miejsca realizacji usług różnego rzędu przez mieszkańców innych części gminy, a także turystów).

Wyznaczony podobszar rewitalizacji Mętów, to obszar, w którym koncentrują się usługi publiczne (edukacja), a którego mieszkańcy zatracają poczucie tożsamości lokalnej, co wpływa na ich funkcjonowanie w społeczności. To obszar, który charakteryzuje brak integracji społeczności lokalnej, co wpływa na więzi sąsiedzkie i społeczne i przekłada się na poczucie wyobcowania oraz szerzenia się zjawisk patologicznych. Wyzwaniem rozwojowym tego miejsca jest jego pełne zagospodarowanie pod kątem możliwości spędzania wolnego czasu.

Wyznaczony podobszar rewitalizacji Prawiedniki, to obszar, w którym koncentrują się usługi publiczne (edukacja), swoją siedzibę ma także jednostka OSP, a jednocześnie obszar, w którym mieszkańcy zatracają poczucie tożsamości lokalnej, co wpływa na ich funkcjonowanie w społeczności. To obszar, który charakteryzuje brak integracji społeczności lokalnej, co wpływa na więzi sąsiedzkie oraz społeczne i przekłada się na poczucie wyobcowania oraz szerzenia się zjawisk patologicznych. Wyzwaniem rozwojowym tego miejsca jest jego pełne zagospodarowanie, zwłaszcza pod kątem możliwości spędzania wolnego czasu.

Obszary rewitalizacji stanowią zurbanizowane części sołectw: Dominów, Kalinówka, Mętów, Prawiedniki, które charakteryzują się również koncentracją zdegradowanych budynków i przestrzeni publicznych.

Dodatkowo, obszary te doświadczają niekorzystnych trendów demograficznych, takich jak starzenie się ludności i emigracja młodych ludzi w poszukiwaniu lepszych perspektyw. Rewitalizacja ma na celu poprawę warunków życia oraz eliminowanie negatywnego środowiska życia dla wszystkich mieszkańców.

Jednym z najważniejszych składowych rewitalizacji powinna być partycypacja społeczności lokalnej, a ogół zidentyfikowanych w ten sposób problemów społecznych w dużej mierze powinien przekładać się na rodzaj i sposób wdrażanych w danym miejscu zmian. Działania wpisane w GPR dla wybranych obszarów rewitalizacji zakładają poprawę istniejących warunków, czyli: odbudowę relacji społecznych, poprawę jakości terenów o charakterze przestrzenno-funkcjonalnym, poprzez ich modernizację, oraz poprawę ogólnego ładu przestrzennego.

Tabela 24 Delimitacja Obszaru Rewitalizacji Gminy Głusk

Numer Podobszaru	Obszar Rewitalizacji				Gmina Głusk
	I	II	III	IV	
Nazwa obszaru/sołectwa	Dominów	Kalinówka	Mętów	Prawiedniki	
Powierzchnia podobszaru (ha)	28	41,52	25,11	8,5	6422
Odsetek powierzchni podobszaru w ogólnej powierzchni gminy (%)	0,44	0,65	0,39	0,13	1,61
Liczba ludności podobszaru (2021 r.)	920	1100	998	415	11751
Odsetek ludności podobszaru w ludności ogółem gminy (%)	7,83	9,36	8,49	3,53	29,21

Źródło: Opracowanie własne.

Tabela 25 Zakres obszaru rewitalizacji

Miejscowość

Dominów

Numer działki

88/18, 98/17, 99/17, 99/25, 99/27, 99/29, 99/31, 100/6, 100/7, 100/17, 100/19, 103/16, 105/6, 105/7, 106/1, 106/3, 108/5, 108/6, 108/8, 108/10, 108/13, 108/14, 108/15, 108/16, 108/17, 108/18, 108/20, 108/21, 108/22, 108/24, 108/25, 110/1, 110/3, 111, 136, 137/2, 137/3, 137/5, 139/2, 140/5, 144/11, 155, 156/2, 157/1, 157/3, 157/5, 157/6, 157/7, 157/8, 157/9, 157/10, 157/11, 157/12, 157/13, 157/14, 157/15, 158/1, 158/2, 158/3, 158/4, 158/5, 158/9, 158/13, 158/20, 158/21, 158/22, 158/23, 158/32, 158/33, 158/34, 158/35, 158/36, 158/37, 158/38, 158/39, 158/40, 158/41, 158/42, 158/43, 158/44, 158/49, 158/50, 158/51, 158/52, 158/53, 159/160, 161, 162, 163/9, 658/1, 658/2, 659/2, 660/1, 660/2, 661, 677/3, 719/1, 745/1, 745/2, 745/3, 1283/2

Kalinówka

87, 88/1, 88/2, 95/1, 95/2, 95/3, 95/4, 96/1, 96/3, 96/4, 96/5, 96/6, 97, 100/4, 100/5, 100/9, 100/10, 100/11, 100/16, 100/17, 100/18, 100/19, 100/20, 100/21, 100/22, 100/23, 105/6, 233/20, 234/8, 234/10, 234/11, 235/28, 235/31, 235/34, 235/36, 235/37, 235/38, 235/39, 235/40, 235/41, 236/11, 236/14, 236/16, 236/17, 236/18, 236/19, 237/6, 237/7, 237/8, 237/9, 238/3, 238/4, 238/5, 238/9, 238/13, 238/16, 238/17, 238/18, 238/19, 238/20, 238/21, 238/22, 238/23, 238/24, 239/2, 239/10, 239/11, 239/12, 239/13, 239/14, 239/15, 239/16, 239/17, 239/18, 239/19, 239/21, 239/22, 239/23, 239/26, 239/27, 239/28, 239/30, 239/31, 239/33, 239/34

239/35, 239/36, 239/37, 239/38, 239/39, 239/40, 239/41, 239/44, 239/45, 239/46
239/47, 239/48, 239/49, 239/50, 239/51, 239/52, 239/53, 239/54, 239/55, 239/56
239/57, 240, 241/6, 241/7, 241/9, 241/10, 241/11, 241/12, 241/13, 241/14, 241/15
241/16, 241/17, 243/1, 243/3, 243/4, 243/6, 243/7, 244/1, 244/2, 244/3, 245/2
245/6, 245/7, 245/8, 245/10, 245/17, 245/18, 246/3, 246/4, 246/6, 246/7, 246/8,
246/9, 246/10, 246/11, 246/12, 246/13, 246/34, 247, 255/1, 255/5, 255/6, 255/7
255/8, 255/9, 255/10, 256, 258/1, 258/2, 258/3, 259/2, 260/1, 260/12, 260/13
260/14, 260/15, 260/16, 260/17, 260/18, 260/19, 260/20, 260/21, 260/22, 260/23
262/4, 262/5, 262/6, 262/7, 262/8, 262/9, 263, 264/1, 264/2, 264/3, 264/4, 264/5
264/6, 264/7, 264/8, 264/9, 264/10, 264/11, 264/12, 264/13, 265/4, 265/6, 265/8
265/9, 265/10, 266/1, 266/2, 267/5, 267/6, 267/7, 267/9, 267/10, 267/11, 267/12
267/13, 267/14, 268/1, 268/2, 268/3, 269/2, 269/3, 269/4, 269/6, 269/7, 269/8
269/9, 270/3, 270/5, 270/6, 270/9, 270/10, 271/1, 271/2, 272/5, 272/6, 272/7,
272/9, 272/10, 272/13, 272/14, 272/15, 273/4, 273/8, 273/9, 273/14, 273/15,
273/16, 273/17, 273/20, 273/21, 273/22, 273/23, 274/8, 274/9, 274/16, 274/18
274/21, 274/24, 274/25, 274/26, 274/27, 274/28, 274/30, 274/31, 274/32, 274/33
274/34, 274/35, 274/36, 274/37, 274/38, 274/40, 274/42, 274/43, 274/44, 274/45
274/46, 274/47, 274/48, 274/49, 274/50, 274/51, 274/52, 274/53, 274/54, 274/55
274/56, 274/57, 274/59, 274/60, 274/61, 274/63, 274/64, 274/65, 275/13, 275/14
275/15, 275/16, 282/1, 282/3, 282/5, 286/3, 286/4, 286/6, 286/7, 286/10, 286/11
286/12, 286/13, 286/26, 286/27, 286/28, 286/29, 287/1, 287/2, 287/3, 288/3,
288/4, 289/3, 289/4, 289/5, 289/7, 290/3, 290/4, 290/5, 290/6, 293/5, 407, 409,
410, 419/4, 420, 429, 439/3, 439/4, 442/4, 442/5, 442/6, 442/7, 442/8, 442/10,
442/11, 442/12, 442/14, 442/15, 442/16, 444/1, 444/2, 444/3, 444/4, 444/5, 444/6
444/7, 444/8, 444/9, 444/10, 444/11, 444/12, 444/13, 444/14, 446/1, 446/2, 446/5
446/13, 446/14, 446/15, 446/16, 447/1, 447/2, 447/3, 447/4, 447/5, 457, 458, 459
460, 461, 462, 463, 464, 465, 466, 467, 468, 469, 470, 471, 472, 473, 474, 475, 476
477, 478, 479, 480, 492, 543, 544, 545, 546

Mętów

670, 778/2, 778/3, 778/4, 778/5, 778/16, 778/17, 1100, 1167/1, 1168/1, 1171/1,
1172/1, 1178/1, 1200/1, 1205/1, 1206/2, 1209, 1210, 73/4, 73/6, 73/7, 73/8, 74/6,
74/7, 74/8, 74/9, 74/10, 74/11, 74/12, 74/13, 74/15, 74/16, 74/17, 75/1, 75/2,
76/2, 76/3, 76/4, 77, 148, 149/1, 149/3, 149/4, 149/5, 150/1, 150/2, 151, 152, 153
154, 155, 156, 170/3, 171/1, 171/6, 171/7, 171/14, 203, 278/3, 278/4, 279/4, 279/5
279/6, 279/8, 279/10, 279/12, 279/13, 279/15, 280/1, 281/1, 281/3, 281/4, 281/5
281/6, 281/7, 281/8, 281/9, 282/1, 282/3, 282/4, 282/5, 283/1, 283/3, 283/4,
283/5, 284/1, 284/3, 284/4, 284/5, 285/1, 285/4, 285/6, 285/7, 285/8, 285/9,
285/10, 285/11, 285/12, 285/13, 285/14, 285/16, 286/4, 286/6, 286/7, 286/8,
286/9, 286/10, 287/4, 287/5, 287/9, 287/10, 287/11, 287/12, 287/14, 287/15,
287/16, 287/17, 287/18, 289/2, 289/3, 289/4, 289/5, 290/1, 290/2, 291/1, 291/2
291/3, 292/1, 292/2, 293/1, 293/2, 294/1, 294/2, 295/1, 295/2, 296/1, 296/2,
297/1, 297/2, 298/8, 298/9, 298/12, 298/13, 298/14, 298/15, 299/1, 299/2, 300/3
300/4, 301, 302/1, 302/2, 303/5, 303/6, 303/7, 303/8, 304/1, 304/2, 305/1, 305/2
306/3, 306/4, 306/5, 306/6, 306/7, 306/8, 307/1, 308/2, 308/3, 308/4, 310/1,
310/2, 311/7, 311/8, 311/9, 311/10, 312/6, 312/7, 312/11, 312/12, 312/13, 312/14
312/15, 312/16, 312/17, 312/18, 312/19, 312/20, 313/1, 313/3, 313/4, 313/5,
313/6, 314/18, 314/19, 314/20, 314/21, 315/4, 315/5, 316/4, 316/5, 316/6, 316/7
316/8, 316/9, 316/10, 316/11, 316/12, 316/13, 316/14, 316/15, 316/16, 316/17,
317/1, 318/1, 318/2, 318/4, 318/5, 318/6, 318/7, 318/8, 320/1, 320/2, 321/3,
321/4, 322/1, 322/3, 322/4, 322/5, 322/6, 322/7, 323/5, 323/6, 324/2, 324/3,
324/4, 325/3, 325/4, 326/1, 326/2, 326/3, 326/4, 326/5, 327/3, 327/4, 328, 329/3
329/4, 330/2, 330/3, 331/2, 331/3, 333/3, 333/5, 333/6, 333/7, 333/8, 334/9,
334/10, 334/11, 334/12, 335/1, 335/2, 336/3, 336/4, 337/1, 337/2, 338/1, 339,
340/2, 341/1, 341/2, 342/1, 342/2, 343/1, 343/4, 345/1, 345/2, 346/2, 346/6,
346/7, 350/1, 457/1, 457/2, 458/1, 458/2, 459, 1057, 1065/1, 1065/2

Prawiedniki

668/2, 668/9, 669/, 669/3, 669/4, 674/2, 674/3, 674/4, 674/5, 699/21, 699/22,
699/23, 699/26, 699/27, 699/28, 699/30, 699/31, 699/32, 699/33, 699/34, 699/36,
699/37, 700/4, 700/5, 700/12, 701/1, 702/1, 768, 769/1, 769/20, 769/21, 769/25,

776/1, 776/2, 776/3, 777/1, 777/2, 777/3, 777/4, 778/3, 778/8, 778/9, 778/10, 779/2, 779/3, 780/4, 780/5, 782/16, 782/17, 782/18, 782/19, 782/20, 784/10, 784/16, 786/13, 786/15, 786/19, 786/20, 787/16, 787/17, 787/18, 787/19, 790/3, 790/4, 790/5, 790/6, 790/7, 790/8, 790/9, 790/10, 790/11, 790/12, 790/13, 791/2, 791/5, 791/6, 791/7, 791/8, 791/9, 791/10, 791/11, 791/12, 791/13, 791/14, 792/3, 792/4, 792/5, 792/6, 792/8, 792/9, 792/10, 792/11, 792/12, 792/13, 792/16, 792/17, 792/18, 792/19, 792/20, 792/22, 792/23, 792/27, 792/28, 792/29, 793/1, 793/2, 793/4, 793/7, 793/8, 793/9, 793/10, 793/11, 793/12, 793/13, 793/15, 793/16, 793/18, 793/19, 793/20, 883, 884/15, 884/16, 950, 951/3, 951/4, 1005/1, 1005/2, 1005/3, 1005/4, 1005/5, 1005/6, 1005/7, 1005/11, 1005/12, 1005/13, 1011, 1012, 1013, 1018, 1019, 1020/1, 1020/2, 1020/3, 1025/2, 1025/3, 1025/4, 1025/7, 1033/1, 1033/2, 1040/8, 1040/9

Źródło: Opracowanie własne. Sporządzono na podstawie danych z Urzędu Gminy Głusk

W myśl ustawy o rewitalizacji (art. 10 ust. 1), obszar obejmujący całość, bądź część obszaru zdegradowanego, cechujący się szczególną koncentracją negatywnych zjawisk, na którym z uwagi na istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego gmina zamierza prowadzić rewitalizację, wyznacza się jako Obszar Rewitalizacji.

Obszar rewitalizacji ustala się, wybierając z obszarów zdegradowanych te sołectwa, w których występuje najgorsza sytuacja społeczna, na którą nawarstwia się największa liczba innych zdiagnozowanych problemów, przy czym, z uwagi na wymóg łączna powierzchnia wybranych sołectw nie może przekroczyć 20% powierzchni gminy, a ich ludność nie może stanowić więcej niż 30% liczby jej mieszkańców.

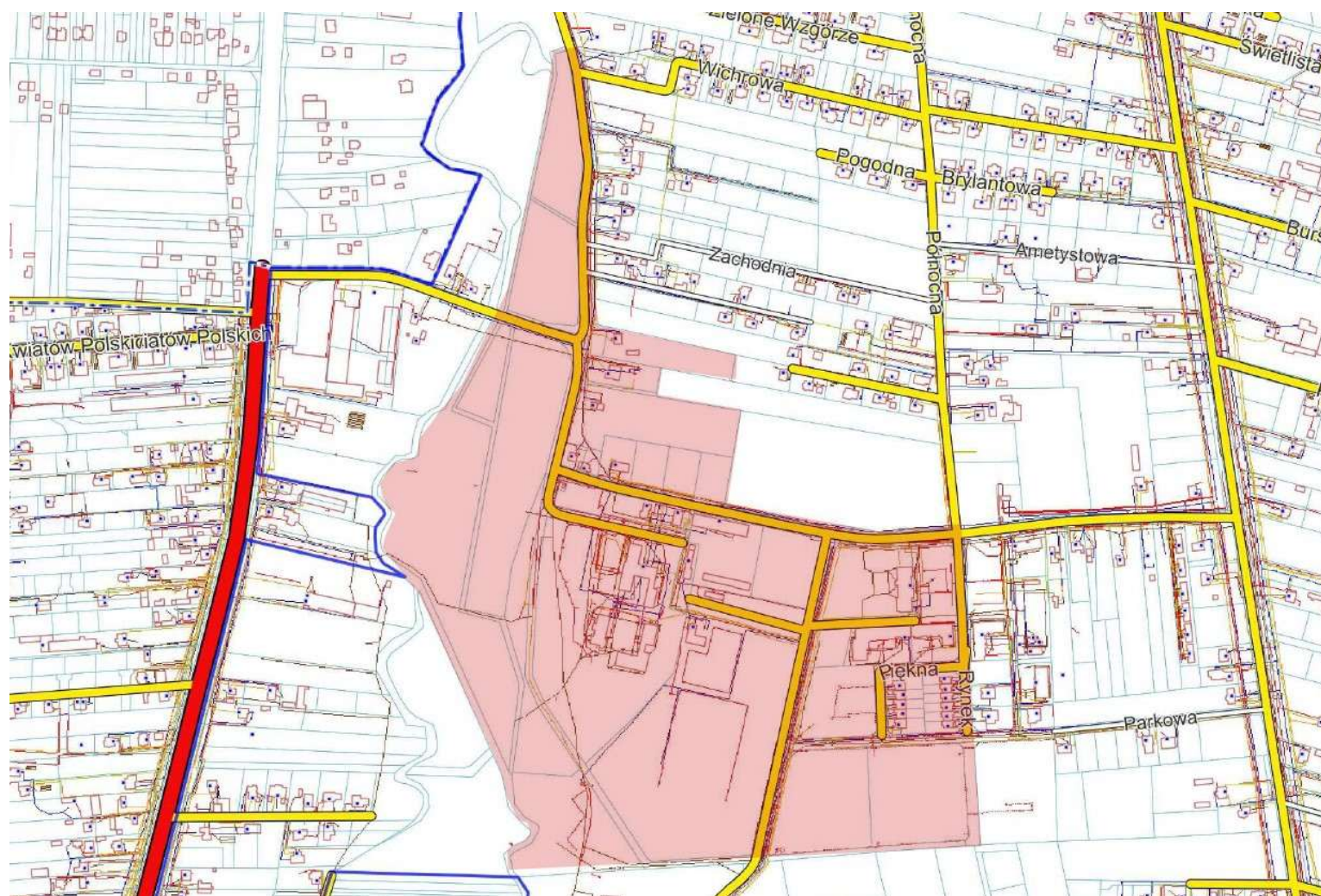
Wyznaczony obszar rewitalizacji w Gminie Głusk spełnia powyższe kryteria ponieważ stanowi 1,61% powierzchni gminy (103,13 ha) i jest zamieszkały przez 29,21% jej mieszkańców (3433 osoby).

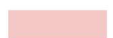
Tym samym obszar rewitalizacji mieści się w limitach określonych w Ustawie (< 20% powierzchni gminy i < 30% liczby jej mieszkańców).

Gminny Program Rewitalizacji Gminy Głusk na lata 2024 — 2030 sporządzany jest dla obszaru rewitalizacji wyznaczonego Uchwałą Nr LXXI/583/24 z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Głusk.

3. POGŁĘBIONA DIAGNOZA OBSZARU REWITALIZACJI

3.1. Podobszar Rewitalizacji Dominów

 Podobszar rewitalizacji Dominów

Demografia:

Wieś Dominów ma 1 564 mieszkańców, z czego 49,7% stanowią kobiety, a 50,3% mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 276,0%. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi 99 i jest mniejszy od współczynnika feminizacji dla województwa lubelskiego oraz mniejszy od współczynnika dla całej Polski. 60,9% mieszkańców wsi Dominów jest w wieku produkcyjnym, 27,6% w wieku przedprodukcyjnym, a 11,5% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Dominów 64,1 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc mniejszy od wskaźnika dla województwa lubelskiego oraz mniejszy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski.

Podobszar rewitalizacji Dominów o powierzchni 28 ha jest zamieszkiwany przez 920 osób.

Mieszkalnictwo i urządzenia sieciowe:

W 2022 roku we wsi Dominów oddano do użytku 37 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 23,66 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. 54,1% mieszkań zostało przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem, 45,9% na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach we wsi Dominów to 5,19 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku we wsi Dominów to 125,00 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Przedsiębiorczość:

We wsi Dominów w 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były 203 podmioty gospodarki narodowej, z czego 162 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 24 nowe podmioty, a 10 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2023 najwięcej (24) podmiotów zarejestrowano w roku 2023, a najmniej (10) w roku 2017. W tym samym okresie najwięcej (13) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2014 roku, najmniej (3) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2010 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną we wsi Dominów najwięcej (11) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (199) jest mikroprzedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 16,3% (33) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało przemysł i budownictwo, natomiast 83,7% (170) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Dominów najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (21.6%) oraz Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (11.7%).

Kultura:

W Dominowie (w podobszarze rewitalizacji) zlokalizowane jest Centrum Kultury. Instytucją upowszechniania kultury w gminie jest Biblioteka – Centrum Kultury. Według danych z 2022 r. we wsi Dominów działała 1 biblioteka/filia publiczna posiadająca księgozbiór liczący 14 737 wolumenów. We wszystkich placówkach zatrudnionych było 4 pracowników.

Według danych Narodowego Instytutu Dziedzictwa (NID) z dnia 15.12.2017 na obszarze wsi Dominów znajdują się 4 zabytkowe obiekty wpisane do rejestru zabytków.

Dwór z końca XIX w.

Obiekt wpisany do rejestru zabytków NID jako zabytek nieruchomy dnia 1977-10-29, wykaz dokumentów: A/745 z 1977-10-29

Brama/furta z przełomu XIX/XX w.

Obiekt wpisany do rejestru zabytków NID jako zabytek nieruchomy dnia 1977-10-29, wykaz dokumentów: A/745 z 1977-10-29

Zespół - dwór z 2. poł. XIX w.

Obiekt wpisany do rejestru zabytków NID jako zabytek nieruchomy dnia 1977-10-29, wykaz dokumentów: A/745 z 1977-10-29

Park z 2. poł. XIX w.

Obiekt wpisany do rejestru zabytków NID jako zabytek nieruchomy dnia 1977-10-29, wykaz dokumentów: A/745 z 1977-10-29

Zagospodarowanie przestrzenne:

Podobszar rewitalizacji Dominów ma powierzchnię 28 ha. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk wyznacza podstawowe kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. Zgodnie z jego zapisami należy stworzyć warunki dla dywersyfikacji sektorowej gospodarki rolnej oraz rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej. Główny ośrodek tej koncentracji zlokalizowany będzie w Dominowie, gdzie obecnie liczba podmiotów gospodarczych przekracza 350. Te warunki rozwoju będą możliwe z uwagi na położenie gminy w kierunku zbiegu głównych tras komunikacyjnych.

Zgodnie z Planem Zagospodarowania Przestrzennego Miejskiego Obszaru Funkcjonalnego Ośrodka Wojewódzkiego - Lubelskiego Obszaru Metropolitalnego Dominów został wskazany jako ośrodek osadniczy koncentracji przedsiębiorczości pozarolniczej.

Należy zwrócić uwagę, że licznie powstająca na terenie gminy nowa zabudowa mieszkaniowa jest dość jednolita pod względem formy architektonicznej, kolorystyki czy geometrii dachu, co pozytywnie wpływa na stan ładu przestrzennego. W Dominowie występuje zabudowa o funkcji mieszkaniowej wielorodzinnej. Jest to zabudowa o wysokości do czterech kondygnacji.

Podobszar rewitalizacji Dominów posiada wykształcone centrum usługowe z usługami jak: Urząd Gminy, Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, Biblioteka – Centrum Kultury, apteka, ośrodek zdrowia, bank, poczta, targowisko oraz sklepy spożywcze.

Zgodnie z zapisami Studium na terenie gminy Głusk nie wskazuje się terenów wymagających rekultywacji. Do rehabilitacji wskazuje się wyznaczone na rysunku Studium „Kierunki zagospodarowania przestrzennego” obszary zdegradowane. Na terenie gminy Głusk nie wskazuje się obszarów wymagających remediacji. Do przekształceń wskazuje się tereny rolne, które w Studium zostały włączone do terenów przeznaczonych pod zabudowę.

W zakresie zdiagnozowanego kryzysu **w sferze społecznej** (w tym dla podobszaru rewitalizacji) zwraca się uwagę, że zdelimitowany obszar charakteryzuje się niekorzystną strukturą demograficzną – z wyższym niż średnia dla gminy (0,11) – odsetkiem osób w wieku poprodukcyjnym (0,13).

Duża liczba seniorów rodzi różne potrzeby w zakresie szeroko rozumianej dostępności związanej z zapotrzebowaniem na usługi związane z ochroną zdrowia, ale też bliskością usług i placówek handlowych. Oznacza również konieczność dostosowania budynków użyteczności publicznej dla osób ze specjalnymi potrzebami, jak i przestrzeni publicznej, by umożliwić łatwiejsze przemieszczanie się. W kontekście rosnącej liczby osób starszych wyzwaniem staje się zjawisko alienacji społecznej, samotności, co przekłada się na potrzeby aktywizacyjne. Skupienie się na kwestiach jakości życia osób starszych jest istotne nie tylko z perspektywy dzisiejszych potrzeb, ale i przyszłych, co wiąże się z faktem, że udział seniorów będzie w kolejnych latach rosł. Zauważalny wzrost zostanie z pewnością odnotowany w grupie starszych seniorów, tj. powyżej 75 roku życia, których samodzielność może ulegać gwałtownemu pogorszeniu.

Na obszarze odnotowuje się wysoki wskaźnik udziału bezrobotnych w liczbie ludności w wieku produkcyjnym obszaru/sołectwa – 1,53, przy średniej dla gminy 1,06. Obszar rewitalizacji odznacza się również wysokim poziomem przestępstw i wykroczeń. Liczba popełnionych naruszeń prawa w Dominowie na 100 mieszkańców wynosi 3,95 natomiast wartość tego samego wskaźnika dla całej gminy wynosi 2,67. Wysoka jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej (2,13 na 100 mieszkańców, przy wskaźniku dla całej gminy 1,90).

Obserwowane na obszarze rewitalizacji negatywne zjawiska społeczne, takie jak przestępczość, przemoc i uzależnienia świadczą o rozpadzie więzi społecznych, dezintegracji społeczności lokalnej (liczba założonych „niebieskich kart” na 100 mieszkańców wynosi 0,15, przy średniej gminnej – 0,22).

Wysokiej przestępczości na obszarze rewitalizacji należy upatrywać m.in. w charakterze funkcjonalnym obszaru śródmiejskiego. Liczne obiekty usług publicznych, komercyjnych i innych obiektów o znaczeniu lokalnym, przyciągają osoby spoza obszaru, mogące łamać prawo. Dlatego poprawa bezpieczeństwa jest istotnym zadaniem dla polepszenia jakości życia lokalnych mieszkańców.

Problemem **sfery gospodarczej**, zwłaszcza podobszaru rewitalizacji jest rodzaj prowadzonej działalności gospodarczej, z której duża część to placówki handlowe i usługowe. Te miejsca generują negatywne

zachowania społeczne, wpływając na ogólną atmosferę panującą na obszarze i bezpieczeństwo mieszkańców. Obecność osób spożywających alkohol w miejscach publicznych kształtuje niekorzystne wzorce konsumpcji wśród mieszkańców, w tym szczególnie młodzieży. Jednocześnie działające na obszarze firmy są relatywnie stabilne – notuje się tu mniej wyrejestrowań niż przeciętnie w gminie.

Jeśli chodzi o sferę techniczną należy zwrócić uwagę na poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury, zabezpieczenie tych obiektów przed degradacją techniczną oraz podjąć działania w celu dalszej poprawy dostępu mieszkańców do urządzeń sieciowych, co dotyczy zwłaszcza podobszaru rewitalizacji. Należy także położyć nacisk na przedsięwzięcia zachowujące walory turystyczne i przyrodnicze tej miejscowości. Znacznym problemem podobszaru rewitalizacji są tereny o niewykorzystanym potencjale i zaniedbane – pogłębiona diagnoza wykazała, że na podobszarze Dominowa występuje niezagospodarowana przestrzeń publiczna. Przez wyznaczony podobszar rewitalizacji Dominów przebiega linia elektroenergetyczna 220 kV relacji Abramowice - Mokre. Wzdłuż napowietrznej linii elektroenergetycznej - 220 kV obowiązuje pas technologiczny o szerokości 50 m (po 25 m od osi linii w obu kierunkach w rzucie poziomym).

W sferze środowiskowej ważnym problemem zdiagnozowanym zwłaszcza na podobszarze rewitalizacji jest zabudowa wymagająca poprawy w zakresie energochłonności. Potrzebna jest kontynuacja i intensyfikacja działań mających na celu wymianę źródeł ogrzewania oraz termomodernizację i zmniejszanie emisyjności zabudowy, a także zwiększenie promowania odnawialnych źródeł energii.

W przypadku sfery przestrzenno-funkcjonalnej obszar, w tym podobszar rewitalizacji charakteryzuje się stosunkowo niewielką skalą zjawisk kryzysowych na tle całej gminy Głusk.

Wyznaczony Podobszar rewitalizacji Dominów pełni funkcję gminnego ośrodka obsługi mieszkańców, w obszarze którego koncentrują się usługi publiczne (administracja samorządowa, kultury, ochrony zdrowia, edukacja) oraz usługi rynkowe. Jednocześnie podobszar rewitalizacji obejmuje tereny rekreacyjne, mające istotne znaczenie z punktu widzenia integracji społecznej, a wymagające interwencji ze względu na niewystarczające ich zagospodarowanie i wykorzystanie potencjału. Istniejące stawy stanowią o potencjale rozwojowym tego miejsca, jednocześnie mieszkańcy i turyści zgłaszają, że podobszar ten nie jest atrakcyjny turystycznie. Wyzwaniem rozwojowym tego miejsca jest jego pełne zagospodarowanie pod kątem możliwości spędzania wolnego czasu.

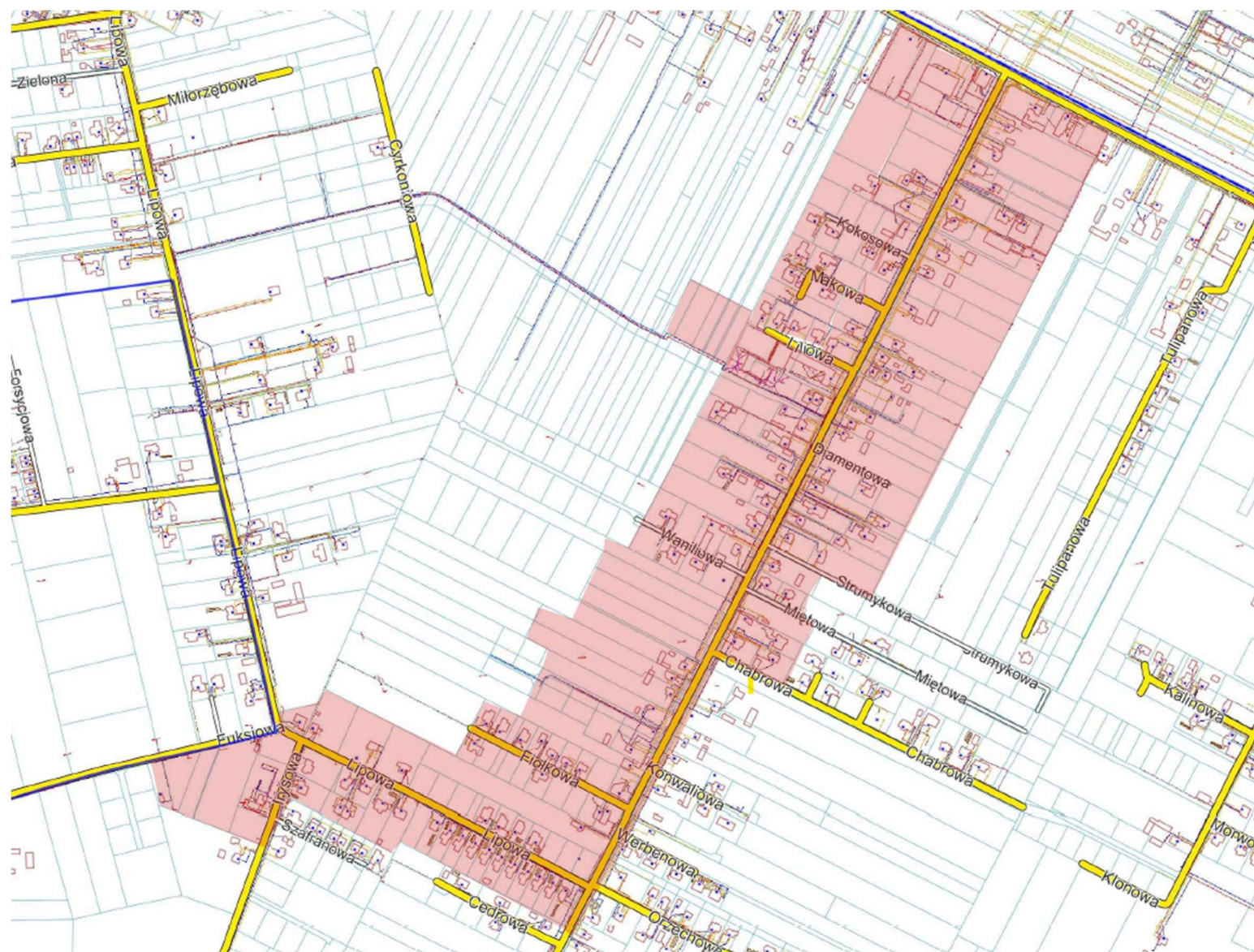
Działalność wymienionych instytucji, wzmacnia potencjał rewitalizacji co pozwala na rozwój przestrzeni integrującej i aktywizującej mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także, w dalszej kolejności, potencjał obszaru jako miejsca realizacji usług różnego rzędu przez mieszkańców innych części gminy, a także turystów.

Podobszar rewitalizacji Dominów charakteryzuje:

- niezadawalający stan przestrzeni publicznych,
- niedobór miejsc umożliwiających aktywne spędzanie wolnego czasu,
- niezadawalający stan infrastruktury publicznej spowodowany brakiem środków na remonty i modernizację obiektów i otoczenia, co wpływa na ograniczenie ich funkcji użytkowych,
- niewystarczająca oferta kulturalna / niedobór alternatywnych form spędzenia wolnego czasu.

Podobszar I obszaru rewitalizacji, obejmujący część sołectwa Dominów, ma istotne znaczenie dla rozwoju lokalnego ze względu na pełnioną funkcję, ponieważ skupione są tutaj najważniejsze instytucje pełniące funkcje reprezentacyjne i centrotwórcze gminy. Kumulacja problemów społecznych i innych negatywnych zjawisk znacznie ogranicza pełnioną dotychczasową funkcję obszaru rewitalizacji i w wyniku pogłębiającego się kryzysu, nie spełnia funkcji wyznaczonych mu przez lokalną społeczność. Ostatecznym kryterium wyboru podobszaru do rewitalizacji był fakt jego dużego znaczenia dla potencjalnego rozwoju gminy i tworzenia warunków dla przyszłego funkcjonowania społeczności lokalnej. Do rewitalizacji wybrano podobszar, który może przyczynić się w największym stopniu do uzyskania efektu synergii, czyli pozytywnego wpływu na resztę gminy. Wybrany podobszar rewitalizacji jest z jednej strony najważniejszy z punktu widzenia przyszłego rozwoju gminy, jak i generuje największą liczbę problemów rozwojowych w sferze społecznej i pozaspołecznej. Podobszar I: Dominów: powierzchnia – 28 ha, liczba ludności – 920 osób.

3.2. Podobszar Rewitalizacji Kalinówka

 Podobszar rewitalizacji Kalinówka

Demografia:

Kalinówka ma 2 837 mieszkańców, z czego 51,5% stanowią kobiety, a 48,5% mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 434,3%. Współczynnik feminizacji wynosi 106 i jest porównywalny do współczynnika feminizacji dla województwa lubelskiego oraz porównywalny do współczynnika dla całej Polski. 58,1% mieszkańców Kalinówki jest w wieku produkcyjnym, 30,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 11,0% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada 72,0 osoby w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc nieznacznie większy od wskaźnika dla województwa lubelskiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski.

Podobszar rewitalizacji Kalinówka o powierzchni 41,52 ha zamieszkuje 1100 osób.

Mieszkalnictwo i urządzenia sieciowe:

W 2022 roku w Kalinówce oddano do użytku 73 mieszkania. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 25,73 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. 50,7% mieszkań zostało przeznaczonych na sprzedaż lub wynajem, 49,3% na cele indywidualne. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach w Kalinówce to 5,12 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku to 132,50 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Przedsiębiorczość:

W Kalinówce w 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były 443 podmioty gospodarki narodowej, z czego 387 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 37 nowych podmiotów, a 13 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2023 najwięcej (41) podmiotów zarejestrowano w roku 2020, a najmniej (15) w roku 2012. W tym samym okresie najwięcej (26) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2017 roku, najmniej (6) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2013 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną w Kalinówce najwięcej (33) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (433) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,1% (5) podmiotów jako rodzaj działalności deklarowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklarowało 22,3% (99) podmiotów, a 76,5% (339) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą w Kalinówce najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (16.5%) oraz Opieka zdrowotna i pomoc społeczna (14.7%).

Istotnym potencjałem w zakresie rozwoju przedsiębiorczości pozarolniczej w obszarze Gminy Głusk jest korzystne położenie względem miasta wojewódzkiego oraz skomunikowanie, w tym miejscowości Kalinówka. Kalinówka graniczy z miastem Lublin oraz Świdnikiem – dlatego też szybko powstają tu nowe domy, miejscowość staje się atrakcyjnym punktem do zamieszkania i prowadzenia działalności gospodarczej. Kalinówka położona jest wzdłuż drogi ekspresowej S-17/S-12, przy węźle Lublin Felin.

Edukacja:

W 2022 roku w Kalinówce (dokładnie na podobszarze rewitalizacji) funkcjonowała 1 szkoła podstawowa wraz przedszkolem, dla której organem prowadzącym jest gmina Głusk, w której w 24 oddziałach uczyło się 519 uczniów.

Kultura i turystyka:

W Kalinówce (dokładnie na podobszarze rewitalizacji) nie działa żadna instytucja kultury, funkcjonuje jedynie biblioteka szkolna. Przy Szkole Podstawowej im. 100-Lecia Niepodległości Polski w Kalinówce zlokalizowane jest boisko wielofunkcyjne oraz plac zabaw, kolejny plac zabaw zlokalizowany jest na podobszarze rewitalizacji przy ujęciu wody.

Zagospodarowanie przestrzenne:

Podobszar rewitalizacji Kalinówka ma powierzchnię 41,52 ha. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk wyznacza podstawowe kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym. W miejscowości Kalinówka dominuje zabudowa jednorodzinna.

Kształtując sieć osadniczą obszaru, należy uwzględnić potrzebę zapewnienia mieszkańcom odpowiedniego dostępu do usług, w tym usług sektora publicznego. Dominów jest wielofunkcyjnym ośrodkiem obsługi ludności gminy, konieczne jest jednak stopniowe, na miarę możliwości wzmacnianie funkcji usługowych na terenie gminy (w szczególności w miejscowości Kalinówka).

W zakresie zdiagnozowanego kryzysu **w sferze społecznej** (w tym dla podobszaru rewitalizacji) zwraca się uwagę, że zdelimitowany obszar charakteryzuje się podwyższonym poziomem bezrobocia. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 2,65 natomiast wartość tego samego wskaźnika dla całej gminy wynosi 1,06.

Spośród problemów społecznych występujących na podobszarze najpoważniejsze wiążą się z bezrobociem, ubóstwem wymagającym dużego wsparcia przez pomoc społeczną, bezradnością wychowawczą rodziców skutkującą słabym funkcjonowaniem dzieci i młodzieży w szkołach i trudnościami socjalizacyjnymi, a także problemy związane z przemocą, uzależnieniami itp. Przekładają się one na niski kapitał społeczny dużej części mieszkańców, brak aktywności społecznej i obywatelskiej. Zidentyfikowane w trakcie badania problemy świadczą o występowaniu na tym podobszarze kumulacji problemów społecznych, w której jedne deficyty generują inne, wzmacniając się w czasie. Spirala tych problemów sprawia, że osoby narażone najpierw na marginalizację, a następnie popadające w wykluczenie społeczne, bez wsparcia z zewnątrz nie potrafią ani odnaleźć się na rynku pracy, ani radzić sobie w codziennym funkcjonowaniu.

Problemy związane z bezrobociem, najprawdopodobniej leżą u podstaw innych negatywnych zjawisk społecznych obecnych na obszarze rewitalizacji. Osoby bezrobotne, szczególnie te długotrwale, zmagają się z utratą poczucia własnej wartości i izolacją społeczną.

Aktywność społeczności lokalnej również pozostaje na niskim poziomie (liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców wynosi 0,05, przy średniej gminnej 0,19).

Analizując pozostałe sfery największe zagęszczenie problemów obszaru dostrzega się **w kwestiach środowiskowych**. Obszar charakteryzuje się niskim wskaźnikiem zamontowanych urządzeń OZE (10,05) na 100 mieszkańców. W sferze środowiskowej ważnym problemem zdiagnozowanym na podobszarze rewitalizacji jest zabudowa wymagająca poprawy w zakresie energochłonności. Potrzebna jest więc kontynuacja i intensyfikacja działań mających na celu wymianę źródeł ogrzewania oraz termomodernizację i zmniejszanie emisyjności zabudowy, a także zwiększenie promowania odnawialnych źródeł energii.

W sferze gospodarczej – słabość lokalnej gospodarki wywiera niekorzystny wpływ na stabilność dochodów i sytuację materialną mieszkańców. Problem stanowi duża rotacja prowadzonych działalności usługowych, co prowadzi do mniejszego przywiązania mieszkańców do lokalnie działających firm. Problemy ekonomiczne mogą również dotyczyć osób w wieku poprodukcyjnym. Osoby wchodzące w wiek senioralny nie są tak chętnie zatrudniane i często również posiadają wykształcenie, które z perspektywy dzisiejszego rynku pracy jest niekonkurencyjne. Jednocześnie duży udział tych osób oznacza mniejszą pulę aktywnej siły roboczej.

W przypadku **sfer przestrzenno-funkcjonalnej** obszar charakteryzuje niska estetyka przestrzeni publicznej oraz brak budynków użyteczności publicznej pozwalających na integrację lokalnej społeczności oraz

organizację oferty kulturalnej oraz organizacji czasu wolnego, zwłaszcza podobszar rewitalizacji. Zauważalna jest bierność społeczna mieszkańców obszaru, zwłaszcza podobszaru rewitalizacji ze względu na niewystarczającą różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru. Obszar cechuje także niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej, niknie poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców – zwłaszcza podobszaru rewitalizacji. Jeśli chodzi o sferę techniczną należy zwrócić uwagę na poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury i zabezpieczenie obiektów przed degradacją techniczną oraz podjąć działania w celu stopniowej poprawy dostępu mieszkańców do urządzeń sieciowych, zwłaszcza na podobszarze rewitalizacji.

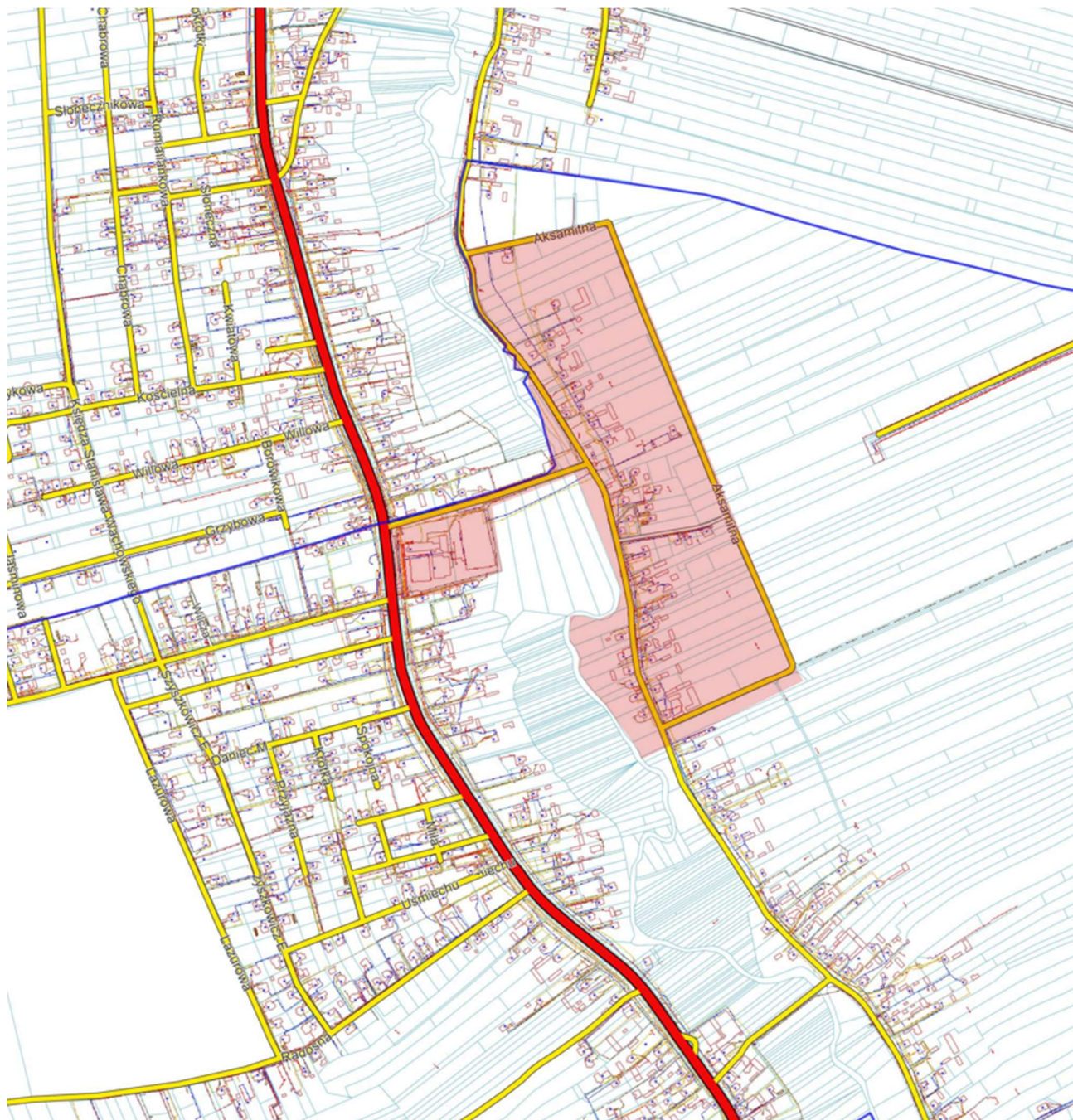
Wyznaczony podobszar rewitalizacji Kalinówka jest ośrodkiem wspomagającym ośrodek gminny - Dominów. Postępująca urbanizacja obszaru, wzmacnia potencjał rewitalizacji co pozwala na rozwój przestrzeni integrującej i aktywizującej mieszkańców obszaru rewitalizacji (jak także, w dalszej kolejności, potencjał obszaru jako miejsca realizacji usług różnego rzędu przez mieszkańców innych części gminy, a także turystów). Podobszar rewitalizacji Kalinówka charakteryzuje:

- zły stan nawierzchni dróg, brak oświetlenia, chodników, ścieżek rowerowych,
- niski poziom aktywności społecznej,
- niski stopień integracji społecznej wśród mieszkańców;

Podobszar rewitalizacji II, obejmujący część sołectwa Kalinówka, został wskazany do rewitalizacji ze względu na problemy społeczne związane z niedoborem działań na rzecz lokalnej społeczności i znikomy udział w organizacjach obywatelskich oraz niski stopień integracji społecznej wśród mieszkańców. Kumulacja problemów społecznych i innych negatywnych zjawisk znacznie ogranicza pełnioną dotychczasową funkcję obszaru rewitalizacji i w wyniku pogłębiającego się kryzysu, nie spełnia funkcji wyznaczonych mu przez lokalną społeczność. Ostatecznym kryterium wyboru podobszaru do rewitalizacji był fakt jego dużego znaczenia dla potencjalnego rozwoju gminy i tworzenia warunków dla przyszłego funkcjonowania społeczności lokalnej. Do rewitalizacji wybrano podobszar, który może przyczynić się w największym stopniu do uzyskania efektu synergii, czyli pozytywnego wpływu na resztę gminy. Wybrany podobszar rewitalizacji jest z jednej strony najważniejszy z punktu widzenia przyszłego rozwoju gminy, jak i generuje największą liczbę problemów rozwojowych w sferze społecznej i pozaspółecznej.

Podobszar rewitalizacji II (Kalinówka): powierzchnia – 41,52 ha, liczba ludności – 1100 osób.

3.3. Podobszar Rewitalizacji Mętów

Podobszar rewitalizacji Mętów

Demografia:

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku Mętów ma 1 596 mieszkańców, z czego 51,6% stanowią kobiety, a 48,4% mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 84,5%. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi 107 i jest porównywalny do współczynnika feminizacji dla województwa lubelskiego oraz porównywalny do współczynnika dla całej Polski. 59,8% mieszkańców wsi Mętów jest w wieku produkcyjnym, 21,9% w wieku przedprodukcyjnym, a 18,2% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Mętów 67,1 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc porównywalny do wskaźnika dla województwa lubelskiego oraz porównywalny do wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski.

Podobszar rewitalizacji Mętów o powierzchni 25,11 ha zamieszkuje 998 osób.

Mieszkalnictwo i urządzenia sieciowe:

W 2022 roku we wsi Mętów oddano do użytku 14 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 8,77 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. 85,7% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 14,3% na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach we wsi Mętów to 5,14 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku we wsi Mętów to 133,60 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Przedsiębiorczość:

We wsi Mętów w 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowanych było 151 podmiotów gospodarki narodowej, z czego 130 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 11 nowych podmiotów, a 9 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2023 najwięcej (20) podmiotów zarejestrowano w roku 2015, a najmniej (4) w roku 2014. W tym samym okresie najwięcej (14) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2022 roku, najmniej (6) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2019 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną we wsi Mętów najwięcej (8) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (148) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 2,0% (3) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 33,8% (51) podmiotów, a 64,2% (97) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Mętów najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Budownictwo (26.9%) oraz Działalność profesjonalna, naukowa i techniczna (13.8%).

Edukacja:

W Mętowie (dokładnie na podobszarze rewitalizacji) w 2022 roku funkcjonowała 1 szkoła podstawowa, w której w 15 oddziałach uczyło się 330 uczniów. Przy szkole funkcjonowało przedszkole.

Kultura i rekreacja:

W Mętowie (w tym na podobszarze rewitalizacji) nie działała żadna instytucja kultury, funkcjonowała jedynie biblioteka szkolna. Przy szkole zlokalizowane jest wielofunkcyjne boisko oraz plac zabaw.

Zagospodarowanie przestrzenne:

Podobszar rewitalizacji Mętów ma powierzchnię 25,11 ha. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk wyznacza podstawowe kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

Miejscowość Mętów cechuje dominujący krajobraz współczesny harmonizujący z dawnym, o słabo czytelnym układzie kompozycji i zaniedbanym lub zdegradowanym stanie zachowania tradycyjnej zabudowy. W przypadku miejscowości Mętów stary, ulicowy układ parcelacyjny, niemal całkowicie został „wtopiony” w nowe osiedla zabudowy mieszkaniowej. Skutkuje to zaburzeniem czytelności historycznych układów wsi jedno- i dwurzędowych, wpływając dysharmonizująco na krajobraz i stan ładu przestrzennego tych miejscowości.

Zabudowa na terenie poszczególnych miejscowości gminy Głusk ma z reguły zwarty charakter. Nowe budynki powstają głównie jako uzupełnienie luk w istniejących strukturach przestrzennych, z rzadka w oddaleniu od głównych ciągów komunikacyjnych. Na terenie gminy dominuje zabudowa zagrodowa i mieszkaniowa jednorodzinna, najczęściej parterowa. Dominują budynki nowe, o nowoczesnej architekturze. Zabudowa historyczna wiejskich gospodarstw zachowała się w niewielkim stopniu, głównie w Mętowie, Ćmiłowie, Wólce Abramowickiej, Klinach i w Żabiej Woli. Zabudowa o funkcji usługowej skupia się przede wszystkim w centralnych częściach poszczególnych miejscowości, wzdłuż głównych ciągów komunikacyjnych. Znajdują się tu usługi z zakresu administracji (Urząd Gminy, poczta), zdrowia (w Dominowie, Mętowie), kultury (Gminny Ośrodek Kultury w Dominowie, Gminna Biblioteka Publiczna w Dominowie z filią w Wilczopolu), bezpieczeństwa (jednostki OSP, w tym OSP Mętów) i handlu (sklepy spożywcze, stacje paliw).

W zakresie zdiagnozowanego kryzysu w sferze społecznej (w tym dla podobszaru rewitalizacji) zwraca się uwagę, że zdelimitowany obszar charakteryzuje się podwyższonym poziomem bezrobocia. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 2,48 natomiast wartość tego samego wskaźnika dla całej gminy wynosi 1,06. Na pierwszy plan wysuwają się problemy związane z bezrobociem, które najprawdopodobniej leżą u podstaw innych negatywnych zjawisk społecznych obecnych na obszarze rewitalizacji. Osoby bezrobotne, szczególnie te długotrwale, zmagają się z utratą poczucia własnej wartości i izolacją społeczną. Obszar charakteryzuje także wysoki poziom przestępczości na 100 mieszkańców – 2,74, przy 2,67 dla gminy.

Niekorzystna pozostaje także sytuacja demograficzna obszaru (udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru wynosi 0,33 i jest wyższy niż średnia dla gminy – 0,11). W kontekście rosnącej liczby osób starszych wyzwaniem staje się zjawisko alienacji społecznej, samotności, co przekłada się na potrzeby aktywizacyjne. Skupienie się na kwestiach jakości życia osób starszych jest istotne nie tylko z perspektywy dzisiejszych potrzeb, ale i przyszłych, co wiąże się z faktem, że udział seniorów będzie w kolejnych latach rosł. Zauważalny wzrost zostanie z pewnością odnotowany w grupie starszych seniorów, tj. powyżej 75 roku życia, których samodzielność może ulegać gwałtownemu pogorszeniu

Problemem sfery gospodarczej jest relatywnie mała liczba zarejestrowanych działających podmiotów gospodarczych (9,55) na 100 mieszkańców. Słabość lokalnej gospodarki wywiera niekorzystny wpływ na stabilność dochodów i sytuację materialną mieszkańców. Problem stanowi duża rotacja prowadzonych działalności usługowych, co prowadzi do mniejszego przywiązania mieszkańców do lokalnie działających firm. Problemy ekonomiczne mogą również dotyczyć osób w wieku poprodukcyjnym. Osoby wchodzące w wiek senioralny nie są tak chętnie zatrudniane i często również posiadają wykształcenie, które z perspektywy dzisiejszego rynku pracy jest niekonkurencyjne. Jednocześnie duży udział tych osób oznacza mniejszą pulę aktywnej siły roboczej.

W przypadku **sfery przestrzenno-funkcjonalnej** należy zauważyć, że znacznym problemem obszaru są tereny zdegradowane – pogłębiona diagnoza wykazała, że na obszarze Mętowa – zwłaszcza podobszarze rewitalizacji, występuje wysoki poziom degradacji przestrzeni publicznej, która wymaga odnowienia.

Jeśli chodzi o **sferę techniczną** należy zwrócić uwagę na poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury i zabezpieczenie tych obiektów przed degradacją techniczną oraz podjąć działania w celu stopniowej poprawy dostępu mieszkańców do urządzeń sieciowych – problem ten dotyczy zwłaszcza podobszaru rewitalizacji.

W przypadku **sfery środowiskowej** obszar, w tym podobszar rewitalizacji, charakteryzuje się stosunkowo niewielką skalą zjawisk kryzysowych na tle reszty gminy Głusk.

Wyznaczony podobszar rewitalizacji Mętów, to obszar, w którym koncentrują się usługi publiczne (edukacja), a którego mieszkańcy tracą poczucie tożsamości lokalnej, co wpływa na ich funkcjonowanie w społeczności. To obszar, który charakteryzuje brak integracji społeczności lokalnej, co wpływa na więzi sąsiedzkie i społeczne i przekłada się na poczucie wyobcowania oraz szerzenia się zjawisk patologicznych. Wyzwaniem rozwojowym tego miejsca jest jego pełne zagospodarowanie pod kątem możliwości spędzania wolnego czasu.

Podobszar rewitalizacji Mętów charakteryzuje:

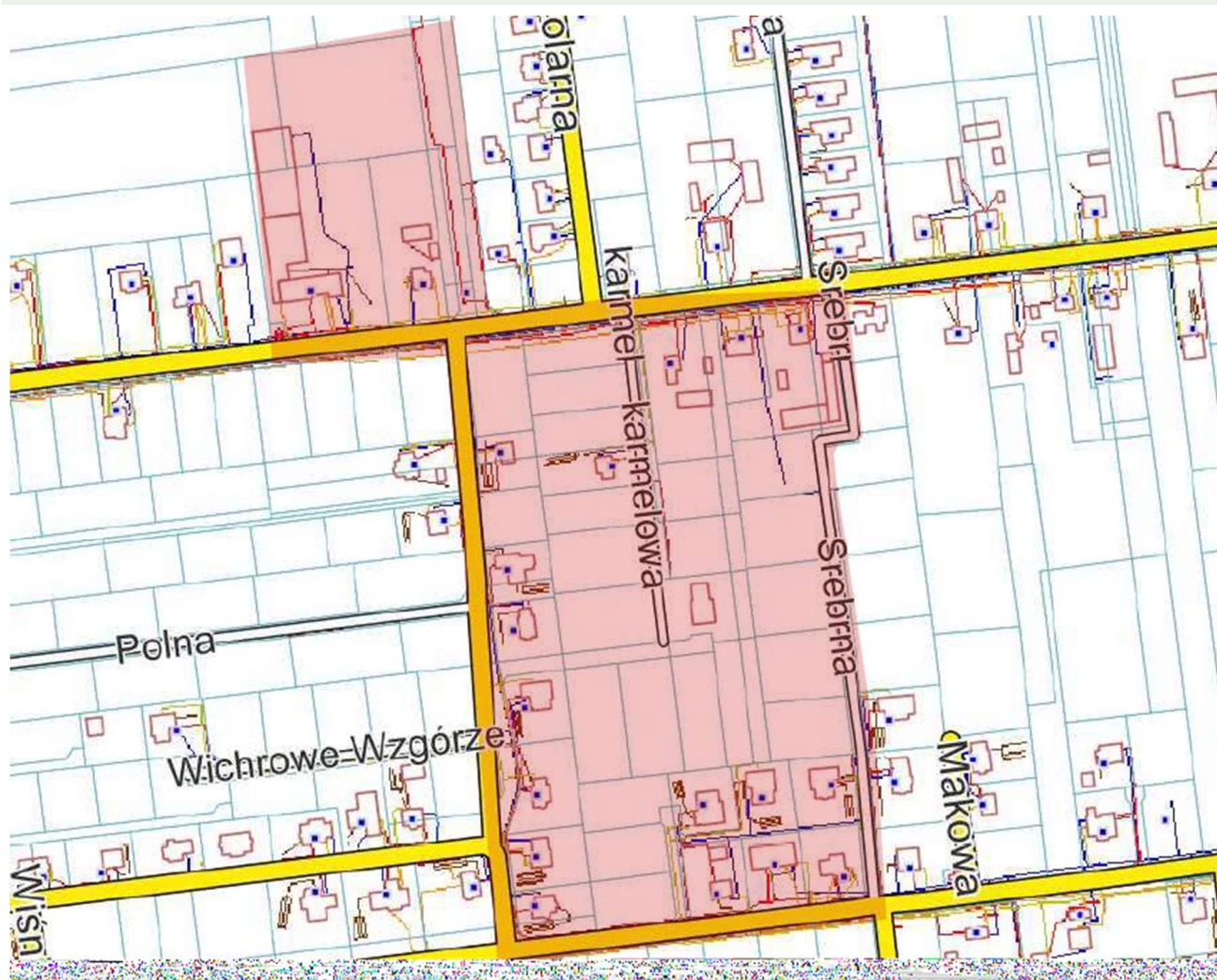
- zły stan oznakowania dróg,
- niski stopień integracji społecznej wśród mieszkańców,
- niewystarczająca oferta kulturalna / brak alternatywnych form spędzenia wolnego czasu.

Podobszar III obszaru rewitalizacji, obejmujący część sołectwa Mętów, leży przy drodze wojewódzkiej nr 835 nad rzeką Czerniejówką i jest dobrze skomunikowany z Lublinem. Podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych w tym obszarze rewitalizacji daje szansę na poprawę zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Działania rewitalizacyjne pomogą odzyskać dotychczasowe funkcje pełnione przez wieś Mętów i wykreować nowe funkcje, które wynikają z aktualnych potrzeb mieszkańców. Na wyznaczonym podobszarze rewitalizacji istnieją niezagospodarowane, zdegradowane tereny mogące pełnić w przyszłości funkcje rekreacyjne dla miejscowej społeczności. Obszar stanowi potencjał do poprawy sytuacji na tym obszarze.

Ostatecznym kryterium wyboru podobszaru do rewitalizacji był fakt jego dużego znaczenia dla potencjalnego rozwoju gminy i tworzenia warunków dla przyszłego funkcjonowania społeczności lokalnej, ze względu na jego położenie. Do rewitalizacji wybrano podobszar, który może przyczynić się w największym stopniu do uzyskania efektu synergii, czyli pozytywnego wpływu na resztę gminy. Wybrany podobszar rewitalizacji jest z jednej strony najważniejszy z punktu widzenia przyszłego rozwoju gminy, jak i generuje największą liczbę problemów rozwojowych w sferze społecznej i pozaspołecznej.

Podobszar III: Mętów: powierzchnia – 25,11 ha, liczba ludności – 998 osób.

3.4. Podobszar Rewitalizacji Prawiedniki

 Podobszar rewitalizacji Prawiedniki

Demografia:

Według Narodowego Spisu Powszechnego Ludności i Mieszkań z 2021 roku wieś Prawiedniki ma 1 669 mieszkańców, z czego 50,5% stanowią kobiety, a 49,5% mężczyźni. W latach 1998-2021 liczba mieszkańców wzrosła o 151,4%. Współczynnik feminizacji we wsi wynosi 102 i jest nieznacznie mniejszy od współczynnika feminizacji dla województwa lubelskiego oraz nieznacznie mniejszy od współczynnika dla całej Polski. 58,4% mieszkańców wsi Prawiedniki jest w wieku produkcyjnym, 25,8% w wieku przedprodukcyjnym, a 15,9% mieszkańców jest w wieku poprodukcyjnym. Na 100 osób w wieku produkcyjnym przypada we wsi Prawiedniki 71,4 osób w wieku nieprodukcyjnym. Ten wskaźnik obciążenia demograficznego jest więc nieznacznie większy od wskaźnika dla województwa lubelskiego oraz nieznacznie większy od wskaźnika obciążenia demograficznego dla całej Polski.

Podobszar rewitalizacji Prawiedniki o powierzchni 8,5 ha zamieszkuje 415 osób.

Mieszkalnictwo i urządzenia sieciowe:

W 2022 roku we wsi Prawiedniki oddano do użytku 20 mieszkań. Na każdych 1000 mieszkańców oddano więc do użytku 11,98 nowych lokali. Jest to wartość znacznie większa od wartości dla województwa lubelskiego

oraz znacznie większa od średniej dla całej Polski. 95,0% mieszkań zostało przeznaczonych na cele indywidualne, 5,0% na sprzedaż lub wynajem. Przeciętna liczba pokoi w nowo oddanych mieszkaniach we wsi Prawiedniki to 5,75 i jest znacznie większa od przeciętnej liczby izb dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej liczby pokoi w całej Polsce. Przeciętna powierzchnia użytkowa nieruchomości oddanej do użytkowania w 2022 roku we wsi Prawiedniki to 138,20 m² i jest znacznie większa od przeciętnej powierzchni użytkowej dla województwa lubelskiego oraz znacznie większa od przeciętnej powierzchni nieruchomości w całej Polsce.

Przedsiębiorczość:

We wsi Prawiedniki w 2023 roku w rejestrze REGON zarejestrowane były 183 podmioty gospodarki narodowej, z czego 165 stanowiły osoby fizyczne prowadzące działalność gospodarczą. W tymże roku zarejestrowano 13 nowych podmiotów, a 9 podmiotów zostało wyrejestrowanych. Na przestrzeni lat 2009-2023 najwięcej (22) podmiotów zarejestrowano w roku 2022, a najmniej (8) w roku 2015. W tym samym okresie najwięcej (10) podmiotów wykreślono z rejestru REGON w 2022 roku, najmniej (3) podmiotów wyrejestrowano natomiast w 2013 roku. Według danych z rejestru REGON wśród podmiotów posiadających osobowość prawną we wsi Prawiedniki najwięcej (6) jest stanowiących spółki handlowe z ograniczoną odpowiedzialnością. Analizując rejestr pod kątem liczby zatrudnionych pracowników można stwierdzić, że najwięcej (179) jest mikro-przedsiębiorstw, zatrudniających 0 - 9 pracowników. 1,1% (2) podmiotów jako rodzaj działalności deklaruowało rolnictwo, leśnictwo, łowiectwo i rybactwo, jako przemysł i budownictwo swój rodzaj działalności deklaruowało 27,3% (50) podmiotów, a 71,6% (131) podmiotów w rejestrze zakwalifikowana jest jako pozostała działalność. Wśród osób fizycznych prowadzących działalność gospodarczą we wsi Prawiedniki najczęściej deklarowanymi rodzajami przeważającej działalności są Handel hurtowy i detaliczny; naprawa pojazdów samochodowych, włączając motocykle (16.4%) oraz Budownictwo (15.8%).

Edukacja:

W Prawiednikach (dokładnie na podobszarze rewitalizacji) w 2022 roku na podobszarze funkcjonowała 1 szkoła podstawowa, w której w 9 oddziałach uczyło się 141 uczniów, przy której zlokalizowane było boisko.

Zagospodarowanie przestrzenne:

Podobszar rewitalizacji Prawiedniki ma powierzchnię 8,5 ha. Studium uwarunkowań i kierunków zagospodarowania przestrzennego gminy Głusk wyznacza podstawowe kierunki zmian w zagospodarowaniu przestrzennym.

W wielu miejscowościach gminy powstają nowe układy parcelacyjne, wzorowane na miejskich osiedlach zabudowy mieszkaniowej jednorodzinnej. Na terenach tych zabudowa realizowana jest wrywkowo, w oparciu o zaprojektowany układ komunikacyjny. W przypadku miejscowości: Dominów, Prawiedniki, Kalinówka i Kazimierzówka występują obydwa ww. systemy osiedleńcze. Skutkuje to zaburzeniem czytelności historycznych układów wsi jedno i dwurzędowych, wpływając dysharmonizująco na krajobraz i stan ładu przestrzennego tych miejscowości.

W zakresie zdiagnozowanego kryzysu w sferze społecznej, w tym w wyznaczonym podobszarze rewitalizacji, zwraca się uwagę, że zdelimitowany obszar charakteryzuje się podwyższonym poziomem bezrobocia. Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców wynosi 2,26 natomiast wartość tego samego wskaźnika dla całej gminy wynosi 1,06. Wysoka jest liczba osób korzystających z pomocy społecznej (1,85 na 100 mieszkańców). Na pierwszy plan wysuwają się problemy związane z bezrobociem, które najprawdopodobniej leżą u podstaw innych negatywnych zjawisk społecznych obecnych na obszarze rewitalizacji. Osoby bezrobotne, szczególnie te długotrwale, zmagają się z utratą poczucia własnej wartości i izolacją społeczną.

Niekorzystna pozostaje także sytuacja demograficzna obszaru (udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru wynosi 0,24 i jest wyższy niż średnia dla gminy – 0,11). W kontekście rosnącej liczby osób starszych wyzwaniem staje się zjawisko alienacji społecznej, samotności, co przekłada się na potrzeby aktywizacyjne. Skupienie się na kwestiach jakości życia osób starszych jest istotne nie tylko z perspektywy dzisiejszych potrzeb, ale i przyszłych, co wiąże się z faktem, że udział seniorów będzie w kolejnych latach rosł. Zauważalny wzrost zostanie z pewnością odnotowany w grupie starszych seniorów, tj. powyżej 75 roku życia, których samodzielność może ulegać gwałtownemu pogorszeniu

Problemem sfery gospodarczej jest duża rotacja prowadzonych działalności usługowych, co prowadzi do mniejszego przywiązania mieszkańców do lokalnie działających firm.

Problemy ekonomiczne mogą również dotyczyć osób w wieku poprodukcyjnym. Osoby wchodzące w wiek senioralny nie są tak chętnie zatrudniane i często również posiadają wykształcenie, które z perspektywy dzisiejszego rynku pracy jest niekonkurencyjne. Jednocześnie duży udział tych osób oznacza mniejszą pulę aktywnej siły roboczej.

W przypadku **sfery przestrzenno-funkcjonalnej** należy zauważyć, że obszar, a zwłaszcza podobszar rewitalizacji obejmujący część sołectwa Prawiedniki, jest peryferyjnym obszarem gminy. Na przedmiotowym obszarze istnieje potrzeba większej integracji społecznej, zaangażowania mieszkańców w życie miejscowości oraz przeciwdziałania patologiom.

Jeśli chodzi o **sferę techniczną** należy zwrócić uwagę na poprawę stanu technicznego istniejącej infrastruktury i zabezpieczenie tych obiektów przed degradacją techniczną oraz podjąć działania w celu stopniowej poprawy dostępu mieszkańców do urządzeń sieciowych, zwłaszcza na podobszarze rewitalizacji, obejmującym część sołectwa Prawiedniki.

W przypadku **sfery środowiskowej** potrzebna jest kontynuacja i intensyfikacja działań mających na celu wymianę źródeł ogrzewania oraz termomodernizację i zmniejszanie emisyjności zabudowy, a także zwiększenie promowania odnawialnych źródeł energii.

Wyznaczony podobszar rewitalizacji Prawiedniki, to obszar, w którym koncentrują się usługi publiczne (edukacja), swoją siedzibę ma także jednostka OSP, a jednocześnie obszar, w którym mieszkańcy tracą poczucie tożsamości lokalnej, co wpływa na ich funkcjonowanie w społeczności. To obszar, który charakteryzuje brak integracji społeczności lokalnej, co wpływa na więzi sąsiedzkie oraz społeczne i przekłada się na poczucie wyobcowania oraz szerzenia się zjawisk patologicznych. Wyzwaniem rozwojowym tego miejsca jest jego pełne zagospodarowanie, zwłaszcza pod kątem możliwości spędzania wolnego czasu. Działania rewitalizacyjne pomogą odzyskać dotychczasowe funkcje pełnione przez wieś Prawiedniki i wykreować nowe funkcje, które wynikają z aktualnych potrzeb mieszkańców. Na wyznaczonym podobszarze rewitalizacji istnieją niezagospodarowane, zdegradowane tereny mogące pełnić w przyszłości funkcje rekreacyjne dla miejscowej społeczności. Obszar stanowi potencjał do poprawy sytuacji na tym obszarze. Ostatecznym kryterium wyboru podobszaru do rewitalizacji był fakt jego dużego znaczenia dla potencjalnego rozwoju gminy i tworzenia warunków dla przyszłego funkcjonowania społeczności lokalnej, ze względu na jego położenie. Do rewitalizacji wybrano podobszar, który może przyczynić się w największym stopniu do uzyskania efektu synergii, czyli pozytywnego wpływu na resztę gminy. Wybrany podobszar rewitalizacji jest z jednej strony najważniejszy z punktu widzenia przyszłego rozwoju gminy, jak i generuje największą liczbę problemów rozwojowych w sferze społecznej i pozaspołecznej.

Podobszar rewitalizacji IV (Prawiedniki): powierzchnia – 8,5 ha, liczba ludności – 415 osób.

3.5. Podobszary Rewitalizacji - tereny zalewowe

Na terenie gminy Głusk obszary szczególnego zagrożenia powodzią zostały zidentyfikowane dla rzeki Bystrzyca i Czerniejówka określone na mapach zagrożenia powodziowego, które to zostały opublikowane na stronie internetowej

pod adresem: wody.isok.gov.pl. Na terenie gminy Głusk istnieje ryzyko wystąpienia powodzi, w przypadku zaistnienia niekorzystnych zjawisk hydrogeologicznych – powodzi opadowych i roztopowych czy powstania zatorów. Zgodnie z mapami zagrożenia powodziowego opracowanymi w ramach projektu „Informatyczny System Osłony Kraju” (ISOK) na terenie gminy występuje:

- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest średnie i wynosi raz na 100 lat ($p=1\%$),
- obszar szczególnego zagrożenia powodzią, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest wysokie i wynosi raz na 10 lat ($p=10\%$),
- obszar, na którym prawdopodobieństwo wystąpienia powodzi jest niskie i wynosi raz na 500 lat ($p=0,2\%$).

Mapa 4 Mapa zagrożenia powodziowego podobszarów rewitalizacji o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%

Źródło: Opracowanie własne

Źródło: Opracowanie własne

3.6. SKALA I CHARAKTER POTRZEB REWITALIZACYJNYCH WYNIKAJĄCA Z KONSULTACJI SPOŁECZNYCH

W dniu 27.02.2024 r. o godzinie 15.00 w siedzibie Urzędu Gminy Głusk (sala narad), w ramach konsultacji społecznych odbyło się spotkanie podczas którego omówiony został projekt uchwały w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Głusk.

W spotkaniu wzięło udział 21 osób (przedstawiciele Urzędu Gminy Głusk, przedstawiciel GOPS oraz mieszkańcy gminy).

W trakcie spotkania konsultacyjnego przedstawiono i omówiono między innymi następujące kwestie:

- Projekt uchwały Rady Gminy Głusk w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- Mapę określającą granice obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji,
- Plan wdrożenia GPR dla Gminy Głusk,
- Ogólne informacje dotyczące obszarów zdegradowanych oraz rewitalizacji,
- Metodologię wyznaczania obszaru zdegradowanego i rewitalizacji,
- Podział gminy na jednostki referencyjne,
- Omówiono diagnozę z podziałem na strefę społeczną, gospodarczą, środowiskową, przestrzenno-funkcjonalną oraz techniczną,
- Przedstawiono wyznaczony obszar zdegradowany,
- Przedstawiono wyznaczony obszar rewitalizacji,

→ W trakcie spotkania omówiono wstępnie możliwości realizacji przyszłych projektów oraz kwestie możliwości pozyskania finansowania.

Podczas spotkania zdiagnozowano również problemy, które na obszarze rewitalizacji zostały zidentyfikowane podczas konsultacji społecznych w odniesieniu do obszarów rewitalizowanych.

Obszar rewitalizacji to centrum miejscowości, charakteryzujący się niekorzystnymi wskaźnikami społecznymi. Główną przyczyną stanu kryzysowego jest występowanie problemów społecznych prowadzących w konsekwencji do występowania zjawiska wykluczenia społecznego mieszkańców obszaru.

Bierność w podjęciu działań mających na celu poprawę własnej sytuacji życiowej utrwała przyjęte wzorce, przyczyniając się do dziedziczenia negatywnych zachowań.

Różnice w dochodach skutkują pogłębieniem dysproporcji między mieszkańcami, a znaczny udział osób niepełnosprawnych i uzależnionych od alkoholu przyczynia się do wykluczenia z uczestnictwa w życiu publicznym, społecznym i ekonomicznym.

Analiza liczby świadczeń udzielanych przez Ośrodek Pomocy Społecznej wykazuje, że rodziny które korzystają ze wsparcia społecznego często też dotknięte są kilkoma problemami jednocześnie. Długotrwałe utrzymywanie się tego stanu generuje kolejne problemy społeczne, wpływające negatywnie na jakość życia. Niski poziom integracji i aktywizacji mieszkańców, skutkującej większym poczuciem anonimowości i osamotnienia, spowodowane jest biernością w podejmowaniu inicjatyw na rzecz rozwoju społeczności lokalnej.

Negatywny wizerunek obszaru rewitalizacji kształtowany jest również poprzez znaczną liczbę popełnionych przestępstw i wykroczeń. Liczba przestępstw i wykroczeń mierzona liczbą interwencji policji ma wpływ na obniżenie poczucia bezpieczeństwa wśród mieszkańców. Brak infrastruktury sportowej i rekreacyjnej dopasowanej do potrzeb powoduje, że młodzi ludzie nie mając alternatywy spędzania wolnego czasu, nierzadko wchodzą w konflikt z prawem.

Uczestnicy spotkania zgodzili się, że podjęcie kompleksowych działań rewitalizacyjnych na obszarze rewitalizacji znaczenie wpłynie na poprawę zidentyfikowanych problemów w sferze społecznej oraz gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej. Pomogą one odzyskać dotychczasowe funkcje pełnione przez obszar i wykreować nowe funkcje, które wynikają z aktualnych potrzeb mieszkańców. W terminie od 13.02.2024 r. do 19.03.2024 r. mieszkańcy obszaru rewitalizacji mieli możliwość wypełnienia ankiety celem zebrania niezbędnych opinii na temat jakości życia na obszarze rewitalizacji.

Poniżej przedstawiono główne problemy i postulaty opisane w ankietach od mieszkańców:

Dominów

- niezadawalający stan przestrzeni publicznych,
- niedobór miejsc umożliwiających aktywne spędzenie wolnego czasu,
- niezadawalający stan infrastruktury publicznej spowodowany brakiem środków na remonty, i modernizację obiektów i otoczenia, co wpływa na ograniczenie ich funkcji użytkowych,
- niewystarczająca oferta kulturalna,
- niewystarczające wykorzystanie terenów atrakcyjnych turystycznie,
- niedobór alternatywnych form spędzenia wolnego czasu,
- przekroczenie standardów jakości środowiska

Kalinówka

- zły stan nawierzchni dróg,
- brak oświetlenia,
- brak chodników, ścieżek rowerowych,
- niski poziom aktywności społecznej,
- niski stopień integracji społecznej wśród mieszkańców;
- brak zaplecza dla organizacji imprez plenerowych

Mętów

- zły stan oznakowania dróg,
- niski stopień integracji społecznej wśród mieszkańców,
- niewystarczająca oferta kulturalna,
- brak alternatywnych form spędzenia wolnego czasu
- brak obiektów usługowych
- rozpad więzi społecznych
- brak inicjatyw ciekawego spędzania czasu
- potrzeba działań aktywizacyjnych dla młodych pod kątem np. sportu
- słaba dostępność infrastruktury sportowej (brak boiska)

Prawiedniki

- niski stopień integracji społecznej wśród mieszkańców,
- niewystarczająca oferta kulturalna,
- brak alternatywnych form spędzenia wolnego czasu,
- niezadawalający stan przestrzeni publicznych
- brak integracji społecznej
- brak wydarzeń skierowanych do mieszkańców
- potrzeba podjęcia działań dla seniorów

Przedstawione powyżej wnioski z przeprowadzonych w gminie konsultacji pokrywają się w dużej mierze z wnioskami z przeprowadzonej analizy statystycznej obszarów rewitalizacji i wskazują na znaczne potrzeby rewitalizacyjne tych terenów. Wybór zatem właściwych zadań rewitalizacyjnych pozwoli na zniwelowanie dysproporcji rozwojowych tych terenów.

Podsumowując, na obszarze rewitalizacji zdiagnozowano zespół kluczowych problemów, które powinny zostać rozwiązane w pierwszej kolejności. Pozwoli to na odpowiednią, skoncentrowaną tematycznie i przestrzennie interwencję zapewniającą osiągnięcie wymiernych korzyści w postaci poprawy jakości mieszkańców obszaru

rewitalizacji. W celu podsumowania pogłębionej diagnozy obszaru rewitalizacji posłużono się analizą SWOT, tj. metodą umożliwiającą kompleksową analizę strategiczną sytuacji na danym obszarze, z uwzględnieniem wszystkich istotnych aspektów. Zastosowanie tej metody pozwoliło zrozumieć zidentyfikowane zależności pomiędzy danymi i umożliwiło dostrzeżenie wynikających z nich konsekwencji. Proces definiowania elementów analizy SWOT, jak też identyfikacji problemów i potencjałów na obszarze rewitalizacji przeprowadziła grupa ekspercka, wykorzystując w tym celu również m.in. wyniki badań ankietowych mieszkańców oraz wnioski z dyskusji przeprowadzonej podczas spotkań służących wyznaczeniu obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Wyniki obu analiz przedstawiono w poniższych tabelach.

Tabela 26 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji

Mocne strony	Słabe strony
<ul style="list-style-type: none"> • czyste, nieskażone przemysłem środowisko • położenie przy rzece Czarniejówce • istniejące trasy turystyczne i rowerowe • zbiorniki wodne – możliwość spędzania czasu na świeżym powietrzu • różnorodność terenu (lasy, łąki) • obszary z korzystnym mikroklimatem • duży potencjał terenów inwestycyjnych • aktywna działalność Gminnej Biblioteki Publicznej - Centrum Kultury, Kół Gospodyń Wiejskich • korzystne położenie – dobre przy drodze ekspresowej S17, • dobre skomunikowanie z Lublinem, • szybki rozwój zabudowy jednorodzinnej, postrzeganie terenu jako miejsca atrakcyjnego do zamieszkania • organizacja cyklicznych imprez gminnych: Dożynki Gminne, Noc Świętojańska, Rajd Rowerowy oraz konkursów. 	<ul style="list-style-type: none"> • wyższy poziom przestępczości • pogarszająca się sytuacja demograficzna gminy, rosnąca liczba ludności w wieku poprodukcyjnym, starzenie się społeczeństwa, malejący przyrost naturalny • niski poziom estetyki przestrzeni publicznej i infrastruktury komunalnej • wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców) • niedobory w infrastrukturze wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji oraz zainteresowań dzieci i młodzieży, a także osób starszych • słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji, • problemy społeczne związane z niedoborem działań na rzecz społeczności lokalnej • niski stopień integracji społecznej wśród mieszkańców
Szanse	Zagrożenia
<ul style="list-style-type: none"> • możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027 • wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań wzmacniających lokalną integrację i rozwój gminy w oparciu o zasoby kulturowe • wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań proekologicznych/zwiększająca się świadomość ekologiczna • rosnące zainteresowanie różnymi formami rekreacji i spędzania wolnego czasu • wykorzystanie potencjału gminy do rozwoju sportu i turystyki, • rozwój przedsiębiorczości oraz zwiększenie liczby miejsc pracy, • wykorzystanie potencjału społeczności lokalnych • pomoc sąsiedzka i rozwój więzi społecznych • wzrost aktywności społecznej 	<ul style="list-style-type: none"> • negatywne konsekwencje dla rozwoju gospodarczego w wyniku przedłużającej się wojny w Ukrainie • długotrwałe, negatywne skutki wywołane izolacją społeczną podczas pandemii COVID-19 (nauka i praca w trybie zdalnym) dla mieszkańców (np. rozluźnienie więzi społecznych, kryzysy psychiczne, pogorszenie stanu zdrowia i kondycji fizycznej) • migracja edukacyjna i zarobkowa młodych ludzi poza teren gminy, bez planów powrotu • niedobór kapitału społecznego i prywatnego na przedsięwzięcia rewitalizacyjne na terenie gminy • wzrost przestępczości wśród mieszkańców • wzrost patologii społecznych • zagrożenie używkami wśród młodzieży uzależnienia, zagrożenie przestępczością • wzrost kosztów życia, ubożenie społeczeństwa • brak centralnej wizji rozwoju społecznego

Źródło: Opracowanie własne

Tabela 27 Pogłębiona diagnoza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji.

Numer problemu	Opis zidentyfikowanych problemów		Opis potencjału umożliwiającego rozwiązanie zidentyfikowanych problemów
P1	Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych	⇒	Dostępność obiektów, w których można zapewnić pełną dostępność dla osób ze szczególnymi potrzebami, wysokie poparcie społeczne dla działań skierowanych do tych grup społecznych
P2	Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji	⇒	Potencjał gminy do rozwoju turystyki (spływy kajakowe, piesze wędrówki po lasach, zbieranie runa leśnego),
P3	Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)	⇒	Organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji, które stanowią potencjał do aktywizacji społecznej mieszkańców, wysokie poparcie społeczne dla działań integracyjnych, rosnące zainteresowanie różnymi formami rekreacji i spędzania wolnego czasu, wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań proekologicznych/zwiększająca się świadomość ekologiczna.
P4	Niewystarczający poziom konkurencyjności lokalnej przedsiębiorczości	⇒	Możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027 na rozwój przedsiębiorczości wśród mieszkańców
P5	Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji	⇒	Wysoki potencjał terenów atrakcyjnych krajobrazowego oraz przestrzeni publicznej umożliwiającej rozwój oferty czasu wolnego, Organizacja cyklicznych imprez gminnych: Dożynki Gminno-Parafialne, Biegi Pierwiosnka, turnieju sołectw, Biesiady Świętojańskiej, Rajdu Rowerowego, Grzybobrań
P6	Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej	⇒	Dostępność obiektów, które można wykorzystać na potrzeby rozwoju usług komunalnych
P7	Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej	⇒	Wysoki potencjał przestrzeni publicznej, która może zostać odnowiona i zagospodarowana w sposób przyjazny mieszkańcom

Źródło: Opracowanie własne.

Jak wynika z powyższego zestawienia, na obszarze rewitalizacji liczba zidentyfikowanych „słabych” stron zdecydowanie przeważa nad liczbą „mocnych stron”, jednocześnie relatywnie zrównoważona jest liczba zdefiniowanych „szans” i „zagrożeń”. Oznacza to, że mimo obecnych deficytów, istnieje szereg możliwości wykorzystania pojawiających się szans, a także neutralizacji zdefiniowanych zagrożeń, przynajmniej w zakresie, który zależy od Gminy Głusk. Program zakłada dążenie do przezwyciężenia zjawisk kryzysowych przy wykorzystaniu dostępnych potencjałów. Bazując na diagnozie obszaru rewitalizacji zidentyfikowano konkretne potrzeby rewitalizacyjne, które zostały ujęte w poniższej tabeli.

Tabela 28. Zdefiniowane potrzeby obszaru rewitalizacji w Gminie Głusk

Sfera	Potrzeby
Społeczna	<p>Integracja i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych obszaru rewitalizacji Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P1 Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - przeciwdziałania wykluczeniu społecznemu mieszkańców nie związanych z żadnymi organizacjami pozarządowymi oraz nie uczestniczących w życiu lokalnym/ zajęciach/kotach zainteresowań</p>
	<p>Zapotrzebowanie na większą różnorodność i dostępność oferty turystyczno-rekreacyjnej i oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców i turystów z wykorzystaniem walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy. Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P2, P5 i P7. Zdefiniowano m.in. szczegółową potrzebę: Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II, Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie, Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Mętowie, Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez budowę boiska w Prawiednikach, Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Kalinówce, Mały Staw w Dominowie, Budowa pumptrack w Kalinówce, Poprawa aktywności ruchowej dzieci poprzez budowę placu zabaw w Prawiednikach, Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Dominowie, Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie, Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk, Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka, Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy, Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce, Zakup wyposażenia do świetlicy w Kalinówce.</p>
	<p>Aktywizacja społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P3. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - rozwoju współpracy lokalnego samorządu z organizacjami pozarządowymi i nieformalnymi grupami mieszkańców, - organizacji imprez sąsiedzkich oraz innych wydarzeń lokalnych, sprzyjających integracji mieszkańców</p>
	<p>Zwiększenie poziomu przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P4 Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: - rozwój kompetencji i umiejętności mieszkańców obszaru rewitalizacji</p>
Przestrzenno-funkcjonalna	<p>Poprawa estetyki przestrzeni publicznej i infrastruktury komunalnej Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P7. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy, Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie, Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka, Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II, Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie, Zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED, Budowa tężni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.</p>
Techniczna	<p>Wprowadzenie rozwiązań służących poprawie jakości i dostępności infrastruktury komunalnej Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P1, P6.P7. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy, Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie, Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka, Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II, Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie, Mały Staw w Dominowie. Realizacja projektów będzie odbywać się zgodnie z obowiązującymi zasadami uniwersalnego projektowania i zasadami powszechnej dostępności obowiązującymi na terenie Unii Europejskiej.</p>
Środowiskowa	<p>Rozwój turystyki i rekreacji z wykorzystaniem walorów przyrodniczo - krajobrazowych Potrzeba ta powiązana jest z problemem rewitalizacyjnym nr P2. Zdefiniowano m.in. szczegółowe potrzeby: Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II, Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie, Mały Staw w Dominowie, montaż instalacji OZE na budynkach mieszkalnych oraz budynkach użyteczności publicznej.</p>

Źródło: opracowanie własne

3.7. POTENCJAŁY OBSZARU REWITALIZACJI I ICH WZAJEMNE POWIĄZANIA

Przedmiotem pogłębionej diagnozy jakościowej obszaru rewitalizacji były wybrane problemy zidentyfikowane w wyniku analizy wskaźnikowej, oraz potencjały tego obszaru.

Narzędzia diagnozy jakościowej oraz partycypacji społecznej pozwoliły przyjrzeć się bliżej wybranym kwestiom problemowym, dały również możliwość rozpoznania potrzeb i oczekiwań poszczególnych grup społecznych: młodzieży, seniorów, rodziców małych dzieci, społeczników i aktywnych mieszkańców, przedsiębiorców - czyli mieszkańców i użytkowników obszaru rewitalizacji.

Badana problematyka dotyczyła wzajemnych powiązań kwestii społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych i środowiskowych.

Obszar rewitalizacji, jak i cała gmina Głusk, dysponuje bogatym potencjałem środowiskowym, przestrzenno-technicznym jak i społeczno-gospodarczym.

Wskazać należy w szczególności na walory krajobrazowo - kulturowe (położenie przy rzece Czerniejówka, istnienie stawów rybnych w Dominowie, obszary z korzystnym mikroklimatem) **[sfera środowiskowa i funkcjonalno-przestrzenna]**, które w połączeniu z możliwością pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w okresie 2021-2027 stanowią bardzo duży potencjał na wykorzystanie posiadanych zasobów do promocji obszaru rewitalizacji oraz rozwoju turystyki i związanych z nią infrastruktury i usług i aktywizacji mieszkańców w celu rozwijania własnej działalności **[sfera gospodarcza]**. Realizacja inwestycji infrastrukturalnych będzie odzwierciedlała zapisy koncepcji działań rewitalizacyjnych ujętych w GPR dla gminy Głusk, tak aby dostrzegalne było pozytywne oddziaływanie projektu na zrewitalizowaną przestrzeń szczególnie w aspektach społecznych oraz gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych oraz środowiskowych zgodnie z przeprowadzoną diagnozą i opisem obszaru poddawanego przekształceniom - rewitalizacji. Celem realizacji zamierzeń GPR jest przeciwdziałanie postępującej degradacji środowiska, dziedzictwa naturalnego poprzez rewitalizację zdegradowanych obszarów o znacznej wartości społecznej, turystycznej oraz przyrodniczej.

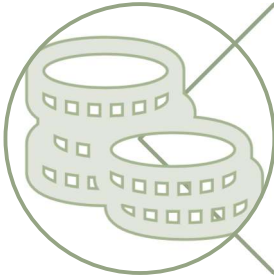
Planowane działania zwiększą potencjał regionu oraz wpłyną pozytywnie na pobudzenie rozwoju i zmian jakościowych w następstwie ożywienia aktywności społecznej i gospodarczej oraz poprawy stanu zamieszkiwanego środowiska.

Ponadto, obszar rewitalizacji dysponuje bogatym rezerwuarem zasobów przestrzenno-technicznych – gminnych nieruchomości i terenu, którym należy nadać nowe funkcje oraz poprawić ich kondycję i stan zagospodarowania **[sfera funkcjonalno-przestrzenna]**, co w połączeniu z wysokim poziomem wsparcia mieszkańców dla działań wzmacniających lokalną integrację i rozwój gminy w oparciu o zasoby kulturowe **[sfera społeczna]** będzie stanowić podstawę działań zmierzających do modernizacji zdegradowanych budynków służącej celom społecznym **[sfera techniczna]**. Wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań proekologicznych **[sfera społeczna]** przyczyni się do propagowania zastosowania w budynkach nowoczesnych, odnawialnych źródeł energii i poprawy jakości środowiska **[sfera środowiskowa]**.

Sfera społeczna

- Organizacje pozarządowe działające na obszarze rewitalizacji, które stanowią potencjał do aktywizacji społecznej mieszkańców, wysokie poparcie społeczne dla działań integracyjnych, rosnące zainteresowanie różnymi formami rekreacji i spędzania wolnego czasu, wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań proekologicznych/zwiększająca się świadomość ekologiczna.

Sfera gospodarcza

- Możliwość pozyskiwania środków finansowych zewnętrznych, pozabudżetowych, w tym funduszy Unii Europejskiej w perspektywie finansowej 2021-2027
- Potencjał rozwoju postaw przedsiębiorczych, który stanowi dobrą podstawę do wprowadzenia zmian w lokalnej gospodarce

Sfera środowiskowa

- Posiadane walory przyrodniczo-krajobrazowe oraz zasoby dziedzictwa kulturowego i historycznego
- Czyste środowisko

Sfera funkcjonalno-przestrzenna

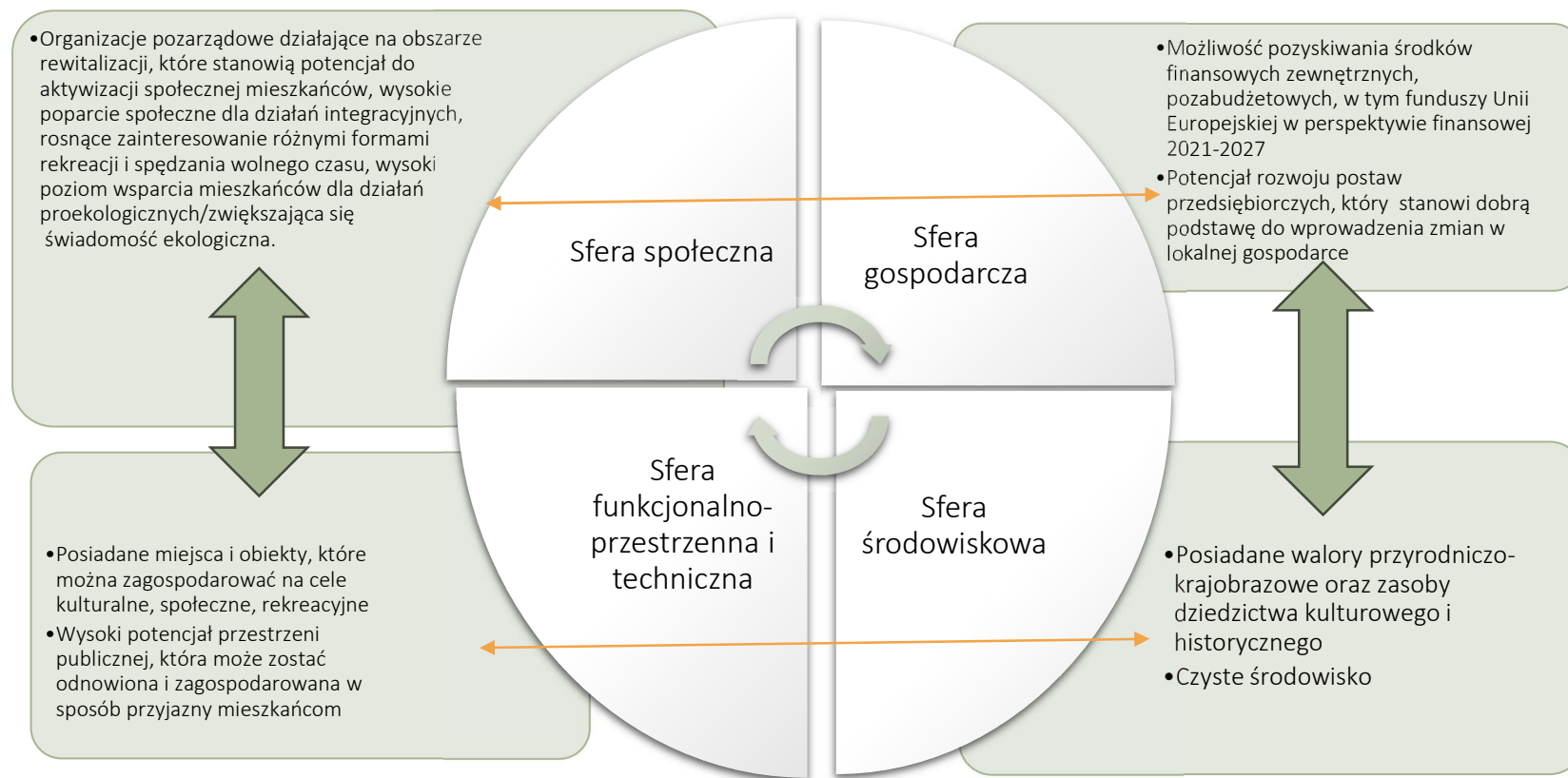
- Posiadane miejsca i obiekty, które można zagospodarować na cele kulturalne, społeczne, rekreacyjne
- Wysoki potencjał przestrzeni publicznej, która może zostać odnowiona i zagospodarowana w sposób przyjazny mieszkańcom

Sfera techniczna

- Wysoki poziom akceptacji społecznej dla działań zmierzających do stosowania rozwiązań ekologicznych/innovacyjnych oraz zasób budynków będących własnością lub współwłasnością gminy, które mogą zostać zmodernizowane

Tabela 29 Powiązania potencjałów rozwojowych w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej

4. WIZJA STANU OBSZARU REWITALIZACJI PO PRZEPROWADZENIU REWITALIZACJI

Zgodnie z art. 15 ust. 3 i 4 ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. gminny program rewitalizacji powinien zawierać m.in. „opis wizji stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji oraz cele rewitalizacji oraz odpowiadające im kierunki działań służących eliminacji lub ograniczeniu negatywnych zjawisk”. Wizja obszaru rewitalizacji przedstawia jego obraz stanowiący efekt działań rewitalizacyjnych, będący jednocześnie pożądanym z punktu widzenia mieszkańców i innych interesariuszy. Pokazuje, jakie pozytywne skutki przyniosły wiązki przedsięwzięć. Kształt wizji odpowiada zarówno potrzebom i oczekiwaniom lokalnych społeczności, jak i zdiagnozowanym wcześniej problemom, a co za tym idzie – określonym na ich podstawie celom projektowanych działań.

Wizja stanu obszaru po przeprowadzeniu rewitalizacji

Rewitalizacja Gminy Głusk przyczyni się do poprawy jakości życia mieszkańców poprzez szereg komplementarnych działań obejmujących sferę społeczną, gospodarczą, techniczną, przestrzenno – funkcjonalną i środowiskową.

W sferze społecznej nastąpi poprawa jakości kapitału społecznego, poprzez wzrost integracji mieszkańców oraz wzrost poziomu uczestnictwa w życiu gminy. Przeprowadzone działania pozwolą na pogłębienie świadomości i więzi społecznej oraz odpowiedzialności za najbliższe otoczenie. Wykorzystany zostanie potencjał, jakim jest wysoki poziom wsparcia mieszkańców dla działań wzmacniających lokalną integrację i rozwój gminy w oparciu o zasoby kulturowe.

Rewitalizacja pozwoli wygenerować impulsy do przeciwdziałania patologiom społecznym – zaktywizuje osoby młode, najbardziej narażone na negatywne zjawiska społeczne oraz zachęci pozostałych mieszkańców do wspólnego działania.

W sferze technicznej, a pośrednio również funkcjonalno – przestrzennej oraz środowiskowej, nastąpi poprawa w zakresie ładu przestrzennego. Przestrzeń publiczna wzbogaci się o nowe elementy infrastruktury technicznej, podnoszące funkcjonalność przestrzeni publicznej, w tym tereny rekreacji.

Odnowione zostaną tereny i budynki gminy Głusk, która posiada znaczny potencjał przyrodniczy i kulturowy. Dzięki rewitalizacji zostaną stworzone infrastrukturalne warunki do integrowania społeczności i prowadzenia działalności kulturalnej, społecznej czy gospodarczej. Poprawa stanu przestrzeni publicznej przyniesie wymierne efekty w postaci większego zaangażowania mieszkańców w dbanie

o najbliższe otoczenie. Mieszkańcy zyskując zrewitalizowane powierzchnie i obiekty podejmą inicjatywy społeczne, gospodarcze oraz integracyjne.

W sferze gospodarczej nastąpi aktywizacja wewnętrznego potencjału przedsiębiorczego mieszkańców. Obszar rewitalizacji stanie się atrakcyjnym miejscem prowadzenia działalności gospodarczej. Dzięki podjętym działaniom wzrośnie szansa na zwiększenie aktywności młodych mieszkańców, którzy postanowią zostać w gminie, a tym samym, przyczynią się do zwiększania jej konkurencyjności. Gmina wykorzysta efektywnie posiadane potencjały w sferze środowiskowej (bogate walory przyrodnicze i krajobrazowe) w celu ożywienia turystyki i rozwoju działalności związanej z tą branżą. Lepsze warunki w sferze przedsiębiorczości wpływają na wzrost aktywności gospodarczej i spadek bezrobocia.

Wizja stanu obszaru zdegradowanego przewidzianego do rewitalizacji została zdefiniowana następująco: Rewitalizacja jest procesem, który ma na celu wyprowadzić daną jednostkę z sytuacji problemowej związanej z koncentracją przede wszystkim problemów społecznych. Przystępując do prac nad Programem Rewitalizacji Gmina Głusk w pierwszej kolejności podjęła działania zmierzające do określenia rodzaju oraz natężenia zjawisk niekorzystnych w przestrzeni gminy. Przeprowadzona na wstępie diagnoza pozwoliła określić główne grupy problemów charakteryzujących poszczególne jednostki (miejscowości wiejskie) oraz wyłonić te, których rozwiązanie przy wykorzystaniu dostępnych dla władz gminy (oraz pozostałych interesariuszy działań) narzędzi i możliwych źródeł finansowania są możliwe oraz przyniosą wymierne korzyści dla gminy w postaci poprawy jakości życia jej mieszkańców. GPR cechuje podejście zintegrowane:

- przyjęte cele i kierunki działań uspołnione z wnioskami płynącymi z diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji; identyfikowała występujące problemy i potencjały rozwojowe, na podstawie których określono główne potrzeby rewitalizacyjne; takie podejście zapewnia integrację działań, mających na celu wyprowadzanie obszaru rewitalizacji ze stanu kryzysowego przy wykorzystaniu jego potencjałów, co powinno wygenerować impuls rozwojowy;
- komplementarność problemowa oznaczała ustalenie powiązań między zaobserwowanymi negatywnymi zjawiskami na podstawie analizy sfer: społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno-funkcjonalnej i technicznej, co pozwoliło na określenie dopełniających się celów, które oddziałują na zidentyfikowane kryzysy;
- cele i kierunki działań GPR oraz wynikające z nich przedsięwzięcia rewitalizacyjne zostały zintegrowane – ujednocicone z zakresem programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027 (FEL) – zastosowanie takiego podejścia umożliwia wykorzystanie przy opisie przedsięwzięć wskaźników produktu i rezultatu powiązanych z realizacją FEL.

5. CELE I KIERUNKI DZIAŁAŃ W RAMACH PROCESU REWITALIZACJI

Zgodnie z ustawą zdefiniowany obszar rewitalizacji będzie rewitalizowany z uwzględnieniem kryteriów przestrzennych, ekonomicznych oraz społecznych. Szczególny nacisk będzie ukierunkowany na stopień nasilenia problemów społecznych na danym obszarze – głównie w zakresie marginalizacji i wykluczenia społecznego mieszkańców danego obszaru. W ramach Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk wyznaczone zostały główne cele rewitalizacji:

- 1. Wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału w procesie generowania pozytywnych zjawisk sfery społecznej**
- 2. Wykorzystanie posiadanych atutów, zasobów i walorów w procesie rozwoju gospodarki**
- 3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury**

Cele są względem siebie komplementarne i stanowią odpowiedź na zdiagnozowane deficyty i problemy zidentyfikowane na obszarze rewitalizacji. Każdy z celów strategicznych rewitalizacji jest dopełniany przez kierunki działań.

Sfera	Cel główny	Kierunek działań	Zdiagnozowane problemy	Beneficjenci	Przewidywane efekty
Społeczna	1. Wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału w procesie generowania pozytywnych zjawisk sfery społecznej	1.1. Wspieranie aktywności lokalnej społeczności poprzez rozwój oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i społecznej	<ul style="list-style-type: none"> – wysokie bezrobocie – duża liczba osób korzystających z opieki społecznej – wysoka przestępczość – niska integracja społeczna – wykluczenie społeczne osób ubogich i starszych – brak oferty czasu wolnego dla młodzieży 	<p>Wszyscy mieszkańcy obszarów rewitalizacji, a zwłaszcza:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osoby niepełnosprawne – Osoby bezrobotne – Dzieci i młodzież – Organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> – aktywizacja i integracja społeczna – poprawa jakości życia mieszkańców – atrakcyjna oferta zajęć pozalekcyjnych dla dzieci i młodzieży – włączenie społeczne osób starszych i niepełnosprawnych – wydarzenia kulturalne, integracyjne i edukacyjne – promocja lokalnych potencjałów
		1.2. Rozwijanie kompetencji i zainteresowań osób starszych i wykluczonych			
Gospodarcza	2. Wykorzystanie posiadanych atutów, zasobów i walorów w procesie rozwoju gospodarki	2.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	<ul style="list-style-type: none"> – wysokie bezrobocie – duża liczba osób korzystających z opieki społecznej – niski poziom przedsiębiorczości wśród mieszkańców obszaru rewitalizacji 	<ul style="list-style-type: none"> – Osoby bezrobotne – Młodzież, absolwenci 	<ul style="list-style-type: none"> – rozwój kompetencji i umiejętności przez absolwentów szkół – doradztwo zawodowe dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
Funkcjonalno-przestrzenna, techniczna i środowiskowa	3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury	3.1. Wzmocnienie społecznych funkcji przestrzeni obszaru rewitalizacji wraz ze zwiększeniem jej dostępności i poprawą estetyki	<ul style="list-style-type: none"> – występowanie zdegradowanych budynków użyteczności publicznej – brak dostosowania budynków użyteczności publicznej dla osób o szczególnych potrzebach – ograniczony dostęp do usług 	<p>Wszyscy mieszkańcy miejscowości, a zwłaszcza:</p> <ul style="list-style-type: none"> – Osoby niepełnosprawne – Osoby bezrobotne – Dzieci i młodzież – Organizacje pozarządowe 	<ul style="list-style-type: none"> – uporządkowanie przestrzeni publicznych – zwiększenie bezpieczeństwa mieszkańców – poprawa dostępności do obiektów użyteczności publicznej – poprawa estetyki miejscowości – poprawa jakości środowiska
		3.2. Wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji			

		3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej	społecznych i publicznych – zdegradowane przestrzenie publiczne		
--	--	---	---	--	--

6. PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

6.1. PODSTAWOWE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Ustawa o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 r. wprost wskazuje, że gminny program rewitalizacji powinien obejmować opis przedsięwzięć rewitalizacyjnych, w szczególności o charakterze społecznym oraz gospodarczym, środowiskowym, przestrzenno-funkcjonalnym lub technicznym. W dokumencie można wydzielić podstawowe przedsięwzięcia rewitalizacyjne i pozostałe dopuszczalne (uzupełniające). Adekwatnie pierwszy typ powinien zawierać konkretny opis, tj. nazwę, podmiot realizujący, zakres zadań, lokalizację, szacowaną wartość, prognozowane rezultaty wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji oraz opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami.

W rozdziale zaprezentowano zestawienie planowanych oraz przygotowanych zgodnie z zapisami art. 15 ust.1 ustawy o rewitalizacji, podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych zgłoszonych do Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Głusk na lata 2024- 2030. Przedstawiona lista projektów jest zgodna z wymogami art. 15 ust. 1 pkt 5 lit. a ustawy o rewitalizacji oraz art. 36 ust. 8 pkt 3 ustawy z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa), co pozwala uznać niniejszy program rewitalizacji za strategię IIT.

Projekty identyfikowane były oddolnie w ramach otwartego naboru na przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

W terminie od 11.04.2024 r. do 25.04.2024 r. został przeprowadzony nabór propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mogły być ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030. Fiszki służące do stworzenia projektów udostępniono na stronie internetowej Gminy Głusk. W trakcie naboru wpłynęło 14 fiszek, w tym jedna złożona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej, jedna przez Bibliotekę – Centrum Kultury, a 12 złożonych przez Urząd Gminy Głusk. Przedsięwzięcia na liście podstawowej zawarte w GPR zostały zweryfikowane przez Urząd Gminy Głusk, przede wszystkim pod kątem:

- formalnym, tj. położenia na podobszarach rewitalizacji (lub właściwego uzasadnienia w przypadku położenia poza obszarem),
- opisu przedsięwzięcia, w tym problemów obszaru rewitalizacji, które rozwiązuje przedsięwzięcie, głównego celu projektu oraz zakresu realizowanych zadań,
- spójności z celami procesu rewitalizacji oraz skali ich wpływu na poprawę jakości życia mieszkańców,
- osiągniętych prognozowanych rezultatów zgłaszanych projektów wraz ze sposobem ich oceny w odniesieniu do celów rewitalizacji, ich wykonalności z punktu widzenia prawa własności nieruchomości, na których przewidziano interwencję,
- pod kątem działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami w tym zakresie, czasu realizacji (w latach obowiązywania GPR).

Założeniem naboru było zebranie projektów przyczyniających się do poprawy lub rozwiązania problemów obszaru rewitalizacji w sferze społecznej, gospodarczej, środowiskowej, przestrzenno - funkcjonalnej i technicznej – zdiagnozowanych na etapie diagnozy szczegółowej obszaru rewitalizacji.

Projekty główne to projekty, bez których realizacja celów programu rewitalizacji nie będzie możliwa, a obszar rewitalizacji nie będzie w stanie wyjść z sytuacji kryzysowej. Ważne, by projekty uzupełniały się i były ze sobą spójne.

Wszystkie przedsięwzięcia, które zostały ujęte na liście projektów podstawowych, spełniają warunek poprawy dostępności w stosunku do osób, o których mowa w ustawie z dnia 19 lipca 2019 r. o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami.

Horyzont czasowy realizacji projektów wskazano na lata 2024-2030, co umożliwi ich realizację w okresie

obowiązywania GPR. Opisy przedsięwzięć rewitalizacyjnych zostały opracowane w oparciu o aktualny, faktyczny stan ich przygotowania. W przypadku projektów niekompletnych na dzień składania formularza projektowego, które np. nie posiadały dokumentacji technicznej, ich opisy zostały ujęte w sposób ogólny z założeniem ich sprecyzowania na dalszym etapie. Odpowiedzialność za deklaracje dotyczące sposobu realizacji projektów, zakładanych celów, szacowanej wartości oraz planowanych do wykorzystania źródeł finansowania jest każdorazowo przypisywana podmiotom zgłaszającym. W zakresie wartości przedsięwzięć oraz typu ich finansowania zapisy GPR nie definiują ostatecznie rodzaju i źródła finansowania, ponieważ będą one precyzowane każdorazowo przez wnioskodawcę na etapie dokumentacji technicznej oraz analiz finansowych, wykonywanych na potrzeby aplikowania o zewnętrzne granty.

Zestawienie podstawowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych przedstawiono poniżej.

1.	Nazwa przedsięwzięcia: Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka					
Sfera rewitalizacji						
Spółeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna						
Cel GPR						
3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury						
Kierunek Działań GPR						
3.1.	Wzmocnienie	społecznych	funkcji	przestrzeni	obszaru	rewitalizacji
wraz ze zwiększeniem jej dostępności i poprawą estetyki						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Głusk						
Zakres realizowanych zadań						
Przedmiotem zamierzenia inwestycyjnego jest budowa budynku użyteczności publicznej w miejscowości Kalinówka, gmina Głusk. W zakres inwestycji wchodzić będzie: <ul style="list-style-type: none"> – rozbiórka nieużytkowanego budynku produkcyjnego wraz z otaczającymi go terenami utwardzonymi i uzbrojeniem terenu. – budowa budynku wraz z wykonaniem instalacji wewnętrznych; – budowa wewnętrznego układu komunikacyjnego, w tym: opaska, ciągi piesze i pieszo-jezdne oraz stanowiska postojowe i utwardzone miejsca gromadzenia odpadów stałych; – budowa zalicznikowej linii zasilającej i oświetlenia terenu; – montaż paneli PV na dachu projektowanego budynku; – budowa przyłącza telekomunikacyjnego; – budowa przyłącza wody; – budowa zewnętrznej instalacji kanalizacji sanitarnej; – wykonanie otworów wiertniczych w celu wykorzystania ciepła ziemi; – wykonanie nowego nasadzenia zieleni wysokiej i niskiej; – montaż elementów małej architektury: ławki, kosze na śmieci oraz ażurowa osłona utwardzonego miejsca gromadzenia odpadów stałych; – budowa zjazdu z drogi publicznej (serwisowej); – wykonanie systemu rozsączania wód opadowych z dachu budynku. 						
Cele projektu						
Realizacja inwestycji ma na celu efektywne osiągnięcie korzyści społecznych i gospodarczych. Mieszkańcy planują ożywić świetlicę, która po modernizacji będzie centrum kulturalnym i społecznym obszaru rewitalizacji. Celem projektu będzie stworzenie miejsca przeznaczonego do integracji i aktywizacji mieszkańców gminy poprzez wzrost uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Inwestycja umożliwi zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych, podniesie atrakcyjność gminy jako „dobrego miejsca” do życia, a przez to wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców.						
Miejsce realizacji projektu						

Inwestycja zlokalizowana jest na dz. nr ewid. 265/9 Kalinówka, Gmina Głusk.

Okres realizacji projektu

2024-2027

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
10 000 000	1 500 000	-	8 500 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach -1 szt.
- Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem – 50 osób
- liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 100 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenia następujących problemów:

- wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej;
- bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej;
- niskie poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- niska estetyka przestrzeni publicznej.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

2.	Nazwa przedsięwzięcia: Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie
Sfera rewitalizacji	
Społeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna	
Cel GPR	
3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury	
Kierunek Działań GPR	
3.1. Wzmocnienie społecznych funkcji przestrzeni obszaru rewitalizacji wraz ze zwiększeniem jej dostępności i poprawą estetyki	
Podmiot realizujący projekt	
Gmina Głusk	
Zakres realizowanych zadań	
<p>Przedmiotem zamierzenia inwestycyjnego jest rozbudowa budynku z przeznaczeniem nowo utworzonych powierzchni na Dom Kultury, gdyż aktualnie funkcjonujący nie realizuje potrzeb mieszkańców Gminy Głusk. Planuje się zastosowanie technologii zero-emisyjnej z odnawialnymi źródłami energii. W zakres inwestycji wchodzić będzie m.in. utworzenie sali widowiskowej dla 150-200 osób ze sceną, wyposażoną w profesjonalne oświetlenie, nagłośnienie wraz z pomieszczeniami garderoby i zapleczem sanitarnym, dźwiękoszczelna sala muzyczna, sala plastyczna, pracownia multimedialna, biblioteka publiczna, pomieszczenia biurowe, magazynowe, zaplecze sanitarne. W ramach projektu zostaną również wykonane nasadzenia zieleni wysokiej i niskiej, montaż elementów małej architektury: ławki, kosze na śmieci i stojaki na rowery oraz przebudowa ogrodzenia terenu.</p>	
Cele projektu	
<p>Cel ogólny przedsięwzięcia to przede wszystkim rewitalizacja przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców poprzez rozwój kultury i wzrost jej dostępności dla szerokiego grona odbiorców, a w szczególności grup defaworyzowanych.</p> <p>Projekt będzie realizowany w celu eliminacji zdiagnozowanych na rewitalizowanym obszarze i w jego bezpośrednim otoczeniu problemów. Powstała infrastruktura będzie dostosowana do potrzeb osób z różnymi formami niepełnosprawności, a także pozwoli na zmniejszenie m.in. kosztów funkcjonowania dzięki zastosowaniu efektywnie energetycznych rozwiązań. Realizacja projektu wpłynie na zwiększenie dostępności oferty kulturalnej dla mieszkańców Gminy Głusk, w szczególności dla mieszkańców (m.in. grup marginalizowanych) z obszaru rewitalizacji.</p> <p>Dodatkowo powstała infrastruktura będzie wykorzystywana nie tylko na działania kulturalne ale również na organizację i realizację dodatkowej oferty dydaktycznej i społecznej, przyczyniającej się do rozwoju kompetencji społeczno-emocjonalnych oraz rozwijającej talenty i zainteresowania dorosłych jak i dzieci i młodzieży, w tym ze środowisk defaworyzowanych. Planowana infrastruktura pozwoli na rozwijanie kompetencji społeczno-emocjonalnych, w tym ekspresji kulturalnej dzieci i młodzieży. Dorośli (np. seniorzy), dzieci i młodzież będą mogli również wziąć udział w różnorodnych zajęciach m.in. tanecznych, teatralnych.</p> <p>Dodatkowo oferta powstającej infrastruktury zostanie wzmocniona poprzez działania integrujące prowadzone przez bibliotekę. Będzie ona ukierunkowana na budowanie kapitału społecznego i integracji, w tym integracji międzypokoleniowej oraz działania wspierające lokalną społeczność zorientowaną na jak najszerszą grupę odbiorców, stanowiąc jednocześnie centrum życia społeczno-kulturalnego gminy.</p> <p>Ponadto ukierunkowanie funkcjonalności obiektu na prowadzenie działalności kulturalnej z salą widowiskową otworzy szerokie perspektywy rozwoju gminy oraz instytucji, a także doskonale wykorzysta rewitalizacyjną funkcję kultury i dziedzictwa kulturowego, odpowiadając na potrzebę aktywnego uczestnictwa mieszkańców gminy w kulturze oraz kreatywnego spędzania czasu wolnego.</p>	
Miejsce realizacji projektu	
Inwestycja zlokalizowana jest na działce o numerze ewidencyjnym 158/3, jednostka ewidencyjna: 060905_4 Głuska, obręb: 4 Dominów	
Okres realizacji projektu	
2024-2027	
Szacunkowa wartość projektu [PLN]	

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
15 000 000	2 250 000	-	12 750 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt.
- Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem – 1 szt.
- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Liczba obiektów kulturalnych objętych wsparciem – 1 szt.
- Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 450 osób
- Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 450 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenia następujących problemów:

- niska jakość infrastruktury związanej z rozwojem funkcji kulturalnej w Gminie Głusk, w tym na obszarze rewitalizacji;
- brak dostępności do infrastruktury kulturalnej dla osób z grup marginalizowanych w szczególności niepełnosprawnych/seniorów;
- bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji;
- niknące poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

3.	Nazwa przedsięwzięcia: Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy					
Sfera rewitalizacji						
Społeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna						
Cel GPR						
3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury						
Kierunek Działań GPR						
3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Głusk						
Zakres realizowanych zadań						
Przedmiotem zamierzenia inwestycyjnego jest utworzenie świetlicy. Projekt będzie polegał na dobudowie do istniejącego budynku wielofunkcyjnego klatki schodowej spełniającej obowiązujące parametry techniczne i pożarowe. Dobudowanie klatki schodowej umożliwi funkcjonowanie świetlicy.						
Cele projektu						
Realizacja inwestycji ma na celu efektywne osiągnięcie korzyści społecznych i gospodarczych. Mieszkańcy planują ożywić świetlicę, która po modernizacji będzie centrum kulturalnym i społecznym obszaru rewitalizacji. Celem projektu będzie stworzenie miejsca przeznaczonego do integracji i aktywizacji mieszkańców gminy poprzez wzrost uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Inwestycja umożliwi zagospodarowanie czasu wolnego dzieci, młodzieży i osób dorosłych, podniesie atrakcyjność gminy jako „dobrego miejsca” do życia, a przez to wpłynie na poprawę jakości życia mieszkańców.						
Miejsce realizacji projektu						
Inwestycja zlokalizowana jest na dz. nr ewid. 791/2 w miejscowości Prawiedniki, gmina Głusk, powiat lubelski, obręb 0011 Prawiedniki.						
Okres realizacji projektu						
2024-2027						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
1 200 000	180 000	-	1 020 000	-	-	-
Wskaźniki produktu						
<ul style="list-style-type: none"> – Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami – 1 szt. – Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. 						
Wskaźniki rezultatu						
<ul style="list-style-type: none"> – Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem - 100 osób – Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 100 osób 						
Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji						
Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenia następujących problemów: <ul style="list-style-type: none"> – wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej; – bierność społeczna mieszkańców obszaru rewitalizacji; – niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji; – niewystarczająca aktywność organizacji pozarządowych w działaniach na rzecz integracji i aktywizacji społeczności lokalnej; – niskie poczucie tożsamości lokalnej mieszkańców obszaru rewitalizacji, 						

– niska estetyka przestrzeni publicznej.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

4. Nazwa przedsięwzięcia: Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie - etap II

Sfera rewitalizacji

Spółeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna i środowiskowa oraz gospodarcza

Cel GPR

3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury

Kierunek Działań GPR

3.2. Wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji

Podmiot realizujący projekt

Gmina Głusk

Zakres realizowanych zadań

W ramach zamierzenia budowlanego zakłada się kontynuację zagospodarowania terenu wokół stawów i rzeki Czerniejówki zrealizowanego w latach 2020-2021. W ramach projektowanego zagospodarowania terenu planuje się wykonanie: alejek spacerowych z nawierzchni wodoprzepuszczalnej-mineralnej, schodów terenowych o nawierzchni granitowej, wyposażenie terenu w obiekty małej architektury takie jak: ławki parkowe, huśtawki miejskie, kosze na odpady oraz tablice informacyjne z treściami dotyczącymi zabytków na terenie Gminy. Wzdłuż ścieżek projektuje się oświetlenie terenu wraz z monitoringiem. Ze względu na zlokalizowaną w tym obszarze kanalizację sanitarną przewiduje się część alejek w obszarze północno-wschodnim wykonać na konstrukcji o wzmocnionej podbudowie, z przeznaczeniem dla ruchu pieszo-jezdnego, w celu możliwości dojazdu do serwisowania kolektorów kanalizacji sanitarnej. Dodatkowo planuje się wybudowanie altany wraz z miejscem pod działalność gastronomiczną. Na całości projektowanego zagospodarowania terenu nie przewiduje się zmiany naturalnego ukształtowania terenu, jedynie zmianę wynikającą z konieczności zachowania normatywnych spadków na nawierzchniach, odprowadzenie wód

opadowych z nawierzchni utwardzonych – powierzchniowo na teren zielony. W ramach projektu zostaną również dokonane zabiegi pielęgnacyjne m.in. cięcia sanitarne, cięcia korygujące, wiązania elastyczne typu Cobra, podpory, trzebież. Wszystkie te działania przyczynią się do ogólnej poprawy stanu zdrowotnego drzewostanu oraz uporządkowania terenu. Ponadto w ramach zagospodarowania terenu projektuje się zieleni uzupełniającą, stanowiącą jednocześnie rekompensatę w ramach wycinek.

Cele projektu

Celem projektu będzie utworzenie przestrzeni umożliwiającej integrację i aktywizację społeczną oraz wprowadzenie nowych aktywności, które pozwolą na eliminację istniejących problemów społecznych poprzez koncepcyjne podejście do zieleni jako spójnie skomponowanej całości, która stanowić będzie pachnące i kolorowe uzupełnienie pozostałej infrastruktury znajdującej się w pobliżu stawów. Ponadto przedsięwzięcie przyczyni się również do przeciwdziałania degradacji środowiska, kultury, dziedzictwa naturalnego poprzez rewitalizację zdegradowanego obszaru o znacznej wartości kulturowej, turystycznej oraz przyrodniczej.

Miejsce realizacji projektu

Inwestycja zlokalizowana jest na działkach o nr ewid. 157/1, 157/7 157/13, miejscowość: Dominów, Obręb: 0004 – Dominów, jedn. ewidencyjna: 060905_2 Głusk

Okres realizacji projektu

2024-2027

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
3 000 000	450 000	-	2 550 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

– Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1.3246 ha

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem - 250 osób
- Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 250 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenia następujących problemów:

- występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych
- niedostatek miejsc integracji, wypoczynku i rekreacji oraz niski udział wysokiej jakości zieleni w przestrzeniach publicznych;
- przekroczenie standardów jakości środowiska,
- występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych;
- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców;
- niewystarczający udział w życiu publicznym;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P2 Stabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

5.	Nazwa przedsięwzięcia: Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie				
Sfera rewitalizacji					
Spółeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna i środowiskowa oraz gospodarcza					
Cel GPR					
3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury					
Kierunek Działań GPR					
3.2. Wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji					
Podmiot realizujący projekt					
Gmina Głusk					
Zakres realizowanych zadań					
W ramach projektu zrealizowane zostaną:					
<ul style="list-style-type: none"> – ścieżka spacerowa wraz z tarasem widokowym; – elementy małej architektury np. ławki z oparciem, kosze na śmieci, tablice edukacyjne, tablicowe gry terenowe o tematyce ekologicznej; – instalacja oświetlenia terenu z monitoringiem; – zagospodarowanie zieleni; – inwentaryzacja terenu z uwzględnieniem elementów betonowych do rozbiórki; – elementy placu rekreacyjnego: ścieżka zdrowia. 					
Cele projektu					
Celem projektu będzie utworzenie przestrzeni umożliwiającej integrację i aktywizację społeczną oraz wprowadzenie nowych aktywności, które pozwolą na eliminację istniejących problemów społecznych poprzez koncepcyjne podejście do zieleni jako spójnie skomponowanej całości, która stanowić będzie pachnące i kolorowe uzupełnienie pozostałej infrastruktury znajdującej się w pobliżu stawów. Ponadto przedsięwzięcie przyczyni się również do przeciwdziałania degradacji środowiska, kultury, dziedzictwa naturalnego poprzez rewitalizację zdegradowanego obszaru o znacznej wartości kulturowej, turystycznej oraz przyrodniczej.					
Miejsce realizacji projektu					
Inwestycja zlokalizowana jest na działkach o nr ewid. 318/6, 318/5 oraz 76/2 w Mętowie, Gmina Głusk.					
Okres realizacji projektu					
2024-2027					
Szacunkowa wartość projektu [PLN]					
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne
			EFRR	EFS+	

						Inne
1 500 000	225 000	-	1 275 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,3572 ha

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem - 200 osób
- Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 200 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenia następujących problemów:

- występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych
- niedostatek miejsc integracji, wypoczynku i rekreacji oraz niski udział wysokiej jakości zieleni w przestrzeniach publicznych;
- występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych;
- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców;
- niewystarczający udział w życiu publicznym;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P2 Stabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie realizuje zasady dostępności i zapewnia osobom ze szczególnymi potrzebami równy dostęp do udziału w projekcie bez względu na wiek, poziom sprawności lub z powodu innych ograniczeń. Osoby ze szczególnymi potrzebami, w tym z różnymi typami niepełnosprawności, nie będą wykluczone z możliwości korzystania z produktów i rezultatów przedsięwzięcia. Projekt realizowany będzie w przestrzeniach i obiektach dostępnych dla OzN. Organizator zapewni działania włączające dla osób z mniejszymi szansami, informacje o projekcie spełniać będą wymogi dostępności cyfrowej i informacyjnej. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

6. Nazwa przedsięwzięcia: **Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Mętowie**

Sfera rewitalizacji

Społeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna

Cel GPR

3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury

Kierunek Działań GPR

3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie

zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej

Podmiot realizujący projekt

Gmina Głusk

Zakres realizowanych zadań

Przedmiotem zamierzenia inwestycyjnego jest modernizacja boiska ze względu na jego zły stan techniczny. W ramach realizacji zadań planuje się wymianę nawierzchni syntetycznej polipropylenowej na nowoczesną i bezpieczną, wymianę zniszczonych elementów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Ponadto w ramach prac zaplanowano przebudowę ogrodzenia i wymianą małej architektury.

Cele projektu

Głównym celem projektu będzie aktywizacja społeczności lokalnej poprzez poszerzenie oferty rekreacyjnej i sportowej. Gmina Głusk dąży do stworzenia infrastruktury związanej z propagowaniem ruchu i wypoczynku na świeżym powietrzu tak, aby zostały stworzone warunki dla zdrowego rozwoju wszystkich grup wiekowych mieszkańców gminy, w tym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Na szczególną uwagę zasługuje również poprawa bezpieczeństwa użytkownika boiska, do którego przyczyni się przedmiotowy projekt. Celem realizacji projektu jest stworzenie na świeżym powietrzu miejsc spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież które pozwolą im nie tylko na zabawę, ale przyczynią się również do doskonalenia wzorców ruchowych i nabywania większej świadomości swojego ciała. Projekt umożliwi również integrację z innymi użytkownikami obiektu, co w dobie internetu i mediów społecznościowy ma ogromne znaczenie. Dzięki zwiększeniu dostępności do boiska oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod okiem trenerów i nauczycieli co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania.

Miejsce realizacji projektu

Inwestycja zlokalizowana jest na działce nr 73/8 w Mętowie, Gmina Głusk

Okres realizacji projektu

2024-2027

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
300 000	45 000	-	255 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1408,00 m²
- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem - 150 osób
- Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 150 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenie następujących problemów:

- brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży;
- niedostatek miejsc przyczyniających się do aktywności, integracji, wypoczynku i rekreacji
- występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami;
- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców;
- niewystarczający udział w życiu publicznym;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

7.	Nazwa przedsięwzięcia: Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez budowę boiska w Prawiednikach
Sfera rewitalizacji	
Społeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna	
Cel GPR	
3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury	
Kierunek Działań GPR	
3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej	
Podmiot realizujący projekt	
Gmina Głusk	
Zakres realizowanych zadań	
Przedsięwzięcie zakłada modernizację boiska ze względu na jego zły stan techniczny. W ramach realizacji zadań planuje się wymianę starej, zniszczonej nawierzchni na nowoczesną i bezpieczną, wymianę zniszczonych elementów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Ponadto w ramach prac zaplanowano przebudowę ogrodzenia i wymianą małej architektury.	
Cele projektu	
Głównym celem projektu będzie aktywizacja społeczności lokalnej poprzez poszerzenie oferty rekreacyjnej i sportowej. Gmina Głusk dąży do stworzenia infrastruktury związanej z propagowaniem ruchu i wypoczynku na świeżym powietrzu tak, aby zostały stworzone warunki dla zdrowego rozwoju wszystkich grup wiekowych mieszkańców gminy, w tym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Na szczególną uwagę zasługuje również poprawa bezpieczeństwa użytkowania boiska, do którego przyczyni się przedmiotowy projekt. Celem realizacji projektu jest stworzenie na świeżym powietrzu miejsc spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież które pozwolą im nie tylko na zabawę, ale przyczynią się również do doskonalenia wzorców ruchowych i nabywania większej świadomości swojego ciała. Projekt umożliwi również integracje z innymi użytkownikami obiektu, co w dobie internetu i mediów społecznościowy ma ogromne znaczenie. Dzięki zwiększeniu dostępności do boiska oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt	

prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod okiem trenerów i nauczycieli co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania.

Miejsce realizacji projektu

Inwestycja zlokalizowana jest na działce nr 674/5 w Prawiednikach, Gmina Głusk

Okres realizacji projektu

2021-2027

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
300 000	45 000	-	255 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 558 m²
- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem – 90 osób
- Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 90 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenie następujących problemów:

- brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży;
- niedostatek miejsc przyczyniających się do aktywności, integracji, wypoczynku i rekreacji
- występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami;
- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców;
- niewystarczający udział w życiu publicznym;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność

informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

8. Nazwa przedsięwzięcia: Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Kalinówce						
Sfera rewitalizacji						
Spółeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna						
Cel GPR						
3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury						
Kierunek Działań GPR						
3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Głusk						
Zakres realizowanych zadań						
Przedsięwzięcie zakłada modernizację boiska ze względu na jego zły stan techniczny. W ramach realizacji zadań planuje się wymianę starej, zniszczonej nawierzchni na nowoczesną i bezpieczną, wymianę zniszczonych elementów infrastruktury sportowo-rekreacyjnej. Ponadto w ramach prac zaplanowano przebudowę ogrodzenia i wymianą małej architektury.						
Cele projektu						
Głównym celem projektu będzie aktywizacja społeczności lokalnej poprzez poszerzenie oferty rekreacyjnej i sportowej. Gmina Głusk dąży do stworzenia infrastruktury związanej z propagowaniem ruchu i wypoczynku na świeżym powietrzu tak, aby zostały stworzone warunki dla zdrowego rozwoju wszystkich grup wiekowych mieszkańców gminy, w tym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Na szczególną uwagę zasługuje również poprawa bezpieczeństwa użytkowania boiska, do którego przyczyni się przedmiotowy projekt. Celem realizacji projektu jest stworzenie na świeżym powietrzu miejsc spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież które pozwolą im nie tylko na zabawę, ale przyczynią się również do doskonalenia wzorców ruchowych i nabywania większej świadomości swojego ciała. Projekt umożliwi również integracje z innymi użytkownikami obiektu, co w dobie internetu i mediów społecznościowy ma ogromne znaczenie. Dzięki zwiększeniu dostępności do boiska oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod okiem trenerów i nauczycieli co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania.						
Miejsce realizacji projektu						
Inwestycja zlokalizowana jest na działce nr 239/2 w Kalinówce, Gmina Głusk						
Okres realizacji projektu						
2024-2027						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
300 000	45 000	-	255 000	-	-	-
Wskaźniki produktu						
<ul style="list-style-type: none"> - Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1408,00 m² - Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt. 						
Wskaźniki rezultatu						
<ul style="list-style-type: none"> - Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem – 200 osób - Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 200 osób 						

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenie następujących problemów:

- brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży;
- niedostatek miejsc przyczyniających się do aktywności, integracji, wypoczynku i rekreacji
- występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami;
- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców;
- niewystarczający udział w życiu publicznym;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

9. Nazwa przedsięwzięcia: **Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Dominowie**

Sfera rewitalizacji

Społeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna

Cel GPR

3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury

Kierunek Działań GPR

3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej

Podmiot realizujący projekt

Gmina Głusk

Zakres realizowanych zadań

Remont i modernizacja kompleksu sportowego „Moje boisko Orlik 2012” polegające na wymianie nawierzchni boiska do piłki nożnej ze sztucznej trawy o powierzchni 1860 m², obejmujące rozebranie istniejącej, utylizację,

wyrównanie podbudowy, ułożenie nowej sztucznej trawy, zasypanie granulatem i malowanie linii. Zadanie obejmuje również wykonanie nowej górnej warstwy EPDM (7mm) nawierzchni poliuretanowej boiska wielofunkcyjnego o powierzchni 613,11m² z przygotowaniem podłoża i malowaniem linii oraz wymianę ok. 100 szt. zniekształconych i uszkodzonych paneli ogrodzeniowych (większość w dolnym pasie ogrodzenia o całkowitej wysokości 4,0 m) kompleksu boisk i wymianę siatek polipropylenowych w dwóch piłkochwytach o wysokości 6 m i szerokości 16 m.

Cele projektu

Głównym celem projektu będzie aktywizacja społeczności lokalnej poprzez poszerzenie oferty rekreacyjnej i sportowej. Gmina Głusk dąży do stworzenia infrastruktury związanej z propagowaniem ruchu i wypoczynku na świeżym powietrzu tak, aby zostały stworzone warunki dla zdrowego rozwoju wszystkich grup wiekowych mieszkańców gminy, w tym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Na szczególną uwagę zasługuje również poprawa bezpieczeństwa użytkowania boiska, do którego przyczyni się przedmiotowy projekt. Celem realizacji projektu jest stworzenie na świeżym powietrzu miejsc spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież które pozwolą im nie tylko na zabawę, ale przyczynią się również do doskonalenia wzorców ruchowych i nabywania większej świadomości swojego ciała. Projekt umożliwi również integracje z innymi użytkownikami obiektu, co w dobie internetu i mediów społecznościowy ma ogromne znaczenie. Dzięki zwiększeniu dostępności do boiska oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod okiem trenerów i nauczycieli co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania.

Miejsce realizacji projektu

Inwestycja zlokalizowana jest na działkach nr 157/13 w Dominowie, Gmina Głusk

Okres realizacji projektu

2024-2027

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
300 000	45 000	-	255 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 1408,00 m²
- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem - 150 osób
- Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 150 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenie następujących problemów:

- brak infrastruktury sportowo-rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży;
- niedostatek miejsc przyczyniających się do aktywności, integracji, wypoczynku i rekreacji
- występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami;
- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców;
- niewystarczający udział w życiu publicznym;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji

- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

10.	Nazwa przedsięwzięcia: Poprawa aktywności ruchowej dzieci poprzez budowę placu zabaw w Prawiednikach
Sfera rewitalizacji	
Społeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna	
Cel GPR	
3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury	
Kierunek Działań GPR	
3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej	
Podmiot realizujący projekt	
Gmina Głusk	
Zakres realizowanych zadań	
Zakres prac obejmie budowę placu zabaw dla najmłodszych. Całość inwestycji zostanie ogrodzona zgodnie z obowiązującymi przepisami, co zapewni bezpieczeństwo korzystających z niej użytkowników. W ramach inwestycji powstaną także kosze do segregacji odpadów, latarnie parkowe oświetlające teren, monitoring oraz tablica informacyjna.	
Cele projektu	
Głównym celem projektu będzie aktywizacja społeczności lokalnej poprzez poszerzenie oferty rekreacyjnej i sportowej. Gmina Głusk dąży do stworzenia infrastruktury związanej z propagowaniem ruchu i wypoczynku na świeżym powietrzu tak, aby zostały stworzone warunki dla zdrowego rozwoju wszystkich grup wiekowych mieszkańców gminy, w tym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Na szczególną uwagę zasługuje również poprawa bezpieczeństwa użytkownika boiska, do którego przyczyni się przedmiotowy projekt. Celem realizacji projektu jest stworzenie na świeżym powietrzu miejsc spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież które pozwolą im nie tylko na zabawę, ale przyczynią się również do doskonalenia wzorców ruchowych i nabywania większej świadomości swojego ciała. Projekt umożliwi również integracje z innymi użytkownikami obiektu, co w dobie internetu i mediów społecznościowy ma ogromne znaczenie. Dzięki zwiększeniu dostępności do boiska oraz zwiększeniu możliwości jego wykorzystania osiągnięty zostanie efekt prewencji. Dzieci i młodzież więcej czasu poświęcą na sport i rekreację pod okiem trenerów i nauczycieli co pozwoli ograniczyć ich zaangażowanie w niepożądane działania.	
Miejsce realizacji projektu	
Inwestycja zlokalizowana jest na działce nr 668/9, 669/2 w miejscowości Prawiedniki, Gmina Głusk	

Okres realizacji projektu

2024-2027

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
400 000	60 000	-	340 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,0304 ha

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem - 100 osób
- Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 100 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenie następujących problemów:

- brak infrastruktury rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży;
- niedostatek miejsc przyczyniających się do aktywności, integracji, wypoczynku i rekreacji
- występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami;
- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców;
- niewystarczający udział w życiu publicznym;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

11.	Nazwa przedsięwzięcia: Budowa pumtrack w Kalinówce					
Sfera rewitalizacji						
Społeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna						
Cel GPR						
3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury						
Kierunek Działań GPR						
3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Głusk						
Zakres realizowanych zadań						
W ramach projektu zrealizowane zostaną: <ul style="list-style-type: none"> – rekreacyjny, uniwersalny tor typu pumtrack o optymalnej długości, o konstrukcji nasypowej z nawierzchnią bitumiczną; – elementy małej architektury np. ławki z oparciem, kosze na śmieci, stojak na rowery, stacja rowerowo-naprawcza; – instalacja oświetlenia terenu z monitoringiem; – zagospodarowanie zieleni; – utwardzone dojście. – na terenie inwestycyjnym zostanie zapewnione odpowiednie zagospodarowanie wód deszczowych. Pumtrack swoimi krzywiznami i przechyleniami będzie zapewniać utrzymanie pędu roweru bez konieczności pedałowania. Będzie to tor o kształcie zamkniętej pętli.						
Cele projektu						
Gmina Głusk dąży do stworzenia infrastruktury związanej z propagowaniem ruchu i wypoczynku na świeżym powietrzu tak, aby zostały stworzone warunki dla zdrowego rozwoju wszystkich grup wiekowych mieszkańców gminy, w tym ze szczególnym uwzględnieniem potrzeb dzieci i młodzieży. Celem realizacji projektu jest stworzenie na świeżym powietrzu miejsc spędzania wolnego czasu przez dzieci, młodzież które pozwolą im nie tylko na zabawę, ale przyczynią się również do doskonalenia wzorców ruchowych i nabywania większej świadomości swojego ciała. Ogólnym celem projektu będzie poprawa atrakcyjności sportowo-rekreacyjnej obszaru rewitalizacji oraz poprawa jakości i aktywności życia mieszkańców gminy.						
Miejsce realizacji projektu						
Inwestycja zlokalizowana jest na działce nr 96/5 oraz części działki nr 96/6 w Kalinówce, Gmina Głusk						
Okres realizacji projektu						
2024-2027						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
1 200 000	180 000	-	1 020 000	-	-	-
Wskaźniki produktu						
– Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.						
– Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,3283 ha						
Wskaźniki rezultatu						
– Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem - 180 osób						
– Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 180 osób						
Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji						

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenie następujących problemów:

- brak infrastruktury rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży;
- niedostatek miejsc przyczyniających się do aktywności, integracji, wypoczynku i rekreacji
- występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami;
- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców;
- niewystarczający udział w życiu publicznym;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

12. Nazwa przedsięwzięcia: **Mały Staw w Dominowie**

Sfera rewitalizacji

Społeczna/ Funkcjonalno - przestrzenna, techniczna

Cel GPR

3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury

Kierunek Działań GPR

3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej

Podmiot realizujący projekt

Gmina Głusk

Zakres realizowanych zadań

Projekt będzie polegał na zagospodarowaniu terenu wokół stawu z uwzględnieniem zagospodarowania zieleni (wycinki, nasadzenia, uporządkowanie zieleni), poprawie jakości wody w stawie np. poprzez odmulenie, zamontowanie w razie potrzeby urządzeń hydrotechnicznych i ewentualnego montażu urządzeń fontanny

plywającej (w zależności od uzgodnień konserwatora). Przedmiotowy projekt będzie spójny z zadaniami realizowanymi bądź planowanymi do realizacji w ostatnich latach tj. zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie oraz zagospodarowanie terenu parku zabytkowego w Dominowie.

Cele projektu

Celem projektu będzie utworzenie przestrzeni umożliwiającej integrację i aktywizację społeczną oraz wprowadzenie nowych aktywności, które pozwolą na eliminację istniejących problemów społecznych poprzez koncepcyjne podejście do zieleni jako spójnie skomponowanej całości, która stanowić będzie pachnące i kolorowe uzupełnienie pozostałej infrastruktury znajdującej się w pobliżu stawu. Ponadto przedsięwzięcie przyczyni się również do przeciwdziałania degradacji środowiska, kultury, dziedzictwa naturalnego poprzez rewitalizację zdegradowanego obszaru o znacznej wartości kulturowej, turystycznej oraz przyrodniczej.

Miejsce realizacji projektu

Inwestycja zlokalizowana jest na działce o nr ewid. 157/5 w Dominowie, Gmina Głusk

Okres realizacji projektu

2024-2027

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
1 100 000	165 000	-	935 000	-	-	-

Wskaźniki produktu

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.
- Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,3283 ha

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem - 180 osób
- Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu – 180 osób

Opis rezultatu w odniesieniu do celu rewitalizacji

Realizacja projektu będzie miała wpływ na ograniczenia następujących problemów:

- występowanie zdegradowanych, niezagospodarowanych przestrzeni publicznych i półpublicznych;
- niska estetyka zagospodarowania przestrzeni publicznych i półpublicznych
- niedostatek miejsc integracji, wypoczynku i rekreacji oraz niski udział wysokiej jakości zieleni w przestrzeniach publicznych;
- brak infrastruktury rekreacyjnej dla dzieci i młodzieży;
- występowanie barier architektonicznych dla osób ze szczególnymi potrzebami, w tym osób z niepełnosprawnościami i starszych;
- niski poziom aktywności społecznej mieszkańców;
- niewystarczający udział w życiu publicznym;
- niski poziom poczucia bezpieczeństwa.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

- ✓ P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży a także osób starszych
- ✓ P2 Słabe wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji
- ✓ P3 Wąskie grono mieszkańców gminy angażujące się społecznie i obywatelsko (bierność części mieszkańców)
- ✓ P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji
- ✓ P6 Wysoki stopień degradacji infrastruktury komunalnej
- ✓ P7 Niski poziom estetyki przestrzeni publicznej

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami. Dostępność architektoniczna będzie osiągnięta poprzez eliminację istniejących barier architektonicznych w przestrzeni publicznej i obiektach oraz tworzeniem nowych obiektów z uwzględnieniem zasad uniwersalnego projektowania. Dostępność cyfrowa będzie osiągnięta poprzez zastosowanie rozwiązań zgodnych ze standardem WCAG na stronach internetowych, udostępniających informacje na temat przedsięwzięcia i zadań realizowanych w jego ramach. Dostępność informacyjno-komunikacyjna będzie osiągnięta poprzez wprowadzenie wymaganych w przestrzeni i obiektach czytelnych znaków, informacji, transkrypcji, oświetlenia, sygnalizacji świetlnej i dźwiękowej.

13.	Nazwa przedsięwzięcia: Lepsze jutro					
Sfera rewitalizacji						
Społeczna						
Cel GPR						
1. Wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału w procesie generowania pozytywnych zjawisk sfery społecznej						
Kierunek Działań GPR						
1.2. Rozwijanie kompetencji i zainteresowań osób starszych i wykluczonych						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Głusk we współpracy z Gminnym Ośrodkiem Pomocy Społecznej Głusk w Dominowie						
Zakres realizowanych zadań						
Projekt „Lepsze jutro” na lata 2025-2030 realizowany przez GOPS Głusk w Dominowie obejmie swoim działaniem obszar rewitalizacji miejscowości z terenu gminy Głusk. Ogólnym założeniem projektu jest inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz uwrażliwienie na cyberprzestępczość i oszustwa wobec osób starszych.						
Cele projektu						
Ogólnym celem przedsięwzięcia będzie rozwiązanie zjawiska cyberprzestępczości i narażania na oszustwa osób starszych, integracja ze środowiskiem, inkluzja społeczna. Wsparcie rodzin przeżywających trudności związane z funkcjonowaniem systemu jakim jest rodzina. Osób z niepełnosprawnościami, wykluczonych.						
Miejsce realizacji projektu						
Centrum Kultury w Dominowie, świetlica w miejscowości Kalinówka, świetlice w miejscowości Prawiedniki, Infrastruktura wokół stawów w Dominowie, infrastruktura w Dolinie Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie, boisko w Mętowie, boisko w Prawiednikach, boisko w Kalinówce, boisko w Dominowie, infrastruktura przy małym stawie w Dominowie, obszar gminy Głusk						
Okres realizacji projektu						
2025-2030						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
2 665 000	530 000	-	-	2 135 000	-	-
Wskaźniki produktu						
– Liczba osób w wieku 55 lat i więcej objętych wsparciem – 60 osób						
– liczbę mieszkańców rewitalizowanego obszaru, biorących udział w danej formie wsparcia – 30 osób						

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji projektu – 30 osób
- Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy uzyskają kwalifikacje – 15 osób

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

P1 Brak infrastruktury wolnego czasu pozwalającej na integrację i rozwijanie kompetencji i zainteresowań dzieci i młodzieży, a także osób starszych

P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Przedsięwzięcie będzie realizowane z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami.

14. Nazwa przedsięwzięcia: Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk

Sfera rewitalizacji

Spółeczna

Cel GPR

1. Wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału w procesie generowania pozytywnych zjawisk sfery społecznej

Kierunek Działań GPR

1.1. Wspieranie aktywności lokalnej społeczności poprzez rozwój oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i społecznej

Podmiot realizujący projekt

Centrum Kultury Gminy Głusk we współpracy z organizacjami pozarządowymi, stowarzyszeniami

Zakres realizowanych zadań

Projekt zakłada poszerzenie oferty kulturalnej przygotowanej przez Centrum Kultury Gminy Głusk, w szczególności na terenie obszaru rewitalizacji oraz realizację działań z zakresu integracji, aktywizacji społecznej i edukacji w szczególności dla dzieci, młodzieży i osób starszych. Planowana jest organizacja imprez cyklicznych np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką. Ponadto będą realizowane takie działania jak: warsztaty plastyczne dla dzieci, warsztaty malarskie dla dzieci, warsztaty malarskie dla dorosłych, warsztaty rękodzielnicze tzw. rękodzieło artystyczne (szydełkowanie, makrama, tworzenie biżuterii itp.), kawiarenka szyciowa dla dzieci, kawiarenka szyciowa dla dorosłych, warsztaty teatralne warsztaty wokalne, warsztaty kulinarne w oparciu o KGW, klub czytelników książek, lekcje biblioteczne dla dzieci, spotkania z ciekawymi ludźmi, spotkania i turnieje ping-pong, spotkania z grami planszowymi.

Ponadto mieszkańcy gminy we własnym zakresie będą realizować swoje pomysły takie jak m.in. klubik dla dzieci i rodziców, nordic walking, zajęcia gimnastyczne (np. joga, pilates).

Cele projektu

Przedmiotowy projekt przyczyni się do rewitalizacji przestrzeni publicznej w trosce o jakość życia mieszkańców poprzez rozwój kultury i wzrost jej dostępności dla szerokiego grona odbiorców, a w szczególności grup defaworyzowanych.

Oferta kulturalna skierowana będzie do szerokiej grupy odbiorców, w tym: dzieci w wieku przedszkolnym, wczesnoszkolnym i szkolnym, a także młodzieży i młodych dorosłych. Dodatkowo do rodziców dzieci uczęszczających na zajęcia pozaszkolne, osób dorosłych chcących rozwijać swoje pasje i zainteresowania, a także seniorów, którzy zostaną zaproszeni do działań z zakresu szerokiego wachlarza działań artystycznych, edukacyjnych, integracyjnych.

Ponadto bezpłatne wydarzenia kulturalne i artystyczne to niekiedy jedyna alternatywa dla osób, które są

zagrożone wykluczeniem społecznym i kulturalnym z powodu ograniczonych zasobów finansowych. Rezultatem przedsięwzięcia będzie poszerzenie oferty kulturalnej dla społeczności obszaru rewitalizacji i osób spoza niego. Docelową miarą skuteczności będzie trwałe włączenie się członków tej społeczności, dzieci i młodzieży w aktywności kulturalne i społeczne, co długofalowo przekładać będzie się na nowe/szersze perspektywy rozwojowe (szczególna uwaga w tym zakresie będzie poświęcana wykluczonym społecznie i zagrożonym takim wykluczeniem). A także obszar rewitalizacji stanie się miejscem coraz bardziej atrakcyjnym, przyciągającym zróżnicowaną ofertą mieszkańców całej gminy i sąsiednich okolic.

Miejsce realizacji projektu

Projekt będzie realizowany na obszarze zrewitalizowanym zgodnie z załącznikiem nr 8 do Uchwały Nr LXXI/583/24 Rady Gminy Głusk. Przede wszystkim jednak będzie wykorzystywał zmodernizowaną bądź nowo powstałą infrastrukturę w wyniku realizacji następujących przedsięwzięć rewitalizacyjnych opisanych w GPR tj. „Budowa świetlicy w Kalinówce”, „Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy”, „Dom Kultury w Dominowie”.

Centrum Kultury w Dominowie, świetlica w miejscowości Kalinówka, świetlicy w miejscowości Prawiedniki, Infrastruktura wokół stawów w Dominowie, infrastruktura w Dolinie Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie, boisko w Mętowie, boisko w Prawiednikach, boisko w Kalinówce, boisko w Dominowie, infrastruktura przy małym stawie w Dominowie, obszar gminy Głusk

Okres realizacji projektu

2024-2030

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
200 000	100 000	-	-	-	100 000	

Wskaźniki produktu

- Liczba wspartych wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 10 szt.
- Liczba mieszkańców rewitalizowanego obszaru, biorących udział w danej formie wsparcia – 150 osób

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 350 osób
- Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 200 osób

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

P5 Niewystarczająca różnorodność oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Projekt będzie realizowany z zastosowaniem ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami, z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego. Podczas realizacji projektu zostanie uczestnikom zapewniona dostępność tj. brak barier, czyli przeszkód architektonicznych, cyfrowych i informacyjno-komunikacyjnych, które uniemożliwiają lub utrudniają osobom ze szczególnymi potrzebami udział w różnych sferach życia na równi z innymi osobami.

15.	Nazwa przedsięwzięcia: Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce					
Sfera rewitalizacji						
Przestrzenno-funkcjonalna						
Cel GPR						
Cel 3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury.						
Kierunek Działań GPR						
3.1. Wzmocnienie społecznych funkcji przestrzeni obszaru rewitalizacji wraz ze zwiększeniem jej dostępności i poprawą estetyki.						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Głusk ul. Rynek 1 20-388 Dominów						
Zakres realizowanych zadań						
Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce, która zostanie zagospodarowana jako przestrzeń rekreacyjna dla osób korzystających z obiektu.						
Cele projektu						
Celem projektu jest stworzenie miejsca przeznaczonego do integracji i aktywizacji mieszkańców gminy poprzez wzrost uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Zakupiona i zagospodarowana nieruchomość przy świetlicy ma wzmocnić funkcje społeczne i rekreacyjne obiektu, sprzyjać ożywieniu miejscowości oraz poprawie jakości życia mieszkańców.						
Miejsce realizacji projektu						
Kalinówka 160, działka nr 265/10 w Kalinówce, gmina Głusk.						
Okres realizacji projektu						
2025 - 2029						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
310 000	15 500	-	263 500	-	31 000	Środki zewnętrzne
Wskaźniki produktu						
Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce przeznaczonej do zagospodarowania jako przestrzeń rekreacyjna. Liczba zakupionych nieruchomości - 1.						
Wskaźniki rezultatu						
Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem – 100 os. Liczba uczestników wydarzeń zorganizowanych przez świetlicę – 100 os. Sposób monitorowania: listy uczestników, ankiety, formularze ewaluacyjne.						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
Projekt odpowiada na potrzebę zwiększenia dostępnej przestrzeni służącej integracji i aktywizacji mieszkańców oraz stworzenia zaplecza rekreacyjnego przy świetlicy w Kalinówce. Przedsięwzięcie ma ograniczyć deficyt ogólnodostępnych miejsc spędzania czasu wolnego i wzmocnić społeczne funkcje świetlicy na obszarze rewitalizacji.						
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami						

Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności poprzez umożliwienie im korzystania z obiektu i udziału w wydarzeniach.

16. Nazwa przedsięwzięcia: Zakup wyposażenia do świetlicy w Kalinówce						
Sfera rewitalizacji						
Społeczna						
Cel GPR						
Cel 1. Wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału w procesie generowania pozytywnych zjawisk sfery społecznej.						
Kierunek Działań GPR						
1.1. Wspieranie aktywności lokalnej społeczności poprzez rozwój oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i społecznej.						
1.2. Rozwijanie kompetencji i zainteresowań osób starszych i wykluczonych.						
Podmiot realizujący projekt						
Gmina Głusk ul. Rynek 1 20-388 Dominów						
Zakres realizowanych zadań						
Zakup wyposażenia niezbędnego do funkcjonowania świetlicy w Kalinówce. W ramach przedsięwzięcia zakupione zostaną m.in. meble kuchenne, lodówka, kuchenka, zmywarka, kuchenka mikrofalowa, artykuły gospodarstwa domowego (talerze, patelnie, szklanki itp.), krzesła, stoły konferencyjne, meble wypoczynkowe oraz sprzęt multimedialny, nagłośnienie, oświetlenie użytkowe, oświetlenie ozdobne/okolicznościowe LED, wyposażenie do prowadzenia zajęć animacyjnych, edukacyjnych i kulturalnych.						
Cele projektu						
Celem projektu jest stworzenie miejsca integracji i aktywizacji mieszkańców gminy poprzez wzrost uczestnictwa w życiu społecznym i kulturalnym. Zakup wyposażenia i oświetlenia LED pozwoli na pełne wykorzystanie potencjału nowo wybudowanego obiektu i stworzenie nowoczesnej, dostępnej oraz przyjaznej przestrzeni sprzyjającej integracji, aktywizacji i rozwojowi lokalnej społeczności. Wyposażona świetlica ma stać się centrum kulturalnym i społecznym obszaru rewitalizacji, sprzyjając ożywieniu miejscowości oraz osiągnięciu korzyści społecznych i gospodarczych.						
Miejsce realizacji projektu						
Świetlica w Kalinówce, Kalinówka 160, gmina Głusk.						
Okres realizacji projektu						
2026 - 2029						
Szacunkowa wartość projektu [PLN]						
Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
			EFRR	EFS+		
300 000	15 000	-	255 000	-	30 000	Środki zewnętrzne
Wskaźniki produktu						
Wyposażenie świetlicy w Kalinówce umożliwiające prowadzenie działalności społecznej i kulturalnej, w tym funkcjonowanie klubu seniora.						
Liczba obiektów publicznych objętych wsparciem - 1.						
Wskaźniki rezultatu						

Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem – 50 os.
Liczba uczestników wydarzeń zorganizowanych przez świetlicę – 50 os.
Sposób monitorowania: listy uczestników, ankiety, formularze ewaluacyjne.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

Projekt odpowiada na potrzebę doposażenia świetlicy w Kalinówce oraz stworzenia warunków do jej rzeczywistego funkcjonowania jako miejsca spotkań, integracji i aktywizacji mieszkańców. Przedsięwzięcie ma ograniczyć deficyt oferty społecznej i kulturalnej na obszarze rewitalizacji, w tym oferty kierowanej do seniorów.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Całe przedsięwzięcie oraz jego poszczególne elementy składowe będą planowane, projektowane i realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego oraz przy dążeniu do zaspokojenia potrzeb osób ze szczególnymi potrzebami, w szczególności poprzez umożliwienie im korzystania z obiektu i udziału w wydarzeniach.

17. Nazwa przedsięwzięcia: Zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED

Sfera rewitalizacji

Społeczna i funkcjonalno-przestrzenna

Cel GPR

Cel 1. Wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału w procesie generowania pozytywnych zjawisk sfery społecznej.

Cel 3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury.

Kierunek Działań GPR

1.1. Wspieranie aktywności lokalnej społeczności poprzez rozwój oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i społecznej.

3.1. Wzmocnienie społecznych funkcji przestrzeni obszaru rewitalizacji wraz ze zwiększeniem jej dostępności i poprawą estetyki.

Podmiot realizujący projekt

Gmina Głusk
ul. Rynek 1
20-388 Dominów

Zakres realizowanych zadań

Przedsięwzięcie obejmuje zakup elementów ozdobnych oraz ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED przeznaczonego do wykorzystania w przestrzeni publicznej lub w obiektach pełniących funkcje publiczne na obszarze rewitalizacji. W ramach projektu planuje się zakup elementów ozdobnych oraz oświetlenia dekoracyjnego LED wraz z niezbędnym osprzętem, elementami montażowymi i sterującymi, umożliwiającymi bezpieczne i funkcjonalne wykorzystanie oświetlenia podczas wydarzeń lokalnych, społeczno-kulturalnych, uroczystości, spotkań integracyjnych i działań aktywizujących mieszkańców. Projekt ma poprawić estetykę obszaru rewitalizacji, zwiększyć jego atrakcyjność wizualną i wzmocnić możliwość organizowania wydarzeń społecznych i kulturalnych.

Cele projektu

Celem projektu jest poprawa estetyki i funkcjonalności przestrzeni wykorzystywanej przez mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do wzmocnienia społecznych funkcji tej przestrzeni, zwiększenia jej atrakcyjności i lepszego wykorzystania podczas wydarzeń lokalnych. Projekt będzie sprzyjał integracji mieszkańców, ożywieniu przestrzeni publicznej oraz podniesieniu jakości i wizerunku miejsca. Taki kierunek jest zgodny z GPR, który łączy sferę przestrzenno-funkcjonalną z poprawą estetyki, dostępności i jakości przestrzeni publicznych.

Miejsce realizacji projektu

Obszar rewitalizacji

Okres realizacji projektu

2026 - 2029

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne Środki zewnętrzne
			EFRR	EFS+		
200 000	10 000	-	170 000	-	20 000	
Wskaźniki produktu						
– Liczba wspartych wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.						
Wskaźniki rezultatu						
– Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 100 osób						
– Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 50 osób						
Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt						
Projekt odpowiada na problem niewystarczającej różnorodności oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji oraz niski poziom estetyki przestrzeni publicznej. Dodatkowo przedsięwzięcie może wspierać aktywizację mieszkańców i zwiększać społeczne wykorzystanie przestrzeni.						
Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami						
Przedsięwzięcie będzie realizowane z uwzględnieniem zasad projektowania uniwersalnego i ustawy o zapewnianiu dostępności osobom ze szczególnymi potrzebami. Zastosowane rozwiązania będą dobierane w sposób bezpieczny, czytelny i niepowodujący barier w korzystaniu z przestrzeni. Montaż i sposób użytkowania oświetlenia nie będą ograniczać ciągów komunikacyjnych ani dostępności miejsca dla osób ze szczególnymi potrzebami. GPR podkreśla znaczenie dostępności architektonicznej i informacyjno-komunikacyjnej przy realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.						

18.	Nazwa przedsięwzięcia: Budowa tężni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Sfera rewitalizacji	
Społeczna i funkcjonalno-przestrzenna	
Cel GPR	
Cel 3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury.	
Kierunek Działań GPR	
3.1. Wzmocnienie społecznych funkcji przestrzeni obszaru rewitalizacji wraz ze zwiększeniem jej dostępności i poprawą estetyki.	
3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej.	
Podmiot realizujący projekt	
Gmina Głusk ul. Rynek 1 20-388 Dominów	
Zakres realizowanych zadań	
Projekt zakłada budowę ogólnodostępnych, zewnętrznych tężni solankowych. Planowane tężnie solankowe będą obiektem rekreacyjno-zdrowotnym, umożliwiającym naturalną inhalację aerozolem solankowym, który korzystnie wpływa na układ oddechowy, odporność organizmu oraz ogólne samopoczucie użytkowników. Obiekty zostaną wykonane z naturalnych materiałów, takich jak drewno i gałuszki tarniny, po których spływać będzie solanka, tworząc specyficzny mikroklimat zbliżony do nadmorskiego. Projekt przewiduje również zagospodarowanie terenu wokół tężni poprzez budowę infrastruktury towarzyszącej, m.in. ławek oraz	

utwardzenia (swobodne dojście do tężni). Charakter projektu jest zbieżny z zapisami GPR dotyczącymi tworzenia i doposażania ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej oraz wykorzystania przestrzeni na cele społeczne.

Cele projektu

Celem projektu jest poprawa jakości życia mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez stworzenie ogólnodostępnego miejsca rekreacji, wypoczynku i profilaktyki zdrowotnej. Realizacja przedsięwzięcia przyczyni się do poszerzenia oferty spędzania czasu wolnego, wzmocnienia funkcji społecznych przestrzeni publicznej oraz zwiększenia dostępności infrastruktury służącej integracji mieszkańców, w tym seniorów i osób ze szczególnymi potrzebami. Budowa tężni będzie sprzyjać aktywizacji społeczności lokalnej, promowaniu zdrowego stylu życia oraz ożywieniu i podniesieniu atrakcyjności przestrzeni publicznej. Taki sposób ujęcia projektu jest spójny z GPR, które łączy rozwój infrastruktury rekreacyjnej z integracją społeczną, poprawą jakości życia i lepszym wykorzystaniem przestrzeni.

Miejsce realizacji projektu

Obszar rewitalizacji

Okres realizacji projektu

2026 - 2029

Szacunkowa wartość projektu [PLN]

Szacunkowy koszt ogólny	Budżet Gminy	Środki prywatne	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne Środki zewnętrzne
			EFRR	EFS+		
500 000	25 000	-	425 000	-	50 000	

Wskaźniki produktu

- Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach – 1 szt.

Wskaźniki rezultatu

- Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 100 os.
- Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem – 50 os.

Zdiagnozowane problemy, na które odpowiada projekt

Projekt odpowiada na zdiagnozowane w GPR problemy związane z niewystarczającą różnorodnością oferty spędzania czasu wolnego dla mieszkańców obszaru rewitalizacji, a także z potrzebą poprawy jakości i funkcjonalności przestrzeni publicznych. Inwestycja będzie przeciwdziałać niedoborowi ogólnodostępnej infrastruktury rekreacyjnej i prozdrowotnej oraz wpłynie na wzrost atrakcyjności miejsca i jego społeczne wykorzystanie.

Opis działań zapewniających dostępność osobom ze szczególnymi potrzebami

Zastosowane rozwiązania zapewnią równy dostęp do infrastruktury tężni solankowych dla wszystkich grup użytkowników, niezależnie od ich sprawności. Teren wokół tężni zostanie zaprojektowany w sposób eliminujący bariery architektoniczne (m.ni łagodne spadki powierzchni, montaż ławek z oparciami i podłokietnikami umożliwiającymi wstawanie, rozmieszczenie elementów małej architektury zapewniające przestrzeń manewrową).

6.2. UZUPEŁNIAJĄCE PRZEDSIĘWZIĘCIA REWITALIZACYJNE

Wyżej wymienione przedsięwzięcia główne uzupełnione zostaną poprzez realizację projektów komplementarnych. Planowana jest realizacja projektów:

- Inwentaryzacja placów i innych otwartych przestrzeni publicznych ulegających degradacji, ich uporządkowanie i odnowienie, nadanie im nowych funkcji (organizacja zieleni, mała architektura);
- Współpraca Gminy i gminnych jednostek z organizacjami pozarządowymi na rzecz zachowania, dokumentowania, upowszechniania i promowania miejscowego dziedzictwa,
- Zacieśnienie współpracy pomiędzy samorządem, przedsiębiorcami i organizacjami wspierania biznesu poprzez utworzenie forum współpracy na rzecz wypracowania rozwiązań sprzyjających m.in. powstaniu nowych miejsc pracy,
- Remonty budynków świetlic wiejskich,
- Rozwój ścieżek rowerowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą.

Ponadto wszystkie inwestycje zawarte w przedmiotowym GPR będą wykazywały zgodność z wymaganiami ochrony przeciwpożarowej zgodnie z Ustawą z dnia 24 sierpnia 1991 r. o ochronie przeciwpożarowej (t.j. Dz.U. z 2021 r. poz. 869).

6.3. PROJEKTY GRANTOWE

Źródłem dofinansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych w Gminie Głusk może być również projekt „Regiony Rewitalizacji 3.0” realizowany przez Urząd Marszałkowski Województwa Lubelskiego we współpracy z Ministerstwem Funduszy i Polityki Regionalnej w latach 2024-2027, a jego głównym celem jest wzmocnienie zdolności gmin do programowania i wdrażania działań rewitalizacyjnych. Wartość projektu wynosi 5 milionów złotych, a środki pozyskane są w całości z programu Fundusze Europejskie dla Pomocy Technicznej 2021-2027.

Projekt jest kontynuacją analogicznego zadania zrealizowanego przez Województwo Lubelskie we współpracy z MFIPR w latach 2020-2022 r. Podczas realizacji zadania zapewniono gminom wsparcie szkoleniowe i indywidualne doradztwo w zakresie przygotowania Gminnych Programów Rewitalizacji. Te formy wsparcia spotkały się z dużym zainteresowaniem oraz uznaniem przedstawicieli samorządów w tym Gminy Głusk. W kolejnych latach wsparcie merytoryczne zostanie uzupełnione o komponent finansowy w postaci grantów.

W ramach konkursu grantowego, przewidziane jest wsparcie dla zintegrowanych mini-projektów rewitalizacyjnych obejmujących działania społeczne oraz drobne inwestycje do 200 tysięcy złotych. Wśród zakładanych celów projektów można wymienić: zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich, wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym, wykorzystywanie lokalnej infrastruktury i zasobów, a także wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej w celu budowania relacji pomiędzy członkami danej społeczności. O granty będą mogły się ubiegać gminy, ich jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe.

Z uwagi na powyższe, w ramach realizacji postanowień GPR dla Gminy Głusk przewiduje się również realizację dodatkowych przedsięwzięć rewitalizacyjnych (potencjalnie we współpracy z organizacjami pozarządowymi). Przedsięwzięcia te będą realizowały następujące cele:

- wyposażenie mieszkańców w narzędzia umożliwiające wdrażanie długotrwałych i pozytywnych zmian w miejscu, w którym żyją,
- poszukiwanie i rozwijanie innowacyjnych rozwiązań problemów społecznych,
- pobudzenie zaangażowania mieszkańców obszaru rewitalizacji w sprawy lokalne,

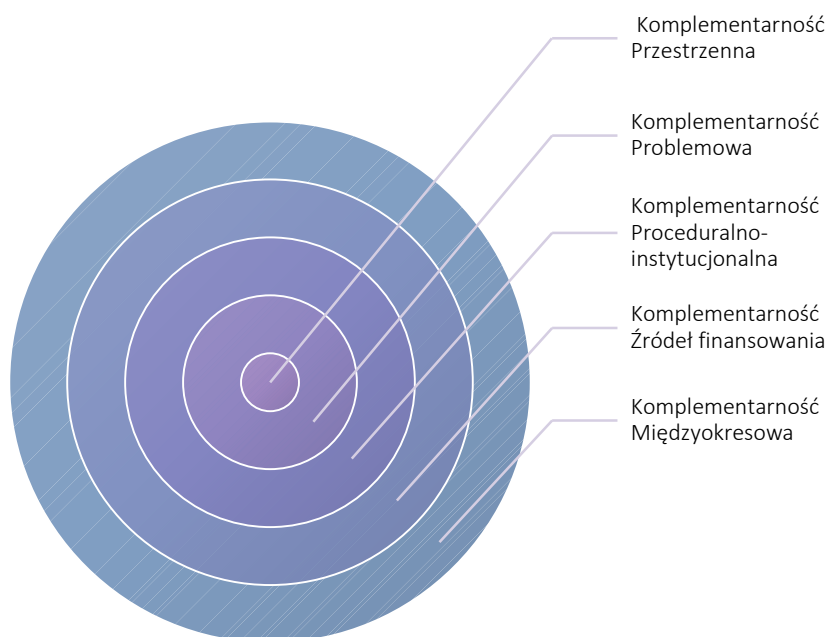
- zachęcanie mieszkańców obszaru rewitalizacji do podejmowania oddolnych działań na rzecz dobra wspólnego,
- zwiększenie aktywizacji społeczności sąsiedzkich i budowanie relacji sąsiedzkich,
- wspieranie integracji społeczności na poziomie lokalnym,
- wykorzystywanie lokalnej infrastruktury i zasobów (w tym dziedzictwo kulturowe)
- wsparcie rozwoju wspólnej przestrzeni publicznej w celu budowania relacji pomiędzy członkami danej społeczności.

Finansowanie powyższych działań będzie możliwe zgodnie z zasadą komplementarności źródeł finansowania i będą one realizowane np. z wykorzystaniem grantów na mini-projekty rewitalizacyjne realizowane przez JST i lokalnych interesariuszy. W ramach wyżej wymienionych działań, przewidziana jest realizacja zintegrowanych mini-projektów rewitalizacyjnych obejmujących działania społeczne oraz drobne inwestycje. Granty będą realizowane przez gminę, jej jednostki organizacyjne oraz organizacje pozarządowe.

7. MECHANIZMY ZAPEWNIENIA KOMPLEMENTARNOŚCI MIĘDZY PRZEDSIĘWZIĘCIAMI REWITALIZACYJNYMI ORAZ PODMIOTAMI I ICH DZIAŁANAMI REALIZOWANYMI NA OBSZARZE REWITALIZACJI

W zasadach regulujących procesy rewitalizacji podkreśla się konieczność integracji realizowanych przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz zapewnienia ich kompleksowości. Przepisy nakazują, aby zadania były spójne i nie powodowały "rozgraniczenia" rewitalizacji na osobne sfery społeczne, gospodarcze, itd., ale aby one wzajemnie się uzupełniały.

Komplementarność stanowi istotny element budowy GPR. Wskazuje na wzajemne powiązania pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami rewitalizacyjnymi. Zapewnienie powiązań pomiędzy poszczególnymi przedsięwzięciami skutkować będzie efektywnym wykorzystaniem środków finansowych przeznaczonych na rewitalizację. Powiązania rozpatrywane są w 5 głównych kontekstach:

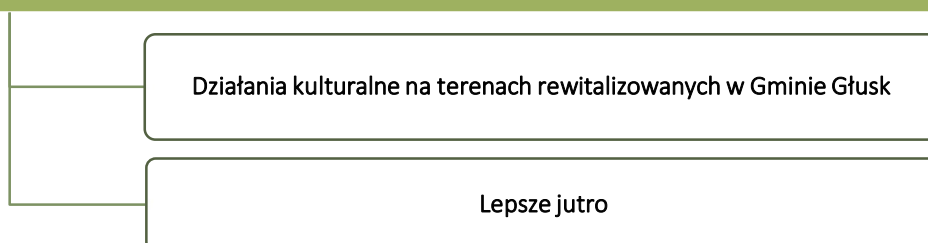
7.1. KOMPLEMENTARNOŚĆ PRZESTRZENNA

Projekty realizowane w ramach rewitalizacji muszą oddziaływać na obszar rewitalizacji, nawet jeśli w wyjątkowych przypadkach realizowane są poza nim. Nie można doprowadzić do sytuacji, w której nastąpi rozprzestrzenienie się jakiegoś problemu poza obszar rewitalizacji.

W Programie Rewitalizacji zaproponowano szereg przedsięwzięć oraz projektów rewitalizacyjnych, które realizowane będą na wyznaczonych w efekcie pogłębionej diagnozy obszarach rewitalizacji. **W żadnym wypadku działania nie będą prowadzone poza obszarem rewitalizacji.**

Realizację projektów miękkich zaplanowano w budynkach i przestrzeniach publicznych zlokalizowanych w miejscowościach objętych rewitalizacją:

1. Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka
2. Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II
3. Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy
4. Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie
5. Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Mętowie
6. Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez budowę boiska w Prawiednikach
7. Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Kalinówce
8. Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie
9. Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Dominowie
10. Poprawa aktywności ruchowej dzieci poprzez budowę placu zabaw w Prawiednikach
11. Budowa pumptrack w Kalinówce
12. Mały Staw w Dominowie
13. Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce
14. Zakup wyposażenia do świetlicy w Kalinówce
15. Zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED
16. Budowa tężni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą

Przestrzeń traktowana jest jako całość, w której efekty działań rewitalizacyjnych będą oddziaływać nie punktowo, ale poprzez efekt synergii na całe otoczenie. Przedsięwzięcia rewitalizacyjne skoncentrowane są na obszarze rewitalizacji, przez co charakteryzują się komplementarnością przestrzenną. Wyznaczenie obszaru zdegradowanego i na tej podstawie określenie obszaru rewitalizacji oparte zostało o analizę wskaźnikową oraz konsultacje społeczne. Dzięki realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, pozytywne skutki ich oddziaływania widoczne będą na całym obszarze rewitalizacji, ponieważ wiele z nich dotyczy działań podejmowanych dla miejsc lub obiektów użyteczności publicznej, przez co korzystać z nich będą mogli nie tylko mieszkańcy obszaru, ale także całej gminy. Wszystkie działania będą prowadzone w taki sposób, aby niwelować zjawiska kryzysowe i przeciwdziałać rozlewaniu się ich na inne części gminy czy też przeciwdziałać niepożądanym efektom takim jak segregacja społeczna czy wykluczenie.

7.2. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROBLEMOWA

Realizowane w ramach procesów rewitalizacyjnych projekty powinny się przenikać i wzajemnie uzupełniać.

Komplementarność ta wymaga koordynacji na wyższym poziomie, przy uwzględnieniu strategicznych decyzji wynikających często z innych dokumentów, a odnoszących się również do obszaru rewitalizacji. W ramach GPR zaplanowano przedsięwzięcia mające na celu przeciwdziałać występowaniu zdiagnozowanych sytuacji kryzysowych na obszarze rewitalizacji. Na liście przedsięwzięć zadbano o to, aby przedsięwzięcia infrastrukturalne stanowiły wsparcie i uzupełnienie do przedsięwzięć mających rozwiązywać problemy społeczne. Zadania o charakterze inwestycyjnym uzupełniają działania o charakterze społecznym (kulturalnym, integracyjnym, aktywizującym mieszkańców). Wskazane w programie zadania zostały zaprojektowane zgodnie z zasadą integrowania działań realizowanych w ramach EFRR oraz EFS +.

Działania inwestycyjne skupiają się na umożliwieniu realizacji przedsięwzięć miękkich - społecznych, jednocześnie porządkując przestrzeń publiczną, zwiększając ład przestrzenny i docelowo poprawiają jakość życia mieszkańców. Zasada komplementarności problemowej wyraża się także w tym, że poszczególne przedsięwzięcia wpisują się w kierunki działań przewidziane do rewitalizacji, a co za tym idzie również w cele główne rewitalizacji. Dopełnianie się przedsięwzięć rewitalizacyjnych jak również powiązanie ich z celami rewitalizacji zapobiega zjawisku fragmentaryzacji, zapewniając kompleksowe oddziaływanie na obszar rewitalizacji. Planuje się, aby wskazane w diagnozie deficyty obszaru zostały zniwelowane poprzez realizowane projekty społeczne (dla których realizacji niezbędna jest realizacja przedsięwzięć infrastrukturalnych) – projekty edukacyjne dla dzieci i młodzieży wyposażą uczestników zajęć w dodatkowe kompetencje ułatwiające dalszą naukę i funkcjonowanie na rynku pracy.

Projekty zintegrowane wraz z uzasadnieniem:

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
<p>Lepsze Jutro</p> <p>Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk</p>	<p>Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka</p>
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, kształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>W zrewitalizowanym budynku świetlicy wiejskiej w Kalinówce planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu szkoleń oraz warsztatów z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kursy językowe, kursy plastyczne, zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży, • szkolenia dot. możliwości założenia własnej działalności, • akcje charytatywne, • warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba, • inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz uwrażliwienie na cyberprzestępczość i oszustwa wobec osób starszych • imprezy cykliczne np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką • warsztaty plastyczne dla dzieci, warsztaty malarskie dla dzieci, warsztaty malarskie dla dorosłych, warsztaty rękodzielnicze tzw. rękodzieło artystyczne (szydełkowanie, makrama, tworzenie biżuterii itp.), • kawiarenka szyciowa dla dzieci, kawiarenka szyciowa dla dorosłych, • warsztaty teatralne, warsztaty wokalne, warsztaty kulinarne w oparciu o KGW, 	

Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnnością rodzin w tym zakresie.

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • akcje charytatywne, • warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba, • inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, • imprezy cykliczne np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołectką, • wspólne śniadania na trawie, pikniki, • inicjatywy własne mieszkańców: nordic walking, zajęcia gimnastyczne (np. joga, pilates). <p>Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnnością rodzin w tym zakresie.</p>	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>W zrewitalizowanym budynku świetlicy wiejskiej w Prawiednikach planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu szkoleń oraz warsztatów z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kursy językowe, kursy plastyczne, zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży, • szkolenia dot. możliwości założenia własnej działalności, • akcje charytatywne, • warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba, 	

- inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz uwrażliwienie na cyberprzestępczość i oszustwa wobec osób starszych
  - imprezy cykliczne np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką
  - warsztaty plastyczne dla dzieci, warsztaty malarskie dla dzieci, warsztaty malarskie dla dorosłych, warsztaty rękodzielnicze tzw. rękodzieło artystyczne (szydełkowanie, makrama, tworzenie biżuterii itp.),
  - kawiarenka szyciowa dla dzieci, kawiarenka szyciowa dla dorosłych,
  - warsztaty teatralne, warsztaty wokalne, warsztaty kulinarne w oparciu o KGW,
- Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnością rodzin w tym zakresie.

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie

Uzasadnienie zintegrowania

Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.

Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:

- akcje charytatywne,
- warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba,
- inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi,
- imprezy cykliczne np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką,
- wspólne śniadania na trawie, pikniki,
- inicjatywy własne mieszkańców: nordic walking, zajęcia gimnastyczne (np. joga, pilates).

Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnością rodzin w tym zakresie.

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Mętowie

Uzasadnienie zintegrowania

Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.

Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:

- akcje charytatywne,
- inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi,
- imprezy cykliczne np. Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką,
- współzawodnictwa i aktywności na świeżym powietrzu dla dzieci i młodzieży, które pozwolą im na doskonalenie wzorców ruchowych i nabywanie większej świadomości swojego ciała,
- integracji lokalnej z innymi użytkownikami obiektu,
- prewencji, organizacja imprez sportowo - rekreacyjnych pod okiem trenerów i nauczycieli,
- inicjatywy własne mieszkańców: nordic walking, zajęcia gimnastyczne (np. joga, pilates).

Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnnością rodzin w tym zakresie.

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
<p>Lepsze Jutro</p> <p>Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk</p>	<p>Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez budowę boiska w Prawiednikach</p>

Uzasadnienie zintegrowania

Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.

Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:

- akcje charytatywne,
- inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi,
- imprezy cykliczne np. Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką,
- współzawodnictwa i aktywności na świeżym powietrzu dla dzieci i młodzieży, które pozwolą im na doskonalenie wzorców ruchowych i nabywanie większej świadomości swojego ciała,
- turnieje rywalizacji rodzin, grup sąsiedzkich i ulic,
- festyny sąsiedzkie,
- integracji lokalnej z innymi użytkownikami obiektu,
- inicjatywy własne mieszkańców: nordic walking, zajęcia gimnastyczne (np. joga, pilates).

Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnnością rodzin w tym zakresie.

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Kalinówce
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, kształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • akcje charytatywne, • inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, • imprezy cykliczne np. Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką, • współzawodnictwa i aktywności na świeżym powietrzu dla dzieci i młodzieży, które pozwolą im na doskonalenie wzorców ruchowych i nabywanie większej świadomości swojego ciała, • turnieje rywalizacji rodzin, grup sąsiedzkich i ulic, • festyny sąsiedzkie, • integracji lokalnej z innymi użytkownikami obiektu, • inicjatywy własne mieszkańców: nordic walking, zajęcia gimnastyczne (np. joga, pilates). <p>Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnością rodzin w tym zakresie.</p>	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, kształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>W zrewitalizowanym budynku Centrum Kultury w Dominowie planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu szkoleń oraz warsztatów z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kursy językowe, kursy plastyczne, zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży, • szkolenia dot. możliwości założenia własnej działalności, • akcje charytatywne, • warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba, 	

- inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz uwrażliwienie na cyberprzestępczość i oszustwa wobec osób starszych
- imprezy cykliczne np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką
- warsztaty plastyczne dla dzieci, warsztaty malarskie dla dzieci, warsztaty malarskie dla dorosłych, warsztaty rękodzielnicze tzw. rękodzieło artystyczne (szydełkowanie, makrama, tworzenie biżuterii itp.),
- kawiarenka szyciowa dla dzieci, kawiarenka szyciowa dla dorosłych,
- klub czytelników książek, lekcje biblioteczne dla dzieci,
- spotkania z ciekawymi ludźmi,
- spotkania i turnieje ping-pong,
- spotkania z grami planszowymi,
- warsztaty teatralne, warsztaty wokalne, warsztaty kulinarne w oparciu o KGW,

Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnnością rodzin w tym zakresie.

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
<p data-bbox="496 869 612 896" style="text-align: center;">Lepsze Jutro</p> <p data-bbox="331 927 805 983" style="text-align: center;">Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk</p>	<p data-bbox="847 913 1396 994" style="text-align: center;">Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Dominowie</p>
Uzasadnienie zintegrowania	
<p data-bbox="225 1104 1396 1279">Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p data-bbox="225 1290 1396 1352">Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:</p> <ul data-bbox="225 1364 1396 1742" style="list-style-type: none"> • akcje charytatywne, • inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, • imprezy cykliczne np. Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką, • współzawodnictwa i aktywności na świeżym powietrzu dla dzieci i młodzieży, które pozwolą im na doskonalenie wzorców ruchowych i nabywanie większej świadomości swojego ciała, • turnieje rywalizacji rodzin, grup sąsiedzkich i ulic, • turnieje sportowe, w tym piłki nożnej, • festyny sąsiedzkie, • integracji lokalnej z innymi użytkownikami obiektu, • inicjatywy własne mieszkańców: nordic walking, zajęcia gimnastyczne (np. joga, pilates). <p data-bbox="225 1753 1396 1848">Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnnością rodzin w tym zakresie.</p>	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Poprawa aktywności ruchowej dzieci poprzez budowę placu zabaw w Prawiednikach
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, kształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • akcje charytatywne, • inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, • imprezy cykliczne np. Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką, • współzawodnictwa i aktywności na świeżym powietrzu dla dzieci, • turnieje rywalizacji rodzin, grup sąsiedzkich i ulic, • festyny sąsiedzkie, • integracji lokalnej z innymi użytkownikami obiektu. <p>Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielną rodzin w tym zakresie.</p>	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Budowa pumptrack w Kalinówce
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, kształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • akcje charytatywne, • inkluzja społeczna rodzin z dziećmi, • imprezy cykliczne np. Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką, • współzawodnictwa i aktywności na świeżym powietrzu dla dzieci i młodzieży, • turnieje rywalizacji rodzin, grup sąsiedzkich i ulic, • festyny sąsiedzkie, • integracji lokalnej z innymi użytkownikami obiektu. <p>Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielną rodzin w tym zakresie.</p>	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Mały Staw w Dominowie
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • akcje charytatywne, • warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba, • inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, • imprezy cykliczne np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką, • wspólne śniadania na trawie, pikniki, • inicjatywy własne mieszkańców: nordic walking, zajęcia gimnastyczne (np. joga, pilates). <p>Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielną rodzin w tym zakresie.</p>	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>W zrewitalizowanym budynku świetlicy wiejskiej w Kalinówce planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu szkoleń oraz warsztatów z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kursy językowe, kursy plastyczne, zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży, • szkolenia dot. możliwości założenia własnej działalności, • akcje charytatywne, • warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba, • inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz uwrażliwienie na cyberprzestępczość i oszustwa wobec osób starszych • imprezy cykliczne np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką • warsztaty plastyczne dla dzieci, warsztaty malarskie dla dzieci, warsztaty malarskie dla dorosłych, warsztaty rękodzielnicze tzw. rękodzieło artystyczne (szydełkowanie, makrama, tworzenie biżuterii itp.), 	

- kawiarenka szyciowa dla dzieci, kawiarenka szyciowa dla dorosłych,
  - warsztaty teatralne, warsztaty wokalne, warsztaty kulinarne w oparciu o KGW,
- Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnością rodzin w tym zakresie.

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Zakup wyposażenia do świetlicy w Kalinówce
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>W zrewitalizowanym budynku świetlicy wiejskiej w Kalinówce planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu szkoleń oraz warsztatów z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • kursy językowe, kursy plastyczne, zajęcia dodatkowe dla dzieci i młodzieży, • szkolenia dot. możliwości założenia własnej działalności, • akcje charytatywne, • warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, malowanie na szkle, rzeźba, • inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz uwrażliwienie na cyberprzestępczość i oszustwa wobec osób starszych • imprezy cykliczne np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką • warsztaty plastyczne dla dzieci, warsztaty malarskie dla dzieci, warsztaty malarskie dla dorosłych, warsztaty rękodzielnicze tzw. rękodzieło artystyczne (szydełkowanie, makrama, tworzenie biżuterii itp.), • kawiarenka szyciowa dla dzieci, kawiarenka szyciowa dla dorosłych, • warsztaty teatralne, warsztaty wokalne, warsztaty kulinarne w oparciu o KGW, <p>Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnością rodzin w tym zakresie.</p>	

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <ul style="list-style-type: none"> • warsztaty ludowe - kultywowanie rodzinnych tradycji np. wikliniarstwo, hafciarstwo, szycie, wycinanki, 	

malowanie na szkle, rzeźba,

- inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi oraz uwrażliwienie na cyberprzestępczość i oszustwa wobec osób starszych
- imprezy cykliczne np. Dzień Kobiet, Dzień Matki, Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką
- warsztaty teatralne, warsztaty wokalne, warsztaty kulinarne w oparciu o KGW,

Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnością rodzin w tym zakresie.

Projekt społeczny	Projekt infrastrukturalny
Lepsze Jutro	
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Budowa tężni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą
Uzasadnienie zintegrowania	
<p>Działania w ramach projektu będą realizowane na zrewitalizowanej infrastrukturze w celu wzmocnienia aktywności lokalnej społeczności, ukształtowania lokalnej tożsamości i wzmocnienia poziomu kapitału społecznego. Rezultatem podjętych działań będzie zintegrowanie mieszkańców poszczególnych podobszarów i zachęcenie ich do podejmowania inicjatyw na rzecz poprawy jakości życia na obszarach rewitalizacji.</p> <p>Na zrewitalizowanym obszarze planuje się realizację szeregu działań polegających na prowadzeniu zajęć z następujących dziedzin:</p> <ul style="list-style-type: none"> • akcje charytatywne, • inkluzja społeczna osób 60+, osób z niepełnosprawnościami, rodzin z dziećmi, • imprezy cykliczne np. Dzień Dziecka w ramach współpracy z KGW, OSP, radą sołecką, • współzawodnictwa i aktywności na świeżym powietrzu dla dzieci i młodzieży, które pozwolą im na doskonalenie wzorców ruchowych i nabywanie większej świadomości swojego ciała, • turnieje rywalizacji rodzin, grup sąsiedzkich i ulic, • festyny sąsiedzkie, • integracji lokalnej z innymi użytkownikami obiektu, • inicjatywy własne mieszkańców: nordic walking, zajęcia gimnastyczne (np. joga, pilates). <p>Pozwoli to na ograniczenie zdiagnozowanych problemów na obszarze rewitalizacji, które związane są m.in. z niedostateczną aktywnością społeczną i kulturalną mieszkańców, niedostatecznie rozwiniętym kapitałem ludzkim i społecznym, a także problemami wychowawczymi i niesamodzielnością rodzin w tym zakresie.</p>	

7.3. KOMPLEMENTARNOŚĆ PROCEDURALNO-INSTYTUCJONALNA

Podmiotem zarządzającym procesem rewitalizacji na obszarze Gminy Głusk jest Urząd Gminy Głusk na czele z Wójtem i Radą Gminy. Ponadto podmiotami wspomagającymi są sołtysi sołectw wchodzących w skład obszaru rewitalizacji oraz jednostki organizacyjne Urzędu Gminy.

Szczególną rolę we wdrażaniu GPR pełni Wójt Gminy Głusk, który jako przedstawiciel społeczności lokalnej, obszaru zdegradowanego wyznaczonego do rewitalizacji, zna najważniejsze problemy oraz potrzeby mieszkańców i będzie wspierał wszystkie działania mające na celu poprawę jakości życia i wzmocnienie kapitału ludzkiego na obszarze gminy.

Partnerami procesu rewitalizacji mogą być również podmioty lokalne, do których należą podmioty społeczne i gospodarcze, a poziom ich zaangażowania zależy od charakteru projektów i przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zaangażowanie różnych podmiotów w proces rewitalizacji poprzez współpracę jednostek funkcjonujących na obszarze gminy, w tym budowanie partnerstw różnych podmiotów (publicznych, prywatnych i społecznych) pozwoli na kompleksową rewitalizację obszaru zdegradowanego i poprawę warunków do rozwoju społeczno-gospodarczego.

Z uwagi na wieloaspektowy charakter GPR w procesie jego wdrażania uczestniczyć będzie wiele podmiotów. Powołany zostanie także **Komitet Rewitalizacji**, który zgodnie z Ustawą stanowi forum współpracy i dialogu interesariuszy z organami gminy w sprawach dotyczących przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji oraz pełni funkcję opiniotwórczo-doradczą wójta.

Przedsięwzięcia zostały określone w ramach procesu partycypacji i dialogu społecznego. Realizatorów odpowiedzialnych za wdrażanie poszczególnych przedsięwzięć wskazano w podrozdziale dotyczącym przedsięwzięć rewitalizacyjnych. System zarządzania został szczegółowo opisany w części zarządczej Programu.

W celu skutecznej realizacji założeń GPR przewiduje się także współpracę z podmiotami podległymi samorządowi lokalnemu oraz instytucjami otoczenia społecznego i gospodarczego. Instytucje te odpowiedzialne będą nie tylko za konsultowanie, opiniowanie projektów i działań rewitalizacyjnych w ramach prac Komitetu Rewitalizacji, ale także będą uczestniczyły w realizacji poszczególnych przedsięwzięć na zasadach zlecania zadań publicznych wg procedury przewidzianej w ustawie działalności pożytku publicznego i o wolontariacie oraz ustawie – Prawo zamówień publicznych. Określenie odpowiednich instrumentów zarządzania i wdrażania opisane zostało w kolejnych rozdziałach. Realizacja GPR będzie systematycznie monitorowana. Monitoring umożliwi wgląd w realizację podejmowanych działań, ocenę ich skuteczności oraz podejmowanie działań korygujących.

Nie wyklucza się – na etapie realizacji konkretnych projektów – włączenia jako ich wykonawców także organizacji pozarządowych czy lokalnych liderów. Zwłaszcza prawdopodobne jest to na terenach wiejskich, gdzie mieszkańcy w dużej mierze sami organizują życie społeczne i kulturalne. Lokalne stowarzyszenia zajmujące się pielęgnowaniem tradycji przede wszystkim realizować mogą działania z tej sfery. Niewątpliwie jednak to gmina i jednostki publiczne będą liderami realizowanych projektów i przedsięwzięć, koordynując wszystkie związane z nimi działania.

7.4. KOMPLEMENTARNOŚĆ MIĘDZYOKRESOWA

Odnosi się do spójności przedsięwzięć wdrażanych w poprzednim programowaniu, a tych projektowanych obecnie.

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 stanowi kontynuację polityki rozwojowej i inwestycyjnej gminy. Przedsięwzięcia planowane do realizacji w ramach GPR są kontynuacją i niezbędnym uzupełnieniem działań prowadzonych w poprzednich latach. Podobnie jak realizowane do tej pory, nowe przedsięwzięcia założone do realizacji w GPR na lata 2024-2030 nastawione są na rozwiązywanie zdiagnozowanych w mieście problemów społecznych oraz poprawy jakości życia i funkcjonowania mieszkańców obszaru rewitalizacji. W tabeli przedstawiono zrealizowane projekty w latach 2013-2022, których ideową kontynuację stanowią projekty zaproponowane w GPR.

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Wartość i źródło finansowania	Okres realizacji	Opis zrealizowanego zakresu
1.	„KOMPLEKSOWA REWITALIZACJA GMINY GŁUSK”	Regionalny Program Operacyjny Województwa	2017-2021	Projekt obejmował: 1) zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie,

		Lubelskiego na lata 2014-2020, Oś priorytetowa 13 Infrastruktura społeczna, Działanie 13.4 Rewitalizacja obszarów wiejskich, wartość ok. 13 385 177,98 zł, EFRR: 6 660 179,61 zł		<ol style="list-style-type: none"> 2) budowę boiska sportowego wraz z zapleczem sanitarno-szatniowym w Dominowie, 3) wykonanie energooszczędnego oświetlenia ulicznego w miejscowości Dominów (przy drodze gminnej nr 112505L oraz drodze gminnej nr 112456L), 4) rozbudowę budynku świetlicy w Wilczopolu Kolonii, 5) modernizację boiska sportowego w Wilczopolu Kolonia, 6) poprawę dostępności komunikacyjnej mieszkańców Kolonii Wilczopole poprzez wykonanie chodnika wraz z energooszczędnym oświetleniem ulicznym, 7) rozbudowę budynku świetlicy w Ćmiłowie, 8) zagospodarowanie terenu wraz z urządzeniem placu zabaw na działce nr 478/8 w Głuszczyźnie, 9) utworzenie miejsca spotkań w Żabiej Woli.
2.	EDUKACJA W GMINIE GŁUSK	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, działanie 12.6. Kształcenie ogólne w ramach Zintegrowanych Inwestycji Terytorialnych Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego, wartość projektu 1 895 834,60 zł, EFS: 1 611 459,41 zł	2020-2021	<p>Projekt dotyczył wyrównywania szans edukacyjnych i zapewnienia wysokiej jakości usług edukacyjnych świadczonych w systemie oświaty.</p> <p>Celem głównym projektu było podniesienie kompetencji kluczowych, właściwe postawy i umiejętności niezbędne na rynku pracy u 694 uczniów (360 dz. i 334 chł.) 4 wiejskich szkół podstawowych Gminy Głusk mających siedzibę na obszarze Lubelskiego Obszaru Funkcjonalnego do 28.02.2021 r. Cel główny osiągnięty został poprzez indywidualne podejście do ucznia szczególnie ze specjalnymi potrzebami edukacyjnymi. Rezultaty: – 624 uczniów (314 dz. i 310 chł.) po opuszczeniu projektu nabędzie kompetencje kluczowe – 58 nauczycieli i pracowników pedagogicznych uczestniczących w szkoleniach (42 k. i 10 m.) po opuszczeniu projektu uzyska kwalifikacje lub nabędzie kompetencje zgodnie z Wytycznymi w zakresie monitorowania postępu rzeczowego realizacji programów operacyjnych na lata 2014-2020. – w szkole uczestniczącej w projekcie wykorzystywany będzie sprzęt TIK do prowadzenia zajęć edukacyjnych – w szkole uczestniczącej w projekcie w pracowniach przedmiotowych do prowadzenia zajęć edukacyjnych wykorzystywane będzie zakupione w ramach projektu wyposażenie.</p>
3	„Rozwój placówek wsparcia dziennego na terenie gminy Głusk”	Regionalny Program Operacyjny Województwa Lubelskiego na lata 2014-2020, działanie 11.2. Usługi społeczne i zdrowotne wartość: 1 963 164,00 zł, EFS: 1 668 689,40 zł		<p>Głównym celem realizowanego projektu był wzrost dostępności wysokiej jakości usług społecznych użyteczności publicznej, w grupie 140 osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Głusk do 31.03.2021 r. Grupę docelową stanowiło 140 osób wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym z terenu Gminy Głusk. Są to: – dzieci i młodzież w wieku 6 -16 lat pochodzące z rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem społecznym – 90 osób – rodzice i prawni opiekunowie dzieci pochodzących z rodzin wykluczonych lub zagrożonych ubóstwem i wykluczeniem</p>

				społecznym – 50 osób Projekt zakłada rozwój różnych form wsparcia rodziny w gminie wiejskiej województwa lubelskiego, w której zidentyfikowano brak takich usług wsparcia (KRYT. SPEC. 6). ZADANIA: 1. ROZWÓJ PLACÓWEK WSPARCIA DZIENNEGO NA TERENIE GMINY GŁUSK w ramach którego utworzone zostaną Świetlice Środowiskowe w Mętowie (20 miejsc), Kalinówce (15 miejsc), Prawiednikach (15 miejsc) i Wilczopolu Kol. (15 miejsc) – 65 nowych miejsc. 2. UTWORZENIE PUNKTU KONSULTACYJNO-DORADCZEGO w ramach działania Punktu rodziny objęte projektem będą mogły skorzystać z bezpłatnych spotkań z psychologiem, 2 terapeutami, mediatorem rodzinnym oraz prawnikiem. Zaplanowane w projekcie kompleksowe działania na rzecz rozwoju systemu wsparcia rodziny przyczynią się do podniesienia jakości usług społecznych oraz ograniczenia jednej z istotnych barier jaką jest wykluczenie z dostępu do podstawowych usług publicznych warunkujących możliwości rozwojowe osobom wykluczonym, bądź zagrożonym ubóstwem i wykluczeniem społecznym, zwłaszcza osobom starszym, niepełnosprawnym i niesamodzielnym, wzrostu liczby miejsc świadczenia usług społecznych.
--	--	--	--	--

7.5. KOMPLEMENTARNOŚĆ ŹRÓDEŁ FINANSOWANIA

Oznacza łączenie różnych rodzajów środków do realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

Zapewnienie komplementarności problemowej w ramach rewitalizacji w Gminie Głusk związane jest komplementarnością źródeł finansowania. Wśród przedsięwzięć rewitalizacyjnych uwzględniono różną strukturę finansowania.

Przedsięwzięcia rewitalizacyjne finansowane będą ze środków publicznych (wkład własny Gminy), środków prywatnych środki właścicieli nieruchomości, oraz w ramach możliwego wsparcia z regionalnych, krajowych oraz unijnych programów. Zasadniczo planuje się, aby głównym źródłem finansowania przedsięwzięć rewitalizacyjnych były środki UE w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego, w szczególności przeznaczone na „wspieranie zintegrowanego i sprzyjającego włączeniu społecznemu rozwoju społecznego, gospodarczego i środowiskowego, kultury, dziedzictwa naturalnego, zrównoważonej turystyki i bezpieczeństwa na obszarach wiejskich”.

Poza wskazanym źródłem przewiduje się także możliwość współfinansowania projektów ze źródeł sektorowych (Ministerstwo Kultury i Dziedzictwa Narodowego, Ministerstwo Sportu i Turystyki, Fundusz Sprawiedliwości itp.) Taki montaż finansowy uwzględniający różne metody pozyskiwania środków finansowych, wskazuje wprost na komplementarność przyjętych rozwiązań.

Komplementarność źródeł finansowania obejmie również synergię pomiędzy projektami społecznymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego) oraz infrastrukturalnymi (finansowanymi w ramach Europejskiego Funduszu Rozwoju Regionalnego). Przewiduje się, że podczas wdrażania programu, dzięki prowadzeniu akcji informacyjnej, do realizacji projektów zachęcona zostanie większa liczba realizatorów, np. organizacje pozarządowe, a w związku z tym, rozszerzony zostanie wachlarz wykorzystanych źródeł finansowania.

Tabela 30 Źródła finansowania GPR

Źródło finansowania	Opis źródła finansowania
Środki własne gminy	Dochody gminy – dochodami jednostek samorządu terytorialnego są dochody własne, subwencja ogólna i dotacje celowe z budżetu państwa.
Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027	<p>Podstawą opracowania FEoL jest Umowa Partnerstwa. Umowa ta określa cele i sposób inwestowania funduszy unijnych z polityki spójności, w tym także środków z Funduszu na rzecz Sprawiedliwej Transformacji.</p> <p>Pieniądze na programy regionalne w nowej perspektywie finansowej podzielono według algorytmu opartego na obiektywnych kryteriach. Brano pod uwagę między innymi liczbę ludności, wartość PKB na mieszkańca, ubytek ludności, nakłady na B+R na mieszkańca, emisję zanieczyszczeń pyłowych przez zakłady szczególnie uciążliwe, wskaźnik międzygałęziowej dostępności transportowej (kolejowy/pasażerski), stopę bezrobocia osób w wieku 50+ (według Badania Aktywności Ekonomicznej Ludności) oraz funkcjonowanie organizacji według głównej dziedziny działalności (rozwój lokalny. Zapisy FEoL wynikają ponadto z Krajowej Strategii Rozwoju Regionalnego 2030 oraz Strategii Rozwoju Województw. Wsparciem obligatoryjnym objęte zostaną Obszary Strategicznej Interwencji (OSI), tj. obszary zagrożone trwałą marginalizacją.</p>
Krajowe Programy Operacyjne	<p>Krajowe Programy Operacyjne uwzględniają cele polityki regionalnej i są ukierunkowane na: a) innowacje, inteligentny wzrost - wsparcie wszystkich etapów tworzenia innowacji; b) rynek pracy i adaptacyjność, włączenie społeczne i walkę z ubóstwem, edukację; c) dobre rządzenie;</p> <p>d) poprawę jakości powietrza, niską energochłonność, czystą energię, ograniczenie ekstremalnych skutków zmian klimatu, czystą wodę, ochronę przed powodzią i suszą, różnorodność biologiczną i ochronę przyrody oraz gospodarkę o obiegu zamkniętym; d) bezpieczeństwo energetyczne; dostępność transeuropejską i międzyregionalną; f) spójność terytorialną.</p>
Fundusz Odbudowy UE	<p>Fundusz Odbudowy jest odpowiedzią Unii Europejskiej na kryzysowe zagrożenia i wyzwania, jakie spowodowała pandemia. Składa się on z Instrumentu na rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności oraz mniejszych funduszy i programów.</p> <p>Podstawą do uzyskania pieniędzy z Instrumentu na Rzecz Odbudowy i Zwiększania Odporności jest Krajowy Plan Odbudowy, którego celem jest zwiększenie produktywności gospodarki oraz tworzenie wysokiej jakości miejsc pracy. Główne obszary wsparcia to: odporność i konkurencyjność gospodarki; zielona energia i zmniejszenie energochłonności; transformacja cyfrowa; dostępność i jakość systemu ochrony zdrowia; zielona, inteligentna mobilność.</p>

7.6. PODSUMOWANIE KOMPLEMENTARNOŚCI

Tabela 31 Matryca komplementarności (komplementarność przedsięwzięć z celami i kierunkami działań GPR)

Lp.	Projekt	1. Wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału w procesie generowania pozytywnych zjawisk sfery społecznej		2. Wykorzystanie posiadanych atutów, zasobów i walorów w procesie rozwoju gospodarki	3. Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury		
		1.1. Wspieranie aktywności lokalnej społeczności poprzez rozwój oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i społecznej	1.2. Rozwijanie kompetencji i zainteresowań także osób starszych i wykluczonych	2.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	3.1. Wzmocnienie turystycznych, rekreacyjnych i społecznych funkcji przestrzeni obszaru rewitalizacji wraz ze zwiększeniem jej dostępności	3.2. Wykorzystanie walorów przyrodniczo - krajobrazowych gminy pod kątem rozwoju turystyki i rekreacji	3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej
1	Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka						
2	Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II						
3	Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy						
4	Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie						
5	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Mętowie						
6	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez budowę boiska w Prawiednikach						
7	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Kalinówce						
8	Lepsze jutro						

9	Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie						
10	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Dominowie						
11	Poprawa aktywności ruchowej dzieci poprzez budowę placu zabaw w Prawiednikach						
12	Budowa pumprack w Kalinówce						
13	Mały Staw w Dominowie						
14	Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk						
15	Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce						
16	Zakup wyposażenia do świetlicy w Kalinówce						
17	Zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED						
18	Budowa tężni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą						

Powiązanie słabe

Powiązanie silne

Źródło: opracowanie własne

8. ZARZĄDZANIE WDRAŻANIEM GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

8.1. SZACUNKOWE RAMY FINANSOWE PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH ORAZ HARMONOGRAM ICH WDRAŻANIA

Tabela 32 Ramy finansowe

Lp.	Nazwa przedsięwzięcia	Źródło finansowania	Budżet gminy	Fundusze UE		Krajowe środki publiczne	Inne
				EFRR	EFSA+		
1	Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	1 500 000	8 500 000	-	-	-
2	Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	2 250 000	12 750 000	-	-	-
3	Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	180 000	1 020 000	-	-	-
4	Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	450 000	2 550 000	-	-	-
5	Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	225 000	1 275 000	-	-	-
6	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Mętowie	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	45 000	255 000	-	-	-
7	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez budowę boiska w Prawiednikach	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	45 000	255 000	-	-	-

8	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Kalinówce	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	45 000	255 000	-	-	-
9	Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Dominowie	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	45 000	255 000	-	-	-
10	Poprawa aktywności ruchowej dzieci poprzez budowę placu zabaw w Prawiednikach	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	60 000	340 000	-	-	-
11	Budowa pumptrack w Kalinówce	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	180 000	1 020 000	-	-	-
12	Mały Staw w Dominowie	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	165 000	935 000	-	-	-
13	Lepsze jutro	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	530 000	-	2 135 000	-	-
14	Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	100 000	-	-	100 000	-
15	Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	15 500	263 500	-	31 000	-
16	Zakup wyposażenia do świetlicy w Kalinówce	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	15 000	255 000	-	30 000	-

17	Zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	10 000	170 000	-	20 000	-
18	Budowa tężni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Budżet gminy, Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027, PS WPR 2023-2027, Polska Wschodnia+, FEnIKS, Krajowe środki publiczne, środki prywatne	25 000	425 000		50 000	-
RAZEM			5 885 500	30 260 000	2 398 500	231 000	

Źródło: opracowanie własne

Tabela 33 Harmonogram wdrażania GPR

Wdrażanie GPR	Termin realizacji
Uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk	2024 r.
Podjęcie uchwały w sprawie zasad wyznaczenia składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji	2024 r.
Wprowadzenie zaplanowanych inwestycji do Wieloletniej Prognozy Finansowej Gminy Głusk	Niezwłocznie po uchwaleniu GPR
Posiedzenia Komitetu Rewitalizacji	od 2024 do 2030 (przynajmniej jedno posiedzenie w ciągu roku)
Projekty Rewitalizacyjne	Termin realizacji
Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka	2024-2027
Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II	2024-2027
Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy	2024-2027
Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie	2024-2027
Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Mętowie	2024-2027
Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez budowę boiska w Prawiednikach	2024-2027
Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Kalinówce	2024-2027
Lepsze jutro	2024-2027
Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie	2024-2027
Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Dominowie	2024-2027
Poprawa aktywności ruchowej dzieci poprzez budowę placu zabaw w Prawiednikach	2024-2027
Budowa pumptrack w Kalinówce	2024-2027

Mały Staw w Dominowie	2024-2027
Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	2024-2027
Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce	2026-2029
Zakup wyposażenia do świetlicy w Kalinówce	2026-2029
Zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED	2026-2029
Budowa tężni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	2026-2029
Monitoring i ewaluacja	Termin realizacji
Monitoring	Od 2025 r. do 2030 r. (realizowany systematycznie w okresach rocznych)
Ewaluacja okresowa	Od 2025 r. do 2030 r. (realizowana w okresach trzyletnich)
Komunikacja społeczna GPR	Od 2025 r. do 2030 r.

Źródło: opracowanie własne

8.2. SYSTEM ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU REWITALIZACJI

System zarządzania Gminnym Programem Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 ulokowany zostanie w ogólnym systemie zarządzania gminą, co umożliwi efektywne współdziałanie instytucji samorządowych na szczeblu gminy, jak również wzajemne uzupełnianie się i spójność procedur, z zapewnieniem nienaruszalności zasady subsydiarności.

System zarządzania programem zaprojektowany został z uwzględnieniem istniejących rozwiązań organizacyjnych, jakie działają w Urzędzie Gminy Głusk, przy czym zorientowany został na realizację zasad partycypacji, współdecydowania i partnerstwa. Strukturalnie za tematykę rewitalizacji odpowiedzialne będą następujące organy:

Wójt Gminy Głusk:

Wójt zajmuje się koordynacją całego procesu, przygotowuje sprawozdania z realizacji, zapewnia obsługę administracyjną Komitetu Rewitalizacji oraz podejmuje decyzje bezpośrednio lub pośrednio oddziałujące na realizację Programu.

Rada Gminy Głusk:

Do zadań radnych należy uchwalenie Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk, uchwalanie ewentualnych zmian w treści dokumentu, podejmowanie innych decyzji (w formie uchwał), które mają wpływ na realizację GPR-u oraz przyjmowanie sprawozdań z jego realizacji.

Komitet Rewitalizacji:

Komitet Rewitalizacji zostanie powołany spośród przedstawicieli różnych grup interesariuszy rewitalizacji i jako taki pełnił będzie funkcję opiniodawczo-doradczą w kontekście rewitalizacji. Posiada uprawnienia do wyrażania opinii m.in. dotyczących informacji z realizacji, raportów z ewaluacji. Ponadto może artykułować propozycje rozwiązań usprawniających proces rewitalizacji. Rolą Komitetu Rewitalizacji jest doradztwo Wójtowi w zakresie dbałości o prawidłową realizację GPR, prowadzenie dialogu między interesariuszami procesu rewitalizacji a organami gminy, a także uczestnictwo procesie ewaluacji. Zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji określa Rada Gminy w drodze uchwały, zapewniając wyłanianie przez interesariuszy ich przedstawicieli. Podjęcie uchwały w tej sprawie będzie poprzedzone konsultacjami społecznymi.

Wójt Gminy Głusk powoła w drodze zarządzenia Komitet Rewitalizacji w terminie nie dłuższym niż 3 miesiące, licząc od dnia uchwalenia przez Radę Gminy Głusk zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji.

Zasady przeprowadzenia konsultacji zostały określone w ogłoszeniu o konsultacjach społecznych projektu uchwały Rady Gminy Głusk w sprawie określenia zasad wyznaczania składu oraz zasad działania Komitetu Rewitalizacji Gminy Głusk. Konsultacje trwały w okresie od 29.05.2024 r. do 03.07.2024 r.

Urząd Gminy Głusk:

Na poziomie wdrożeniowym z kolei zostanie wyznaczona komórka organizacyjna Urzędu Gminy Głusk będąca niejako operatorem rewitalizacji (**Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji**).

Do jej zadań należeć będzie:

- ✓ organizacja i prowadzenie monitoringu GPR-u we współpracy z innymi komórkami urzędu, jednostkami organizacyjnymi oraz wnioskodawcami,
- ✓ prowadzenie monitoringu zewnętrznych źródeł finansowania rewitalizacji,
- ✓ opracowanie sprawozdań z realizacji,
- ✓ utrzymanie kontaktu z Komitetem Rewitalizacji oraz interesariuszami,
- ✓ koordynacja działań promujących rewitalizację oraz wdrażanie mechanizmów włączania mieszkańców i innych podmiotów w proces rewitalizacji,
- ✓ gromadzenie danych (np. analizy, badania, sprawozdania, rejestry) dotyczących rewitalizacji.

Podmioty składające projekty odpowiadają za realizację przedsięwzięć rewitalizacyjnych spójnych z wizją, celami rewitalizacji oraz wytyczonymi kierunkami działania. Do ich obowiązków należy też bieżąca współpraca z operatorem rewitalizacji w zakresie prowadzenia sprawozdawczości dotyczącej poziomu zaawansowania realizowanych projektów rewitalizacyjnych.

Zespoły zadaniowe:

W przypadku skomplikowanych projektów rewitalizacyjnych (wymagających współpracy specjalistów z różnych dziedzin) Wójt w drodze zarządzenia może powołać zespoły zadaniowe składające się z wyspecjalizowanych komórek Urzędu Gminy oraz jednostek organizacyjnych gminy.

Jednostki organizacyjne gminy:

Jednostki organizacyjne gminy będą bezpośrednio zaangażowane w realizację przedsięwzięć ujętych w GPR, zgodnie z ich właściwościami.

Interesariusze rewitalizacji:

Współzarządzanie procesem rewitalizacji przez interesariuszy rewitalizacji odbywać się będzie za pośrednictwem Komitetu Rewitalizacji oraz form przewidzianych w rozdziale – uspołecznienie wdrażania GPR.

8.3. KOSZTY ZARZĄDZANIA REALIZACJĄ PROGRAMU

Struktura zarządzania Programem jest osadzona w strukturze organizacyjnej Gminy Głusk. Tym samym wszelkie prace będą wykonywane w ramach kompetencji pracowników Urzędu Gminy Głusk (**Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji**), Wójta oraz Rady Gminy Głusk.

W przypadku Komitetu Rewitalizacji stosownie do art. 7 ust. 3 ustawy o rewitalizacji zasady wyznaczania składu oraz zasady działania Komitetu Rewitalizacji zostaną określone w drodze uchwały Rady Gminy Głusk, poprzedzonej konsultacjami społecznymi. W zasadach tych znajdzie się zapis ujmujący, że uczestnictwo w Komitecie ma charakter społeczny tym samym za udział w posiedzeniach i pracach Komitetu nie przysługuje wynagrodzenie.

Zadania niezbędne do wdrażania dokumentu wykonywane będą w ramach obowiązków poszczególnych struktur organizacyjnych Gminy Głusk, dlatego nie określono dodatkowych kosztów ich realizacji. W ramach swoich kompetencji każda z komórek Urzędu i/lub jednostek organizacyjnych Gminy będzie wdrażała te działania, dostosowując w sposób elastyczny swoje zasoby osobowe do określonych aktualnie potrzeb.

Wszystkie przedsięwzięcia rewitalizacyjne realizujące zadania własne Gminy Głusk będą wdrożone zgodnie z uchwaloną przez Radę Gminy Głusk Wieloletnią Prognozą Finansową oraz budżetami rocznymi, zapewniając efektywną realizację zaplanowanych działań. W zakresie zarządzania środkami finansowymi niezbędnymi do wdrożenia projektów rewitalizacyjnych włączony zostanie Skarbnik Gminy Głusk oraz **Referat Finansowo - Księgowy Podatków oraz Archiwum Zakładowego**.

9. SYSTEM MONITORINGU, OCENY SKUTECZNOŚCI I WPROWADZANIA MODYFIKACJI DO GMINNEGO PROGRAMU REWITALIZACJI

9.1. OCENA AKTUALNOŚCI I STOPNIA REALIZACJI GPR

Monitoring zmierza do oceny stopnia wdrożenia założeń rewitalizacji określonych w *Gminnym Programie Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030*. Realizowany będzie w cyklu trzyletnim, w oparciu o wskaźniki rewitalizacji. Źródłem ich weryfikacji będą dane statystyczne oraz dane źródłowe.

Źródłem danych pozwalających weryfikować osiągnięcie celów rewitalizacji (wskaźników) będą informacje gromadzone przez wnioskodawców i komórkę organizacyjną Urzędu Gminy Głusk odpowiedzialną za proces rewitalizacji.

Punkt odniesienia w procesie weryfikacji wskaźników stanowić będą dane z roku 2021 (wykorzystane do diagnozy) bądź też inne – w uzasadnionych przypadkach.

Tak jak na etapie diagnozy pochodzić będą z Urzędu Gminy Głusk, III Komisariatu Policji w Lublinie, Gminnego Ośrodka Pomocy Społecznej Głusk w Dominowie, Powiatowego Urzędu Pracy w Lublinie, filia w Bychawie.

W procesie monitoringu, w sytuacji braku postępów, które świadczyłyby o wdrażaniu GPR-u, identyfikowane będą **bariery wdrażania**.

Tabela 34 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR

Cel Główny	Kierunek działań	Wskaźniki	Wartość bazowa (2024)	Wartość docelowa (2030)	Źródło pomiaru
1. Wykorzystanie istniejących zasobów i potencjału w procesie generowania pozytywnych zjawisk sfery społecznej	1.1. Wspieranie aktywności lokalnej społeczności poprzez rozwój oferty kulturalnej, sportowo-rekreacyjnej i społecznej	Wskaźnik produktu			
		Liczba przeprowadzonych wydarzeń integracyjnych/ kursów i warsztatów (szt.)	0	20	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych / kursach i warsztatach (osoby)	0	210	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników/listy obecności)
	1.2. Rozwijanie kompetencji i zainteresowań osób starszych i wykluczonych	Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych / kursach i warsztatach (osoby)	0	150	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników/listy obecności)
		Wskaźnik produktu			
		Liczba przeprowadzonych projektów z zakresu aktywizacji osób wykluczonych (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców (osoby)	1,59	1,50	Dane GOPS Głusk	
2. Wykorzystanie posiadanych atutów, zasobów i	2.1. Rozwój lokalnej przedsiębiorczości	Wskaźnik produktu			
		Liczba przeprowadzonych szkoleń/warsztatów/kursów w z zakresu wspierania przedsiębiorczości (szt.)	0	2	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
		Wskaźnik rezultatu			

		Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców (szt.)	12,90	13,50	Rejestr CEIDG
--	--	--	-------	-------	---------------

3: Wzmocnienie funkcjonalności przestrzeni obszaru i poprawa stanu jego infrastruktury	3.1. Wzmocnienie społecznych funkcji przestrzeni obszaru rewitalizacji wraz ze zwiększeniem jej dostępności i poprawą estetyki	Wskaźnik produktu			
		Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	12	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
		Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami	0	11	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
		Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej	0	3	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	350	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników/listy obecności)
		Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	350	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników/listy obecności)
		Wskaźnik produktu			
		Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	2,04	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
		Wskaźnik rezultatu			
		Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	350	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników/listy obecności)
		Liczba osób zamieszkujących obszar	0	350	Dane Urzędu Gminy Głusk (program

		rewitalizacji odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)			wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników/listy obecności)
3.3. Efektywne wykorzystanie przestrzeni i obiektów niezagospodarowanych lub niedostatecznie zagospodarowanych na rzecz sfery społecznej i gospodarczej	Wskaźnik produktu				
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	1,96		Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu				
	Liczba osób odwiedzających obiekty objęte wsparciem (osoby)	0	400		Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników/listy obecności)
		Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji odwiedzających obiekty objęte wsparciem (osoby)	0	400	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników/listy obecności)

Źródło: opracowanie własne

Zmiany stanu obszaru rewitalizacji

Monitorowanie stanu realizacji poszczególnych przedsięwzięć będzie polegać na ich śledzeniu, rejestrowaniu i raportowaniu postępów, ze szczególnym uwzględnieniem zaplanowanych przez podmioty rezultatów. Odnośnie przedsięwzięć wpisanych do realizacji w Programie, istotą monitoringu jest porównywanie realizacji faktycznej z wcześniej przyjętym założeniem. W przypadku ich opóźnień będzie podejmowana decyzja o ewentualnym wykreśleniu przedsięwzięcia. Oprócz monitoringu, czy poszczególne przedsięwzięcia są realizowane lub zostały już zrealizowane będzie oceniana ich efektywność przez określone mierniki/wskaźniki wskazane w przedsięwzięciach

Tabela 35 Ocena i system monitorowania stanu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych

Nazwa Przedsięwzięcia	Wskaźniki	Wartość bazowa (2024)	Wartość docelowa (2030)	Źródło pomiaru
Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka	Wskaźnik produktu			
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem (osoby)	0	50	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu	0	50	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna)
	Wskaźnik produktu			

Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	1.3246	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	250	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów/imprez/wydarzeń/spotkań)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	250	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów/imprez/wydarzeń/spotkań)
Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy	Wskaźnik produktu			
	Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	100	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	100	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie	Wskaźnik produktu			
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	0,3572	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	200	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	200	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Mętowie	Wskaźnik produktu			
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	0,1408	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	150	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	150	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez budowę boiska w Prawiednikach	Wskaźnik produktu			
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	0,0558	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)

	zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)			
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	90	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	90	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Kalinówce	Wskaźnik produktu			
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	0,1408	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	200	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	200	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników / imprez/wydarzeń/spotkań)
	Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie	Wskaźnik produktu		
Liczba obiektów dostosowanych do potrzeb osób z niepełnosprawnościami (szt.)		0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
Liczba obiektów kulturalnych i turystycznych objętych wsparciem (szt.)		0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)		0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
Liczba obiektów kulturalnych objętych wsparciem (szt.)		0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
Budynki publiczne o udoskonalonej charakterystyce energetycznej (sz.)		0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
Wskaźnik rezultatu				
Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)		0	450	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów/imprez/wydarzeń/spotkań)
Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)		0	450	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów/imprez/wydarzeń/spotkań)
Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Dominowie		Wskaźnik produktu		
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	150	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)

	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	150	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
Poprawa aktywności ruchowej dzieci poprzez budowę placu zabaw w Prawiednikach	Wskaźnik produktu			
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	0,0304	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	100	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	100	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
Budowa pumptrack w Kalinówce	Wskaźnik produktu			
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją (ha)	0	0,3283	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem (osoby)	0	180	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
	Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	180	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
Mały Staw w Dominowie	Wskaźnik produktu			
	Powierzchnia obszarów objętych rewitalizacją – 0,3582 ha	0	0,3582	Dane Urzędu Gminy Głusk (dokumentacja, odbiory)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem	0	180	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
Liczba ludności zamieszkującej obszar rewitalizacji korzystająca ze zmodernizowanego obiektu (osoby)	0	180	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)	
Lepsze jutro	Wskaźnik produktu			
	Liczba osób objętych wsparciem (osoby)	0	60	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Liczba mieszkańców rewitalizowanego obszaru, biorących udział w danej formie wsparcia (osoby)	0	30	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób, które uzyskały kwalifikacje po realizacji projektu (osoby)	0	30	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)
	Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji, którzy uzyskują kwalifikacje (osoby)	0	15	Dane Urzędu Gminy Głusk (listy uczestników szkoleń/kursów/warsztatów)

Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk	Wskaźnik produktu			
	Liczba wspartych wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (szt.)	0	6	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Liczba mieszkańców rewitalizowanego obszaru, biorących udział w danej formie wsparcia (osoby)	0	150	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (osoby)	0	350	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach (osoby)	0	200	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce	Wskaźnik produktu			
	Liczba zakupionych nieruchomości	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem.	0	100	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Liczba uczestników wydarzeń zorganizowanych przez świetlicę	0	100	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
Zakup wyposażenia do świetlicy w Kalinówce	Wskaźnik produktu			
	Liczba obiektów publicznych objętych wsparciem	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty publiczne objęte wsparciem	0	50	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Liczba uczestników wydarzeń zorganizowanych przez świetlicę	0	50	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
Zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED	Wskaźnik produktu			
	Liczba wspartych wydarzeń integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	100	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)

	Liczba mieszkańców obszaru rewitalizacji uczestniczących w wydarzeniach integracyjnych i aktywizujących społeczność lokalną zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	50	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
Budowa tężni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą	Wskaźnik produktu			
	Liczba wspartych obiektów infrastruktury (innych niż budynki mieszkalne) zlokalizowanych na rewitalizowanych obszarach	0	1	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Wskaźnik rezultatu			
	Liczba osób odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	0	100	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)
	Liczba osób zamieszkujących obszar rewitalizacji odwiedzających obiekty kulturalne i turystyczne objęte wsparciem	0	50	Dane Urzędu Gminy Głusk (program wydarzeń, dokumentacja fotograficzna, listy uczestników)

Źródło: Opracowanie własne.

Zgodnie z ustawą o rewitalizacji:

- ✓ Gminny Program Rewitalizacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta co najmniej raz na 3 lata, zgodnie z systemem monitorowania i oceny określonym w tym programie.
- ✓ Ocena sporządzona przez wójta, burmistrza albo prezydenta miasta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu na stronie podmiotowej gminy w Biuletynie Informacji Publicznej.
- ✓ W przypadku stwierdzenia, że gminny program rewitalizacji wymaga zmiany, wójt, burmistrz albo prezydent miasta występuje do rady gminy z wnioskiem o jego zmianę. Do wniosku załącza się opinię, o której mowa w ust. 2.
- ✓ W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji gminnego programu rewitalizacji, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, rada gminy uchyla uchwałę w sprawie gminnego programu rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek wójta, burmistrza albo prezydenta miasta.

9.2. EWALUACJA

Ewaluacja Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 polega na badaniu wpływu projektów rewitalizacyjnych na poszczególne aspekty funkcjonowania gminy oraz występowanie i kumulację negatywnych zjawisk na obszarze wyznaczonym do rewitalizacji.

Ewaluacja prowadzona jest na wszystkich etapach (od tworzenia, poprzez wdrażanie i zakończenie) Gminnego Programu Rewitalizacji:

Ewaluacja ex-ante prowadzona była na etapie tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji, polegała na dokonaniu oceny zasadności poszczególnych działań i przedsięwzięć rewitalizacyjnych oraz ich wpływu na społeczność lokalną i obszary strategiczne, a także logiki interwencji i przewidywanych rezultatów programu. Taka ocena dokumentu pozwoliła na poprawę jego jakości oraz przygotowanie jego ostatecznej wersji.

Ewaluacja mid-term zostanie dokonana w połowie okresu wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji, z uwagi na zakładany 7-letni okres jego realizacji. Jej celem będzie oszacowanie stopnia osiągnięcia zakładanych

celów oraz ocena konieczności aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji w kontekście identyfikacji nowych problemów i oczekiwań mieszkańców obszaru rewitalizacji.

Ewaluacja ex-post zostanie zrealizowana na zakończenie wdrażania Gminnego Programu Rewitalizacji i będzie oceną przeprowadzonej interwencji w zakresie zaspokajania potrzeb, na które miała odpowiadać oraz badaniem wpływu i trwałości zrealizowanych przedsięwzięć na społeczność lokalną i poszczególne grupy Interesariuszy. Ewaluacja ex-post wykonana zostanie za pomocą zebrania ponownie danych, umożliwiających przeprowadzenie analizy wskaźnikowej, i porównanie ich z danymi z roku bazowego. Skuteczności i efektywności Programu zostanie oceniona na podstawie wpływu podjętych działań interwencyjnych na skalę występowania zjawisk kryzysowych.

9.3. IDENTYFIKACJA I SPOSÓB OGRANICZENIA RYZYKA PODCZAS WDRAŻANIA GPR

Na poziomie indywidualnych projektów do najpoważniejszego ryzyka należy:

1. nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych produktów – do barier, które składają się na to ryzyko można zaliczyć np. niezrealizowanie robót w przewidzianym zakresie ze względu na problemy techniczne, prawne czy społeczne.

Z tego powodu prowadzony będzie monitoring wskaźników osiągniętych w wyniku realizacji projektów. W razie konieczności ich aktualizacji, Rada Gminy będzie władna do podejmowania uchwał w sprawie zmian w Programie, tak aby GPR mógł w dalszym ciągu spełniać swoje zadania operacyjne. Każdorazowo wybierany będzie taki wykonawca, który swoim doświadczeniem i potencjałem technicznym gwarantować będzie terminową i zgodną z zakresem rzeczowym implementację zaplanowanych działań;

2. nieosiągnięcie w ramach realizacji projektu zakładanych rezultatów – w razie zidentyfikowania takiego problemu we wdrażaniu GPR Urząd Gminy dołoży wszelkich starań, aby wskaźniki rezultatu zostały osiągnięte w zakładanym wymiarze (odpowiednia promocja działań itd.);
3. niezyskanie środków finansowych na realizację projektów – dla każdego projektu wskazano jego potencjalne źródła finansowania, co minimalizuje ryzyko niezyskania dofinansowania zewnętrznego.

Głównym założeniem dla realizacji danego projektu jest uzyskanie współfinansowania (m.in. ze środków UE, budżetu Państwa). Brak dofinansowania może wpłynąć na przesunięcie w czasie kolejnych etapów projektów do momentu zapewnienia wystarczających środków w budżecie lub też gmina zapewni dodatkowe, brakujące środki finansowe. Zostaną podjęte wszelkie środki, aby dokumentacja aplikacyjna została przygotowana rzetelnie, a w trakcie realizacji projektu nie wystąpiły nieprawidłowości, które mogłyby skutkować cofnięciem całości lub części przyznanych środków.

Na poziomie realizacji GPR jako całości można wyróżnić następujące potencjalne sytuacje problemowe:

- 1) zmiana polityczna we władzach gmin – mogłaby ona skutkować odmienną wizją rewitalizacji. Wybrane do realizacji projekty nie zostały jednak wytypowane w oparciu o sympatie polityczne, a o niezależne badania ekspertów zewnętrznych i opinie mieszkańców.

- 2) nieosiągnięcie porozumienia z interesariuszami GPR na etapie wdrażania Programu – brak akceptacji ze strony zainteresowanych podmiotów mógłby przekreślić zasadność Programu, jednakże dla jego akceptacji społecznej odbyły się otwarte spotkania konsultacyjne z mieszkańcami i badania ankietowe, a w Programie uwzględniono zgłoszone postulaty i propozycje wysuniętych przez nich konkretnych zadań. Zagwarantowano również możliwość zgłaszania uwag już w trakcie realizacji Programu, które będą przedyskutowane wraz z osobami je zgłaszającymi w celu uzyskania porozumienia;
- 3) ryzyko opóźnień w związku z procedurami administracyjnymi – harmonogram realizacji poszczególnych zadań i projektów w ramach GPR przewiduje możliwe wystąpienie opóźnień, dlatego wskazane w nim terminy zostały określone z marginesem czasu potrzebnym do przeprowadzenia odpowiednich procedur urzędowych.

9.4. MONITOROWANIE POSTĘPU REALIZACJI PRZEDSIĘWZIĘĆ REWITALIZACYJNYCH

Wyniki monitoringu przyjmowały będą postać sprawozdań z realizacji GPR-u. Za przeprowadzanie monitoringu odpowiedzialna będzie komórka organizacyjna Urzędu Gminy zajmująca się rewitalizacją. Proces monitoringu prowadzony będzie z uwzględnieniem form szerokiej partycypacji społecznej – w tym m.in. poprzez zaangażowanie Komitetu Rewitalizacji. Informacja z realizacji GPR-u przedkładana będzie Radzie Gminy.

Bieżący monitoring, polega na systematycznym zbieraniu oraz analizowaniu ilościowych i jakościowych informacji na temat wdrażanych projektów i realizacji całego programu, mając na celu zapewnienie zgodności realizacji projektów z wcześniej zatwierdzonymi założeniami i celami Programu. Monitorowanie obejmować będzie zarówno finansowe, jak i rzeczowe aspekty wdrażania dokumentu.

Monitoring finansowy dostarczy danych na temat szacunkowego kosztu oraz wykorzystanych źródeł finansowania, będących podstawą do oceny sprawności wydatkowania środków.

9.5. AKTUALIZACJA GPR

Zakłada się, że proces rewitalizacji, jako rozciągnięty w czasie, podlegał będzie wpływowi czynników zewnętrznych, co wymusza konieczność założenia okresowej aktualizacji GPR oraz aktualizacji nadzwyczajnej w razie zaistnienia takich okoliczności. Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030, zgodnie z zapisami ewaluacji podlega ocenie aktualności i stopnia realizacji, dokonywanej przez Wójta, co najmniej raz na 3 lata.

Procedura okresowej aktualizacji GPR obejmuje następujące kroki:

- Ocena sporządzona przez Wójta podlega zaopiniowaniu przez Komitet Rewitalizacji oraz ogłoszeniu w Biuletynie Informacji Publicznej.
- W przypadku stwierdzenia, że Gminny Program Rewitalizacji wymaga zmiany, Wójt występuje do Rady Gminy z wnioskiem o jego zmianę, dołączając do wniosku sporządzoną ocenę aktualności i stopnia realizacji.
- W przypadku stwierdzenia, w wyniku przeprowadzonej oceny stopnia realizacji GPR, osiągnięcia celów rewitalizacji w nim zawartych, Rada Gminy uchyla uchwałę w sprawie przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji w całości albo w części, z własnej inicjatywy albo na wniosek Wójta.
- Zaktualizowany GPR powinien zawierać uzasadnienie przeprowadzonych korekt i opis zmian oraz ich wpływu na dalszą realizację programu. Zmiana programu następuje w trybie, w jakim był on uchwalony – jeśli wprowadzone zmiany dotyczą modyfikacji

w podstawowych przedsięwzięciach rewitalizacyjnych lub dotyczą ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, obowiązkowe są konsultacje, uzyskanie opinii, przeprowadzenie procedury strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

10. MECHANIZMY WŁĄCZENIA MIESZKAŃCÓW, PRZEDSIĘBIORCÓW I INNYCH PODMIOTÓW I GRUP AKTYWNYCH W PROCES REWITALIZACJI

Ustawa z dnia 9 października 2015 roku o rewitalizacji podkreśla znaczenie zasady partnerstwa i partycypacji w procesie tworzenia i realizacji/wdrażania programu rewitalizacji.

Program rewitalizacji jest wypracowywany przez samorząd gminny i poddawany dyskusji w oparciu o diagnozę lokalnych problemów: społecznych, gospodarczych, przestrzenno-funkcjonalnych, technicznych i środowiskowych.

Prace nad przygotowaniem programu, bądź jego aktualizacją, jak również wdrażanie (realizacja) programu oparte są na współpracy ze wszystkimi grupami interesariuszy, w tym szczególnie ze społecznością obszarów rewitalizacji, innymi ich użytkownikami, przedsiębiorcami i organizacjami pozarządowymi.

Partycypacja społeczna obejmuje przygotowanie, prowadzenie i ocenę rewitalizacji w sposób zapewniający aktywny udział interesariuszy, w tym poprzez uczestnictwo w konsultacjach społecznych oraz w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Przygotowanie, prowadzenie i ocena rewitalizacji polegają w szczególności na:

- poznaniu potrzeb i oczekiwań interesariuszy oraz dążeniu do spójności planowanych działań z tymi potrzebami i oczekiwaniami;
- prowadzeniu, skierowanych do interesariuszy, działań edukacyjnych i informacyjnych o procesie rewitalizacji, w tym o istocie, celach, zasadach prowadzenia rewitalizacji, wynikających z ustawy, oraz o przebiegu tego procesu;
- inicjowaniu, umożliwianiu i wspieraniu działań służących rozwijaniu dialogu między interesariuszami oraz ich integracji wokół rewitalizacji;
- zapewnieniu udziału interesariuszy w przygotowaniu dokumentów dotyczących rewitalizacji, w szczególności gminnego programu rewitalizacji;
- wspieraniu inicjatyw zmierzających do zwiększania udziału interesariuszy w przygotowaniu i realizacji gminnego programu rewitalizacji; zapewnieniu w czasie przygotowania, prowadzenia i oceny rewitalizacji możliwości wypowiedzenia się przez interesariuszy.

Partycypacja społeczna jest wpisana w proces rewitalizacji, jako fundament działań na każdym etapie tego procesu (diagnozowanie, programowanie, wdrażanie, monitorowanie). Skonsolidowanie wysiłków różnych podmiotów na rzecz obszaru rewitalizacji jest ważnym warunkiem sukcesu.

10.1. PROCEDURA USPOŁECZNIEŃ NA ETAPIE PRZYGOTOWANIA PROGRAMU REWITALIZACJI

Program Rewitalizacji jest dokumentem o charakterze strategicznym, którego skutki wdrożenia obejmują praktycznie wszystkie podmioty zlokalizowane na obszarze rewitalizowanym. Powoduje to konieczność zaangażowania do prac w przygotowaniu i wdrażaniu szerokiego spektrum przedstawicieli sektora samorządowego, pozarządowego i biznesowego. W celu zaangażowania w planowanie i realizację jak największej grupy mieszkańców reprezentujących sektor biznesu, samorządu i NGO proces tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji był opracowany metodą partycypacji społecznej przy dużym zaangażowaniu mieszkańców gminy, a także radnych, sołtysów, przedsiębiorców, przedstawicieli organizacji pozarządowych oraz działaczy kultury i

liderów opinii publicznej. W ramach działań informacyjnych wykonano podstronę internetową informującą o działaniach rewitalizacyjnych w gminie.

Tabela 36 Wykaz interesariuszy zaangażowanych w proces przygotowania i realizacji GPR

Lp.	Nazwa organizacji
1.	Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Głusk w Dominowie
2.	III Komisariat Policji w Lublinie
3.	Gminna Komisja Rozwiązywania Problemów Alkoholowych
4.	SP w Kalinówce
5.	SP w Mętowie
6.	SP w Prawiednikach
7.	SP w Wilczopolu - Kolonii
8.	Gminna Biblioteka Publiczna i jej filie
9.	Stowarzyszenia, których zakres działania obejmuje teren Gminy Głusk
10.	Lokalna Grupa Działania "Kraina Wokół Lublina"
11.	Jednostki OSP z terenu Gminy Głusk
12.	Koła Gospodyń Wiejskich

Podmioty powyższe zostały poinformowane o procesie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji oraz o potrzebie włączenia się w proces jego tworzenia. Podmioty powyższe zostały poinformowane o procesie przygotowania Gminnego Programu Rewitalizacji oraz o potrzebie włączenia się w proces jego tworzenia. Bezpośrednimi interesariuszami procesu są mieszkańcy obszaru rewitalizacji, do których przede wszystkim są skierowane działania rewitalizacyjne, jak i podmioty społeczne występujące w roli wykonawców powierzonych im do realizacji zadań publicznych.

Są to:

- mieszkańcy obszaru zagrożeni wykluczeniem społecznym,
- mieszkańcy obszaru rewitalizacji oraz właściciele nieruchomości i podmioty zarządzające nieruchomościami znajdującymi się na tym obszarze,
- mieszkańcy gminy inni niż mieszkańcy obszaru rewitalizacji.

Na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji działalność prowadzą podmioty, w tym organizacje pozarządowe, świadczące usługi publiczne na terenie rewitalizacji:

- na rzecz ochrony środowiska naturalnego,
- na rzecz lokalnej gospodarki oraz wspierające rozwój przedsiębiorczości,
- dotyczące promowania włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji,
- w sferze aktywizacji społeczno-zawodowej i integracji osób zagrożonych wykluczeniem,
- skoncentrowane na pomocy osobom zagrożonych przemocą w rodzinie.

W szczególności są to:

- gminne jednostki organizacyjne zaangażowane w szeroki zakres działań i polityk społecznych rewitalizacji gminy Głusk w tym straże i służby: **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Głusk w Dominowie, Straż Pożarna (OSP), Policja;**

- instytucje animujące działania na terenie obszarów rewitalizacji (kultura, sport, edukacja): **Gminna Biblioteka Publiczna i jej filie, Zespół Tańca Ludowego Mały Głusk, Gminny Ludowy Klub Sportowy Głusk Dominów, Artystyczna Gmina Ćmiłów;**
- instytucje kultury i sztuki funkcjonujące na obszarze rewitalizacji: **Gminna Biblioteka Publiczna i jej filie;**
- instytucje odpowiedzialne za pomoc społeczną: **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Głusk w Dominowie;**
- organy władzy publicznej oraz komórki organizacyjne Urzędu Gminy (w szczególności **Referat Finansowo – Księgowy i Podatków oraz Archiwum Zakładowego, Referat Gospodarki Komunalnej i Inwestycji;**
- ✓ organizacje pozarządowe (fundacje, stowarzyszenia i in.).

Obszar rewitalizacji, poza interwencją zaplanowaną w GPR, będzie dodatkowo skupiał aktywność wymienionych wyżej podmiotów, realizujących na jego terenie działania statutowe. Na obszarze rewitalizacji dojdzie więc do integracji wielu polityk publicznych oraz procesu odnowy wywołanego wdrażaniem programu, w efekcie czego zwiększy się dostępność usług publicznych, a w ślad za nią aktywność mieszkańców i poziom ich udziału w życiu społecznym.

Niezwykle ważnymi interesariuszami rewitalizacji gminy Głusk są działające na rzecz mieszkańców obszaru rewitalizacji, organizacje pozarządowe, które reprezentują społeczeństwo obywatelskie, podmioty działające na rzecz ochrony środowiska oraz podmioty odpowiedzialne za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób z niepełnosprawnościami, równości płci i niedyskryminacji.

Z punktu widzenia procesu rewitalizacji kluczowymi podmiotami społeczno-gospodarczymi, które powinny włączyć się w proces, są stowarzyszenia prowadzące działalność w sferze aktywizacji społeczno-zawodowej i integracji osób zagrożonych wykluczeniem.

Na terenie obszaru rewitalizacji zidentyfikowano potencjalnych partnerów i inne podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie, bądź realizujące działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, ochrony przyrody, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne: **Koła Gospodyń Wiejskich, Stowarzyszenie Dobry siew Wilczopole Kolonia, Stowarzyszenie „Nasza Szkoła” w Kalinówce, Stowarzyszenie „Szkoła Marzeń” w Dominowie.**

Dodatkowo, możliwymi partnerami w procesie rewitalizacji będą organizacje pozarządowe realizujące działania dla osób zagrożonych przemocą w rodzinie i wykluczeniem w powiecie lubelskim: **Fundacja Prosperita w Wilczopolu.**

Z uwagi na zdiagnozowane problemy w sferze środowiskowej, gospodarczej i technicznej istotnymi interesariuszami rewitalizacji są potencjalni partnerzy działający na rzecz lokalnej gospodarki i ochrony środowiska naturalnego: **Lokalna Grupa Działania "Kraina Wokół Lublina".**

W sferze ochrony przyrody, potencjalnym partnerem procesu rewitalizacji jest m.in.: **Nadleśnictwo Świdnik.** Do tak zidentyfikowanego kręgu interesariuszy zostały skierowane i będą kierowane działania włączeniowe – zaproszenia do wzięcia udziału w spotkaniach konsultacyjno-informacyjnych, naborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych, naborze kandydatów do Komitetu Rewitalizacji czy konsultacjach społecznych poszczególnych dokumentów.

Kluczowymi mechanizmami integracji zaplanowanej w GPR interwencji będą następujące czynniki:

- Integracja na poziomie celów – mechanizm integracji w tym obszarze został wdrożony na poziomie opracowania dokumentu i będzie kontynuowany w okresie jego wdrażania.

Etap opracowania dokumentu uwzględnił będzie takie mechanizmy jak konsultacje wytyczonego obszaru zdegradowanego i wyznaczonego na jego podstawie obszaru rewitalizacji – etap ten rozpoczął mechanizm integracji poprzez uruchomienie procesu udziału mieszkańców i organizacji pozarządowych w tworzeniu GPR, Zgodnie z ustawą o rewitalizacji prace nad Programem rozpoczęto od wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Na podstawie art. 6 ust. 2 oraz art. 11 ust. 3 ustawy z dnia 9 października 2015 r. o

rewitalizacji (t.j.: Dz.U. z 2024 r. poz. 278 z późn. zm.) Wójt Gminy Głusk powiadomił o przeprowadzeniu konsultacji społecznych projektu uchwały Rady Gminy Głusk w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego oraz obszaru rewitalizacji.

W proces przygotowania diagnozy społeczno – gospodarczej dla Gminy Głusk zostały zaangażowane poniższe instytucje, które przygotowały dane potrzebne do sporządzenia analizy wskaźnikowej dla wyznaczenia obszarów zdegradowanych i obszarów rewitalizacji.

- ✓ **Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Głusk w Dominowie (wskaźniki dotyczące pomocy społecznej, ubóstwa)**
- ✓ **III Komisariat Policji w Lublinie (wskaźniki dotyczące przestępczości i przemocy domowej)**
- ✓ **Powiatowy Urząd Pracy w Lublinie, filia w Bychawie (wskaźniki dotyczące bezrobocia)**

Konsultacje przeprowadzone były w następujących formach:

- 1) spotkania otwartego z interesariuszami rewitalizacji, umożliwiające wyrażenie uwag, opinii i propozycji do Projektu Uchwały Rady Gminy Głusk w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji. Spotkanie odbyło się w dniu 27.02.2024 r. o godzinie 15.00 w siedzibie Urzędu Gminy Głusk, 20-388 Dominów, ul. Rynek 1, sala narad.
- 2) zbierania uwag ustnych do protokołu w dniach od 13.02.2024 r. do 19.03.2024 r. osobiście lub telefonicznie pod numerem 81 75 99 113.
- 3) zbierania uwag w postaci elektronicznej lub papierowej, w tym za pomocą środków komunikacji elektronicznej, w szczególności poczty elektronicznej poprzez wypełnienie formularza zamieszczonego na stronie www.ostrowek.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej www.ugostrowek.bip.lubelskie.pl w terminie od dnia 13.02.2024 r. do 19.03.2024 r. Wypełniony formularz można dostarczyć: drogą elektroniczną na adres: sekretariat@glusk.pl lub drogą korespondencyjną na adres: Urząd Gminy Głusk 20-388 Dominów, ul. Rynek 1 lub osobiście do Urząd Gminy Głusk 20-388 Dominów, ul. Rynek 1.

W trakcie trwania konsultacji społecznych nie wpłynął żaden formularz.

- 4) badania ankietowego dotyczącego opinii na temat proponowanych granic obszaru rewitalizacji oraz zaproponowanych w uchwale rozwiązań.

Ankieta dostępna była na stronie www.glusk.pl oraz w Biuletynie Informacji Publicznej <https://ugglusk.bip.lubelskie.pl/> w terminie od 13.02.2024 r. do 19.03.2024 r.

W ramach konsultacji wpłynęło 7 ankiet, w tym:

- 0 ankiet, z których wynikało, że granice obszarów rewitalizowanych nie zostały wyznaczone trafnie
- 7 ankiet ze wskazaniem na trafne wyznaczenie granic obszarów rewitalizowanych.

Po zakończeniu konsultacji społecznych sporządzony został „Raport z konsultacji społecznych dotyczących projektu uchwały Rady Gminy Głusk w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji na terenie Gminy Głusk”.

Etap I zakończył się podjęciem UCHWAŁY NR LXXI/583/24 RADY GMINY GŁUSK z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie wyznaczenia obszaru zdegradowanego i obszaru rewitalizacji Gminy Głusk. Treść uchwały została opublikowana w Dzienniku Urzędowym Województwa Lubelskiego (DZ. URZ. WOJ. LUB. 2024.2475).

→ etap tworzenia Gminnego Programu Rewitalizacji

Przystąpienie do opracowania Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 rozpoczęto od podjęcia UCHWAŁY NR LXXI/584/24 RADY GMINY GŁUSK z dnia 26 marca 2024 r. w sprawie przystąpienia do sporządzenia Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Głusk na lata 2024-2030. Pogłębioną charakterystykę obszaru rewitalizacji wykonano w oparciu o dane ilościowe i jakościowe. Zostały one zebrane

na podstawie danych przekazanych przez Urząd Gminy Głusk. Zebrane informacje o przestrzeni obszaru rewitalizacji i istotnych problemach dla mieszkańców uzupełniono po uzyskaniu ankiet, które dotyczyły obszarów rewitalizacji. Do Urzędu Gminy Głusk wpłynęło 7 ankiet od mieszkańców obszaru rewitalizacji.

W terminie od 11. 04.2024 r. do dnia 25.04.2024 r. został przeprowadzony nabór propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych, które mogły być ujęte w Gminnym Programie Rewitalizacji Gminy Głusk na lata 2024-2030. Fiszki służące do stworzenia projektów udostępniono na stronie internetowej Gminy Głusk. W trakcie naboru wpłynęło 14 fiszek, 12 złożonych przez Urząd Gminy Głusk, 1 złożona przez Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Głusk oraz 1 złożona przez Bibliotekę – Centrum Kultury.

Propozycje projektów w nich zawartych zostały uznane za istotne dla realizacji celów Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Głusk na lata 2024-2030 i zawarte na liście przedsięwzięć podstawowych w przedmiotowym programie.

Konsultacje społeczne projektu „Gminnego Programu Rewitalizacji Gminy Głusk na lata 2024 -2030”.

Konsultacje społeczne projektu *Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030* przeprowadzone były od dnia 29.05.2024 r. do dnia 03.07.2024 r. w formie:

- 1) Zbierania uwag w postaci wypełnionego papierowego lub elektronicznego formularza uwag.
- 2) Ankiet dla mieszkańców obszaru rewitalizacji. Formularz uwag oraz ankiet dla mieszkańców obszaru rewitalizacji dostępne były:
  - na stronie internetowej Gminy Głusk: <https://www.glusk.pl>,
  - na stronie podmiotowej Gminy w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Głusk: <https://ugglusk.bip.lubelskie.pl/index.php?id=81>,
  - w formie papierowej w Urzędzie Gminy Głusk, ul. Rynek 1, 20-388 Dominów (pokój nr 103).Wypełnione formularze uwag oraz ankiety dla mieszkańców obszaru rewitalizacji należało dostarczać:
  - drogą elektroniczną na adres e-mail: sekretariat@glusk.pl;
  - drogą korespondencyjną na adres Urząd Gminy Głusk, ul. Rynek 1, 20-388 Dominów
  - bezpośrednio do Urzędu Gminy Głusk (sekretariat- pokój nr 110) w godzinach pracy Urzędu.
- 3) Spotkania konsultacyjnego otwartego z interesariuszami rewitalizacji, na którym zostały omówione główne założenia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030. Spotkanie odbyło się w dniu 11.06.2024 r. o godzinie 15.00 w sali konferencyjnej Urzędu Gminy Głusk, ul. Rynek 1, 20-388 Dominów.

Uwagi do projektu Programu można było składać do dnia 03.07.2024 r. W przypadku dostarczenia uwag za pośrednictwem poczty decydowała data wpływu korespondencji do Urzędu Gminy Głusk.

Materiały informacyjne zostały zamieszczone w wersji elektronicznej na podmiotowej stronie Gminy Głusk, w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Głusk: <https://ugglusk.bip.lubelskie.pl/index.php?id=81>, na stronie internetowej Gminy Głusk: <https://www.glusk.pl> oraz dostępne w wersji papierowej w Urzędzie Gminy Głusk, ul. Rynek 1, 20-388 Dominów:

- zarządzenie nr 66/24 Wójta Gminy Głusk z dnia 27.05.2024 r. w sprawie przeprowadzenia konsultacji społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030,
- formularz zgłaszania uwag,
- projekt Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030,
- ankiet dla mieszkańców obszaru rewitalizacji,
- obwieszczenie o konsultacjach społecznych projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030,
- obowiązek informacyjny (klauzula informacyjna).

Informacje o konsultacjach społecznych zostały podane do publicznej wiadomości:

- przez publikację w prasie w rozumieniu art. 7 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 stycznia 1984r. Prawo prasowe (Dz. U. z 2018 r. poz. 1914);
- w Biuletynie Informacji Publicznej Urzędu Gminy Głusk: <https://ugglusk.bip.lubelskie.pl/index.php?id=81>;
- na stronie internetowej: <https://www.glusk.pl>;
- na tablicy ogłoszeń w Urzędzie Gminy Głusk, ul. Rynek 1, 20-388 Dominów,

- w mediach społecznościowych: <https://www.facebook.com>,
- przez wywieszenie w widocznym miejscu w miejscowościach znajdujących się w wyznaczonych obszarach rewitalizacji,
- przez wywieszenie w widocznym miejscu we wszystkich sołectwach Gminy Głusk.

W trakcie trwania konsultacji społecznych nie wpłynął żaden formularz ani żadna ankieta od mieszkańców obszarów rewitalizacji.

10.2. PROCEDURA USPOŁECZNIENIA NA ETAPIE REALIZACJI PROGRAMU REWITALIZACJI

Efektywność partycypacji społecznej zależy od skuteczności dwustronnego przepływu informacji, co oznacza, że nie tylko gmina, jako podmiot zarządzający procesem rewitalizacji powinien informować stronę społeczną o planowanych działaniach i zamierzeniach, ale także strona społeczna powinna mieć szansę wyrażenia swojej opinii na temat realizowanych działań.

Integracja na poziomie partycypacji społecznej w zarządzaniu wdrażaniem GPR - mechanizm ten będzie realizowany poprzez:

- powołanie Komitetu Rewitalizacji – podstawową funkcją Komitetu będzie ocenianie postępu wdrażania GPR z punktu widzenia integracji i komplementarności podejmowanych działań przez podmioty zaangażowane w proces rewitalizacji (**monitoring i ewaluacja**),
- współpracę ze środowiskiem seniorów oraz młodzieży w zakresie działań rewitalizacyjnych podejmowanych dla osób starszych, młodzieży i dzieci (**wdrażanie projektów**),
- współpracę z przedstawicielami organizacji pozarządowych (**wdrażanie projektów, zwłaszcza w sferze społecznej**),
- regularne spotkania z interesariuszami (**monitoring, ocena skuteczności podejmowanych działań**),
- dodatkowym narzędziem integracji jest kontrola społeczna procesu realizowana dzięki publikacji i opiniowaniu sprawozdań z monitoringu GPR.

Elementem partycypacji społecznej będzie organizacja konsultacji społecznych przeprowadzonych metodami aktywizującymi, a dotyczących realizacji konkretnych przedsięwzięć. Chodzi o danie mieszkańcom możliwości wypowiedzenia się co do sposobów zagospodarowania terenów czy szczegółów projektów miękkich tak, aby wszystkie one w jak największym stopniu odpowiadały potrzebom mieszkańców. Z drugiej strony takie spotkania stanowią wyraz otwartości władz wobec mieszkańców oraz są okazją do wyjaśnienia pewnych zagadnień czy powodów, dla których dane przedsięwzięcie musi być zorganizowane w taki, a nie inny sposób. Inny sposób angażowania społeczności lokalnej to ankietyzacja podmiotów/interesariuszy (osób, podmiotów gospodarczych, społecznych, itd.) z obszarów rewitalizacji na etapie oceny efektów wdrażania Programu Rewitalizacji. Przeprowadzanie takich ankiet pozwoli na uzupełnienie danych statystycznych gromadzonych na potrzeby monitoringu o odczucia i wnioski indywidualne. Jednocześnie - przy odpowiednio skonstruowanej ankiecie - pozwoli poznać propozycje rozwiązań ewentualnych pojawiających się problemów.

Wreszcie partycypacja społeczna może zostać zagwarantowana na etapie wdrażania dokumentu poprzez włączanie mieszkańców do realizacji konkretnych przedsięwzięć rewitalizacyjnych. Mowa tu zarówno o pojedynczych mieszkańcach, jak i osobach zrzeszonych np. w organizacjach pozarządowych. Zaangażowanie to może przyjmować formę wolontariatu, przy czym coraz popularniejszy staje się on nie tylko wśród młodzieży szkolnej, ale również osób starszych. W tym drugim przypadku przynosi pozytywne efekty, ponieważ z jednej strony wykorzystuje wiedzę i doświadczenie życiowe, a z drugiej sprawia, że osoby starsze czują się potrzebne i są bardziej dowartościowane. Włączenie to odnosi się przede wszystkim do realizacji projektów „miękkich”. Gmina będzie zachęcać mieszkańców do zaangażowania i promować możliwości włączania się do procesu rewitalizacji.

W proces realizacji GPR będą zaangażowane następujące podmioty:

- ✓ **Urząd Gminy Głusk (REFERAT GOSPODARKI KOMUNALNEJ I INWESTYCJI)** - zaangażowanie w realizację projektów: Rozbudowa/budowa budynku świetlicy w miejscowości Kalinówka, Zagospodarowanie otoczenia stawów w Dominowie- etap II, Rozbudowa i przebudowa OSP w Prawiednikach na cele świetlicy, Rewitalizacja Doliny Czerniejówki w Mętowie przy Starym Młynie, Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Mętowie, Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez budowę boiska w Prawiednikach, Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Kalinówce, Rozbudowa Centrum Kultury w Dominowie, Poprawa aktywności sportowo-rekreacyjnej mieszkańców obszaru rewitalizacji poprzez modernizację/remont boiska w Dominowie, Poprawa aktywności ruchowej dzieci poprzez budowę placu zabaw w Prawiednikach, Budowa pumtrack w Kalinówce, Mały Staw w Dominowie, Zakup nieruchomości - działki przy świetlicy w Kalinówce, Zakup wyposażenia do świetlicy w Kalinówce, Zakup ozdobnego oświetlenia okolicznościowego LED, Budowa tężni solankowych wraz z infrastrukturą towarzyszącą;
- ✓ **Urząd Gminy Głusk (REFERAT GOSPODARKI KOMUNALNEJ I INWESTYCJI), Gminny Ośrodek Pomocy Społecznej Głusk, Komenda Powiatowa Policji, Koła Gospodyń Wiejskich oraz Stowarzyszenia** - zaangażowanie w realizację projektów z zakresu aktywizacji społeczności lokalnej, tj. Lepsze jutro;
- ✓ **Urząd Gminy Głusk (REFERAT GOSPODARKI KOMUNALNEJ I INWESTYCJI), Biblioteka – Centrum Kultury, Koła Gospodyń Wiejskich oraz Stowarzyszenia** - zaangażowanie w realizację projektów z zakresu aktywizacji społeczności lokalnej, tj. Działania kulturalne na terenach rewitalizowanych w Gminie Głusk;

Zaangażowanie mieszkańców może przyjmować również formę wolontariatu, przy czym coraz popularniejszy staje się on nie tylko wśród młodzieży szkolnej, ale również osób starszych. W tym drugim przypadku przynosi pozytywne efekty, ponieważ z jednej strony wykorzystuje wiedzę i doświadczenie życiowe, a z drugiej sprawia, że osoby starsze czują się potrzebne i są bardziej dowartościowane. Włączenie to odnosi się przede wszystkim do realizacji projektów „miękkich”. Gmina będzie zachęcać mieszkańców do zaangażowania i promować możliwości włączania się do procesu rewitalizacji.

Integracja na poziomie zarządzania wdrażaniem – mechanizm związany z ciągłą oceną postępu wdrażania GPR, realizowany poprzez: monitoring i ewaluację.

Zasady partycypacji w projekcie:

- 1) Dwustronny przepływ informacji.
- 2) Rzetelne diagnozowanie i prezentowanie informacji.
- 3) Angażowanie społeczności na możliwie wielu etapach działań rewitalizacyjnych.
- 4) Wieloetapowość konsultacji społecznych.
- 5) Wieloaspektowość konsultacji społecznych.

W procesie rewitalizacji wykorzystywane zostaną bierne i czynne formy konsultacji społecznych:

1. Formy bierne, a więc takie, w których prowadzona komunikacja jest jednokierunkowa to m.in. artykuły w informatorach samorządowych oraz krótkie informacje na stronach internetowych Gminy, bądź też w lokalnych mediach. Komunikacja jednokierunkowa będzie miała głównie charakter informacyjny.
2. Formy czynne tzn. komunikacja dwukierunkowa będzie miała charakter informacyjno - konsultacyjny i prowadzona będzie w sposób dedykowany.

Założenia koncepcji procesu konsultacji społecznych:

1. Proces uspołecznienia realizacji programu rewitalizacji realizowany będzie wśród interesariuszy programu rewitalizacji, a więc podmiotów (osób fizycznych i prawnych), na które rezultaty będą miały wpływ.
2. W ramach procesu następować będzie komunikacja jedno- i dwukierunkowa z zespołami i osobami zarówno biorącymi bezpośredni udział w projektach rewitalizacji, jak również z zespołami i osobami, powiązanymi pośrednio z działaniami rewitalizacyjnymi.

3. Wstępnie zidentyfikowane w niniejszym opracowaniu grupy interesariuszy (przedsiębiorcy, organizacje społeczne, lokalni liderzy, mieszkańcy poszczególnych sołectw, jednostki organizacyjne gminy, parafie) będą szczegółowo zweryfikowane na etapie prac realizacyjnych.
4. Uspołecznienie będzie prowadzone w sposób bezpośredni.
5. Wszystkie działania zaplanowane w ramach procesu uspołecznienia zostaną szczegółowo zweryfikowane po zapoznaniu się z oczekiwaniami, potrzebami i możliwościami uczestników procesu.
6. Po każdym spotkaniu konsultacyjnym/warsztatowym dotyczącym programu rewitalizacji zostanie sporządzony raport. Istotnym narzędziem partycypacji społecznej jest działalność Komitetu Rewitalizacji, który zostanie powołany Zarządzeniem Wójta.

Zgodnie z ustawą z dnia 28 kwietnia 2022 r. o zasadach realizacji zadań finansowanych ze środków europejskich w perspektywie finansowej 2021-2027 (ustawa wdrożeniowa) gminny program rewitalizacji jest uznawany za **Inny Instrument Terytorialny (ITT)**, dzięki czemu gmina po spełnieniu wymogów dotyczących IIT może ubiegać się o środki unijne dostępne w ramach m.in. programu operacyjnego Fundusze Europejskie dla Lubelskiego na lata 2021-2027.

Wymogi ustawy o rewitalizacji i Zasad realizacji IIT, a także regulacje ustawy wdrożeniowej w art. 36, pokrywają się ze sobą, wyjątkiem jest nieco inaczej sformułowany katalog interesariuszy.

W ustawie o rewitalizacji katalog interesariuszy wskazany został w art. 2 ust. 2. W ustawie wdrożeniowej (art. 36 ust. 8 pkt 4) mowa jest o partnerach społeczno-gospodarczych oraz właściwych podmiotach reprezentujących społeczeństwo obywatelskie, podmiotach działających na rzecz ochrony środowiska i podmiotach odpowiedzialnych za promowanie włączenia społecznego, praw podstawowych, praw osób niepełnosprawnych, równości płci i niedyskryminacji w pracach nad przygotowaniem i wdrażaniem strategii IIT.

W związku z tym, przystępując do prac nad procesem rewitalizacji, gmina Głusk przy okazji identyfikacji interesariuszy rewitalizacji wzięła pod uwagę także wymogi wynikające z ustawy wdrożeniowej.

W toku analizy za partnerów społecznych realizujących działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne, uznano przede wszystkim organizacje pozarządowe opisane w podrozdziale 10.1. Procedura uspołecznienia na etapie przygotowania programu rewitalizacji.

Zidentyfikowani partnerzy społeczno-gospodarczy oraz podmioty reprezentujące społeczeństwo obywatelskie lub realizujące działania z zakresu włączenia społecznego, aktywizacji społecznej, praw obywatelskich, równości płci i niedyskryminacji, wspierania osób narażonych na wykluczenie społeczne zostaną zaproszeni do prac związanych z realizacją GPR.

Dzięki kampanii informacyjnej udało się pozyskać partnerów społeczno-gospodarczych i inne podmioty określone w ustawie wdrożeniowej.

Partnerzy ci zostali zaproszeni do procesu partycypacji na etapie przygotowania GPR, na etapie jego wdrażania będą zaś brali udział w dalszych działaniach partycypacyjnych, przede wszystkim w pracach Komitetu Rewitalizacji.

Kluczowymi partnerami rewitalizacji biorącymi udział we wdrażaniu programu są podmioty, które zgłosiły swój projekt w otwartym naborze przedsięwzięć rewitalizacyjnych.

W celu pełnego włączenia partnerów społeczno-gospodarczych i podmiotów wskazanych w art. 36 ust. 8 pkt 4 ustawy wdrożeniowej skład Komitetu Rewitalizacji zostanie ustalony z ich uwzględnieniem, dzięki czemu, oprócz innych interesariuszy procesu rewitalizacji, będą oni mieć także wpływ na sposób wdrażania, monitorowanie i ocenę prowadzonej interwencji.

W tym celu w zasadach dotyczących składu komitetu zostaną uwzględnieni przedstawiciele podmiotów wymienionych m.in. w art. 36 ust. 8 ustawy wdrożeniowej,

Włączenie społeczne wyżej wymienionych partnerów w proces rewitalizacji gminy Głusk spełnia wymogi ustawy wdrożeniowej, sprawiając że GPR można uznać za Inny Instrument Terytorialny zgodnie z regulacjami ustawy wdrożeniowej i Zasad realizacji instrumentów terytorialnych w Polsce w perspektywie finansowej UE na lata 2021-2027.

11. STRATEGICZNA OCENA ODDZIAŁYWANIA NA ŚRODOWISKO

Podstawę prawną do przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko stanowią Dyrektywa nr 2001/42/WE Parlamentu Europejskiego i Rady z dnia 27 czerwca 2001 r. w sprawie oceny wpływu niektórych planów i programów na środowisko (Dz. Urz. UE L 197 z 21.7.2001), Ustawa z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz o ocenach oddziaływania na środowisko (Dz.U. z 2022r. poz. 1029) oraz Ustawa z dnia 16 kwietnia 2004 r. o ochronie przyrody (Dz.U. z 2022r. poz. 916) ustawa ta dodatkowo uszczegóławia przepisy odnośnie obszarów podlegających ochronie, w szczególności obszarów Natura 2000.

W celu identyfikacji potencjalnych oddziaływań na środowisko będących wynikiem realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji oraz oceny ich natężenia, a także określenia, czy w programie w należyty sposób został uwzględniony interes środowiska przyrodniczego i kulturowego rozpatruje się wpływ realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji na poszczególne komponenty środowiska:

- 1) różnorodność biologiczną, zwierzęta i rośliny,
- 2) ludzi,
- 3) wodę,
- 4) powietrze i środowisko akustyczne,
- 5) powierzchnię ziemi,
- 6) krajobraz i zabytki,
- 7) klimat, zasoby naturalne

W przypadku powierzchni ziemi, klimatu i zasobów naturalnych, stwierdzono neutralny wpływ realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji, natomiast na wszystkie pozostałe komponenty środowiska realizacja projektów będzie miała wpływ pozytywny.

W przypadku realizacji przedsięwzięć inwestycyjnych niekorzystne oddziaływanie może nastąpić jedynie w fazie ich wykonywania i może być związane bezpośrednio z uciążliwościami powstającymi w trakcie prowadzonego procesu budowlanego. Wówczas oddziaływania mają charakter odwracalny, chwilowy oraz występują w relatywnie krótkim czasie (krótkoterminowo).

Oddziaływanie na środowisko poszczególnych zadań ujętych w Gminnym Programie Rewitalizacji, może spowodować nakładanie się działań w przypadku ich równoczesnej realizacji. Dlatego też, harmonogram realizacji zadań jest tak skonstruowany, aby z jednej strony uwzględnić technologię robót, a z drugiej ograniczyć kumulację uciążliwych oddziaływań.

W przypadku zadań związanych z budową lub modernizacją uzbrojenia podziemnego o podejmowanych w tym zakresie pracach będą informowani wszyscy zarządcy sieci, tak by w jednym czasie uporządkować całość zidentyfikowanych spraw na danym terenie.

Minimalizacja oddziaływań inwestycji na środowisko, to różnego rodzaju działania, które mają wpłynąć na zmniejszenie uciążliwości przedsięwzięcia na otoczenie, zarówno w fazie realizacji jak i eksploatacji.

Są to m.in. następujące działania:

- w czasie realizacji inwestycji prawidłowe zabezpieczenie techniczne sprzętu i placu budowy,
- stosowanie odpowiednich technologii, materiałów i rozwiązań konstrukcyjnych,
- właściwe kierowanie pracami,
- dotrzymywanie terminów wykonywania prac budowlanych,
- nadzór nad skutecznością i jakością realizacji,

- stosowanie wysokiej klasy rozwiązań technicznych,
- ograniczanie i oszczędzanie podczas budowy surowców takich jak woda, piasek i energia,
- maskowanie elementów dysharmonijnych dla krajobrazu.

Skala przedsięwzięć zaproponowanych do realizacji w ramach Programu ma charakter lokalny, zatem oddziaływanie tych przedsięwzięć będzie również miało zasięg lokalny. Natomiast realizacja Programu nie wskazuje na możliwość negatywnego transgranicznego oddziaływania na środowisko, mogącego objąć terytorium innych państw.

Mówiąc o znacząco negatywnym oddziaływaniu na środowisko trzeba zaznaczyć, że będzie miało ono charakter tymczasowy i ograniczy się do realizacji planowanych inwestycji w ramach Gminnego Programu Rewitalizacji. W perspektywie długoterminowej działania, które będą realizowane, korzystnie wpłyną nie tylko na znacząca poprawę warunków korzystania ze środowiska naturalnego, ale też na komfort życia mieszkańców Gminy Głusk.

Środki zapobiegawcze negatywnemu oddziaływaniu na środowisko to przede wszystkim rozwiązania, jakie zostały zaproponowane w przedmiotowym dokumencie. Są to przede wszystkim: wybór odpowiedniej lokalizacji, wybór właściwych rozwiązań technicznych, technologicznych i organizacyjnych.

Część z zaplanowanych projektów, w tym w miejscowości Prawiedniki i Mętów, realizowana będzie w obrębie Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Podstawę prawną funkcjonowania obszaru stanowi Rozporządzenie Nr 40 Wojewody Lubelskiego z dnia 17 lutego 2006 r. w sprawie Czerniejowskiego Obszaru Chronionego Krajobrazu. Czerniejowski Obszar Chronionego Krajobrazu został utworzony ze względu na tereny chronione o wyróżniającym się krajobrazie, zróżnicowanych ekosystemach, wartościowych ze względu na możliwość zaspokajania potrzeb związanych z turystyką i wypoczynkiem, a także pełnioną funkcją korytarzy ekologicznych. Zaplanowane działania inwestycyjne nie będą wpływać negatywnie na ww. obszar chroniony, co potwierdził również w swojej opinii Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie – Regionalny Konserwator Przyrody (opinia znak WPN.614.13.2024.GC).

Proces Strategicznej Oceny OOŚ

W odpowiedzi na pismo Wójta Gminy Głusk z dnia 31.07.2024 r. w sprawie wniosku o uzgodnienie odstąpienia od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 na podstawie art. 48 ust. 1 ustawy z dnia 3 października 2008 r. o udostępnianiu informacji o środowisku i jego ochronie, udziale społeczeństwa w ochronie środowiska oraz ocenach oddziaływania na środowisko (t.j. Dz. U. z 2024 r., poz. 1112), Regionalny Dyrektor Ochrony Środowiska w Lublinie zgodnie z art. 46. ust.1. ww. ustawy po przeanalizowaniu przedłożonych dokumentów, a także biorąc pod uwagę uwarunkowania, o których mowa w art. 49 ustawy ooś **uzgodnił odstąpienie od przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko dla projektu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024-2030 (pismo z dnia 9.08.2024 r.).**

Ponadto zgodnie z opinią Państwowego Wojewódzkiego Inspektora Sanitarnego z dnia 8 sierpnia 2024 r. przedmiotowy dokument nie wymaga przeprowadzenia strategicznej oceny oddziaływania na środowisko.

12. OKREŚLENIE NIEZBĘDNYCH ZMIAN W UCHWAŁACH

12.1. SPECJALNA STREFA REWITALIZACJI

Na dzień przyjęcia uchwały o przyjęciu Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024 – 2030 nie przewiduje się ustanowienia Specjalnej Strefy Rewitalizacji, o której mowa w art. 25 Ustawy o rewitalizacji z dnia 9 października 2015 roku.

12.2. ZMIANY W DOKUMENTACH PLANOWANIA I ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

12.2.1. NIEZBĘDNE ZMIANY W STUDIUM UWARUNKOWAŃ I KIERUNKÓW ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO

Gminny Program Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024 – 2030, nie przewiduje wprowadzenia zmian w obecnym dokumencie Studium Uwarunkowań i Kierunków Zagospodarowania Przestrzennego Gminy Głusk.

12.2.2. NIEZBĘDNE ZMIANY W MIEJSCOWYCH PLANACH ZAGOSPODAROWANIA PRZESTRZENNEGO.

Na dzień przyjęcia Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024 – 2030, nie przewiduje się wprowadzenia zmian w miejscowych planach zagospodarowania przestrzennego

13. OPIS PROCESU AKTUALIZACJI GPR - 2026

Proces aktualizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024–2030 został uruchomiony w następstwie bieżącego monitoringu wdrażania programu oraz oceny jego aktualności. Punktem wyjścia był „Raport roczny z realizacji Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024–2030 za rok kalendarzowy 2024”, do którego odniósł się Komitet Rewitalizacji. W swoim stanowisku Komitet pozytywnie ocenił raport, uznając, że został przygotowany zgodnie z ustawą o rewitalizacji i systemem monitorowania przyjętym w GPR, a także wskazał zasadność częściowej aktualizacji dokumentu. Jako główne przesłanki zmian wskazano potrzebę dodania przedsięwzięć zgłoszonych w ramach naboru oraz wprowadzenia zapisów umożliwiających ubieganie się o projekty grantowe w ramach inicjatywy „Regiony Rewitalizacji”.

Istotnym etapem procesu było pierwsze posiedzenie Komitetu Rewitalizacji, które odbyło się 12 maja 2025 r. W trakcie spotkania omówiono stan realizacji przedsięwzięć ujętych w GPR, w tym projekty już realizowane oraz te, dla których złożono wnioski o dofinansowanie w ramach programu Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021–2027. W czasie posiedzenia wskazano również, że praktyka przygotowywania i składania wniosków o dofinansowanie ujawniła potrzebę wprowadzenia kilku niezbędnych zmian do programu. W protokole wprost zaznaczono, że zmiana GPR wymaga przeprowadzenia procedury analogicznej do tej, która obowiązuje przy uchwalaniu programu rewitalizacji, zgodnie z ustawą o rewitalizacji. Członkowie Komitetu uznali więc, że Wójt Gminy Głusk powinien podjąć działania zmierzające do aktualizacji dokumentu.

Następnie, 20 maja 2025 r., Wójt Gminy Głusk skierował do Przewodniczącego Rady Gminy formalny wniosek o przystąpienie do aktualizacji GPR. Wniosek został oparty na art. 22 ust. 3 oraz art. 23 ust. 1 ustawy o rewitalizacji i został uzupełniony o dwa kluczowe załączniki: raport roczny z realizacji GPR oraz stanowisko Komitetu Rewitalizacji z 12 maja 2025 r. Tym samym rozpoczęto formalny etap procedury aktualizacji programu rewitalizacji.

Kolejnym krokiem było podjęcie przez Radę Gminy Głusk uchwały Nr XV/117/25 z dnia 27 maja 2025 r. w sprawie przystąpienia do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024–2030. W uzasadnieniu uchwały wskazano, że obowiązujący GPR został przyjęty 22 sierpnia 2024 r. i był przygotowany w sposób partycypacyjny, przy udziale mieszkańców oraz innych interesariuszy rewitalizacji. Podkreślono także, że konieczność aktualizacji wynika z analizy przedsięwzięć ujętych w programie w kontekście planowanych naborów w ramach Funduszy Europejskich dla Lubelskiego 2021–2027. Celem zmiany jest dostosowanie programu do aktualnych możliwości finansowania oraz stworzenie warunków do skuteczniejszego pozyskiwania środków zewnętrznych na przedsięwzięcia rewitalizacyjne.

W dalszej części procesu uruchomiono działania o charakterze partycypacyjnym, związane ze zbieraniem propozycji przedsięwzięć rewitalizacyjnych do projektu zmiany GPR. Nabór projektów rewitalizacyjnych był realizowany w terminie od 28 sierpnia 2025 r. do 16 września 2025 r. Zgłoszenia można było składać elektronicznie, pocztą tradycyjną albo osobiście w sekretariacie urzędu, z wykorzystaniem formularza karty przedsięwzięcia rewitalizacyjnego. Takie podejście potwierdza, że aktualizacja GPR była prowadzona z udziałem interesariuszy i zakładała otwarty nabór nowych propozycji projektowych.

Wszczęcie procesu aktualizacji GPR Gminy Głusk miało charakter kilkietapowy i uporządkowany. Całość procesu służy dostosowaniu GPR do aktualnych potrzeb gminy, wyników monitoringu oraz nowych możliwości finansowania przedsięwzięć, tak aby program skuteczniej wspierał wyprowadzanie obszarów zdegradowanych ze stanu kryzysowego.

Po podjęciu uchwały o przystąpieniu do zmiany Gminnego Programu Rewitalizacji dla Gminy Głusk na lata 2024–2030 został sporządzony projekt zmiany GPR. Ponieważ planowana aktualizacja dotyczyła przedsięwzięć rewitalizacyjnych, zastosowano pełny tryb zmiany programu, właściwy dla jego uchwalania. Oznacza to, że niezbędnymi elementami procesu są: przeprowadzenie konsultacji społecznych, opiniowanie projektu, a następnie przedłożenie go Radzie Gminy Głusk do przyjęcia.

W ramach konsultacji społecznych zostaną zapewnione ustawowe formy udziału interesariuszy. Obowiązkowo zostanie uruchomione zbieranie uwag w postaci papierowej lub elektronicznej, a dodatkowo zostaną przeprowadzone co najmniej dwie inne formy konsultacji, takie jak spotkania, debaty, warsztaty, spacer studyjne, ankiety, wywiady albo zbieranie uwag ustnych. Termin na składanie uwag zostanie wyznaczony na okres nie krótszy niż 35 dni od dnia rozpoczęcia konsultacji. Konsultacje zostaną przeprowadzone na wyznaczonym obszarze rewitalizacji.

Równoległe projekt zmiany GPR zostanie skierowany do zaopiniowania przez podmioty wskazane w ustawie o rewitalizacji. Opinie zostaną pozyskane obligatoryjnie m.in. od: zarządu powiatu, zarządu województwa, wojewody, właściwych organów wojskowych, organów ochrony granic i bezpieczeństwa państwa, komendanta Państwowej Straży Pożarnej, państwowego wojewódzkiego inspektora sanitarnego, gminnej komisji urbanistyczno-architektonicznej, operatorów sieci uzbrojenia terenu, Komitetu Rewitalizacji oraz — w odpowiednim zakresie — Krajowego Zasobu Nieruchomości. Termin na przedstawienie opinii zostanie wyznaczony na okres nie krótszy niż 21 dni i nie dłuższy niż 30 dni od doręczenia projektu.

Po zakończeniu konsultacji społecznych zostanie opracowany raport podsumowujący ich przebieg. W raporcie zostanie zamieszczony wykaz zgłoszonych uwag wraz z propozycją ich rozpatrzenia i uzasadnieniem, a także protokoły z przeprowadzonych czynności konsultacyjnych. Następnie do projektu zostaną wprowadzone zmiany wynikające z konsultacji społecznych i uzyskanych opinii.

Po zakończeniu tego etapu projekt zmiany GPR wraz z raportem z konsultacji zostanie przedstawiony Radzie Gminy. Następnie dokument zostanie przyjęty w drodze uchwały Rady Gminy i przesłany do zaopiniowania przez Instytucję Zarządzającą Programem Fundusze Europejskie dla Lubelskiego 2021-2027 w kontekście możliwości finansowania w ramach instrumentu IIT.

14. ZAŁĄCZNIK GRAFICZNY PRZEDSTAWIAJĄCY PODSTAWOWE KIERUNKI ZMIAN FUNKCJONALNO-PRZESTRZENNYCH OBSZARU REWITALIZACJI

Mapa 6 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Dominów

Skala 1:5000

Mapa 7 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Kalinówka

Skala 1:5000

Mapa 8 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Mętów

Skala 1:5000

Mapa 9 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Prawiedniki

Skala 1:5000

SPIS TABEL:

Tabela 1 Zestawienie obszarów porównawczych w ramach programu rewitalizacji	16
Tabela 2 Kryteria delimitacji obszaru zdegradowanego.....	18
Tabela 3 Udział liczby ludności w wieku przedprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru/sołectwa w roku 2021 [%]	21
Tabela 4 Udział liczby ludności w wieku poprodukcyjnym w ogólnej liczbie ludności obszaru/sołectwa 2021 [%].....	22
Tabela 5 Liczba osób korzystających z pomocy społecznej na 100 mieszkańców	23
Tabela 6 Liczba bezrobotnych w przeliczeniu na 100 mieszkańców	24
Tabela 7 Liczba przestępstw na 100 mieszkańców	25
Tabela 8 „Niebieskie karty” w przeliczeniu na 100 mieszkańców	26
Tabela 9 Liczba zarejestrowanych organizacji NGO na 100 mieszkańców w roku 2021.....	27
Tabela 10 Kwota uzyskana na fundusz sołecki w przeliczeniu na 1 mieszkańca w roku 2019	28
Tabela 11 Wartości wskaźników dla sfery społecznej	29
Tabela 12 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery społecznej.....	30
Tabela 13 Wartości wskaźników dla sfery społecznej po określeniu stymulanty i destymulanty.....	31
Tabela 14 Wartości wskaźnika syntetycznego dla sfery społecznej	32
Tabela 15 Liczba podmiotów gospodarczych na 100 mieszkańców	34
Tabela 16 Liczba gospodarstw, w których zamontowano OZE na 100 mieszkańców	35
Tabela 17 Dostępność do usług kultury i usług społecznych na 100 mieszkańców (instytucje kultury, banki, apteki, przychodnie, świetlice wiejskie).....	36
Tabela 18 Udział powierzchni terenów zdegradowanych w powierzchni ogółem obszaru / sołectwa.....	37
Tabela 19 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej	38
Tabela 20 Znormalizowane wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.....	39
Tabela 21 Wartości wskaźników dla sfery gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej po określeniu stymulanty i destymulanty	40
Tabela 22 Poziom występowania wskaźników kryzysowych dla sfery, gospodarczej, środowiskowej, technicznej oraz funkcjonalno-przestrzennej.....	41
Tabela 23 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową.....	42
Tabela 24 Delimitacja Obszaru Rewitalizacji Gminy Głusk.....	46
Tabela 25 Zakres obszaru rewitalizacji	46
Tabela 26 Analiza SWOT obszaru rewitalizacji.....	68
Tabela 27 Pogłębiona diagnoza problemów i potencjałów obszaru rewitalizacji.....	69
Tabela 28. Zdefiniowane potrzeby obszaru rewitalizacji w Gminie Głusk	70
Tabela 29 Powiązania potencjałów rozwojowych w sferze gospodarczej, społecznej i środowiskowej	73
Tabela 30 Źródła finansowania GPR	123
Tabela 31 Matryca komplementarności (komplementarność przedsięwzięć z celami i kierunkami działań GPR)....	124
Tabela 32 Ramy finansowe.....	126
Tabela 33 Harmonogram wdrażania GPR.....	128

Tabela 34 Wskaźniki monitorowania osiągnięcia celów GPR	132
Tabela 35 Ocena i system monitorowania stanu realizacji przedsięwzięć rewitalizacyjnych.....	134
Tabela 36 Wykaz interesariuszy zaangażowanych w proces przygotowania i realizacji GPR.....	143

SPIS MAP:

Mapa 1 Podział gminy na obszary porównawcze	17
Mapa 2 Wyniki standaryzacji w odniesieniu do problemów społecznych – Gmina Głusk	33
Mapa 3 Obszar zdegradowany, wyznaczony w oparciu o analizę jakościową i wskaźnikową	43
Mapa 4 Mapa zagrożenia powodziowego podobszarów rewitalizacji o prawdopodobieństwie wystąpienia 1%.....	64
Mapa 5 Mapa zagrożenia powodziowego podobszarów rewitalizacji o prawdopodobieństwie wystąpienia 10%.....	65
Mapa 6 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Dominów	154
Mapa 7 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Kalinówka	155
Mapa 8 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Mętów	156
Mapa 9 Kierunki zmian funkcjonalno-przestrzennych podobszaru rewitalizacji Prawiedniki.....	157